

ГИЙОМ МЮСО ЩЕ БЪДЕШ ЛИ ТУК?

Превод от френски: Владимир Атанасов, 2009

chitanka.info

Всички ние поне веднъж в живота сме си задавали този въпрос: ако ни бъде дадена възможността да се върнем назад, какво бихме променили в своя живот?

Ако той можеше да бъде поправен, кои грешки бихме се опитали да избегнем? Коя болка, кои угризения, кои съжаления бихме избрали да заличим?

Наистина ли бихме дръзнали да придадем нов смисъл на нашето съществуване?

За да станем какви?

За да отидем къде?

И с кого?

ПРОЛОГ

Североизточната част на Камбоджа
Сезонът на дъждовете
Септември 2006 год.

Хеликоптерът на Червения кръст се спусна от небето в уречения час.

Кацнало върху високо плато и заобиколено отвсякъде с гори, селцето се състоеше от стотина първобитни жилища, изградени в повечето случаи от трупи и клони. Мястото изглеждаше изгубено, извън времето, далеч от туристическите зони на Анкор и Пном Пен. Въздухът бе напоен с влага и калта покриваше всичко.

Пилотът не посмя да спре двигателя. Неговата задача бе да върне в града медицинския екип, изпълняващ хуманитарна мисия в района. Нищо особено при хубаво време. За нещастие намираха се в средата на септември и поройните дъждове, които се лееха неспирно, силно затрудняваха управлението на машината. Що се отнася до горивото, запасът му бе ограничен, но така или иначе достатъчен, за да прибере всички до благополучно пристанище.

При условие, че няма туткане...

Двама хирурзи, един анестезиолог и две медицински сестри излязоха тичешком от импровизирания диспансер, в който работеха от ранни зори. През последните седмици бяха обиколили околните села, лекувайки според силите си пораженията на маларията, СПИН-а и туберкулозата, грижейки се за хората с ампутации и снабдявайки ги с протези. Бяха кръстосвали из това ъгълче на страната, където в почвата се криеха хиляди противопехотни мини.

При подадения от пилота знак четирима от петимата лекари се шмугнаха в хеликоптера. Последният, мъж на шестдесетина години, остана малко назад с поглед, вперен в групата камбоджанци, които бяха наобиколили машината. Той все не се решаваше да отпътува.

— Трябва да тръгваме, докторе! — извика му пилотът. — Ако не потеглим веднага, няма да хванете самолета.

Лекарят кимна. Той вече се канеше да се качи в бучащата машина, когато погледът му се срещна с този на малко детенце, свито в прегръдката на възрастен мъж. На колко ли години бе то? На две? Най-много на три. Малкото му личице бе ужасно деформирано от отвесна бразда, която бе разцепила горната му устна. Тежка вродена малформация, която го осъждаше до края на живота си да се храни само със супи и течности и която нямаше да му позволи да произнесе и една-единствена дума.

— Хайде, побързайте! — с умолителен тон се обърна към него една от сестрите.

— Трябва да оперираме това дете! — изкрещя лекарят, опитвайки се да надвика свистенето на перките, които се въртяха над главите им.

— Нямаме време! Пътищата са непроходими поради наводненията, а хеликоптерът ще може да се върне за нас след много дни.

Но лекарят не помръдваше, неспособен да откъсне очи от малкото момченце. Той знаеше, че в този край на света бебетата, родени със „заешка устна“, обикновено биваха изоставяни от своите родители поради някои древни обичаи и предразсъдъци. Попаднали веднъж в сиропиталище, техният недъг им отнемаше всякакви изгледи да бъдат приютени в приемно семейство или осиновени.

Сестрата реши да премине в нападение:

— Вдругиден трябва да сте в Сан Франциско, докторе! Графикът ви на операции е изключително напрегнат, имате участия в конференции и...

— Заминавайте без мен — отсеке най-сетне лекарят и тръгна да се отдалечава от машината.

— В такъв случай оставам с Вас! — решително заяви сестрата, скачайки на земята.

Нейното име бе Емили. Беше млада американка, която работеше в една и съща болница с него.

Пилотът поклати глава и пусна тежка въздишка. Хеликоптерът се издигна рязко, застина за кратко на едно място, след което се понесе на запад.

Лекарят пое детенцето на ръце: то бе бледо и затворено в себе си. Придружен от сестрата, той го отнесе в диспансера и отдели немалко

време да му говори, за да разсее тревогата и страха, преди да пристъпи към анестезията. Щом бе приспано от упойката, той грижливо отлепи с помощта на скалпела меките тъкани на небцето и ги разтегна, за да покрие целия му свод. После приложи същия похват, за да възстанови и оформи устните и да дари на момченцето негова истинска усмивка.

* * *

Когато операцията бе приключена, лекарят излезе да поседне на верандата, покрита с мушама и суха вършина. Процедурата се бе оказала доста продължителна. Той не бе спал повече от две денонощия и усети как умората изведнъж го обзема. Запали цигара и се огледа около себе си. Дъждът се бе успокоил. През една пролука в облаците бликаше сноп ослепителна светлина, в който се открояваха червеното и оранжевото.

Не съжаляваше, че бе останал. Всяка година прекарваше по няколко седмици в Африка или Азия като сътрудник на Червения кръст. Тези хуманитарни мисии никога не го оставяха безразличен, дори се бяха превърнали в нещо като наркотик, в средство да избяга от добре смазания и подреден живот на началник-отделение в една калифорнийска болница.

В мига, в който смачкваше угарката си, усети нечие присъствие зад гърба си. Обърна се и разпозна възрастния мъж, който държеше детето на ръце при заминаването на хеликоптера. Човекът бе нещо като старейшина на селцето. Традиционната дреха, в която бе облечен, покриваше силно прегърбеното му тяло, а лицето му бе прорязано от дълбоки бръчки. Той поздрави лекаря, като поднесе събраните си длани към брадичката, държейки същевременно главата си изправена и гледайки го право в очите. После с движение на ръката покани чужденеца да го последва в своето жилище. Там му предложи чаша оризов алкохол и след известно мълчание отрони първите си думи:

— Той се казва Лу-Нан.

Лекарят се досети, че ставаше дума за името на детето, и се задоволи да кимне с глава.

— Благодаря, че му върнахте лицето — добави старият камбоджанец.

Хирургът прие с подобаваща скромност тези благодарности и почти притеснен, извърна погледа си. През прозорчето без стъкло можеше да различи тропическата гора, гъста и зелена, която се разстилаше съвсем наблизко. Изпитваше странно усещане от това, че само на няколко километра, малко по-нависоко в планините на Ратанакири, все още обитаваха тигри, змии и слонове...

Отнесен в своите размисли, той едва долови смисъла в думите, произнесени от стареца, който го бе попитал:

— Ако знаете, че има възможност някое от всички Ваши желания да бъде изпълнено, кое бихте си избрали?

— Моля?

— Кое е Вашето най-голямо желание на този свят, докторе?

Лекарят се замисли най-напред за някакъв духовит отговор, но, победен от умората и обзет от неочакван прилив на емоции, промълви:

— Бих искал да видя отново една жена.

— Една жена?

— Да, единствената... единствената, която е била важна за мен.

И там, в това затънтено местенце, далеч от очите на Запада, някаква особена тръпка, тържествена и вълнуваща, премина между двамата мъже.

— Тази жена, Вие знаете ли къде се намира сега? — попита го старият кхмер, изненадан от простотата на подобно желание.

— Тя е мъртва отпреди тридесет години.

Азиатецът леко сбърчи вежди и потъна в дълбок размисъл. После, след кратко мълчание, той се изправи с достойнство и се запъти към дъното на стаята, където, върху сковани с подръчни средства етажерки, бе струпана част от неговите богатства: изсушени морски кончета, корени от женшен, сплетени една около друга отровни змии във формалин...

Възрастният мъж се порови малко в тази натура, докато намери това, което търсеше.

Когато се върна при лекаря, той му подаде миниатюрно стъклено флаконче.

В него имаше десет малки златисти хапчета...

1

ПЪРВАТА СРЕЩА

*Една прекрасна вечер бъдещето бива
наречено минало. Тогава човек се обръща и
вижда своята младост.*

Луи Арагон

Летището на Маями
Септември 1976 год.

Елиът е на 30 години

Неделен септемврийски следобед е. Отгоре блести небето на Флорида...

Зад волана на един „Форд Тъндърбърд“ с вдигнат гюрук е седнала млада жена. С развети от вятъра коси, тя кара с доста висока скорост, изпреварвайки почти всички изпречили ѝ се коли, преди да навлезе в платното, водещо към терминала на летището, и да спре за кратко пред залата за заминаване. Точно толкова, колкото е необходимо да остави мъжа, настанил се на предната седалка до нея. Той взема своя сак от багажника и се навежда към прозореца, за да дари целувка на своята шофьорка. Хлопване на вратата и ето, че вече е навлязъл в сградата от стъкло и метал.

Той е Елиът Купър. Отличава се с привлекателна физика и елегантна походка. Лекар е в Сан Франциско, но коженото яке и немирните коси му придават вид на хлапак.

Мъжът се упътва по навик към гишетото за регистриране, за да си вземе бордната карта: Маями — Сан Франциско.

— Хващам се на бас, че вече ти липсвам...

Изненадан от познатия глас, Елиът стреснато се обръща.

Неговата спътница е застанала до него и му хвърля поглед с изумруден блясък, смесица от предизвикателност и крехкост. Облечена

е в джинси и прилягащо по тялото ѝ сако от еленова кожа с надпис *мир и любов*, под което се вижда тениска в цветовете на Бразилия, нейната родина.

— Я ми кажи колко време мина от последния път, когато те целунах? — пита я той, плъзвайки ръка по гърба ѝ.

Най-малко една минута.

Цяла вечност...

Той я прегръща и я притиска до себе си.

Тя, това е Илена, жената на неговия живот. Познава я от десетина години и ѝ дължи всичко добро и красиво, което носи у себе си: професията си на лекар, отвореността си към другите и известна възискателност към начина, по който води своя живот...

Елиът се учудва на нейното завръщане, защото винаги са имали съгласие по въпроса, че трябва да избягват дългите сцени на прощаване: и двамата са наясно, че тези няколко допълнителни минути в края на краищата се заплащат с повече страдание, отколкото утеха.

Така е, защото нещата при тях са доста сложни. Илена живее във Флорида, той — в Сан Франциско.

Тяхната любов от далечно разстояние протича в условията на часовата разлика, отмервана от четирите часови пояса и четирите хиляди километра, които разделят Източното от Западното крайбрежие.

Разбира се, след всички тези години те биха могли да уредят нещата така, че да заживеят заедно. Но не го бяха направили. В началото, защото се бояха от изхабяването на връзката им. Защото всекидневието — в замяна на едно по-спокойно битие — би ги лишило от тези възторзи и този луд сърдечен ритъм, които изпитват при всяка от своите срещи и които представляват кислородът на тяхното съществуване.

После, всеки от тях бе устроил живота си в своята професионална среда. Той — обърнат към Тихия океан, тя — към Атлантическия. След безкрайното следване в Медицинския факултет Елиът бе получил мястото на хирург в една от болниците на Сан Франциско. Що се отнася до Илена, тя живее в Орландо и се занимава със своите делфини и китове в „Океански свят“ — най-големият морски парк в света, където работи като ветеринарен лекар. От няколко месеца посвещава също така изключително много време на

една организация, за която вече започва да се говори в обществото: „Грийнпийс“. Основано преди четири години от група пацифисти и еколози, сдружението на „воините на дъгата“ се бе прочуло благодарение на откритата си борба срещу ядрените опити. Ала Илена се бе присъединила към тях най-вече за да участва в кампанията на „Грийнпийс“ срещу изстребването на китовите и тюлените.

С две думи, и двамата водят доста напрегнат живот. Наистина нямат кой знае колко време за скучаене. Въпреки това... Всяка нова раздяла е все по-непоносима от предишната.

Моля всички пътници от полет 711 по направление Сан Франциско да се насочат към изход №18 за настаняване на борда...

— Това твоят самолет ли е? — пита го тя, разкъсвайки прегръдката му.

Той кимва в знак на потвърждение, а после, понеже добре я познава, решава да ѝ зададе въпроса си:

— Ти като че ли искаше да ми кажеш нещо, преди да замина?

— Да. Ще те придружа до зоната за качване — казва му тя, като го хваща за ръка.

И докато върви редом с него, Илена се впуска в тирада, произнесена с онзи южноамерикански акцент, който направо го разбива.

— Знам много добре, че светът се е устремил към катастрофа, Елиът: „студената война“, комунистическата заплаха, надпреварата в ядреното въоръжаване...

Всеки път, когато се разделят, той я гледа, сякаш я вижда за последен път. Красива е като огнен пламък.

— ... изтощаването на природните ресурси, да не говорим за замърсяването, за изсичането на тропическите гори или за...

— Илена?

— Да?

— Какво всъщност искаш да ми кажеш?

— Бих искала да си направим дете, Елиът...

— Тук, веднага, на летището? Пред цялата тази тълпа?

Това е всичко, което бе намерил да ѝ отговори. Щипка хумор, за да прикрие своята изненада. Но Илена не изпитва желание да се засмее.

— Не се шегувам, Елиът. Дори те съветвам да помислиш сериозно върху това — натъртено произнася тя, след което пуска ръката му и се отправя към изхода.

— Чакай! — крещи той в желанието си да я задържи.

Последно повикване за г-н Елиът Купър, пътник от полет № 711 по направление...

— По дяволите! — изругава той, стъпвайки ядосано върху ескалатора, водещ към зоната за качване на борда.

Когато се озовава в горния му край, той се обръща, за да й махне за последен път с ръка.

Ярко септемврийско слънце залива с лъчите си залата за заминаване.

Елиът вдига ръка.

Но Илена вече е изчезнала.

* * *

Нощта вече бе паднала, когато самолетът кацна в Сан Франциско. Полетът бе продължил шест часа и в Калифорния вече минаваше девет.

Елиът се канеше да излезе от терминала и да хване някое такси, когато внезапно промени решението си. Там е работата, че умираше от глад. Объркан от думите на Илена, той не се бе докоснал до храната, поднесена в самолета, а знаеше, че хладилникът у дома е празен. На втория етаж бе забелязал рекламните светлини на закусвалнята *Голдън Гейт*, в която вече бе идвал с Мат, най-добрия си приятел, който го придружаваше понякога в пътуванията му до Източното крайбрежие.

Седна на бара и си поръча салата, две печени хлебчета и чаша шардоне. Уморен, с нарушен от дългия полет дневен ритъм, той си разтърка очите, след което купи няколко жетона за телефон и се упъти към кабинката в дъното на залата. Набра номера на Илена, но отговор така и не получи. Поради разликата в часовите пояси във Флорида вече минаваше полунощ. Илена сигурно вече се беше прибрала, но очевидно не държеше особено да разговаря с него.

Подобно нещо можеше да се предвиди...

И все пак Елиът не съжаляваше за начина, по който бе отвърнал на това толкова важно желание на Илена. Истината бе, че той не искаше да има дете.

И толкова.

Тук нямаше проблем или колебание в чувствата: той обожаваше Илена и, така да се каже, имаше любов в излишък. Но любовта не беше достатъчна. Защото в средата на седемдесетте години на този прословут ХХ век човечеството като че ли не вървеше в правилната посока и — за да бъде съвсем откровен — той не държеше да се нагърби с тежката отговорност да доведе на бял свят едно ново създание.

Доводи, които Илена изобщо не желаше да слуша.

Елиът с неохота се върна на бара, довърши вечерята и си поръча кафе. Беше нервен и без дори да забелязва, стискаше пръстите си, карайки ставите да пукат. В джоба на сакото си напипа пакета с цигари, който със своите размери отдавна издаваше своето присъствие, и не устоя на изкушението да запали една.

Знаеше, че трябва да спре с пушенето. В неговите среди все повече се говореше за вредите от тютюна. От петнадесетина години епидемиологичните изследвания показваха, че никотинът предизвиква зависимост и пристрастяване, а в качеството си на хирург Елиът знаеше отлично, че при пушачите рисковете от рак на белите дробове, както и податливостта към сърдечно-съдови заболявания бяха доста по-високи. Ала по подобие на повечето лекари, и той далеч повече се грижеше за здравето на другите, отколкото за собственото си здраве. Трябва също така да се подчертае, че живееше в епоха, когато пушенето в ресторантите или самолетите бе нещо съвсем нормално. Епоха, когато цигарата все още бе синоним на изисканост, на културна и социална освободеност.

Скоро ще спра да пуша — помисли си той, изпусвайки колелца дим, — но не и тази вечер... Чувстваше се прекалено потиснат за подобно усилие.

Разсеян и отнесен, Елиът се загледа с блуждаещ поглед през голямата витрина и именно тогава го видя за пръв път: мъж в светлосиня пижама — крайно неподходящо облекло за този час и това място, — който го наблюдаваше от другата страна на стъклото. Наложил се да присвие очи, за да го разгледа по-добре. Човекът гонеше

шестдесетте, имаше все още спортен вид и къса, леко побеляла брадичка, която го правеше да прилича на един позастаряващ Шон Конъри. Елиът разтърка клепачите си. Какво правеше този тип с голи крака и пижама в толкова късен час насред аерогарата?

Младият лекар не би трябвало да се притеснява особено от всичко това, но някаква непозната сила го накара да стане от стола си и да излезе от заведението. Човекът изглеждаше съвършено неориентиран, сякаш бе пристигнал от нищото. Колкото повече Елиът се приближаваше към него, толкова повече чувстваше как го завладява нарастващото чувство на дискомфорт, което не смееше да признае дори пред самия себе си. Кой беше този човек? Може би пациент, избягал от някоя болница или дом за душевноболни... В такъв случай, в качеството си на лекар, не беше ли негов дълг да му помогне?

Когато се озова на не повече от три метра от него, Елиът най-сетне разбра какво го бе смутило толкова много: този човек много му напомняше за неговия баща, починал преди пет години от рак на панкреаса.

Смутен, той се приближи още повече. Отблизо приликата бе наистина поразителна: същата форма на лицето, същата трапчинка на бузата, която и той самият бе наследил...

Ами ако това е той...

Не, трябваше да се стегне и да дойде на себе си! Баща му бе мъртъв, и то съвсем мъртъв. Елиът лично бе присъствал на полагането на тялото му в ковчега и на последвалата кремация.

— Мога ли да Ви помогна с нещо, господине?

Мъжът отстъпи няколко крачки назад. Изглеждаше също толкова смаян, колкото бе и самият Елиът, и излъчваше противоречивото впечатление на сила и безпомощност.

— Мога ли да Ви помогна с нещо? — повтори той.

Човекът насреща се задоволи да промълви:

— Елиът...

Но как така този мъж знаеше неговото име? И този глас...

Да кажеш, че Елиът и баща му никога не са били близки, би било чист евфемизъм. Но откакто си бе отишъл, Елиът понякога съжеляваше, че не бе положил в миналото далеч повече усилия, за да го разбере по-добре.

Зашеметен и с пълното съзнание за абсурдността на своя въпрос, той не можа да се сдържи и го попита с прегракнал от вълнение глас:

— Татко?

— Не, Елиът, аз не съм твоят баща.

Странно, но този смислен отговор не го успокои ни най-малко, сякаш някакво предчувствие му нашепваше, че най-удивителното тепърва предстои.

— Кой сте Вие тогава?

Мъжът сложи ръката си на рамото му. Някаква позната искрица проблесна в неговите очи и той се поколеба няколко секунди, преди да отвърне:

— Такъв, какъвто ме гледаш, това си *ти*, Елиът...

Лекарят отстъпи крачка назад, после се сви като ударен от гръм; мъжът завърши своето изречение:

— ... това си самият ти, Елиът, тридесет години по-възрастен.

* * *

Аз, тридесет години по-възрастен?

Елиът разпери ръце в знак на недоумение.

— Какво искате да кажете с това?

Мъжът отвори уста, но нямаше време да му даде други обяснения: от неговия нос внезапно бликна струйка кръв, която се разля на едри капки върху горнището на пижамата му.

— Дръжте си главата назад! — нареди му Елиът и посегна да извади от джоба си книжна салфетка, която бе взел на излизане от заведението. С нейна помощ той се опита да спре кръвта, течаща от носа на човека, когото сега вече разглеждаше като свой пациент.

— Няма нищо, ще мине — каза му той с успокоителен тон.

За миг съжали, че не носи със себе си медицинската чантичка, но за щастие кръвоизливът бързо се успокои.

— Елате с мен, трябва да Ви наплискам лицето с малко вода.

Мъжът го последва, без да оказва съпротива. Но когато приближиха тоалетните, той внезапно бе разтърсен от краткотрайни пристъпи на треперене, сякаш бе изпаднал в епилептична криза.

Елиът понечи да му помогне, но другият рязко го отблъсна.

— Остави ме! — настоя той, отваряйки вратата на една от тоалетните клетки.

Възпрян в своя порив, Елиът предпочете да го изчака навън. Чувстваше се отговорен за този човек и съвсем не беше спокоен за неговото състояние.

Каква смешна история! Най-напред тази физическа прилика, после тази съвършено налудничава фраза — *аз съм ти, Елиът, тридесет години по-възрастен*, — а сега и това кръвотечение от носа и тези пристъпи на тремор.

Ах, по дяволите, какъв ден!

Но този ден изобщо не се канеше да свършва, защото след известно време, преценявайки, че е изчакал достатъчно, той реши да влезе в тоалетните.

— Господине?

Тоалетните представляваха тясно и много дълго помещение. Елиът огледа най-напред редицата мивки. Никой. Не се забелязваше нито прозорец, нито аварийен изход. Следователно мъжът би трябвало да е в някоя от кабинките.

— Тук ли сте, господине?

Никакъв отговор. Боейки се, че може да е припаднал, лекарят припряно отвори първата врата: никой.

Втората врата: никой.

Третата, четвъртата... десетата врата: празно.

В объркаността и отчаянието си Елиът вдигна очи към тавана: нито една плоскост не изглеждаше да е била отмествана.

Това бе невъзможно и въпреки всичко трябваше да приеме очевидното: мъжът бе изчезнал.

2

*Бъдещето ме интересува: в него имам
намерение да прекарам следващите си години.*

Уди Алън

Сан Франциско
Септември 2006 год.

Елиът е на 60 години

Елиът рязко отвори очи. Забеляза, че лежи напърно на леглото. Сърцето му биеше в бесен ритъм, а тялото му бе плувнало в пот.

Гаден, отвратителен кошмар!

Той, който никога не можеше да си спомни какво е сънувал, сега се събуждаше, завладян от това необикновено видение: както бе бродил из летището на Сан Франциско, бе попаднал на... свой двойник. Но далеч по-млад двойник, който изглеждаше също толкова изненадан да го види, колкото и самият той. Случилото се изглеждаше толкова истинско, толкова смайващо, сякаш наистина някаква сила го бе запратила тридесет години назад в миналото.

Елиът натисна копчето, управляващо отварянето на щорите, след което хвърли тревожен поглед към флакончето със златистите хапчета, сложено върху нощното шкафче. Отвори го и ги преброи: бяха останали девет. Вечерта, преди да заспи, бе глътнал едно от любопитство. Дали не стоеше точно това хапче в дъното на мистериозните му съновидения? Старият камбоджанец, който му го бе дал, не бе казал нищо за въздействието на тази субстанция, дори тържествено му бе препоръчал „никога да не злоупотребява с него“.

Елиът мъчително се изправи и се насочи към панорамния прозорец, от който се откриваше неповторима гледка към океана, остров Алкатрас и моста Голдън Гейт. Изгриващото слънце хвърляше над града гранатовата си сутрешна светлина, която всеки миг променяше своите нюанси. В открито море пъплеката платноходи и

фериботи под ритмичния звук на сирените за мъгла и въпреки ранния час няколко души правеха сутрешния си крос, изкачвайки се по Марина Грийн — обширната морава, която граничеше с плажната ивица.

Тази привична картина донякъде го успокои. Изминалата бурна нощ бързо щеше да се забрави, в това едва ли можеше да има съмнение. Тъкмо се бе убедил в правилността на подобно заключение, и ето че стъклото на прозореца отрази смущаващи подробности: един тъмен ореол се бе разпрострял върху горнището на неговата пижама. Той се наведе, за да разгледа по-внимателно петното.

Май че е кръв?

Сърдечният му ритъм рязко се ускори, но това не трая задълго. Навярно му бе потекла кръв от носа през нощта и той бе пренесъл това събитие от действителността в своя сън. Познати неща, класическо действие на подсъзнателното, няма какво човек да обезумява.

Наполовина успокоен, той премина в банята, за да си вземе сутрешния душ, преди да потегли за работа. Нагласи струята и застина за миг неподвижен, потънал в мислите си, докато помещението се изпълваше с пара. Нещо все още терзаеше съзнанието му. Но какво? Започнал бе вече да се съблича, когато някакъв внезапен проблясък на интуицията го накара да бръкне в джоба на пижамата си. В него имаше хартиена салфетка, изцапана с кръв. Под потъмнелите червени петна съвсем ясно се очертаваше рисунката на най-известния мост в града, над който бе разположен надписът: *кафетерия „Голдън Гейт“ — летище Сан Франциско.*

Сърцето му отново започна бясно да бие и този път бе далеч по-трудно да възвърне нормалния му ритъм.

* * *

Дали пък не го бе споходила някаква болест, предизвикваща временно умопомрачение?

Преди няколко месеца, при извършването на фиброскопски изследвания, той бе узнал, че е болен от рак на белите дробове. Честно казано, това не го бе изненадало кой знае колко: човек не пуши безнаказано по повече от пакет на ден в продължение на четиридесет

години. Опасностите от подобно поведение му бяха пределно известни и той ги бе приел. Така си беше, сблъскал се бе с един от рисковете на живота. Никога не се бе стремил да води някакво стерилно съществуване, нито пък да се предпазва на всяка цена от превратностите и ударите на битието. По някакъв парадоксален начин той вярваше в съдбата: нещата се случват, когато трябва да се случат. И човек е длъжен да понесе последствията от тях.

Обективно погледнато, това беше много гаден вид рак: една от формите, които се развиват най-бързо и които се лекуват най-трудно. През последните години медицината бе напреднала в тази област и новите медикаменти позволяваха животът на болните да бъде значително удължен. Но за подобни неща бе вече прекалено късно: туморът не бе разкрит достатъчно рано и изследванията бяха показали наличието на метастази в други органи.

Бяха му предложили класическото лечение — коктейл химио- и лъчетерапия, — но той бе отказал. В този стадий на болестта нямаше особен смисъл да се опитва каквото и да било. Изходът от битката вече бе предизвестен: оставаха му няколко месеца живот.

Засега той успяваше да прикрива болестта си, но знаеше, че няма да може да отлага нещата до безкрайност. Кашлицата му ставаше упорита, болките в ребрата и рамото ставаха все по-силни и от време на време го обземаха внезапни пристъпи на отпадналост, докато всеобщото убеждение беше, че той е неуморим.

Спохождаха го страхове, но не от болката. Това, от което най-много се боеше, беше реакцията на околните. Особено на Анджи, двадесетгодишната му дъщеря, студентка в Ню Йорк, и на Мат, най-добрия му приятел, с когото бе споделял всичко.

Елиът излезе от банята, избърса се припряно и отвори гардероба. С придирчивост, по-голяма от когато и да било, заизбира какво да облече: риза от египетски памук, италиански костюм, изискана вратовръзка. Докато се подготвяше, сянката на болестта изчезна. Нейното място бе заето от образа на мъж, който все още бе в своята сила, все още се отличаваше с приятен и привлекателен вид. Съвсем доскоро, благодарение на несъмнения си чар, той успяваше да излиза с млади и красиви жени, които понякога не достигаха и половината на възрастта му. Но тези връзки бяха мимолетни. Всеки, който се бе докоснал по-отблизо до Елиът Купър, знаеше много добре, че само две

жени изпълваха неговия живот отначало докрай. Първата бе дъщеря му Анджи. Втората се наричаше Илена.

Тя беше мъртва от тридесет години.

* * *

Елиът излезе на тротоара и бе посрещнат от слънцето, вълните и вятъра. Спря се за миг, за да изпита наслада от раждащия се ден, след което отвори вратата на малък гараж. Там се пъкна в старата оранжева Костенурка^[1], последна останка от отдавна отминалата епоха на хипитата. Със смъкнат гюрук колата предпазливо се вля в движението по булеварда, за да се изкачи по „Филмор стрийт“ към викторианските сгради на „Пасифик Хай“^[2]. Досуц като във филмите, улиците на Сан Франциско, стръмни и полегати, образуваха забавни „руски хълмчета“^[3]. Но Елиът вече бе преминал възрастта, когато ускоряваше колата така, че да подскочи във въздуха при преминаването на билото им. Достигнал до „Калифорния стрийт“, той зави наляво и пресече пътя на едно трамвайче, което превозваше първите подранили туристи към Китайския квартал. Преди да достигне до тази част на града, той влезе в подземен паркинг между два блока зад Грейс Катедрал и малко след това вече бе пред входа на Медицински център „Ленъкс“, където, работеше повече от тридесет години.

В качеството си на завеждащ отделението по детска хирургия Елиът беше смятан за един от първожреците на болницата. На този пост обаче бе издигнат наскоро, с голямо закъснение спрямо забележителните му постижения. През своята кариера той се бе посветил изцяло на пациентите, опитвайки се — нещо рядко при хирурзите — да не се ограничава с чисто техническата страна на лечението, а да държи сметка и за емоционалната ѝ съставка. Почестите и наградите изобщо не го впечатляваха, да не говорим, че никога не се бе опитвал да си изгради мрежа от връзки чрез неделни турнирчета по голф или разходки край бреговете на Тахо^[4]. И все пак, когато се налагаше някое от децата на неговите колеги да бъде оперирано, в повечето случаи те се обръщаха именно към него — знак, който означаваше твърде много в този занаят.

* * *

— Можеш ли да ми анализираш ето това?

Елиът подаде на Самюъл Белоу, завеждащия болничната лаборатория, малко найлоново пликче, в което бе пресипал дребните частици вещество, полепнали по дъното на флакончето със златистите хапчета.

— Какво е това?

— Очаквам ти да ми кажеш...

Сетне мина като порив на вятъра през кафенето, изгълта на големи глътки първата си доза кофеин, преди да се качи в хирургическия блок, където се преоблече и присъедини към малкия си екип, състоящ се от анестезиолог, медицинска сестра и интернистка от Индия, която бе на стаж при него. Пациентът бе крехко седеммесечно бебе на име Джак, страдащо от цианогенна кардиопатия. Тази сърдечна малформация, която възпрепятстваше правилното снабдяване с кислород на кръвта, придаваше мъртвешко излъчване на неговото лице, вдървяваше пръстчетата и оцветяваше устните му в синьо.

Докато се подготвяше да разреже гръдния кош на кърмачето, Елиът не можа да сдържи тръпката безпокойство, наподобяваща сценичната треска на артистите преди излизането им пред публика. В откритите сърдечни операции наистина имаше нещо чудодейно. Колко такива бе извършил? Несъмнено стотици, дори хиляди. Преди пет години един телевизионен екип бе направил за него репортаж, в който цветисто бе възхвалил „златните му пръсти“, способни да зашият кръвоносни съдове, тънки като карфица, с помощта на невидими за невъоръженото око конци. Ала всеки път беше все същото напрежение, все същият страх да не би да допусне фатална грешка.

Операцията продължи повече от четири часа, през които функциите на сърцето и белите дробове бяха деактивирани и поети от специална машина. Превърнал се, така да се каже, в сърдечен водопроводчик, Елиът запусти дупката между двата вентрикула и отвори един от белодробните пътища, за да избегне преминаването на венозната кръв към аортата. Това бе изключително прецизна работа, изискваща голяма опитност и пълна концентрация. Ръцете му не потрепваха и на милиметър, но част от съзнанието му бе другаде —

надвесено над собствената му болест, от която му бе непосилно да се абстрахира, заето със странното съновидение от предходната нощ. Осъзнавайки изведнъж своята разсеяност, той се почувства така, сякаш са го хванали на местопрестъплението, и се съсредоточи изцяло върху така отговорната си задача.

Когато всичко приключи, Елиът обясни на родителите, че е прекалено рано, за да прецени дали операцията е била успешна. През следващите няколко дни детето ще бъде под специални грижи в интензивното отделение, където ще продължи да бъде на командно дишане, където, малко по малко, дробовете и сърцето му възвърнат отново своята работоспособност.

Все още в хирургическите си панталони и блуза Елиът излезе на болничния паркинг. Слънцето, достигнало вече почти до зенита си, го заля с ярките си лъчи и за частица от секундата той се почувства зашеметен. Беше изтощен, на края на силите си, с глава, гъмжаща от въпроси: беше ли разумно да отрича болестта си, както постъпваше досега? Беше ли почтено да продължава с операциите, след като рискуваше да изложи на опасност живота на своите пациенти? Какво щеше да стане тази сутрин, ако наред операцията се бе почувствал зле?

За да даде тласък на мисълта си, той запали цигара и с истинска наслада пое първата глътка дим. Това беше единственото предимство на този вид рак: сега можеше да пуши, колкото му душа иска, никотинът с нищо нямаше да промени развитието на болестта.

Лек бриз го накара да потръпне. Откакто знаеше, че скоро ще умре, бе станал по-чувствителен към всичко, което го заобикаляше. Усещаше почти физически пулса на града, който сякаш се бе превърнал в жив организъм. Болницата се възвишаваше на един от хълмовете му — Ноб Хил. Оттук като че ли можеха да се доловят всички вибрации на пристанището и кейовете. Елиът дръпна от цигарата за последен път, преди да смачка угарката. Решението бе взето: ще спре да оперира в края на месеца и ще съобщи на дъщеря си и на Мат за своето положение.

Така, край на всичко! Няма връщане назад. Никога повече не ще извършва единственото нещо, за което се усещаше действително пригоден: да лекува хората.

Елиът продължи още известно време да разсъждава върху жестокото решение, което бе взел, и се почувства стар и нещастен.

— Доктор Купър?

Елиът се обърна и видя зад себе си Шарика, индийската интернистка, която му бе асистирала цялата сутрин. Бе успяла да се преоблече, сменяйки хирургическите одежди със светли джинси и красива блузка с тънки презрамчици. Тя почти срамежливо му подаде пластмасова чаша с кафе. Всичко в нея излъчваше красота, младост и жизненост.

Елиът пое напитката и се усмихна в знак на благодарност.

— Дойдох да си взема сбогом, докторе.

— Да си вземете сбогом?

— Моят стаж в Съединените щати приключва днес.

— Наистина — припомни си Елиът, — и сигурно заминавате за Бомбай.

— Благодаря, че ме приехте и че бяхте толкова мил с мен. Научих много от Вас.

— Благодаря за Вашата помощ, Шарика, Вие ще станете добър лекар.

— А Вие сте *велик* лекар!

Елиът поклати глава, притеснен от гръмкия комплимент.

Младата индийка направи крачка напред и се приближи към него.

— Мислех си... мислех си, че бихме могли днес да излезем на вечеря.

За по-малко от секунда матовата ѝ кожа бе станала яркочервена. Тя бе срамежлива и очевидно ѝ бе струвало немалко да му направи подобно предложение.

— Съжалявам, но това е невъзможно — отвърна ѝ Елиът, крайно изненадан от насоката, която разговорът придоби.

— Разбирам — промълви Шарика.

Тя замълча за няколко секунди, след което добави:

— Моят стаж приключва официално в осемнадесет часа. Тази вечер Вие вече няма да бъдете мой надзорник, а аз няма да съм Ви подчинена. Ако, разбира се, това Ви възпира...

Елиът я погледна по-внимателно. На колко години бе тя? Двадесет и четири? Двадесет и пет най-много. Той никога не ѝ бе

правил двусмислени намеци и сега се чувстваше неловко.

— Не става дума за това.

— Странно — каза тя, — аз винаги съм имала усещането, че не съм Ви безразлична...

Какво можеше да й отговори. Че част от него вече бе мъртва и другата скоро щеше да я последва? Че любовта според някои няма възраст, но че подобно твърдение е пълна глупост...

— Не знам какво да Ви кажа.

— Тогава не казвайте нищо — промълви тя, обръщайки му гръб.

Силно притеснена, Шарика вече се бе отдалечила, когато си спомни нещо.

— Ох! Бях забравила — извика тя, без да се обръща — на рецепцията са получили известие от Вашия приятел Мат: той Ви чака вече половин час и започва да се притеснява...

* * *

Елиът изскочи като попарен от болницата и в движение хвана първото попаднало му такси. С Мат се бяха договорили да обядват заедно и той страшно бе закъснял.

Както съществува любов от пръв поглед, точно така съществува и приятелство от пръв поглед. Мат и Елиът се бяха срещнали преди четиридесет години при наистина извънредни обстоятелства. Привидно всичко би трябвало да разделя двамата мъже: Мат беше французин, екстровертен, любител на красивите жени и на житейските наслади; Елиът беше американец, по-скоро затворен и саможив. Двата бяха купили един лозов масив в Напа Вали — долината, наричана от някои *Калифорнийския Перигор*^[5]. Вината, които произвеждаха — доста прилично каберне совиньон и превъзходно шардоне с аромат на ананас и банан, — се бяха сдобили с добра слава благодарение на яростните усилия на Мат да ги рекламира из цялата страна, а също в Европа и Азия.

За Елиът Мат бе приятелят, който ще бъде край него дори когато вече не са му останали приятели; човекът, когото би повикал посред нощ, ако се наложи да изнесе труп от къщата си.

Междувременно Елиът бе излязъл извън всякакви поносими граници на закъснението и Мат със сигурност щеше да му чете конско...

* * *

Изисканият ресторант *Белвю*, в който двамата редовно обядваха, се издигаше в непосредствена близост до булевард „Ембаркадеро“^[6] и осигуряваше великолепна гледка към морето. С чаша в ръка Мат Делюка скучаеше повече от половин час на откритата тераса, обърната към Бей Бридж, Острова на съкровищата^[7] и небостъргачите от деловия център на града.

Тъкмо се канеше да си поръча трета чаша, когато телефонът му иззвъня.

— Привет, Мат, извинявай, но ще позакъснея.

— Само недей да бързаш, Елиът. Отдавна съм свикнал с твоята доста своеобразна представа за точност...

— И таз добра! Да не би да се готвиш да ми направиш някоя сцена?

— Опазил ме Господ, приятелю: та ти си лекар и това, че спасяваш човешки животи, ти дава всякакви права. Тук две мнения не може да има.

— Точно това е, което си мислех, ти ми правиш сцена...

Мат не можа да сдържи усмивката си. С прилепен за ухото телефон той напусна терасата и влезе в огромната зала на ресторанта.

— Искаш ли да поръчам вместо тебе? — предложи му той, приближавайки се към витрината с морските дарове. — Гледам тук пред себе си един краб, който може да бъде удостоен с честта да ти бъде поднесен за обяд...

— Имам ти пълно доверие.

Мат затвори телефона и с едно кимване към майстора готвач подпечата участта на нещастното създание.

— И един печен краб, ако обичате!

Четвърт час по-късно Елиът прекоси тичешком просторната зала, облечена в скъпи дървени ламперии и огледала. След като се спъна в колелцето на количката за десерти и едва не събори един келнер, той

най-сетне се настани срещу своя приятел на любимата им маса. Първите му думи обаче представляваха ясно предупреждение:

— Ако все още държиш на нашето приятелство, избягвай да произнасяш в едно и също изречение думите „закъснение“ и „пак“.

— Нищо не съм казал — увери го Мат. — Бяхме резервирани тази маса за дванадесет часа. Сега е един и двадесет, но аз нищо не съм казал. По-добре ми разкажи как мина престоят ти в Камбоджа?

Елиът едва бе произнесъл няколко думи, когато се задави в продължителна кашлица.

Мат му поднесе голяма чаша с газирана вода.

— Не кашляш ли прекалено много, а? — попита разтревожено той.

— Не се притеснявай.

— Все пак... Не трябва ли да си направиш едно малко прегледче? Да речем, едно малко скенерче или нещо от тоя род...

— Доколкото си спомням, лекарят на тази маса съм аз — отвърна му Елиът, отваряйки менюто. — И тъй, какво благоволи да ми поръчаш?

— Не се сърди, приятелю, но намирам, че изглеждаш, сякаш снощи здравата си препил.

— Много ли комплименти смяташ да ми направиш още?

— Чисто и просто се тревожа за теб: прекалено много работиш, не си почиваш достатъчно.

— Добре съм, казах ти вече! Просто тази мисия в Камбоджа малко ме поумори...

— Не трябваше изобщо да ходиш там! — отсече Мат с изразителна гримаса. — Ако мен питаш, Азия...

— Напротив, беше много обогатяващо за мен. Но нямаш представа каква чудесия ми се случи.

— В смисъл?

— Срегнах един стар камбоджанец, на когото помогнах, и той, досущ като духа от лампата на Аладин, ме попита кое е най-съкровено ми желание...

— И ти какво му отговори?

— Поисках му нещо невъзможно.

— Да спечелиш най-сетне една игра на голф?

— Престани да се занасяш.

— Добре де, кажи ми...

— Казах му, че бил желал да видя отново един човек...

В този миг Мат разбра, че приятелят му говори сериозно, и лицето му смени изражението си.

— И кого би искал да видиш отново? — попита го той, макар вече да знаеше отговора.

— Илена...

Невидим воал на тъга покри лицата на двамата приятели. Но Елиът не позволи да бъде обсебен от меланхолията. Докато келнерът поднасяше предястията, той отново започна да разказва на своя приятел смайващата история за флакончето с хапчетата, а после и подробности за потресаващия кошмар, който бе преживял през последната нощ.

Мат се опита да му повлияе успокояващо:

— Ако искаш да чуеш моя съвет, забрави тази история и вдигни малко крака от педала.

— Не можеш да си представиш колко поразителен и смущаващ беше този кошмар и същевременно колко реално изглеждаше всичко. Беше толкова... толкова странно да се видиш отново на тридесет години.

— Наистина ли смяташ, че точно тези хапчета са предизвикали всичко това?

— Че какво друго?

— Може да си изял нещо не съвсем прясно — предположи Мат.
— Ако ме питаш, прекалено често се вреш в тези китайски дупки...

— Престани да бръцолеваш...

— Говоря съвсем сериозно. Никога повече недей да стъпваш в коптора на тоя мошеник Джоу: неговата патица по пекински всъщност е някое нещастно куче, сигурен съм...

* * *

Останалата част от обедата премина в шеги и добро настроение. Мат притежаваше скъпоценния дар да разпространява бодрост и веселие около себе си. Когато бе заедно с него, Елиът забравяше всички мрачни мисли, всички тежки грижи, всички отговорности.

Разговорът бе възприел закачлив тон и се водеше на далеч повърхностни теми.

— Видя ли момичето на бара? — попита Мат, лапвайки хапка фламбиран банан. — Гледа към мен, нали?

Елиът се обърна към бара в дъното на залата: една красива русалка с бедра до сливиците и очи на кошута лениво смучеше своето сухо мартини.

— Това е момиче на повикване, старче, не виждаш ли?

Мат поклати глава.

— Безкрайно си далеч от истината.

— Искаш ли да се хванем на бас?

— Говориш така, защото се е вторачила в мен, а не в теб.

— Колко години й даваш?

— Двадесет и пет.

— А ти на колко години си?

— На шестдесет — призна си Мат.

— Ето защо това е момиче на повикване...

Мат се съвземаше няколко секунди от удара, след което бурно се възпротиви:

— Никога не съм бил в по-добра форма!

— Човек остарява, приятелче, ако все още не си разбрал. Такъв е животът и мисля, че и ти би трябвало лека-полека да се примириш с този ход на нещата.

Мат оцени тези очевидни заключения с гримаса на досада и недоволство.

— Добре, аз те оставям — обяви Елиът, надигайки се от масата.

— Отивам да спася някой друг живот. А ти? Каква е програмата ти за днешния следобед?

Мат хвърли поглед към бара, за да установи с прискърбие, че русалката оживено разговаря с млад клиент на заведението. Само допреди няколко години той би бил способен да скочи и да изтръгне красавицата от лапите на този звяр, но сега се чувстваше гроги — като боксьор, решил да приеме един бой в повече.

— Колата ми е на паркинга — извика той, догонвайки Елиът. — Ще те придружа до болницата. Какъвто съм старец, може пък да имам нужда от едно малко прегледче...

[1] Название на първите модели „Фолксваген“. ↑

[2] Елитен квартал в Сан Франциско, отличаващ се с архитектурата си в стил ретро и прекрасната гледка към залива и моста „Голдън Гейт“. ↑

[3] Руски хълмчета — зимен атракцион, представляващ поредица от изкуствено изградени стръмни спускания и нагорница, започващи от кула, на която хората се изкачвали по стълби. На височина достигали до 20–25 м (7–8 етажен блок), на ширина — до 30 м, а наклонът им — до 50%. Появили се за пръв път през XVI в. в Русия. ↑

[4] Езеро между Калифорния и Невада с луксозни вили и курортни селища. ↑

[5] Перигор — префектура в северната част на областта Аквитания (Югозападна Франция), известна с прочутите си вина — бели и червени. ↑

[6] „Ембаркадеро“ — крайбрежен булевард в североизточната част на Сан Франциско; едноименен квартал срещу този булевард. ↑

[7] Бей бридж — мост над залива на Сан Франциско, свързващ града с Оукланд. Островът на съкровищата (Treasure Island) — изкуствен остров в залива на Сан Франциско между едноименния град и Оукланд. ↑

3

Седнете за час до някое красиво момиче, и той ще ви се види колкото минута. Седнете за минута върху горещ тиган, и тя ще ви се види колкото цял час. Ето това е относителността.

Алберт Айнщайн

Сан Франциско, 1976 год.

Елиът е на 30 години

— Не сме ли добре тук? — попита Мат, излягайки се върху пясъка и посочвайки с ръка към огромния, заобиколен от хълмове залив, който се простираше пред очите им.

През тези години двамата приятели все още не се бяха обуржоазили. Не можеше и дума да става да си губят времето в обеди по ресторанти. Настъпеше ли пладне, те предпочитаха да се срещнат на плажа, за да изгълтат на крак по някой хотдог, преди да се върнат на работа.

Беше прекрасен ден, окъпан в ярка светлина. В далечината, обгърнат в лека мъгла, Голдън Гейт като че ли плаваше върху килим от млечни облаци.

— Прав си, старче, тук сме малко по-добре, отколкото в затвора! — потвърди Елиът, захапвайки стръвно своя сандвич.

— Днес имам да ти известя една велика новина — заяви Мат с тайнствен вид.

— Така ли? Казвай да чуем.

— Имай малко търпение, драги, изненадата ще я получиш за десерт...

Около тях, дошла да се възползва от последните мигове на циганското лято, се вихреше група младежи, облечени по последния писък на модата: клош панталони, тънки лъскави пуловерчета и

бакенбарди при мъжете; дълги шарени туники, велурени сака и всевъзможни джунджурии по косите при жените.

Мат пусна своя транзистор и попадна на тазгодишния хит: очарователната мелодия на *Хотел Калифорния* в изпълнение на „Игълс“.

Подсвирквайки си припева на песента, той обиколи плажа с поглед.

— Видя ли момичето отдясно? Гледа насам, нали?

Елиът се обърна дискретно: изтегната върху голяма плажна кърпа, една красива млада жена, изящна като нимфа, гризеше безгрижно своя италиански сладолед. Тя кръстоса стигащите до сливиците си бедра и хвърли един белтък към двамата приятели.

— Твърде е възможно.

— Е, как я намираш? — продължи да задава въпроси Мат, отвърщайки на поздрава ѝ.

— Напомням ти, че в моя живот вече има друг човек.

Мат отхвърли довода му, така да се каже, с opakото на ръката си:

— Знаеш ли, че само пет процента от млекопитаещите живеят по двойки?

— И какво от това?

— Какво чакаш да не се присъединиш към нормалните деветдесет и пет процента, които не си усложняват живота с подобни принципи?

— Не знам дали Илена би споделила твоето мнение...

Мат погълна последната хапка от своя хотдог, хвърляйки тревожен поглед към своя приятел.

— Сигурен ли си, че всичко е наред? Изглеждаш ми, сякаш снощи здравата си препил.

— Престани с любезните си комплименти, ставаш досаден!

— Просто се тревожа за теб, старче: прекалено много работиш, не си почиваш достатъчно.

— Работата е здраве.

— Разбрах: пак си ходил при оня китайски шарлатанин, в оная дупка точно под вас...

— Господин Джоу?

— Именно. И сигурно пак си ял патица по пекински?

— Страхотна вкуснотия.

— Според мен ти е сготвил някоя „улична превъзходна“...

Един продавач на сладолед прекъсна словесната им престрелка:

— Какъв аромат за господата: ванилия, карамел, кокос?

Елиът повери избора на своя приятел, който бе щастлив да поръча и за двамата. Щом сладоледаджията отмина, разговорът тутакси продължи оттам, докъдето бе стигнал:

— Как мина пътуването ти до Флорида? Изглеждаш ми нещо угрижен...

— Вчера вечерта ми се случи нещо изключително странно — призна Елиът.

— Цял съм слух.

— Срегнах един човек на летището.

— Жена, нали?

— Мъж... шейсетинагодишен.

Мат изслуша все по-начумерен разказа за странната среща с тайнствения посетител, завършила с изчезването му в тоалетните на летището.

Изминаха няколко секунди, преди да му отвърне с подobaваща гримаса:

— Мдаа! Положението е далеч по-тежко, отколкото предполагах.

— Кълна ти се, че всичко е самата истина.

— Виж какво, приятелче: крайно време е да вдигнеш малко крака от педала.

— Нямай грижа за мене.

— Че от къде на къде ще ме е грижа за тебе, Елиът? Заявяваш ми, че някакъв твой дубликат бил дошъл от бъдещето, ей така, да завърже малко лафче с тебе. Какво по-естествено от това? Дубликати под път и над път. Остава и да се угрижа...

— Прекрасно! Хайде да сменим малко темата.

— Какво прави твоята възлюбена Илена?

Елиът извърна глава към океана и за няколко мига погледът му се зарея в тънките пластове бяла мъгла, които се увиваха около металните стълбове на Голдън Гейт.

— Иска да си родим дете — отвърна той със замечтан глас.

Лицето на Мат грейна.

— Та това е страхотно, нали мога да се кандидатирам за кръстник?

— Не искам да имам дете, Мат!

— Така ли? И защо?

— Много добре знаеш защо: светът е станал прекалено опасен, прекалено непредвидим...

Мат вдигна очи към небето.

— Господи, старче, ти съвсем си изкукуригал! Та нали ще бъдеш тук да закриляш своето отроче! Илена също. Пък и аз ще приложам цялото си старание. Нали за това са родителите, да бдят над децата си?

— Лесно ти е на тебе да бръщолевииш: правиш се денем и нощем на плейбой, сменяш си приятелките като носни кърпички. Изобщо не те чувствам готов да създадеш свое семейство...

— Така е, защото не съм имал късмета да срещна момиче като Илена. Подобни работи могат да се случат само на тебе. По цялото земно кълбо имаше само едно такова момиче, но ти вече го хвана. Само че си прекалено глупав, за да си дадеш сметка...

Елиът заби поглед в далечината и нищо не му отвърна. Една голяма вълна шумно се разби о пясъка на плажа и хвърли пръски пяна в тяхната посока. Необходими бяха само няколко минути, за да се върне доброто настроение и разговорът да се прехвърли върху по-лекокомислени и весели неща.

Когато прецени, че „моментът на изненадата“ е настъпил, Мат се порови в чантата си и извади от нея бутилка шампанско.

— Какво празнуваме? — попита го Елиът.

Мат едва сдържаше своята възбуда.

— Ето това е! Най-сетне открих това, което търсех, приятелю! — възкликна той, а думите му бяха съпроводени с острия пукот на освободената от гърлото тапа на шампанското.

— Жената на твоя живот?

— Не!

— Начин да нахраниш всички гладуващи по света?

— Нашия имот, братле! Нашата бъдеща плантация! Страхотен терен по склоновете на голям хълм с абсолютно потресаваща дървена къща на върха...

Преди няколко години Мат бе изкарал свидетелство за пилотска правоспособност. Купил си бе стар хидроплан и печелеше прилични пари, разхождайки туристи над залива на Сан Франциско. Ала от

известно време целият се бе вдал в един малко налудничав проект да развият заедно с Елиът свое собствено винопроизводство в Напа Вали.

— Уверявам те, че това е най-добрият момент да се инвестира в подобно нещо — обясни му той с приповдигнат тон. — Засега в долината има само няколко имения, но виното е бъдещето на Калифорния. Това е нашето червено злато, разбираш ли... Ако подкараме нещата, без да се туткаме, ние ще сме победителите!

Не особено убеден, но доволен от щастието на своя приятел, Елиът му обеща да види съвместния им имот следващия уикенд и се заслуша развеселен в тирадите на своя партньор за бъдещото им финансово могъщество, докато алармата на часовника не го върна към действителността.

— Добре, оставям те — каза той, докато ставаше и се протягаше. — Отивам да спася още няколко живота. А ти? Каква ти е програмата за днес следобед?

Мат се обърна, за да провери дали красивата русалка не бе отплувала нанякъде. Сякаш го бе очаквала, тя му изпрати едно красноречиво намигване.

Мат целият засия. Беше млад, беше красив, целият живот бе пред него.

— Струва ми се, че има един човек, който очаква да му направя едно малко прегледче...

* * *

Заседнало в задръстването, таксито се влачеше по „Хайдстрийт“. Елиът плати сметката и хлопна вратата. Болницата не бе далеч: при тази скорост щеше да стигне по-бързо до нея пеша. Запали цигара и пое по улицата с бърза крачка. Всеки път, когато приближаваше своето работно място, изпитваше някаква смътна тревога. Едни и същи въпроси неизменно възникваха в съзнанието му. Щеше ли да бъде на необходимата висота, щеше ли да бъде достоен за всички очаквания? Щеше ли да вземе правилните решения? Нямаше ли да погуби някой свой пациент?

Все още не бе достигнал онази възраст, на която хората се чувстват неузвими. Нямаше черупка, нито вътрешна броня, която да

го защитава. Дотогава безпогрешно бе преодолявал всички препятствия по пътя си: блестящо следване в Бъркли, където дори бе прескочил един курс, учебна практика в Бостън, четири години работен стаж и няколко специализации по педиатрия за самостоятелна клинична кариера. Всеки път бе излизал с възможно най-ласкавите оценки.

И все пак понякога го обземаше известна несигурност дали бе роден за тази работа. Разбира се, съществуваше удовлетворението, че се грижиш за другите, че се чувстваш полезен. Понякога в края на работния ден, когато имаше усещането, че неговите действия са били решаващи за спасяването на някой пациент, той напускаше болницата в истинска еуфория. Сядаше в колата и се понасяше по крайбрежния булевард с натиснат до дъното педал на газта. Беше се борил за човешки живот и бе спечелил. Тези вечери, в продължение на няколко часа, Елиът се чувстваше равен на Бог. Ала блаженството никога не траеше особено дълго. Винаги имаше утре, вдругиден, по-вдругиден, когато някой пациент, „който не би трябвало да умре“, си отиваше в ръцете му.

Елиът погледна часовника си, стъпка угарката и забърза крачка. Силуетът на болницата вече се открояваше на стотина метра пред него.

Дали наистина съм роден за тази работа? — запита се отново той.

Що ли за лекар щеше да излезе от него? Бе избрал този път, за да изпълни свое отдавнашно обещание след важно събитие, което бе разтърсило живота му. Не съжаляваше за своя избор, но имаше дни, когато завиждаше на Мат за неговия далеч по-безгрижен живот. От десет години насам нямаше време за нищо: нито за четене, нито за спорт, нито за други интереси извън своята професия.

Влезе във фойето на болницата, взе си лекарската блуза и се качи на втория етаж. Огледалото в асансьора отрази лицето на един уморен мъж. Бе изминала цяла вечност, откакто не бе спал осем часа без прекъсване. Нощните дежурства го бяха обучили да накъсва съня си и да спи, свит на топка, на порции по десет минути, така че вече не можеше да се излежава до късно сутрин дори през почивните дни.

Тласна вратата на една зала с блестяща от чистота настилка, в която го чакаше Лин, интернистът от отделението за спешна помощ.

— Бих искал да чуя Вашето мнение за един педиатричен случай, доктор Купър — обърна се той към него, представяйки му същевременно г-н и г-жа Романо, които го придружаваха.

Той — нисичък брюнет от италианско-американски тип — веднага предизвикваше симпатиите на околните. Тя — по-едра, руса, северен тип. Чудесен съюз на противоположностите.

Те не са тук заради себе си, а заради своята дъщеричка Анабел, която току-що е пристигнала в отделението и лежи в безсъзнание върху едно от леглата в стаята.

— Майка ѝ я намерила в това състояние, като се върнала на обяд. Подозираме, че може изобщо да не се е събудила от сутринта — обясни Лин. — Поисках пълни изследвания и д-р Амендоса ѝ направи преглед на томоденсиометъра.

Това бе нов медицински апарат за дистанционни изображения на вътрешните органи, който започваше да се разпространява из болниците по целия свят под името „скенер“.

Елиът се приближи до изпадналото в кома тяло. Анабел бе момиче на петнадесетина години, възприело едновременно нещо от светлия тен на майка си и мургавината на баща си.

— Оплаквала ли се е напоследък от главоболие или гадене?

— Не — отвърна майката.

— Дрогирала ли се е?

— Не!

— Възможно ли е да си е ударила главата насън или да е паднала от леглото?

— И това не.

Преди да я прегледа, Елиът усети как животът се изплъзва от детското тяло и как смъртта, сгушена в ъгъла на залата, бе вече тук и чакаше своя час.

И все пак началото на прегледа изглеждаше по-скоро успокояващо: Анабел дишаше добре, сърцето и дробовете ѝ функционираха нормално. Елиът провери корнеалния рефлекс. И тук нищо тревожно.

Ала нещата престанаха да изглеждат добре при прегледа на зениците. Въртейки внимателно главата на малката пациентка от дясно на ляво, Елиът установи, че очите не следват движението на главата.

После, при натиск върху гърдната кост, пръстите на момичето се свиха по един доста обезпокоителен начин.

— Това не е добър знак, нали? — попита г-н Романо. — Да не би да има някакъв проблем с мозъка?

Елиът остана предпазлив:

— Твърде рано е да стигаме до каквито и да било заключения. Нека да изчакаме резултатите от изследванията.

Тези резултати пристигнаха няколко минути по-късно. Когато закрепил радиографската снимка върху проектора, младият лекар вече подозираше какво ще види на нея. Тъй като бяха в университетска болница, той остави на интерниста правото пръв да обяви диагнозата:

— Едем на нивото на малкия мозък, нали?

— Точно така — потвърди с нежелание Елиът. — Церебрален хеморагичен едем.

Той излезе от тъмната стаичка, за да отиде при родителите на Анабел.

— Е, докторе? — попитаха го те в хор, още щом се показа на вратата.

Той ги погледна със съчувствие. Би искал да им каже нещо успокояващо, като например: *всичко е наред, малката ще се събуди всеки момент*. Но това не бе истината.

— Искрено съжалявам, но Вашата дъщеря е претърпяла мозъчен удар и състоянието ѝ е безнадеждно.

Най-напред всичко като че ли замръзна в стопкадър, настъпи пълна тишина, която сякаш можеше да продължи вечно, докато най-сетне двамата родители не разбраха смисъла на това съобщение. Майката извика сподавено, докато бащата отказваше да се примири:

— Но тя диша нормално! Тя все още е жива!

— Засега е така, но тя има кръвоизлив, който ще продължи да нараства, докато засегне и центрове, контролиращи дишането, и тогава те ще престанат да функционират.

— Може да я закачите за респиратор! — извика майката.

— Да, госпожо, можем да я сложим на командно дишане, но това няма да промени нищо.

Олюлявайки се, бащата се приближи до тялото на своята дъщеря.

— Как... как е възможно да е получила мозъчен удар? Та тя няма и петнадесет години...

— Това може да се случи на всекиго и по всяко време — уточни Елиът.

Яркото слънце продължаваше да нахлува през прозореца, обливайки стаята с нахална светлина и галейки златистите коси на момичето. Тя изглеждаше само заспала и наистина бе трудно да се повярва, че никога нямаше да се събуди.

— Няма ли поне да й направите операция? — с изумление продължаваше да пита майката, която така и не можеше да повярва на случилото се.

Съпругът ѝ се приближи до нея и я хвана за ръката. Елиът я потърси с поглед и каза с много мек глас:

— Всичко е свършено, госпожо, много ми е мъчно да Ви го съобщя.

Би предпочел да остане с тях повече време, да поеме върху себе си поне частица от тяхното нещастие, да намери някоя успокоителна дума, макар да знаеше, че в подобна ситуация такава дума в езика не съществува.

Но на вратата се бе появила медицинската сестра от неговото отделение с тревожното напомняне, че е наложително по най-бързия начин да се яви на своето работно място. Предстоеше му операция, насрочена за 15 часа, и той вече бе успял да закъснее.

Преди да напусне помещението, Елиът би следвало да остане докрай верен на своята професия и да попита родителите дали биха дали съгласието си органите на дъщеря им да бъдат използвани за трансплантации. Със сигурност щеше да последва сюрреалистичен разговор, в който задачата му би била да ги убеди, че смъртта на дъщеря им би могла да помогне за спасяването на други човешки същества. Да, Елиът би трябвало да изпълни професионалните си задължения докрай, но днес не чувстваше в себе си достатъчно кураж да го направи.

Излезе от залата крайно потиснат и същевременно преливащ от гняв. На път към операционния блок се отби в тоалетните, за да си наплиска лицето.

Никога няма да имам деца — закле се той, гледайки яростно своето отражение в огледалото. — *Никога няма да имам деца, за да не умрат някой ден пред очите ми!* Толкова по-зле, ако Илена не разбираше това...

* * *

Орландо, Флорида
1976 год.

Вечерният мрак падаше върху големия зоопарк, наречен „Океански свят“. Докато последните лъчи на слънцето си играеха със сенките на кипарисите, местейки ги и правейки ги все по-дълги, шарена тълпа напускаше малко по малко морския резерват, очарована от срещата си с делфините, гигантските костенурки и морските лъвове.

Илена се наведе над басейна с делфините, за да примами Анушка, най-голямата от „косатките убийци“, да се приближи до нея.

— Здравей, хубавице!

Младата жена хвана плавника на животното и го прикани да се обърне по гръб.

— Няма да се страхуваш, от това не боли — успокой го тя, преди да забие порядъчно голяма игла в тялото му с цел да му вземе малко кръв.

Тази операция винаги е била доста деликатна. Макар косатките да бяха най-интелигентните китообразни, те бяха и най-свирепите в своя разред. Въпреки симпатичната си външност Анушка си оставаше огромен звяр, дълъг шест метра и тежаш четири тона, способен да ви потроши с един удар на опашката си и да ви откъсне някой крайник с мощната си челюст, снабдена с петдесетина остри зъба. За всяка подобна интервенция Илена полагаше огромни старания да предизвика доброволното съучастие на животното, представяйки му грижите и терапиите като вид игра. В преобладаващата част от случаите всичко минаваше добре. Илена имаше дарбата тънко да усеща настроенятията на животните и да влиза в отлично разбирателство с тях. Тези й качества я превръщаха в забележителен лекар и зоолог.

— Ето! Всичко свърши! — възкликна тя, издърпвайки иглата от тялото на косатката.

За да възнагради животното за послушанието му, тя му изсипа цяла кофа замразена риба и му дари няколко ласки.

Илена страстно обичаше своята професия. В качеството си на ветеринарен лекар тя бе отговорна за физическото и душевно здраве на всички животни от парка. Надзираваше поддръжката на басейните,

приготвянето на храната и участваше активно в подготовката на дресьорите. Струпването на толкова много отговорности беше доста необичайно явление за човек на нейната възраст, още повече за жена. Трябва да се каже, че тя бе водила яростна борба, за да получи този пост. Още от съвсем малка се бе запалила по морския свят и най-вече по китообразните. Освен че притежаваше диплома на ветеринарен лекар, тя имаше специализации в областта на морската биология и бе получила доста солидно образование по психология на животните.

Но в тази професия работните места бяха много ценни, перспективите за развитие по специалността — нищожни, а шансовете да работиш с делфини и косатки — почти също толкова слаби, колкото да станеш космонавт. Въпреки това Илена се бе вкопчила в своята мечта, и то с пълно право. Защото пет години по-рано, през 1971 год., Уолт Дисни бе избрал малкото градче Орландо, за да построи в него своя *Дисни Уърлд* — гигантски парк с всевъзможни атракциони. Подложен на огромен туристически наплив, Орландо се бе лишил от статута на селско градче, за да се превърне в най-елитния увеселителен комплекс във Флорида. „Океански свят“ бе последвал прокараната от Мики Маус пътека, построявайки в съседство най-големия морски зоопарк в страната. Година преди официалното откриване на парка Илена вече бе обсадила неговата управа, стремейки се да получи мястото, което бе обещано на един доста по-възрастен от нея ветеринар. Все пак ръководството бе приело да я вземе на работа с изпитателен срок и в крайна сметка тя си бе извоювала титулярното място на своя колега! Това бе една от добрите страни на Америка: вещината и отдадеността в работата най-сетне бяха започнали да надделяват над критерии като възраст, пол и социален произход.

Илена обожаваше своята професия. Тя отлично знаеше, че приятелите ѝ от „Грийнпийс“ често се опълчваха срещу пленническото битие на животните в зоопарковете, но трябваше да се признае, че „Океански свят“ не беше безчувствен към проблемите на околната среда. Впрочем Илена бе издействала от своята управа финансирането на голяма програма за защита на морските крави^[1].

Младата жена напусна зоната на басейните и се отправи към административния комплекс. Тя залепи етикет върху флакончето с кръвната проба, а после го отнесе в малката лаборатория, за да започне анализа. Преди да се залови за работа, изпита нуждата да се отбие в

тоалетната, за да си наплиска лицето със студена вода. През целия ден се бе чувствала напълно разбита.

Когато вдигна глава към огледалото над мивката, Илена забеляза как една сълза се стича по лицето ѝ, без изобщо да я е усетила.

— Каква идиотка съм! — възкликна тя, избърсвайки зачервените си очи с опакото на ръката си.

В действителност бе съвсем наясно какво не беше наред: не бе спряла да превърта в съзнанието си и да преосмисля последния си разговор с Елиът. Неговата реакция, когато бе заговорила да се сдобият с дете. Това се случваше всеки път, когато се докоснеха до тази тема, и тя не разбираше упоритото му нежелание да си говорят за тези неща, възприемайки поведението му по-скоро като отказ от обвързване.

Въпреки това дори и за секунда не се съмняваше в неговата любов. Връзката им продължаваше да се озарява от яркия огън на чувствата, подхранван от желанието винаги да предизвикаш удивление у любимия, да го изпълниш със задоволство, да го изненадаш...

Ала дали тази любов нямаше с течение на времето да се изхаби, да угасне? Илена бе вече на тридесет години и — поне външно — все още блестеше с красотата си: живееше във Флорида, мъжете не спираха да кръжат около нея и тя напълно осъзнаваше силата на своята привлекателност. Но колко ли години още щеше да продължи всичко това? Младостта ѝ полека и неусетно си отиваше. Тя вече си даваше сметка, че няма същата физика, същата сила, същата свежест, както хлапачките на осемнадесет или двадесет години, които срещаше на плажа или виждаше насядали по пейките по време на своите спектакли.

Самата тя не се притесняваше от неизбежното остаряване. Но около нея възгледите и нагласите на хората се променяха: говореше се за свободна любов и за сексуална революция, но тези необикновени преобразования изобщо не ѝ харесваха. Искаше ѝ се тяхната връзка да бъде трайна и непоклатима, и нямаше никакво желание да види мъжа, когото обичаше, да опитва всички пози на Кама Сутра с други жени.

Илена отпи глътка вода и избърса очите си с книжна кърпичка.

Може би не показваше достатъчно на Елиът до каква степен бе привързана към него. Бе срамежлива по природа и любовните излияния не бяха нейната сила. Но когато човек е влюбен, едва ли има нужда от много приказки: то се знае, то се усеща и това е всичко. И

после, когато една жена иска от един мъж да бъде бащата на нейните деца, всичко е пределно ясно, нали?

Всъщност именно защото го обичаше, тя искаше да си роди дете от него. Не беше от онези жени, които болезнено мечтаеха да забременеят, които искаха да родят на всяка цена, единствено за себе си. Копнееше да си има дете *заедно с Елиът*, което да бъде продължение на любовния им възторг.

Само че той очевидно нямаше особено желание за това.

И тя не разбираше защо.

Дълбоко в себе си бе убедена, че готовността да имаш свое дете бе интимно свързана с личната орбита на всеки човек и със собствената му семейна история. В Бразилия Илена бе имала щастието да израсне в скромно, но обично семейство, и затова знаеше, че ще разцъфне в своето майчинство. Колкото до Елиът, той бе имал доста трудни, дори недружелюбни отношения със своите родители. Дали пък именно те не бяха причината за подобен отказ?

Въпреки това Илена не се съмняваше в неговите способности да направи едно дете щастливо. Много пъти, когато се бе отбивала в болницата, тя го бе виждала в действие. Той бе хирург педиатър и знаеше как да се държи със своите невръстни пациенти. Бе улегнал и уравновесен, не бе лекомислен или егоист като някои от мъжете, които се въртяха около нея. Изобщо не ѝ бе трудно да си го представи като любящ баща, отзивчив към потребностите на своите деца. До такава степен, че неведнъж ѝ бе идвало наум да спре, без да му казва, с противозачатъчните, за да представи нещата като „инцидент“ и да го постави пред свършен факт, ала се боеше, че ако постъпеше по този начин, можеше да съсипе безграничното доверие, което се бе установило между тях.

Какъв бе тогава проблемът?

Тя знаеше много неща за него: неговата решителност, неговия алтруизъм, неговата интелигентност, неговия аромат, вкуса на кожата му, очертанятията на гръбначния му стълб, трапчинката на бузата, когато се усмихваше...

Но дали не съществуваше и някаква неписана закономерност, че винаги има подробности, свързани с най-любимите ни хора, които неминуемо ни убягват иди остават в тайна? И дали именно тази

частица неизвестност не е онова, което прави любовта ни устойчива и трайна?

Във всеки случай имаше поне едно нещо, в което бе напълно сигурна: мъжът на живота ѝ, бащата на бъдещите ѝ деца беше той, само той и никой друг.

И това толкова желано бебе тя щеше да го зачене от него или никога нямаше да го зачене.

* * *

Сан Франциско
1976 год.

Седнал зад волана на своята Костенурка, Елиът се прибираше у дома в потиснато настроение. Тази вечер — никакви бесни скорости. Бе се борил за живота и бе загубил. Очевидно не бе Бог, а малко невзрачно и безсилно докторче.

Ноцта постепенно се спускаше над града. Уличните лампи и фаровете на колите дружно светнаха. Уморен, обезсърчен, младият лекар прожектираше в съзнанието си филма със събитията от последните дни: спречкването с Илена, срещата на летището с онзи странен човек, малката Анабел, която се бе оказал безсилен да спаси.

Защо ли винаги бе имал усещането, че животът му се изплъзва? Че не той е истинският господар на положението?

Унесен в мислите си, той наближи кръстовището на „Филмор“ и „Юнион стрийт“, но при завоя малко закъсня с превключването на пониска скорост. Колата му бе леко отнесена към тротоара и за миг усети някаква съпротива, последвана от глух удар.

Май спуках гума?

Елиът изключи двигателя и излезе от колата. Огледа всички гуми, после предната броня.

Нищо.

Тъкмо щеше да продължи пътя си, когато дочу някакъв писък, нещо като жалостно скимтене откъм отсрещния тротоар.

Вдигна глава и забеляза малко кученце, което ударът бе запратил чак до другата страна на пътя.

Само това ми липсваше... — въздъхна той.

Елиът пресече улицата и се приближи до животинчето — лабрадор с бежова козина, полегнал на хълбок, с превита предна дясна лапа.

— Хайде, изчезвай! — извика той на псето, надявайки се да не го е наранил.

Но кучето изобщо не помръдна.

— Марш оттук! — ядоса се той, придружавайки своята заплаха с лек ритник.

Животинчето отново нададе сподавен вик, в който личеше остра болка. Окървавената му лапа не му позволяваше изобщо да помръдне, но Елиът не бе особено впечатлен. Никога не се бе прехласвал пред животните. Неговата работа и цялото му внимание бяха съсредоточени върху човешките същества: мъже, жени, деца, старци... Всички пациенти, които лекуваше в болницата. А животните...

Повдигна рамене и обърна гръб на лабрадора. Нямаше намерение да си губи повече времето с това псе.

Върна се в колата и превъртя ключа на контакта, без да чувства особено вълнение.

Разбира се, на негово място Илена не би избягала като крадец от мястото на престъплението. Обезпокоена, тя би се погрижила за кучето, а после би се постарала да открие собственика му.

Разбира се, Илена...

Тя като че ли бе седнала редом с него на предната седалка, нещо повече, Елиът като че ли я чуваше да натъртва: „Който не обича животните, не обича истински хората.“

Ама че глупости! — помисли си той, поклащайки глава. Но все пак спря колата двадесетина метра от местопроизшествието и с неудоволствие се върна назад.

Дори на четири хиляди километра разстояние тази жена правеше с него всичко, каквото си поискаше!

— Хайде, разбойнико — промърмори Елиът, настанявайки кучето върху задната седалка. — Ще се погрижим да те вдигнем на крака.

* * *

Озовавайки се на крайбрежния булевард, Елиът изпита чувство на задоволство. Шпалирът от сгради покрай океана щастливо съчетаваше архитектурни елементи от различни епохи и традиции. Къщи с кулички съжителстваха с по-модерни постройки, целите от стъкло и стомана, за да завършат — неизвестно по силата на каква магия — с един асиметричен, но пълен с хармония ансамбъл.

Нощта бе поела правата си, а вятърът духаше силно. На ливадата, очертаваща дълга зелена ивица край брега на морето, някакъв чудак с хипарска външност се забавляваше да дърпа въженцето на голямо хвърчило, по чиито краища феерично проблясваха малки лампички.

Елиът паркира пред своя вход и вдигна внимателно кучето, за да го извади от колата. Натоварен с този „мърдащ пакет“, той се отправи към красива къща в средиземноморски стил.

Едно завъртане на ключа и влезе в своя дом, който бе купил с получените от наследството на баща си пари. Имотът не бе съвсем типичен за квартала: къщата бе построена преди петдесетина години, но бе изцяло подновена от архитект Джон Лаутнер, специалистът по футуристичните сгради, който черпеше своето вдъхновение в произведенията от научната фантастика.

Елиът натисна копчето на електрическия ключ и вътрешността на къщата се озари от преливаща синкава светлина, наподобяваща отблясъците на морските вълни.

После настани малкия лабрадор върху канапето, въоръжи се с медицинската си чантичка и прегледа животинчето. Освен една доста лоша открита рана на лапата зверчето имаше само няколко леки контузии. Доста изненадващо то не носеше нашийник и му хвърляше изпълнени със страх погледи.

— Слушай, Нехранимайко, ти не ме обичаш и аз от своя страна ти отвръщам с взаимност! Понеже имаш известна нужда от мен, ще трябва да останеш спокоен, ако искаш да се погрижа за тебе...

След това предупреждение той дезинфекцира раната и се потруди да му направи добра превръзка.

— Това е, почивай си тази нощ, а утре — право в кучкарника! — обяви той на четирикракия си пациент, отдалечавайки се от канапето.

Елиът прекоси всекидневната и библиотеката, преди да достигне до кухнята. Тези три пространства бяха части от едно и също голямо

помещение, което гледаше към вътрешната градина. Там пък господстваше един огромен жълт кедър от Аляска, чиито форми бяха умело подчертани с подходящо осветление.

В хладилника Елиът намери начената бутилка бяло вино и си наля една чаша, която се качи да изпие на горния етаж. Там, зад двоен панорамен прозорец, напред се издаваше, образувайки тераса, част от покрива, която даваше илюзията, че е надвиснала едва ли не над самия океан.

С чаша в ръка лекарят се отпусна върху един плетен стол и се остави на вятъра, който го шибаше на пориви през лицето.

За кратко в съзнанието му проблясна образът на Анабел Романо.

Гаден, отвратителен ден — помисли си той, затваряйки очи.

В този миг и през ум не можеше да му мине, че денят все още далеч не е приключил...

[1] Морски крави (ламантини) — тревопасни млекопитаещи, обитаващи плитките води край устията на реките и крайбрежните блата в тропическата зона на Атлантическия океан. — Б.а. ↑

4

*И, пази мечтите си (...).
Никога не можеш да знаеш в кой миг ще ти
потрябват.*

Карлос Руис Сафон

Сан Франциско
Септември 2006 год.

Елиът е на 60 години

Нощта бе паднала отдавна, когато Елиът се озова на крайбрежния булевард. Паркира на своята алея и влезе в красивия средиземноморски дом, който обитаваше от тридесет години. Още с влизането му датчикът автоматично задейства вътрешното осветление: помещението се изпълни с преливащи синкави отблясъци, които създаваха впечатлението, че къщата се къпе в сиянието на морските вълни.

Елиът прекоси всекидневната и библиотеката, преди да достигне до кухнята. Откакто дъщеря му бе заминала за Ню Йорк, домът бе празен и спокоен. Нехранимайко, старият бежов лабрадор, бе умрял преди дванадесет години, без да бъде заместен от друго животно. Елиът извади бутилка бяло вино от хладилника и си наля една чаша. Измъчван от болката, впила се в гръдния му кош, той с мъка изкачи металната стълбичка, която водеше към горния етаж. Спря се за няколко секунди в стаята и отвори чекмеджето на нощното шкафче, откъдето извади флакончето с хапчетата, за което не бе спрял да мисли през целия ден.

Сетне излезе на терасата, която предлагаше изумителна гледка към яхтеното пристанище и залива. Испита удоволствие да чуе привичното подсвиркване на Морския орган — забавна конструкция в най-предната част на дигата, която издаваше разнородни звуци в ритъма на вълните, връхлитащи върху нейните тръби.

Такова чудо може да съществува само в Сан Франциско — помисли си той, настанявайки се в стария плетен стол.

Бръснещият вятър го накара да потръпне. Както сутринта, така и сега той се загледа в деветте хапчета от флакончето със смесица от възбуждане и недоверчивост.

Нямаше ни най-малка представа какво съдържат в себе си, но изпитваше силно желание да повтори снощния експеримент. Всъщност не хранеше никакви илюзии: тези хапчета нямаха отношение към съновидението му от предишната вечер.

И въпреки това колко примамливо бе да опита отново...

С бавно движение той тръсна едно от тях върху дланта си, но застина в кратко колебание.

Ами ако това беше отрова или някоя от онези екзотични гадости, които водеха до разстройство на съзнанието?

И това бе възможно, но пък, от друга страна, какво чак толкова рискуваше? Така или иначе ракът съвсем скоро щеше да се пребори за кожата му.

Малко по-рано или по-късно... — помисли той, глътвайки хапчето с помощта на глътка вино.

Отначало не се случи нищо. Елиът се сви още по-дълбоко в своя фотьойл и зачака. Болестта го караше да се чувства стар и износен.

Прокара наум лентата на събитията от последните часове, разсъждавайки върху своето внезапно и болезнено решение да не оперира повече след края на месеца.

Гаден, отвратителен ден — помисли си той, преди да затвори очи.

И да заспи...

5

ВТОРАТА СРЕЩА

Най-доброто доказателство, че пътешествие във времето не е възможно, е фактът, че не сме нападнати от орди туристи, идещи от бъдещето.

Стивън Хокинг

Сан Франциско
Септември 1976 год.

Елиът е на 30 години

— Мързелуваме, значи?

Елиът отвори очи и подскочи толкова рязко, че падна от фотьойла. С нос, забит в праха на терасата, той вдигна очи към небето. Един мъгляв силует се открояваше сред светлините на звездите: тази на човека, когото снощи бе срещнал на летището. Със скръстени на гърдите си ръце той го гледаше с лека усмивка, очевидно доволен от номера, който му бе скроил.

— Какво правите на моята тераса? — гневно изригна младият лекар.

— Твоята тераса всъщност е моята тераса... — отвърна странният посетител.

Разкъсан между изненадата и досадата, Елиът гневно се изправи. Със стиснати юмруци той се приближи до своя събеседник и в продължение на няколко секунди двамата мъже се гледаха в пълна тишина. Погледнато от страни, на ръст бяха свършено еднакви.

— Мога ли да знам каква играчка играете? — попита го Елиът със заплашителен тон.

Другият избягна въпроса, отговаряйки кротко:

— Не можеш да разбереш, нали?

— Какво да разбира?

— Истината...

Елиът повдигна рамене.

— И каква точно е истината?

— Истината е, че *аз* и *ти* сме един и същи човек.

— Истината е, че Вие сте луд за връзване!

— А ти, моето момче, малко бавно загреваш.

Елиът огледа по-внимателно човека, който стоеше пред него.

Тази вечер той вече не носеше измачканата пижама от снощи, а памучен панталон, чиста риза и добре ушито сако. Този тип имаше присъствие и дори известна харизма. Ако не беше несвързаното му бръщолевене, би приличал по-скоро на бизнесмен или учен, отколкото на пансионер в някой дом за хора с умствени разстройства.

Елиът възприе възможно най-убедителния тон в опит да вразуми пришълеца.

— Слушайте, мисля, че страдате от тежко заболяване. Сигурно има лекар, под чието наблюдение сте, и...

— Лекарят съм аз.

По дяволите, как удар нахалост — помисли си Елиът, почесвайки се по главата, без тя да го сърби. Как ли би било редно да постъпи в подобна ситуация? Да повика полицията? Или линейка? Или SOS — луди за връзване? Поне наглед този човек не бе склонен към насилие, но дали пък нямаше да започне да буйства?

— Хората, на чиито грижи сте поверени, сигурно много се тревожат в момента. Ако ми кажете името си, бих могъл да открия адреса и да Ви отведа у Вас.

— Казвам се Елиът Купър — отвърна спокойно натрапникът.

— Това е невъзможно.

— Защо да е невъзможно?

— Защото Елиът Купър съм аз.

— Искаш ли да погледнеш документите ми? — предложи възрастният мъж, изваждайки портфейл от джоба си.

Целият този разговор по-скоро го забавляваше.

Елиът огледа документа, който пришълецът му подаде, и не повярва на очите си: на личната му карта се мъдреха собствените му имена и същата дата на раждане като неговата! Единствено снимката издаваше около тридесет години разлика във възрастта.

Това още нищо не значи — помъчи се той да възвърне спокойствието си. — Всеки може да си набави фалшиви документи.

Но кой би седнал да си прави този труд и с каква цел?

Ако се замислеше по-задълбочено върху последните събития, човек можеше да им даде едно-единствено обяснение: цялата тази история не бе нищо друго, освен номер, погоден му от Мат. Елиът се залови за тази идея като удавник за сламка, без обаче да се почувства напълно убеден. Със сигурност Мат беше голям зевзек и бе способен на всякакви дивотии. Но чак пък до такава степен... Пък и ако искаше да му скрои някакъв номер, той едва ли щеше да бъде толкова интелектуален. По-скоро щеше да бие някъде малко под кръста.

Ако искаше да ме избудалка, Мат по-скоро щеше да ми изпрати орда стриптийзъорки или пък някоя елитна проститутка — помисли си Елиът. — Едва ли щеше да ми натресе някакъв шейсетгодишен тип, който да се преструва, че е другото ми „аз“.

Потънал в тези си размисли, Елиът забеляза прекалено късно, че мъжът се бе придвижил съвсем близо до него. Лицето му бе станало много по-сериозно. Той хвана младия лекар за ръката и се взря напрегнато в очите му.

— Слушай, момчето ми, колкото и невероятно да ти изглежда всичко това, аз *наистина* намерих начин да се върна тридесет години назад.

— Как ли пък не.

— *Трябва да ми повярваш, дявол да го вземе!*

— Но това, което ми говорите, е пълна безсмислица!

— Ако е пълна безсмислица, обясни ми как успях да изляза от тоалетните на летището, без да ме видиш?

Този път Елиът не намери какво да му отвърне. Да, този тип сигурно бе откачалка, но някои от доводите му бяха безупречни.

— Господине... — започна той, но другият го прекъсна:

— Остави това „господине“, става ли?

В този миг серия жалостни скимтения и лай се разнесоха откъм стаята. Лекарят сведе поглед и се извърна с изненада. Бог знае как, малкият лабрадор бе успял да се довлече до горния етаж и въпреки болезнената си рана надаваше радостни джавкания, за да извести за своето присъствие.

— Нехранимайко! — извика непознатият, като че ли виждаше някакво привидение.

Преливащо от радост, животинчето се хвърли в прегръдката му и започна да му ближе ръцете и да го души навсякъде, сякаш ставаше въпрос за някакъв ритуал между тях.

— Виждали ли сте това куче? — попита го младият Елиът, който се чувстваше все по-обезоръжен.

— Разбира се, това е моето куче!

— Вашето куче?

— Нашето куче.

Работата ставаше все по-дебела. Този тип направо му лазеше по нервите. Но за да се отърве от него, може би бе по-добре да предприеме друга тактика: да се престори, че му е повярвал.

Затова замълча за няколко секунди, а после го попита с възможно най-сериозния тон:

— Ама Ви е наистина ли идвате от бъдещето?

— Бихме могли да определим ставащото и по този начин.

Елиът се помъчи да остави впечатление, че се съгласява, после направи няколко крачки по терасата и се облегна на балкона. Там той заоглежда улицата, сякаш отчаяно търсеше нещо.

— Странно — дочу се след малко гласът му. — Не виждам никъде Вашата машина на времето. Къде сте я паркирали — на улицата или в моя хол?

Възрастният мъж не можа да сдържи леката си усмивка.

— Да, добра си ми е машината. А ти никога ли не си се замислял за кариера в шоубизнеса?

Вместо отговор Елиът реши да постави точката над i-то:

— Слушайте, старче, не Ви познавам, не зная откъде идвате, но мисля, че не сте чак толкова смахнат, колкото човек може да си помисли, като слуша брътвежите Ви. Всъщност точно обратното, сигурен съм, че си правите някакъв майтап.

— И с каква цел?

— Понятие си нямам, пък и да Ви кажа честно, изобщо не ми пука защо. Всичко, каквото искам сега, е да се разкарате от моята къща и Ви предупреждавам, че това е последният път, когато Ви отправям подобна учтива молба.

— Успокой се, момчето ми, и това ще стане съвсем скоро. Но вместо да вдигне котва, мъжът се настани в плетения фотьойл и бръкна в джоба, за да си извади цигарите: пакет в червено-бяло с прословутото си название, изписано в черно.

Елиът отбеляза, че това беше същата марка цигари, които и той имаше навика да пуши, но подобно нещо не можеше да го разтревожи: тази каубойска марка беше една от най-разпространените.

— Забележи — поде мъжът, издишвайки облак дим и оставяйки запалката пред себе си, — пределно ми е ясно, че никак, ама никак не ми вярваш. С времето човек полека-лека губи своята увереност, но аз много добре си спомням какъв бях на млади години: учен, който се кълнеше единствено в логиката и разума.

— А сега какъв сте?

— Човек на вярата.

Лек ветрец подухна на терасата. Беше прекрасна топла вечер в началото на есента. За модерните времена на глобално замърсяване небето изглеждаше неестествено бистро, осеяно с хиляди звезди, а Луната, пълна и близка, блестеше със загадъчната си синкава светлина. Очарован от мекотата и спокойствието на природата, мъжът допуши цигарата си и смачка угарката в пепелника пред себе си.

— Може би вече е време да ме приемеш такъв, какъвто съм, Елиът: твой съюзник.

— Натрапник и нахалник, ето какъв сте Вие.

— Но натрапник и нахалник, който знае всичко за тебе.

Младият лекар се ядоса:

— Има си хас: Вие знаете всичко за мен, защото сте другото ми аз. Нали това е налудничавата Ви мисъл? Но какво в действителност знаете за мен? Марката цигари, които пуша, датата ми на раждане... Нещо друго?

Елиът бе изпаднал в пристъп на гняв, защото изпитваше страх. По някакъв неопишваем, невъобразим начин той бе почувствал, че съотношението на силите се бе преобърнало, и се досещаше, че възрастният мъж все още не бе изстрелял всичките си патрони. Сякаш за да потвърди усещането му, последният заговори със сподавен глас:

— Знам неща, които ти никога и на никого не си казвал — нито на най-добрия си приятел, нито на жената, която споделя живота ти.

— Какво например?

— Неца, които изобщо не би искал да чуеш.

— Давайте, удряйте да видим. Аз нямам какво да крия.

— Да се хванем ли на бас?

— За какво искате да си говорим?

Мъжът се замисли за миг, после предложи:

— Искаш ли да си говорим за твоя баща?

Въпросът го зашлеви като плесница, която той така и не разбра откъде му е дошла.

— Какво общо има моят баща с цялата тая работа?

— Въпреки че той така и не пожела да го приеме, твоят баща бе алкохолик, нали?

— Това не е вярно.

— Разбира се, че е вярно! В очите на обществото той бе уважаван бизнесмен, любящ съпруг и добър баща на семейство. Но в интимния свят, в твоите очи и в очите на майка ти, нещата стояха съвсем другояче, нали?

— Какво знаете Вие за тези неща?

— Ще видиш, че знам всичко. На стари години той се поуспокои малко, но когато ти беше малък, той здравата те пердашеше понякога, не си ли спомняш?

Тъй като Елиът бе онемял, мъжът продължи:

— Обикновено бесовете го прихващаха привечер, след няколко обърнати чаши. Когато беше особено пиян, се нервираше бързо и това да раздава удари, да бие беззащитните около себе си, го успокояваше...

Като боксьор, притиснат до въжетата, Елиът поемаше крошетата на думите, без да реагира:

— В продължение на много години ти понасяше всичко безропотно. Понякога дори го предизвикваше, не беше ли така? Защото знаеше, че ако изпусне достатъчно парата с тебе, няма да се ожесточава срещу майка ти.

Мъжът остави да минат няколко секунди, след което попита:

— Искаш ли да продължавам?

— Искам да ми се махнете от главата!

Той се наведе към младия лекар и му пошушна доверително на ухото, като важна тайна:

— Ти беше на десет години, когато един следобед се прибра от училище и завари майка си със срязани вени, надвесена над ваната, в

която изтичаше кръвта й...

— Долен мръсник! — избухна Елиът, сграбчвайки мъжа за реверите на сакото.

Ала той, невъзмутим, завърши това, което имаше да каже:

— Ти бе пристигнал точно навреме, за да я спасиш. Вдигна телефона, за да се обадиш на бърза помощ, но тя те накара да й обещаеш, че никому никога няма да кажеш какво си направил. А ти й помогна да счупите стъклото на душ-кабината и тя излъга лекарите, че се е подхлъзнала на мокрия под и си е срязала ръката. Това беше вашата голяма тайна. Никой никога не узна за това.

Двамата мъже стояха изправени един срещу друг, гледайки се напрегнато очи в очи. Елиът бе засегнат право в сърцето. Не бе предвидил подобно безмилостно разнищване на най-съкровените семейни тайни. Не тази вечер, не по този начин. Тези спомени бяха дълбоко заровени, почти напълно потиснати, но раната все още бе жива.

Болезнена.

— Отначало ти мислеше, че си постъпил правилно, само че две години по-късно майка ти скочи от дванадесетия етаж на вашия блок.

С всяка произнесена от този тип дума Елиът получаваше по един тежък ъперкът.

За пръв път от много време той имаше непреодолима нужда да се разплаче. Чувстваше се беззащитен, попилян, нокаутиран.

— Оттогава насам не спиращ да мислиш, че носиш част от отговорността на нейното самоубийство, че нещата биха могли да бъдат съвсем различни, ако бе проговорил за случилото се. Навярно би могла да получи психологическа подкрепа или да бъде лекувана в клинични условия. Да продължавам ли?

Елиът отвори уста, за да протестира, но от нея не излезе никакъв звук.

Макар да изглеждаше и той развълнуван, мъжът отново се хвърли в опасните води на истината. За накрая бе подготвил последното си откровение, което стовари върху Елиът като завършващ смъртоносен удар:

— Ти говориш, където завърнеш, че не искаш да имаш дете, защото днешният свят е злокобен и бъдещето се очертава апокалиптично, но това не е истинската причина, Елиът...

Младият лекар смръщи вежди. В този миг дори той не знаеше с какво би могла да свърши тази тирада.

— Ти не искаш да имаш дете, защото винаги си мислил, че твоите родители не са те обичали. И днес, на свой ред, ти се съмняваш дали си способен да обичаш своите собствени деца. Невероятно е как функционира човешкото съзнание, нали?

Елиът не отрече. Ето, достатъчни бяха само три минути, за да може някакъв тип, когото никога през живота си не бе виждал, да разбие на пух и прах всичките му житейски жалони, цялата му увереност, да го накара да се съмнява в какво ли не. Жалка купчина малки тайни — ето какво сме всички ние.

Един доста по-силен порив на вятъра връхлетя върху терасата. Мъжът вдигна яката си, приближи се до Елиът и сложи ръка върху рамото му с очевидното желание да го успокои.

— Не ме докосвайте! — извика младият лекар, отдалечавайки се към парапета. Нещо като че ли го бе хванало за гърлото и го душеше, а в главата му цареше пълна бъркотия. Имаше смътното усещане, че му убягваше най-важното: истинската цел на тези откровения.

— Добре, да допуснем, че всичко това е вярно — каза той, втрещен в своя тайнствен посетител. — Само дете не мога да разбера какво очаквате от мен.

Възрастният мъж поклати глава.

— Нищо не очаквам от теб, момчето ми. Съжалявам, че ще те разочаровам, но не съм дошъл заради тебе.

— Но тогава...

— Ако съм се решил да се върна, то е за да я видя, нея...

Той отново бръкна за портфейла си, но този път извади от него една снимка, която подаде на Елиът.

Фотография на Илена в Централ парк: замахнала е, за да хвърли снежна топка. Лицето ѝ сияе от радост, бузите ѝ са поруменили. Това бе любимата му снимка. Бе направена миналата година в Ню Йорк и оттогава насам не напускате никога портфейла му.

— Но как сте успели да се докопате до тази снимка? Само посмейте да се доближите до Илена и ще Ви откъсна главата като на пиле...

Мъжът се изправи на крака, без да дочака края на това словоизлияние. Сякаш моментът да се сбогува бе дошъл, защото

погали кучето по главата и направи няколко крачки към вътрешността на къщата. Едва тогава Елиът забеляза, че е разтърсван от същите тръпки, както предишната вечер на летището точно преди да изчезне.

Този път обаче нямаше да го остави да му се изплъзне така безнаказано!

Втурна се, за да го хване, но... прекалено късно. Мъжът бе напуснал терасата, затваряйки плъзгащата се врата зад себе си.

— Отворете тая скапана врата! — изкрещя лекарят, барабанейки по стъклената повърхност, простираща се от единия до другия край на терасата.

Благодарение на специален флуоресцентен гел стъклото се оцветяваше вечерно време в изключително изискан зеленикав цвят. Тази находка на архитекта превръщаше стъклото в нещо като огледало без амалгама. Затворен на терасата, Елиът се оказа от погрешната страна: тази, която не позволяваше да наблюдаваш какво става вътре, а само да бъдеш наблюдаван оттам.

— Отворете! — отново извика той.

Последва кратко мълчание, нарушено от приглушения глас иззад вратата:

— Не забравяй какво ти казах: аз съм ти съюзник, не враг!

Не трябваше в никакъв случай да оставя този тип да си тръгне ей така. Сега Елиът искаше да знае повече. Без да му мисли много, той грабна един стол от ковано желязо и го запрати с всичка сила към стъклената врата, която се пръсна на множество малки блестящи парченца. Елиът нахлу в дома, слезе по стълбата, обиколи всички помещения и дори излезе на улицата.

Никой.

Когато се върна на терасата, малкият лабрадор, натъжен и оклюмал, виеше в нощта.

— Няма нищо, моето момче, всичко ще се оправи — промълви Елиът, вземайки животинчето на ръце. — Всичко свърши.

Но дълбоко в себе си той бе убеден в обратното. Неприятностите едва сега започваха.

6

*Бих искал да помниш щастливите дни,
когато приятели с теб се зовяхме. Тогава
животът бе много по-хубав и слънцето беше
далеч по-блестящо.*

Жак Превер —
Жозеф Козма

1976 год.

Елиът е на 30 години

С кучето под мишница Елиът се втурна към колата си. Трябваше да разкаже на Мат за всичко, което му се случваше. Първият му рефлекс бе да се обади на Илена, но затвори, преди тя да вдигне слушалката. Как да ѝ изложи преживяното, без да мине за пълна откачалка? Не, по-добре да почака, за да научи повече, и чак тогава да я безпокои с тази налудничава история.

Отвори вратата на Костенурката и настана своя нов приятел на задната седалка. Започваше да се привързва към малкия лабрадор, който изглеждаше угнетен не по-малко от него след странното приключение, което му се бе наложило да преживее.

Елиът напусна крайбрежния булевард и се отправи към италианския квартал. Нощта бе доста напреднала и движението бе сравнително слабо. Пое по „Ломбард стрийт“ и взе осемте завоя, остри като ухото на фиба, които ѝ бяха спечелили славата на *най-криволичещата улица в света*. Тя наистина беше великолепна и напълно заслужаваше своята знаменитост, ала тази вечер Елиът бе прекалено угрижен, за да се любовува на цветните туфи и илюминациите по нея.

Бързайки да пристигне, той прекоси североизточния квартал „Норт Бийч“, профучавайки край кулите близнаци на Италианската

катедрала — където преди няколко години Мерилин Монро се бе омъжила за Джо ди Маджо, — за да пристигне на върха на Телеграф хил. Мястото бе прелестно, почти сюрреалистично, човек имаше усещането, че част от полския простор се бе приютила в центъра на метрополията. Оттук градът се виждаше като на длан, а на заден план се извисяваше Коит Тауър^[1] — кулата в стил „ар деко“, която блестеше с бяла светлина. Растителността, многобагрена и изобилна, представляваше оазис за орляци от птички: врабчета, диви папагали, дроздове, косове...

Елиът взе на един дъх дървената стълба, която се виеше сред рододендрони, олеандри и бугенвилеи, обслужвайки малките къщички в стил „ар деко“, накацали по хълма. Достигнал до средата, той се спря пред вратата на една доста разхвърляна и неподредена градина. Както всеки път, когато идваше тук, той прескочи оградата и се затича към верандата на дървената къщичка, откъм която се носеше прочувственият припев на Марвин Гей. Понечи да почука на вратата, но тъй като тя се оказа отворена, влезе вътре, без да даде какъвто и да било знак за своето присъствие, изгаряйки от нетърпение да доведе своите грижи и тревоги до знанието на своя приятел.

— Мат, тука ли си? — извика той, прониквайки в хола. — Не можеш да си представиш какво ми се случи...

И тук Елиът застина на място. Върху ниската маса до прозореца той забеляза две чаши шампанско, стърчащи до плато с различни видове макарони. Из помещението се носеше приятният аромат на индийски тамян. Елиът сбърчи вежди и обходи с поглед помещението, откривайки чифт дамски обувки на високи токчета до камината, сутиен в пастелни тонове, захвърлен върху канапето, и дантелени дамски гащички, покриващи главата на една статуетка. По всичко личеше, Мат не беше сам. Естествено, това бе за предпочитане, защото ако самият той носеше подобно бельо, между тях едва ли би могло да има нещо общо! Елиът тъкмо се канеше да се измъкне, стъпвайки на пръсти, когато...

— Хей, здрасти!

Той се обърна като крадец, хванат на местопрестъплението. Пред него, в Евино облекло, стоеше младата жена, която бяха срещнали по-рано на плажа...

— Мммм... Добър вечер — заекна той, отклонявайки погледа си.
— Страшно съжалявам, че...

Положила с фалшива срамежливост едната си ръка върху гърдите, а другата — върху долната част на корема, тя пристъпи с люлееща се походка, пръскайки около себе си съблазън и чувственост.

— Мат не ми беше казал, че и ти ще се включиш в увеселението
— каза тя с дяволити нотки в гласа.

— Не, моля Ви... Не искам дори да зная за какво намекувате. Аз просто дойдох за...

— Какво търсиш тук по това време, мога ли да знам? — прекъсна го Мат, който междувременно бе изникнал отнякъде. Цялото му облекло се състоеше в един чаршаф, увит около талията му.

— Аз очевидно преча — констатира Елиът.

— И прозорлив, поне на пръв поглед! Позволи ми все пак да ти представя Тифани, тя е в града, за да участва в конкурса за момиче на Джеймс Бонд.

— Много ми е приятно. Хм... Не Ви подавам ръка, защото виждам, че Вашите са заети.

Тифани му отговори с блестяща усмивка без дори и следа от зъбен камък.

Елиът се обърна към своя приятел:

— Слушай, Мат, имам нужда от помощ...

— Сега, веднага? В този момент? Не може ли да свършим тази работа утре? — разтревожи се младият французин, виждайки как му се изплъзва възможността да прекара нощта с едно прелестно създание.

— Добре, няма проблем, ще ти се обадя утре — съгласи се разочарованият Елиът. — Извинявай, че те обезпокоих.

Той вече бе направил няколко крачки към вратата, когато Мат, разбирайки изведнъж, че за безпокойствието на неговия приятел би трябвало да има важна причина, го хвана за рамото.

— Чакай, старче, разкажи ми какво ти се е случило.

В другия край на хола Тифани бе събрала вещите си и чувствайки се излишна, бе преценила, че е време да си ходи.

— Добре, момчета, оставям ви да се оправите помежду си — заяви тя, приключвайки да се облича. — Щом предпочитате момчешките играчки...

— Не, не, не, не, не! — разтревожи се Мат, опитвайки се да я задържи. — Това изобщо, АМА ИЗОБЩО не е това, което си мислиш! Елиът е мой ПРИЯТЕЛ!

— Не се притеснявай, миличък — увери го тя, напускайки къщата. — В Сан Франциско сме все пак, знам какво е в този град...

Полугол, Мат хукна подир нея през градината, заклевайки се във всички богове, че не е гей, като същевременно се опитваше и да получи номера на телефона ѝ — нещо, което младата жена, ядосана, задето са я изоставили, отказа да му даде. Мат удвои усилията си, но един внезапен порив на вятъра откъм Тихия океан отнесе чаршафа, който му служеше за тога. Гол като червей, той грабна първата попаднала му под ръка саксия с цветя, който се оказа кактус с плоско стъбло, и реши да я използва в качеството на смокиново листо. Със завидно упорство той продължи известно време да подтичва зад Тифани, която въпреки своите остри като игла точета се носеше по стръмната улица с бързината на млада газела. В един съседен дом светнаха лампите, някъде хлопна капак на прозорец. Събудена от врявата, възрастна дама провря глава през полуоткрехнат прозорец. Забелязвайки възмутената физиономия на своята съседка, Мат тръгна да се оттегля от полесражението, решен по най-бързия начин да се добере до своята крепост. Той почти бе достигнал до входната врата, когато се подхлъзна на последното стъпало на дървената стълба и се просна на площадката, при което бодлите на кактуса се забиха в най-чувствителното място на неговата анатомия.

Ревейки от болка като див звяр, той затвори зад себе си вратата, след което насочи обвинителен пръст към Елиът:

— Надявам се, че наистина имаш **ИЗКЛЮЧИТЕЛНО ВАЖНА ПРИЧИНА** да ми погодиш този номер!

— На прага съм да полудея, това достатъчно ли е?

— Искаш ли да ми доставиш малко удоволствие: престани да ме гледаш така! И най-вече, не си отваряй устата!

— Нищо не съм казал — увери го Елиът, мъчейки се да прикрие усмивката си.

— Хайде, продължавай — изръмжа Мат, изнасяйки се към своята стая. — Първо ще се облека, а после ще обсъдим твоя проблем.

Елиът се пресели в кухнята и сложи да стопли вода, за да приготви кафе. Въпреки обещанието си той не се въздържа и извика на

Мат:

— Искаш ли един съвет? Използвай пинсетката за епилиране!

* * *

В малката къщичка на Телеграф хил напрежението бе спаднало с една степен. Мат бе поработил върху своето тяло и сега бе навлякъл джинси и пуловер. Освежен и благоразположен, той се бе разположил на масата в очакване на своя приятел.

— Е, ще ми разкажеш ли какво ти се е случило? — попита го той, наливайки си чаша кафе.

— Той се върна — каза без заобикалки Елиът.

— Чакай да позная: твоя пътник във времето, нали така?

— Да, появи се у дома, на терасата.

Мат се намръщи, отпивайки от предложената му напитка, и сложи две бучки захар в чашата си.

— И все същите ли дивотии разправя?

— Продължава да твърди, че това съм аз, но тридесет години по-възрастен.

— Странно като симптоматика, нали, докторе?

— Прав си, всичко това наистина е смущаващо: той знае страшно много неща за мен. Интимни неща, много лични...

— Може би иска да те шантажира за нещо?

— Дори и това не иска. Твърди, че е тук, за да види още веднъж Илена.

— Във всеки случай, ако срещнеш още веднъж твоя приятел от бъдещето, не забравяй да му поискаш сведения за бъдещите спортни резултати или за движенията на борсовите индекси...

Мат отново направи смешна гримаса при отливането на следващата глътка кафе. Добави още три бучки захар и лъжичка мляко, разбърка ги и довърши изречението си:

— Така де, поне да изкараме някой друг долар покрай тази щуротия.

— Ти май не ми вярваш, а? — разочаровано попита Елиът.

— Напротив, вярвам, че има някакъв тип, който ти досажда, но не, не вярвам, че идва от бъдещето.

— Де да го беше видял как се изпари, просто изчезна... — промълви замислено Елиът.

— Знаеш ли какво? Започваш наистина да ме тревожиш. Припомням ти, че в нашия дует палячото съм аз...

Мат стана, за да изхвърли съдържанието на своята чаша в мивката, мърморейки недоволно:

— Бррр, знаеш ли какво представлява твоето кафе? Претоплена отвара от стара маратонка!

После отново се върна към своята аргументация:

— Редно е да ти припомня, че от двамата ни аз съм този, дето е малко налудничав и екстравагантен, дето има право да се прави на смахнат и да ръси, където свари, файтонджийски шеги и закачки. Ти обаче си гласът на разума и мъдростта. Затова не обръщай естествения ход на нещата, не сменяй ролите.

— Говориш като източен мъдрец, това обаче не ми пречи да имам твърде лоши предчувствия по отношение на този тип. Той ме плаши и каквото и да казва, не съм сигурен дали ми иска само доброто.

— В такъв случай трябва да го открием и да му смачкаме малко гребена — каза Мат, грабвайки бейзболната бухалка, която се търкаляше на неговото канапе.

— Остави тия работи — въздъхна Елиът. — Този човек е два пъти по-възрастен от нас.

— И как според теб бихме могли да се качим при него?

Елиът се замисли за миг, след което установи:

— Приказките на тази особа са толкова екстравагантни, че са възможни само две обяснения: или е душевно болен...

— Или?

— Или казва истината.

— Ако нямаш нищо против, да се придържаме към първата възможност.

— В такъв случай ще трябва да се обадим във всички болници и психиатрични институции от областта, за да видим дали не им липсва някой пациент.

— Добре, задействаме се още на минутата! — възкликна французинът, грабвайки слушалката на телефона. — Ако този тип съществува, обещавам ти да го намерим.

Елиът отвори остъклените врати на библиотеката, за да потърси телефонния указател. Върху етажерките в качеството на литературни шедеври гордо стояха няколко специализирани изследвания по лозарство и пълната колекция на *Плейбой*.

— Известно ли ти е, че в този свят има и други средоточия на интерес, освен жените и виното? — отбеляза Елиът.

— Така ли? — с престорено учудване отвърна Мат. — Защото, колкото и да разсъждавам, не виждам особено кои са те.

Възвърнали веднъж обичайното си състояние, двамата приятели се впуснаха да се обаждат на болниците и специализираните домове в Калифорния в желанието си да узнаят дали човекът, когото търсеха, не се намираше в списъка на лицата, напуснали ги наскоро без лекарско разрешение. Трябва да кажем, че от няколко години психиатричните болници бяха подтиквани да пускат на свобода част от своите обитатели. За да понижи данъците, губернаторът на щата — някой си Роналд Рейгън — бе решил да ореже драстично бюджетите им. Политика, която той смяташе да проведе в далеч по-голям мащаб, ако успееше да се сдобие с президентския мандат.

Елиът и Мат не жалеха труда си, но след час усилена работа се видяха принудени да признаят, че не бяха постигнали никакъв резултат. Задачата им беше прекалено трудна, а и моментът от денонощието не бе особено подходящ за подобна дейност.

— Тоя тип е човекът-невидимка — изрева Мат, затръшвайки телефонната слушалка. — Искаш ли да продължаваме?

— Мисля, че не действаме както трябва. Всъщност аз не искам нищо друго, освен едно доказателство.

— Доказателство за какво?

— Доказателство, че този индивид и аз сме различни личности.

— Приятелю, ти наистина си се чалнал. За първи път те виждам в такова състояние и позволи ми да ти кажа, че точно в този момент — не дай Боже да се наложи — не бих искал ти да си този, който ще грабне скалпела да ме оперира. Отпусни се, мой човек! Вземи си малко отпуска, отведи Илена на Хаваите за една седмица да се попечете на плажа и да се помотае безгрижно, и ще видиш, че твоят малък свят ще възвърне своето равновесие.

Мат се тръшна на своето канапе и пусна телевизора, попадайки по средата на поредния епизод от серията „Коломбо“. От екрана,

между две разсъждения относно качествата и ролята на своята съпруга, прочутият лейтенант се опитваше да подведе някакъв престъпник, тласкайки го да дава все по-объркани и противоречиви показания.

— Жалко, че този субект не е оставил нещо у вас — проломоти Мат между две прозявки.

— Какво искаш да кажеш?

— Твоят пътешественик във времето... Жалко, казвам, че не е оставил у вас някакъв предмет със своите отпечатъци. Бихме могли да ги анализираме, както във филмите.

Елиът застина в минутно колебание, припомняйки си до най-малките подробности срещата със своя „посетител“, след което стисна с всичка сила раменете на своя приятел.

— Мат, ти си гений, знаеш ли?

— Това е светата истина — потвърди французинът. — Жалко само, че ти си единственият, който е в течение на този факт. Но защо всъщност ми казваш това?

— Той остави своята запалка! Почти съм сигурен в това: той изпуши една цигара пред мен и остави своя „Зипо“ върху масичката на терасата.

Възбуден до крайност, Елиът грабна сакото и ключовете си.

— Връщам се вкъщи.

— Идвам с тебе — обяви Мат, настигайки го на вратата.

— Не бих искал да караш кола в подобно състояние.

— Благодаря за загрижеността.

— И после, да не мислиш, че ще те изоставя в момент, когато започва да става интересно.

Двамата приятели напуснаха къщата и заслизаха по дървената стълба.

— Ще вземем моята кола — предложи Мат, — никога не мога да се почувствам удобно в твоята тенджера.

Когато пристигнаха на паркинга, те установиха, че великолепият „Шевролет Корвета“ на Мат бе превърнат от Тифани в материал за писане. По цялата дължина на предното стъкло се мъдреше огромен надпис с червило:

— Много симпатична приятелка имаш — отбеляза Елиът.

— Трябва да отбележиш, драги, че тя все пак е оставила телефонния си номер — изрече тържествуващо Мат, измъквайки една визитна картичка, защипана под чистачката. — Наистина в мен би трябвало да има нещо неотразимо.

Докато приятелят му енергично търкаше огромните букви върху стъклото, Елиът отиде да прибере малкия лабрадор от Костенурката.

— Не мога да повярвам! Ти и куче ли имаш вече? — удиви се Мат, блещейки се насреща му. — Мислех, че не се спогаждаш особено много с животните.

— Да речем, че това е едно много специално куче.

Мат се настани зад волана и закопча колана си.

— Че какво му е специалното? Може би кара кола и ще ти служи като шофьор?

— Да, и освен това го научих да говори.

— Сериозно?

— Хайде, потегляй и ако си достатъчно послушен, ще ти изпее и *Марсилезата*.

Мат даде газ и мощната спортна кола се понесе в нощта. Елиът се чувстваше лек, сякаш бе смъкнал от гърба си тонове тревожност и безпокойство. Няколко минути се бяха оказали достатъчни самочувствието му отново да подскочи до обичайните си стойности. Бе се поуплашил наистина, този мъж бе съумял да го засегне болезнено, разкривайки две-три семейни тайни. Но сега увереността и доброто настроение се бяха възвърнали. Щеше да вземе запалката и да телефонира на един приятел от полицията. Анализът щеше да покаже, че пръстовите отпечатъци на този тип са различни от неговите, и всичко щеше да си дойде на мястото. Тогава вече можеше да звънне на Илена и да се посмеят над цялата тази шантава история. В очакване на бъдещите събития не беше зле да се позабавлява, дракайки се с Мат.

— Знаеш ли какво, изобщо не си длъжен да излизаш с момичета, които имат коефициент на интелигентност колкото един охлюв.

— Защо ми казваш това?

— Защото намирам хубавицата отпреди малко за една голяма бяла птица, ако разбираш какво искам да ти кажа.

Мат пое удара с пълно спокойствие, позволявайки си само да отбележи:

— И все пак видя ли чифта...

— Размерът на гърдите не е единственият критерии, за да излизаш с една жена — прекъсна го Елиът. — Ти вече си на тридесет години, мислех, че си минал този първичен период от живота, но сега виждам, че това все още не се е случило.

Мат изобщо не се трогваше:

— Все пак и физиката е важна.

— Да, важна е за това, което си мислиш, а после?

— После какво?

— Ами да си говорите, да се интересувате един от друг, да обменяте възгледи...

Мат повдигна рамене:

— Ако искам да водя беседи, ще ти звънна на тебе. Няма нужда да излизам с Нобелова медалистка за тази работа.

— Ей! Докато си мислеше за телесата на голямата бяла птица, успя да изпуснеш отклонението.

— Изобщо не съм го изпуснал — отвърна Мат с известно притеснение, — ще мина по една пряка отбивка, която ти изобщо не познаваш.

Горespoменатата пряка отбивка представляваше всъщност удължение на нормалния път с доста километри. Едва десетина минути по-късно те се озоваха в търсения квартал. Елиът пухтеше от нетърпение, но прояви достатъчно деликатност, за да не направи повече никаква забележка.

Едва колата бе спряла пред къщата, и той се втурна към нея, отключи светкавично вратата, качи се на горния етаж, прескачайки по няколко стъпала наведнъж, и се озова на терасата. В този миг го гонеше един-единствен страх: запалката да не е изчезнала.

За щастие това не се бе случило. Тя си беше все там, сложена в края на масичката.

— Ама какво става тук? — попита Мат, съзирайки късметата стъкло, които покриваха пода. — Да не си се бил с Кинг Конг?

— Ще ти обясня после. А сега трябва да се обадя на един човек.

— Минутка, приятел, не бързаш ли като теле пред майка си? Сега е два през нощта. Сан Франциско не е „градът, който никога не спи“, объркал си се на кое крайбрежие се намираш! В този час повечето нормални хора отдавна са в обятията на чичо Морфей.

— Звъня на полицията, Мат.

Елиът се свърза с централния комисариат, за да попита дали детективът Малдън е на работа тази нощ. Тъй като се оказа, че е улучил, веднага го свързаха с бюро на следователя.

— Добър вечер, господин Малдън, на телефона е Елиът Купър. Прощавайте, че Ви безпокоя, но имам спешна нужда от Вас. Ще Ви помоля за една голяма услуга.

* * *

Очаквайки пристигането на полицията, двамата приятели се върнаха на терасата.

— Не знаех, че имаш приятели сред ченгетата — отбеляза с изненада Мат. — Как се запозна с този елемент?

— Този човек водеше разследването при самоубийството на майка ми — отвърна уклончиво Елиът. — Той много ми помогна навремето и оттогава поддържа връзка. Ще го видиш, той е много свестен.

Двамата приятели се бяха приближили до масата и внимателно разглеждаха запалката, забравена от самообявилия се за „пътешественик във времето“. Бе сребърен модел „Зипо“, инкрустирана с малки блестящи звездички и с надпис в горната си част: *Millenium Edition*.

— Странен надпис — отбеляза Елиът.

— Аха — съгласи се Мат, коленичейки, за да я разгледа още по-отблизо. — Изглежда ми, като че тази запалка е била произведена в ограничена серия за отбелязването на нещо...

— ... преминаването в третото хилядолетие — завърши мисълта му Елиът, давайки си сметка за важността на това, което току-що бе изрекъл.

— Я остави тия глупости, говориш, каквото ти падне на езика!
— реши, изправяйки се, Мат.

Няколко минути по-късно една полицейска кола спря пред къщата и Елиът изтича, за да посрещне детектив Малдън. Той беше полицаи от старата школа, един позастаряващ Хъмфри Богарт, с шлифер и филцова шапка, но с телосложението на боксьор. Бе започнал от най-ниското стъпало, изучавайки своя занаят в школата на уличния живот. Откакто преди четиридесет години бе започнал да кръстосва Сан Франциско, градът вече нямаше никакви тайни от него.

Ала възрастният полицаи не бе дошъл сам. Той представи на Елиът своя нов колега, детектив Дъглас, млад инспектор, завършил наскоро полицейската школа, специализирал криминология. С грижливо причесани назад коси Дъглас бе самото олицетворение на елегантността: носеше отлично ушит костюм и съвършено пристегнатата вратовръзка. Дори в два часа през нощта.

— Какво ти се е случило, Елиът? — попита го Малдън, излизайки на терасата и посочвайки на свой ред купчините парченца стъкло. — Да не са стреляли по прозореца ти?

— Бих искал да вземете отпечатъци от тази запалка — обясни наивно Елиът, сякаш ставаше въпрос за най-обикновена формалност.

Като старателен ученик Дъглас вече бе извадил бележник и писалка.

— Налице ли е взлом или кражба? — осведоми се той.

— Не съвсем — отвърна Мат. — Това е малко по-сложна история...

— Ако не подадете жалба, не можем да направим нищо за вас! — отбеляза младият инспектор с нотка на раздражение.

— Спокойно, Дъглас! — намеси се Малдън.

Елиът бе започнал да разбира, че ще срещне немалки трудности при даването на каквото и да било обяснение. Под претекст, че иска да им направи кафе, той отведе стария полицаи в кухнята, за да си поговори на четири очи с него.

— Сега, Елиът, обясни ми какво се е случило — настоя Малдън, палейки пурета и издишвайки облак дим.

Тъй като младият лекар запази мълчание, Малдън си припомни първата им среща. Въпреки че оттогава бяха минали почти двадесет години, споменът за нея бе толкова свеж, сякаш се бе случила вчера.

Една дъждовна вечер той бе повикан, за да установи самоубийството на жена, хвърлила се от високите етажи на жилищен блок в централната част на града. Според документите, които бе намерил в трупа ѝ, тя се казваше Роуз Купър. Изпълнявайки задълженията си, той трябваше да съобщи ужасната новина на нейния съпруг и на невръстния ѝ син.

По това време Елиът бе навършил едва дванадесет години. Малдън си спомняше за него като за привлекателно, интелигентно и чувствително момче. Не бе забравил и срещата си с баща му: делови мъж, който като че ли не се бе трогнал особено от известието за смъртта на жена му. Но това, което Малдън помнеше най-добре, бяха белезите и синините, които бе забелязал по ръцете на детето.

Още по-точно казано: стигматите. Които той по-скоро бе отгатнал, отколкото видял. Може би именно тази му изострена интуиция го правеше добро ченге: Малдън „подушваше“ нещата. А в конкретния случай ги усещаше още по-силно, защото той също бе имал баща, който редовно го бе „възпитавал“ с помощта на колана си, връщайки се у дома след края на работното време в завода.

Разбира се, би могъл и да си затвори очите: по онова време никой не обръщаше особено внимание на подобни неща. Но той се бе върнал да види Елиът на другия ден. Бе се възползвал от това, за да подхвърли на баща му няколко кратки изречения, да му покаже, че „знае“ и че ще го държи занапред под око. Така неусетно Малдън бе продължил да наглежда Елиът и да се интересува от успеха му в училище. Такъв бе неговият малко утопичен възглед за занаята му: една полиция, близка до хората, която да не се ограничава само с преследването и залавянето на престъпниците.

Полицаят пое чашата с кафе, която му бе протегнал лекарят, и си потри очите, за да прогони нахлуващите спомени. Трябваше да се съсредоточи върху сегашните проблеми.

— Ако не ми кажеш нищо — настоя Малдън, — няма да мога да ти помогна.

— Това ми е пределно ясно — потвърди Елиът, — но...

— Но какво?

— Когато майка ми си отиде, Вие настояхте да Ви имам доверие и ми обещахте, че когато имам нужда от помощ, Вие ще бъдете край мен...

— Това продължава да е в сила, синко.

— Е добре, днес аз имам нужда от Вас. Имам нужда не само от полицаия, но и от приятеля Малдън: от полицаия — за да направи този анализ на отпечатъците, и от приятеля — за да ми се довери дори ако засега не мога да му дам никакво свястно обяснение.

— Мда — въздъхна Малдън, — търкаляш красиви фрази, но аз не мога да предприема изследване на пръстови отпечатъци просто ей така! Необходими са разрешения, трябва да се пишат доклади. Когато се вземат отпечатъци, се вика бригада от техническата лаборатория. На всичко отгоре подобно нещо може да се проточи няколко дни, дори няколко седмици...

— Но резултатът ми трябва много бързо!

За минута Малдън потъна в размишления, чешейки се усилено по главата. От известно време неговата звезда в комисариата бе помръкнала. Официално го упрекваша, че пет пари не дава за официалната йерархия и често използва не съвсем праволинейни методи, за да постигне целта си. Всъщност не можеха да му простят праволинейността, че бе тласнал прекалено далеч едно разследване за корупция, засегнало редица важни клечки в градската община.

Малдън знаеше, че го държат на мушка и че новият му помощник бе прикрепен към него най-вече за да го следи в изчакване да направи погрешната стъпка. Достатъчно много причини, които би трябвало да го подтикват към предпазливост и благоразумие, но, от друга страна, той бе длъжен да изпълни даденото обещание. Обещание, което бе дал преди двадесет години на едно дете, което току-що бе загубило своята майка.

— Върти ми се една идея как да вземем отпечатъци, без да минаваме през обичайната процедура — заяви той внезапно.

— И как ще стане?

— Ще видиш — отвърна му той с тайнствен вид. — Това е толкова според правилника, колкото да теглиш един шут по задника на шефа, но ще се опитам да мине.

Върнал се веднъж в хола, той изпрати Дъглас да купи две тубички от много рекламираното ново лепило *Super Glue*, появило се съвсем наскоро на пазара.

— И къде, по дяволите, ще намеря подобно нещо в два през нощта? — ядоса се Дъглас.

Малдън даде на своя помощник точния адрес на един магазин за фотоапарати, който бе отворен през цялата нощ и който продаваше това лепило, защото бе производство на Кодак.

Докато Дъглас бе навън, за да изпълни поставената му задача, полицаят коленичи, за да разгледа на свой ред странния надпис, гравирани върху запалката.

— *Millenium Edition*? Какво ще рече това? — попита той, обръщайки се към Мат.

— По този въпрос знаем не повече от Вас — призна Мат, отваряйки кутия с Кока-Кола.

— Надявам се поне, че не сте си оставили пръстите върху нея? Ако не, край с отпечатъците...

— Вие за какви, за селяндури ли ни вземате? — възмути се Мат. — И ние сме гледали *Старски и Хъч*.

Малдън метна унищожителен поглед към младия човек, а после се обърна към Елиът.

— Ще ми трябва една картонена кутия.

— Колко голяма.

— Кутия за обувки ще ми свърши работа.

Елиът се зарови из вградения шкаф в своята стая, където намери картонена кутия за обувки с надпис *Стан Смит*.

През това време Малдън се бе снабдил с малката лампа, красяща ниската масичка на терасата. Той махна абажура и сложи ръката си върху все още запалената крушка, за да провери топлината ѝ.

Няколко минути по-късно Дъглас вече се бе върнал, носейки гордо двете тубички *Super Glue*. С идването си в участъка той бе решил, че Малдън вече е изпята песен, но с течение на времето бе принуден да признае невероятната изобретателност на стария полицаи, който с всеки изминал ден го удивляваше все повече и повече и от когото само за няколко седмици бе научил далеч повече за полицейското майсторство, отколкото през трите години обучение в академията.

— Всичко е готово — обяви Малдън, — представлението може да започне.

— Ще вземете пръстови отпечатъци с помощта на картонена кутия и две тубички лепило, така ли? — попита недоверчивият Мат.

— Точно така. И това, момчето ми, не можеш да го видиш по телевизията дори в *Старски и Хън*.

Малдън помоли Мат да му даде кутията от Кока-Кола, която той току-що бе пресушил. После извади от джоба си ножче и срязва с него горната ѝ част. Именно в тази малка, пригодена с подръчни средства купичка той изстиска двете тубички лепило и я постави редом със запалката.

Сетне взе нощната лампа и използва топлината на електрическата крушка, за да стопли лепилото. Не след дълго зловонни изпарения започнаха да изпълват пространството. Малдън покри запалката и алуминиевото съдче с картонената кутия, след което се обърна с тържествуващ вид към своята публика.

— До дегустацията остават само няколко минути — обяви той с доволна усмивка на устните.

— И какво точно означаваха всички тези фокуси? — попита го Мат, който се отнасяше с все по-голямо недоверие към действията на полицаия.

Без да сваля очи от кутията, Малдън възприе професорски тон, за да обясни на неверника:

— Химическото название на това лепило е цианоакрилат...

— Очарован съм да го науча — подметна Мат.

Малдън му хвърли гневен поглед, който означаваше, че не ще позволи повече на никого да прекъсва обясненията, и Мат прекрасно схвана това послание.

— Под въздействието на топлината парите на цианоакрилата ще бъдат привлечени от аминокиселините и липидите, които са основните съставки на човешката пот, съдържаща се в отпечатъците.

— И ще се получи полимеризация — каза Елиът, който вече бе започнал да разбира какво става.

— Поли-какво? — попита Дъглас, който се чувстваше все по-свойски в компанията на останалите трима.

— Полимеризация — обясни Малдън. — Това ще рече, че парите на лепилото ще се насложат върху невидимия с просто око пръстов отпечатък и ще образуват отгоре му нещо като защитна обвивка, която хем ще го прояви и ще го направи видим, хем ще позволи доброто му съхраняване.

Мат и Дъглас изгледаха възрастния полицаи с известна недоверчивост. При все това те присъстваха на новаторски експеримент, който само след няколко години щеше да революционизира работата на следователите в целия свят.

Елиът пък не изпускаше от погледа си картонената кутия, тръпнейки в очакване да узнае какво щеше да му разкрие тя.

Малдън почака още малко, след което реши, че опитът бе продължил достатъчно време, и повдигна кутията: бял еластичен налеп се бе образувал на три места върху запалката, разкривайки съвсем ясно следите от три отпечатъка.

— Прекрасна работа — възкликна Малдън, навеждайки се към малкия предмет. — На пръв поглед имаме великолепен отпечатък от палец върху едната страна, и бих казал... от края на показалец и от среден пръст върху другата.

Той внимателна опакова веществено доказателство в носната си кърпа и го пъхна в джоба на шлифера.

— Ако правилно съм те разбрал — каза той, обръщайки се към Елиът, — ти искаш да сравня тези отпечатъци с това, което притежаваме в нашите архиви.

— Не точно това — уточни лекарят: — искам да ги сравните с моите.

Допълвайки думите с действия, той извади от вътрешния джоб на самото си една писалка и капна няколко капки мастило върху масата, след което натопи един по един своите пръсти и положи отпечатъците от тях върху чист лист от своя бележник.

Малдън прибра листа и погледна Елиът право в очите.

— Макар да не разбирам логиката на всичко това, ще направя каквото е необходимо, защото аз също имам доверие в теб.

Лекарят кимна мълчаливо, което в случая бе начин да благодари на полияя. Що се отнася до Мат, той се реши най-сетне да зададе още един въпрос:

— А много ли време ще Ви отнеме да сравните двете серии отпечатъци?

— Ще се заема с тях още щом пристигна в участъка — увери го Малдън. — Тъй като са много добри, надявам се да получа резултатите доста бързо.

Елиът придружи двамата полицаи до тротоара. Докато Дъглас отиваше да докара колата, Малдън му обеща:

— Ще ти се обадя веднага щом свърша.

После, след миг на колебание, попита:

— Апропо, още ли сте заедно с твоята бразилка, хубавата Илена?

— Още — отвърна Елиът, изненадан донякъде от подобен въпрос. — Между нея и мен има...

Леко позасрамен, той не завърши изречението си, но Малдън бе схванал същината.

— Разбирам — каза той, навеждайки глава. — Когато някой влезе в твоето сърце, той остава там завинаги...

Елиът погледна с вълнение стария полицаи, който бавно се отдалечаваше. Той знаеше, че вече няколко години той бе опората на жена си в непосилната и предварително загубена битка срещу болестта на Алцхаймер.

И че гонгът на последния рунд с нея щеше съвсем скоро да прозвучи.

* * *

Бе станало три часът призори, но на Елиът не му се спеше. Той бе откарал Мат у дома и бе прибрал своята Костенурка. На връщане отби до една бензиностанция на „Маркет стрийт“. Потънал в своите мисли, той механично пълнеше своя резервоар, когато една беззъба жена започна да вика по него. Тя тикаше пред себе си количка, пълна с всевъзможни партакеша, и изглеждаше пияна или дрогирана. Без никакъв повод това човешко подобие изля върху него порой псувни, но той не й обърна внимание. Два дни месечно работеше като доброволец в *Свободна клиника* — общинска болница за лечение на хора в тежко социално положение — и знаеше, че през нощта градът променя своя лик. В туристическите пътеводители и във филмите Сан Франциско бе винаги представян откъм своята най-привлекателна страна с живописните си квартали, с човешките си размери и с многобройните си зелени пространства. Непрекъснато се напомняше, че градът бе символът на революцията на хипитата. И наистина „Фриско“ бе преживял своя звезден час преди десет години, когато, следвайки

проправената от Джанис Джоплин и Джими Хендрикс пъртина, хиляди „деца на цветята“ бяха дошли да се настанят във викторианските къщи на „Хейт-Ашбъри“^[2].

Но Лятото на Любовта^[3] отдавна бе отминало. Движението на хипитата малко по малко бе угаснало, подкопано от своите крайности. Джоплин и Хендрикс бяха мъртви, успели да поживеят на този свят едва по двадесет и седем години: Джими — натъпкан със сънотворни и задавил се при опита да повърне съдържанието на стомаха си; Перлата — взривена от страховита свръхдоза хероин.

В края на тази 1976 г, свободната любов и животът в комуна вече не интересуваше почти никого. Много неща, но най-вече дрогата бе предизвикала невероятни опустошения. Набедени, че отварят духа и освобождават личността от нейните задръжки, ЛСД, метедринът и хероинът предизвикваха тежка зависимост, преди да убият морално и физически. В клиниката Елиът бе свидетел на страшните последствия: свръхдоза, хепатити, предизвикани от мръсни игли, пневмонии, „лоши пътувания“^[4], завършващи трагично със скачане през прозореца.

Към това се прибавяше и проблемът на ветераните от Виетнам, някои от които се вливаха във все по-многобройните редици на бездомниците. Американските войски се бяха оттеглили от Сайгон преди около една година и множество бивши войници, травмирани от преживяното „там“, се лашкаха между мизерния живот в крайните квартали и пълното изключване от обществото.

Елиът плати за налетия бензин и прекоси града с отворени прозорци, преосмисляйки за пореден път тази невероятна среща, която се бе състояла по-рано вечерта. Откакто се бяха разделили с Мат, той отново се бе почувствал самотен и обезоръжен. Защото нямаше как да не признае: всичко, което този човек бе казал, отразяваше самата истина — от побоищата, които му бе устройвал неговият баща, до чувството за вина, което бе изпитал при самоубийството на майка му.

Защо никога не бе обсъждал всичко това с Илена? Защо никога не бе понечвал да разкрие своите слабости пред жената, която обичаше?

Ами Мат? И на него не бе казал абсолютно нищо. Дали поради най-обикновена мъжка срамежливост? Не, истината бе малко по-различна: просто така му бе по-удобно. С Мат всичко бе леко и фриволно. Общуването с него бе приятно и забавно, прекрасен начин

да се предпазва от тежките реалности на този свят и същевременно да се зарежда със сили, когато отговорностите на професията започваха прекалено много да му тежат.

В крайна сметка, въпреки че никой никога не бе измислил по-добро средство от любовта и приятелството, за да направи живота си поносим, несъмнено имаше ситуации, от които човек можеше да се измъкне единствено със собствени сили.

* * *

На няколко километра от Елиът детектив Малдън бе влязъл в своя кабинет на третия етаж в централния комисариат и се приготвяше да действа. Бяха изминали едва няколко минути, откакто се бяха разделили след доста тежко пререкание със своя помощник, който го бе упрекнал, че в работно време се е занимавал със случай от частен характер. Малдън знаеше, че Дъглас има силни връзки и че открито се надява да го отстрани с надеждата да постигне бърза кариера. Когато този глупак го бе заплашил с рапорт до началството, Малдън му бе казал всичко, каквото мисли за него, преди да го изпроводи в най-далечния кабинет. Колко жалко: Дъглас би могъл да стане добро ченге, той притежаваше всички качества, но не бе избрал добрия начин, за да стигне дотам. По негово време като че ли хората не се мъчеха да успеят на всяка цена, отстранявайки другите от своя път. А може би Малдън вече бе остарял. Може би младото поколение беше носител на нови ценности: по-голяма амбиция, повече индивидуална инициатива, както понякога призоваваше губернаторът Рейгън по телевизията.

Малдън допи чашата с кафе. Този път не се съмняваше, че Дъглас ще изпълни своите заплахи. Толкова по-зле. Ако важните клечки от ръководството на полицията в града вземеха главата му, той чисто и просто щеше да напусне работата си, за да прекарва повече време в болницата с Лиза. Така или иначе, пенсионирането му приближаваше. В очакване на събитията поне щеше да помогне за последен път на Елиът, извършвайки работата, за която той го бе помолил.

Започна с проявяването на отпечатъците върху запалката, намазвайки ги с флуоресцентен оцветител. После с помощта на

фотоапарат направи серия от снимки, които трябваше първо да се проявят, а после — да се увеличат. Чак след това щеше да започне истинският анализ. Погледна часовника си с безпокойство. Чакаше го къртовска работа. Нощта едва ли щеше да му стигне.

* * *

Преди да се върне в своя квартал, Елиът мина през един денонощен супермаркет. Купи си цигари, както и пакет кучешка храна.

— Здравей, Нехранимайко — извика той, отваряйки външната врата.

Едва бе стъпил на терасата, и лабрадорът дотича и започна да ближе върховете на пръстите му, както бе постъпил два часа по-рано с непознатия посетител.

— Няма нужда да се престараваш — предупреди го той, изсипвайки гранулите в импровизирана купичка.

Остана за миг да погледа кученцето, изненадан от приятното усещане, което получаваше от неговото присъствие. Сетне помете купчините стъкла и изпуши няколко цигари, зареял поглед в празното пространство и преселил се в спомените от детството. На всеки пет минути поглеждаше тревожно към телефона в очакване на присъдата, която анализът на отпечатъците щеше да определи. Въпреки че цялата тази история бе доста смехотворна, така и не успяваше да се освободи от напрежението, сякаш очакваше резултата от медицински анализи, които можеха да разкрият развитието на смъртоносна болест в организма му.

* * *

Помощник-детективът Дъглас скъса рапорта, който току-що бе натракал на пишещата машина. Стана и слезе до партера, за да се озове в стаята, служеща за почивка на полицаите. Тази вечер участъкът бе удивително спокоен. Дъглас приготви две чаши кафе, след което се върна на третия етаж и почука на вратата, зад която се намираше кабинетът на Малдън.

Вместо отговор Малдън нададе кратко ръмжене, което Дъглас реши да изтълкува като покана да влезе.

— Нещо да помогна? — попита той, подавайки глава през леко открянатата врата.

— Става... — отвърна възрастният полицай със сърдит тон.

Дъглас подаде на своя колега една от чашите кафе и огледа внимателно обстановката.

Закачени на една от стените, дузина силно увеличени снимки позволяваха проникването на чуждия поглед в лабиринта на пръстовите отпечатъци. Ченгетата обичаха отпечатъците: *Единствените свидетели, които никога не заблуждават и не лъжат* — обичаха да казват хората от занаята. Разположени една до друга, снимките образуваха забавно пано, наподобяващо огромна топографска карта: меки очертания, разклонения, хребети, малки островчета, способни да влизат в безкрайно количество съчетания. Пръстовият отпечатък е уникално произведение на изкуството, притежание на всеки индивид, което се оформя през утробния период на човешкия живот. В корема на майка си зародишът претърпява множество по-малки или по-големи стресови напрежения, които, редувайки се в произволен порядък, скулптират меките тъкани на бъдещите пръстчета. Всичко се случва преди шестия месец на бременността. След това малките фигурки се втвърдяват и не променят очертанията си чак до смъртта.

В полицейската школа Дъглас бе научил, че всеки пръст притежава около сто и петдесет характерни точки. За да се реши дали два отпечатъка са идентични, достатъчно бе да се установят съвпаденията между тези малки характерни белези. За да придобие правна стойност, заключението от подобно изследване би трябвало да се основава върху съвпадението на поне дузина общи точки.

— Да се залавяме с работата — предложи той на своя началник.

От погледа на Дъглас се излъчваше доброта.

От фигурата на Малдън се излъчваше търпение.

Те двамата образуваха един добър екип.

* * *

Когато денят влезе в своите права, Елиът реши да си вземе душ. Облече чисти дрехи и излезе от къщи, за да поеме своята смяна в болницата. По пътя му се наложи да запали фаровете и да пусне в действие чистачките. За няколко часа времето изцяло се бе променило. Небето, тъй чисто в началото на нощта, бе покрито с тежки облаци, вещаещи една от онези дъждовни сутрини, които бележат настъпването на зимата.

Включи радиото, за да чуе новините. Всички до една бяха тревожни: опустошително земетресение в Китай, военни репресии в Аржентина, петролен разлив край бреговете на Франция, клане в предградията на Йоханесбург Совето, а в Хюстън някакъв обезумял мъж се бе барикадирал в дома си и стреляше по минувачите на улицата.

През това време в Америка на скандала Уотъргейт президентската кампания достигаше своята кулминация, за да се види кой, Картър или Форд, щеше да направлява съдбините на страната през следващите четири години.

В нежеланието си да слуша повече тази черна статистика, Елиът смени станцията и завърши своето пътуване с бийтълсите и *Let It Be*.

Тъкмо бе влязъл във входното фоайе на болницата, и един от охранителите го повика.

— Има обаждане за Вас, докторе!

Елиът пое подадената му слушалка.

— Резултатите вече са готови — разнесе се в ухото му гласът на Малдън.

Лекарят пое дълбока глътка въздух, преди да се реши да попита:

— И какво излиза?

— Отпечатъците са идентични.

На Елиът му бяха потребни доста секунди, за да възприеме информацията.

— Сигурен ли сте за резултатите?

— Абсолютно сигурен. Проверихме всичко няколко пъти.

И все пак Елиът все още не бе готов да допусне очевидното.

— Погледнато в най-общ аспект — заинати се той, — какви са шансовете две различни личности да имат идентични отпечатъци?

— Един на няколко десетки милиарда. Дори еднотайчните близнаци имат различни отпечатъци.

Тъй като не последва никаква реакция от страна на Елиът, Малдън потвърди още по-ясно своето заключение.

— Не знам какъв ти е проблемът, Елиът, но и двете серии отпечатъци произхождат от една и съща личност. Няма и не може да има никакво съмнение. И тази личност си ти.

[1] Коит Тауър — кула на Телеграф хил, една от забележителностите на Сан Франциско, построена през 1933 г. със средствата от завещанието на Лили Хичкок Коит, „за да украси и облагороди моя любим град“. ↑

[2] Квартал в Сан Франциско, превърнал се в епицентър на хипи движението в САЩ през 60-те години на ХХ век. ↑

[3] „Лятото на Любовта“ — лятото на 1967 г., когато повече от 100 000 младежи се събират в квартала „Хейт-Ашбъри“ (Сан Франциско) в знак на културен и политически бунт, съпроводен с алтернативна музика, приемане на психотропни вещества, разюздана сексуална свобода, нови видове творческо себеизразяване, политически лозунги. ↑

[4] „Лошо пътуване“ (Bad Trip) — загуба на всякакво чувство за време, място и личност при употреба на някои психотропни вещества (най-вече ЛСД), придружена с поток застрашаващи личността халюцинации, които съзнанието приема за реални и върху които то няма никакъв контрол. При предизвиканата от това паника често се стига до фатални последици. ↑

*Принуждавам смъртта да отстъпва със
силата на това, че живея, че страдам, че се
заблуждавам, че рискувам, че давам и губя.*

Анаис Нин

Септември 2006 год.

Елиът е на 60 години

Стъклените стени пропускаха светлината във вътрешността на къщата, позволявайки на слънцето да се разхожда по стените и да залива с лъчите си паркета от калифорнийски орех.

Облечен в стари дънки и мъхест пуловер, Елиът слезе по металическата стълба, която водеше към кухнята. Това бе неговият почивен ден и затова мислеше да закуси без никакво бързане. Изкъпан и прясно обръснат, той се почувства развеселен. Тази сутрин болестта не се усещаше, сякаш призракът ѝ се бе отдалечил и бе сторил място на невероятния епизод, който бе преживял предишната нощ.

Пригответи си портокалов сок и купа с мюсли, които се канеше да опита в градината. Денят се очертаваше светъл и ясен. Няколко бегли образа от среднощното му пътешествие все още се блъскаха в главата му. Чувството, което изпитваше, не бе толкова слисаност, колкото въодушевление. Все още не знаеше какви вещества съдържаха хапчетата, но въздействието им беше потресаващо! Особено това второ „пътешествие“ му бе позволило да си изясни доста подробности. Струваше му се, че вече е малко по-наясно с механизмите на завръщането му в миналото.

Първо, скокът му в миналото бе всеки път един и същ: тридесет години с точност до минута. Първата вечер бе видял датата, отразена върху едно от светлинните табла на летището, а на сутринта вестникът,

поставен върху масичката на терасата, му бе дал необходимата информация.

После, можеше да пренася предмети в миналото, понеже дрехите му го бяха последвали и в двете му пътешествия досега. По същия начин бе в състояние да донася предмети от миналото в настоящето: хартиената кърпичка с петната от кръв бе очевидно доказателство за това.

От друга страна, имаше неща, които все още не му бяха съвсем ясни: краткостта на престоя му в миналото например. Двадесетина минути всеки път, твърде малко. Точно колкото да размени няколко думи със „своя дубликат“, и вече бе обзет от тръпките, известяващи завръщането му в бъдещето.

Но може би все още бе твърде рано, за да се открива някаква логика в тези закономерности. Във всеки случай, едно нещо бе сигурно: възможността за пътуването във времето се осъществяваше с посредничеството на съня.

Елиът се прибра обратно и седна пред екрана на своя компютър. Той бе хирург, но какво всъщност знаеше за съня и съновиденията? Твърде малко, бе редно да си признае. Бе погълнал тонове познание по време на своето обучение, но и бе забравил немалко неща. За да освежи паметта си, влезе в мрежата и прекара следващия час в справки с една медицинска енциклопедия онлайн.

Сънят се състои от различни фази, които следват една след друга и се повтарят в продължение на нощта.

Добре де, това го знаеше. Нещо друго?

Лекият сън се проявява във фазите на т.нар. „сън с бавни вълни“, а дълбокият сън — във фазите на т.нар. „парадоксален сън“.

Парадоксален сън? Този термин му говореше нещо.

С това название е обозначена фазата от съня, когато мозъчната активност е най-интензивна, докато тялото е в пълна атония с отпускане на цялата мускулатура от врата до стъпалата.

Тъй, и къде са съновиденията в цялата тази подредба?

През нашия живот прекарваме средно по двадесет и пет години в състояние на сън и по около десет години — на сънуване. Това означава, че виждаме между 100 000 и 500 000 съновидения.

При прочитането на последните числа Елиът остана замислен. Значи нашият човешки живот бе съпроводен със стотици хиляди съновидения! Това бе очарователно и същевременно плашещо. Усещайки, че е на прав път, той си позволи да запали една цигара, а после продължи да чете, за да научи, че:

Периодът на парадоксалния сън настъпва на всеки деветдесет минути и продължава около четвърт час. Именно през тази фаза се появяват най-силните и плътни съновидения.

Последното откритие го накара да се размърда на стола. Всичко съвпаднаше: предишната вечер той бе заспал към 22 часа и се бе „появил“ 30 години назад във времето около 23.30 часа. Следователно времетраенето на пътешествието му бе около 90 минути: същия отрязък от време, колкото е необходимо за достигането на първата фаза на парадоксалния сън!

Ето значи как функционираше цялата работа: през периода, когато мозъчната дейност рязко се активизираше, веществото в златистото хапче предизвикваше това връщане в миналото. Подобни заключения можеше да изглеждат невероятно глупави, но той бе

достигнал до онзи етап в живота си, когато, не вярвайки в абсолютно нищо, бе готов да повярва в абсолютно всичко.

С няколко движения на мишката той продължи своето изследване на този тайнствен континент, за да установи, че ако науката бе разкрила много неща по въпроса *как* хората сънуват, тя не казваше кой *знае* какво по въпроса *защо*. В много отношения сънят си оставаше нещо твърде загадъчно. Както всяка друга програмирана дейност на тялото или мозъка, сънят трябваше да има някаква функция, някаква цел...

Но каква?

Никой все още не бе дал научен отговор на този въпрос.

Разбира се, съществуваха многобройни езотерични бълнувания, чиито корени бяха още в епохата на Древния Египет и които разглеждаха сънищата като знаци, изпратени от боговете или от някакъв невидим свят. Но можеше ли съвременният човек да вярва на подобни глупости?

Елиът разсъждаваше за тези различни хипотези, когато телефонът иззвъня и прекъсна размислите му. Той вдигна слушалката и разпозна гласа на Самюъл Белоу — завеждащия болничната лаборатория, комуто бе дал задачата да изследва частички от хапчетата, взети от дъното на флакончето.

— Готов съм с резултатите от твоите анализи — съобщи му Белоу.

* * *

1976 год.

Елиът е на 30 години

В същия час, тридесет години по-рано, Елиът допиваше своето кафе в залата за почивка на болница „Ленъкс“.

За десети път тази сутрин младият лекар изучаваше снимките на пръстовите отпечатъци, които Малдън му бе изпратил по нарочен куриер. Чувстваше се принуден да повярва в невероятното: някъде в бъдещето някой негов „дубликат“ бе открил начин да пътешества във времето и да го удостои с няколко кратки посещения.

Що се отнася до обяснението как точно го бе постигнал... е, това бе друга история!

Елиът никога не се бе изявявал като страстен читател на научна фантастика, но във факултета бе изучавал Айнщайн и неговата теория за относителността. И какво казваше дядо Алберт по въпроса за пътешествията във времето? Че те са напълно възможни... при единственото условие пътешественикът да надхвърли скоростта на светлината. Ето защо бе трудно да си представи своя странен посетител да се върти около Земята с 300 000 км в секунда като един позастаряващ Супермен.

Отговорът следователно трябваше да се търси другаде.

Може би да се имат предвид черните дупки? Бе гледал репортаж по телевизията за тези угасващи звезди, чието гравитационно поле бе способно да изкривява пространството и времето. Теоретично нищо не му пречеше да си представи, че дадено тяло, засмукано в една от тези черни дупки, би могло да излезе в друга епоха или друга вселена.

Логично... Само дето никоя черна дупка все още не бе наблюдавана в близост до Сан Франциско и дето бе малко вероятно човешко тяло да може да премине през подобна зона, без да бъде разкъсано и унищожено.

Нещо повече, тук не бяха взети предвид многобройните времеви парадокси, които бяха сърцевината на филмите и книгите от този жанр. Какво би станало например, ако, връщайки се в миналото, бяхте попречили на бъдещия си баща и бъдещата си майка да се срещнат? Ами ако бяхте убили родителите си, преди те да са ви заченали? Всичко влизаше в порочния кръг на съществуването и несъществуването:

Аз убих мой родител.

Следователно не съм роден.

Следователно не съм убил мой родител.

Следователно съм роден.

Следователно съм убил мой родител.

Следователно...

Елиът въздъхна: наистина, който възприемеше идеята за възможността на подобно пътешествие, той извършваше истинско насилие над редица физически закони и отричаше основополагащите

принципи на причинно-следствените връзки и логическите закономерности.

И въпреки това...

Въпреки това снимките, които държеше в ръце, бяха прекрасно доказателство, че цялата тази история бе истинска. *Върховно научно доказателство* — помисли си той, позовавайки се на пълното сходство в отпечатъците на двамата души.

Зараян в мислите си, той несъзнателно си играеше с камъчето на запалката, която Малдън му бе върнал, предизвиквайки рояци искри. После затвори капачето и рязко стана от стола. Невъзможно бе да стои спокойно и да се отдава на съзерцание! През последните часове би трябвало да е погълнал поне дузина кафета. Страхът, който бе изпитал през тази нощ, не бе изчезнал, но сега се бе смесил с възбудата, че преживяваше нещо, което далеч надминаваше скромната му персона. Той бе обикновен човек, комуто се случваше нещо необикновено. Докъде ли щеше да го доведе всичко това? Нямаше никаква представа. В близките дни щеше да навлезе в света на непознатото и не бе сигурен дали имаше познанията и качествата да се изправи пред онова, което го очакваше.

Наля си още една чаша кафе и отвори прозореца, гледащ към улицата. Тъй като бе сам в стаята, запали нервно цигара, която изпуши докрай, внимавайки да се предизвика включването на датчика за дим. Вече няколко минути един въпрос препускаше бясно в главата му. Имаше ли начин да влезе във връзка с този свой „дубликат“ от бъдещето? Защо не? Но как да постъпи и какво послание да му изпрати?

Поразсъждава няколко минути върху този проблем, но така и не намери правдоподобно решение. Като комета, дошла от бездната, една безумна идея озари съзнанието му, но той побърза да я отхвърли. Не, не биваше да се хвърля на първото, което му дойде наум, трябваше да се успокои, да престане да мисли за тази история и да се върне към своята работа.

Изпълнен с добри намерения, Елиът се настани на една маса, отрупана с купчини медицински досиета, за да приключи докладите за извършените операции. Въпреки това само след две-три минути той се отказа от подобно поведение, граничещо с преструването. Как да се съсредоточи след необикновените преживявания от последните два

дни! Погледна часовника си: според графика имаше операция чак след два часа и с малко късмет можеше да намери някой, който да го замести на дежурството. Със светкавичен жест свали лекарската си блуза, грабна самото си и изчезна от отделението.

Пет минути по-късно бе напуснал болницата.

Докато излизаше от паркинга, той се размина с един от характерните камиони на *Federal Express*. Опиянен от това, което се канеше да преживее, той повдигна рамене в жест на предизвикателство.

FedEx и UPS можеха пасти да ядат.

Той, Елиът Купър, щеше да изпрати послание тридесет години напред в бъдещето.

* * *

2006 год.

Елиът е на 60 години

— Имам резултатите от твоя анализ — чу се в слушалката гласът на Белоу.

— Казвай да видим какви са.

— Какво да ти кажа, доста екзотични са твоите вещества: смес на растителна основа, основно листа от черница и мушмула.

Елиът не можеше да повярва на ушите си.

— И нищо друго?

— Не. Ако искаш да чуеш моето мнение, това лекарство едва ли е в състояние да излекува каквото и да било, по-скоро е най-обикновено плацебо.

Зашеметен, лекарят постави внимателно слушалката върху вилката. И тъй, в хапчетата нямаше магически съставки. Възрастният камбоджанец, вълшебната приказка за изпълняването на едно желание, надеждата да види отново Илена... Всичко това си беше чист фолклор. Метастазите на рака трябва да са засегнали мозъка му. Срещата с тридесет години по-младия свой „дубликат“ несъмнено се бе състояла единствено в болната му глава: чисто и просто бълнуване на човек, който бе стигнал до края на своя живот и който се боеше от смъртта.

Сега и функцията на сънищата му се струваше очевидна! Нямахме смисъл да се търсят всевъзможни научни обяснения, това бе въпрос на психоанализата. Сънищата не са нищо друго, освен проявления на изтласканите желания, нещо като аварийна клапа, позволяваща на несъзнаваното да се изразява, без да излага на опасност психическото равновесие. Елиът бе почукал на вратата на Алберт Айнщайн, а бе му отворил Зигмунд Фройд.

Ето че едно най-обикновено телефонно позвъняване го бе накарало да стъпи на земята. Магията бе изчезнала и в безмилостната светлина на утрото онова, което му бе изглеждало толкова реално през нощта, се бе превърнало през деня в налудничав химера. Толкова много бе искал да повярва в тази възможност, но не... Това прекрасно приключение, това кратко пътешествие през завоите на времето не бе нищо друго, освен театрална постановка на собственото му съзнание. Болестта и неизбежността на смъртта го бяха накарали да гради фантастични образи и събития, свързвайки ги с възможното завръщане към един съдбовен период от неговото минало?

Истината бе, че умираше от страх. Отказваше да приеме, че животът му вече бе приключил. Всичко бе преминало толкова бързо: детство, юношество, младост, зряла възраст... Няколко примигвания, няколко срещи със света и трябваше вече да си отива! По дяволите, шестдесет години бяха твърде малко, съвсем недостатъчни! Елиът нямаше впечатлението, че вече се е превърнал в старец. Преди да установят заболяването му, той бе във върхова форма. По време на хуманитарните мисии се катереше по планините, оставяйки често зад себе си младоци по на тридесет или четиридесет години. Ами Шарика, индийската интернистка, красива като слънце, нали с него искаше да излиза, а не с някой от хлапаците, които едва започваха лекарската си кариера?

Но край! Всичко бе свършено. Нямахме какво друго да го очаква в близкото бъдеще, освен смъртта и страха.

Страхът да вижда как тялото му отслабва от ден на ден.

Страхът от страданието и от загубата на своята автономия.

Страхът да умира съвсем сам в бялата болнична стая.

Страхът да изостави дъщеря си в този несигурен свят.

Страхът, че в края на краищата животът му не бе имал особен смисъл.

Страхът от неизвестността, която го очакваше *след това*. След като душата му отлети и премине в *отвъдното*.

Поврага...

Елиът избърса гневната сълза, която издайнически бе потекла по бузата му.

В момента някаква гадна болка му човъркаше вътрешностите. Мина през банята, порови се в аптечката за нещо обезболяващо и си наплиска лицето. Погледна се в огледалото. Човекът, който го гледаше оттам, имаше трескави и кръвясали очи.

Колко време му оставаше? Няколко дни? Няколко седмици? Както никога той усещаше неотложността да живее, да тича, да диша, да общува, да обича...

Не би могло да се каже, че бе провалил живота си: бе баща на прекрасна дъщеря, която обожаваше, няколко десетилетия бе вършил полезни неща, бе пътувал, бе изпитвал удовлетворения и радости, бе прекарал прекрасни мигове с Мат.

Но винаги му бе липсвало нещо.

Илена...

След смъртта ѝ преди тридесет години той бе живял на пресекулки, по-скоро като зрител, отколкото като актьор в пиесата на своето съществуване. Вярно е, че напоследък бе имал наивността да повярва в идеята за пътешествие във времето.

Да изпита леко налудничавата надежда да види отново Илена, преди да умре.

Но в този миг илюзията си бе отишла и той страдаше от лекотата, с която се бе оставил да бъде измамен. *Ще престанеш да изпитваш болка, когато престанеш да се надяваш* — казваше народната мъдрост.

Тогава, за да угаси завинаги и последната искрица надежда, която все още блестеше в сърцето му, той хвърли флакончето с хапчетата в тоалетната чиния.

Поколеба се за миг...

... после пусна водата от казанчето.

* * *

1976 год.

Елиът е на 30 години

Елиът паркира своята Костенурка в „Мишън Дистрикт“^[1] на „Валенсия стрийт“. В този час на деня испанският квартал на Сан Франциско вече гъмжеше от народ. Със своите евтини магазинчета, своите *taquerias*^[2] и сергии с плодове, „Мишън Дистрикт“ бе едно от най-живописните места в града.

Лекарят тръгна по булеварда сред неговата шумна и шарена тълпа. Навсякъде по улицата фрески в ярки и живи багри оживяваха фасадите на постройките. Елиът се спря за малко пред тези очарователни стенописи, над които като че ли витаеше сянката на Диего Ривера. Но не бе дошъл тук, за да се прави на турист. Пое отново по пътя си и дори ускори крачка. Мястото излъчваше известна първичност и скрита енергия, която се харесваше на онези, които предпочитаха лошите компании, но имаше и своите отрицателни страни като например гангстерите чиканос^[3], които имаха навика да се нахвърлят с ругатни срещу минувачите и по този начин да развалят дружелюбната атмосфера на квартала.

На кръстовището с „Долорес стрийт“, след поредица от клубове по салса и магазинчета за религиозни стоки, Елиът най-сетне забеляза табелата, която търсеше.

СИНЯТА ЛУНА:

БИЖУТА И ТАГУИРОВКИ

Той отвори вратата на магазинчето и се натъкна с един малко извратен постер на Фреди Мъркюри. Преоблечен в женски дрехи, солистът на *Куин* имитираше сексуален акт по един твърде краен начин. На стойка, поставена до касата, новичък грамофон с усилен докрай звук изпълваше пространството с ритмите в стил реге на Боб Марли, които вече бяха започнали да излизат на мода, откакто година

преди това Ерик Клептън бе изпял своята версия на „Застрелях шерифа“.

Елиът въздъхна. Едва ли би следвало да се чувства в свои води тук, но от друга страна, не биваше в никакъв случай да изоставя своята решимост.

— Кристина! — извика той, отправяйки се към задната част на магазинчето.

— Доктор Купър! Боже, каква изненада!

Висока и руса, жената, която се бе изправила пред него, имаше потресаващ вид: високи до горната част на бедрата ботуши, миниатюрни кожени къси гащета и еротична татуировка в долната част на гърба.

Елиът я познаваше от болницата, където преди около шест месеца бе оперирал нейния син от бъбречна малформация. Оттогава насетне редовно преглеждаше бебето, малчуган с китайски произход, който Кристина отглеждаше заедно с приятелката си Лейла, медицинска сестра, работеща в отделението на Елиът. Още по време на първата им среща той бе привлечен от свободата на това момиче, което притежаваше диплом от Калифорнийския университет в Бъркли, специалист по азиатски цивилизации, но което бе предпочело да отвори свое ателие за татуировки, вместо да стане университетски преподавател. Кристина водеше своя живот, както тя го разбираше, и изобщо не прикриваше своята хомосексуалност. Наистина в Сан Франциско това не създаваше проблеми никому: от няколко години гейовете бяха изместили хипитата като група, символизираща града. Привлечени от търпимостта на неговите граждани, десетки хиляди хомосексуалисти масирано се бяха настанили в кварталите „Кастро“ и „Нои Вали“^[4].

— Дайте ми само две минути, и цялата съм Ваша — каза му тя, канейки го да седне.

Лекарят се настани в един фотьойл редом с някакъв южноамерикански травестит, комуто пробиваха ушната мида. Леко притеснен, Елиът попита може ли да използва телефона, и се обади на Мат, за да го осведоми за последните събития. Когато му съобщи резултата от анализите на отпечатъците, неговият приятел не изглеждаше кой знае колко смутен.

— Имай предвид, че никой, освен теб не е виждал този тип — отбеляза той. — Ако искаш да чуеш какво мисля, цялата тази история се е състояла единствено в твоята глава.

— Как така единствено в моята глава! — нервира се Елиът. — А тази запалка *Millenium Edition* със собствените ми отпечатащи, и тя ли е единствено в моята глава?

— Слушай, старче, тая запалка несъмнено си я купил ти, но просто не си спомняш за този маловажен факт. Ясно като бял ден.

Елиът бе изумен:

— Значи не ми вярваш?

— Не — призна Мат, — и се надявам, че ако и аз някой ден изкукуригам и започна да ти разказвам подобни истории, ти също няма да ми повярваш и ще се помъчиш да ме върнеш към някакво разумно поведение.

— Благодаря ти за подкрепата! — отвърна му неговият приятел.

И тръшна слушалката, крайно недоволен и ядосан.

— Е, докторе, какво да Ви направя? — попита Кристина, канейки го да се настани удобно в креслото. — Какво ще кажете да Ви украся гърба с „Ангелите на Ада“ или пък с един прелестен дракон?

— Нито с едното, нито с другото — каза той, повдигайки ръкава на ризата си. — Всъщност бих искал да ми татуирате малък надпис ето тук, на равнището на рамото.

— Не предпочитате ли нещо по-естетично? — попита го тя, приготвяйки иглата си. — Погледнете тази красота.

Кристина леко разтвори бедрото си, разкривайки татуировката на японски дявол, пленен от каретата на мрежестите ѝ чорапи, който започваше от горната част на бедрото и се губеше в мистерията на нейните интимности.

— Наистина е произведение на изкуството — съгласи се Елиът, — но това не отговаря съвсем на моя стил.

— Жалко, Вие сте готин пич и да Ви кажа, няма нищо по-секси от една хубава татуировка по тялото!

— Не вярвам, че моята приятелка ще бъде на същото мнение.

— Жените често са пълни с изненади.

— Много бих искал да вярвам, че е така.

Той извади писалка от вътрешния джоб на сакото си и надраска няколко думи върху гърба на едно списание.

— Ето какво искам — заяви той, подавайки списанието на Кристина.

Младата жена смръщи вежди:

— Това някакъв кодиран език ли е?

— Да речем, че е лично послание към мой стар приятел.

Кристина провери изправността на иглите в своя дермограф.

— Ще изпитвате лека болка в началото, но после ще Ви мине. Да нямаме колебания?

Елиът затвори за миг очи. Можеше ли наистина да съществува взаимодействие между настоящето и бъдещето? Подобно нещо изглеждаше абсурдно, но трябваше да се опита на всяка цена. За да си даде малко кураж, той си представи физиономията на своя двойник тридесет години по-късно, когато получи неговото послание.

— Никакви колебания — отсече той.

Докато стържещият звук на апарата изпълваше помещението, Кристина изрази своето кредо:

— Тялото е едно от последните пространства на нашата свобода.

* * *

2006 год.

Елиът е на 60 години

След като бе пуснал водата от казанчето върху флакончето с хапчетата, Елиът, все още под влиянието на постигналото го разочарование, се бе изтегнал върху ъгловото канапе в хола. На обяд имаше среща с Анджи и не държеше да се появява пред дъщеря си с физиономията на зомби.

Притворил очи, той се бе заслушал в своето дишане, което би искал да е леко и равномерно, но всъщност бе тежко и неравно. Чувстваше, че се задушава, че е неспособен да си поеме дъх. Болестта, която действаше с пълна сила във вътрешността на неговия организъм, контрастираше с мекотата на светлината, процеждаща се през щорите на прозорците. Оттам долитах шумът на морето и чуруликането на птиците. Навън животът продължаваше, но той вече не бе част от него. Въпреки слънцето тялото му бе разтърсвано от тръпки, несъмнено

началото на треска. Същевременно усети и някакъв сърбеж в горната част на ръката, в началото на рамото. Не бе точно болка, а по-скоро усещането, че нещо го дращи. Потърка с ръка втвърдения мускул, но без особен резултат. Стана, съблече пуловера и вдигна ръкава на тениската.

Отначало не различи почти нищо: някакво неясно петно на ивици, зелено като бирена бутилка, се бе появило върху рамото му. Изпълнен с любопитство, застана пред широкото огледало в банята. В отражението на амалгамата бързо разбра, че странните жилки всъщност бяха букви, които възникваха една след друга!

За миг остана напълно слиян, питайки се какво му се случва. Накрая разбра...

— Ах! Малкият разбойник! — изръмжа той.

Износеното му сърце биеше до пръсване, но в душата си изпитваше чувство на голямо облекчение. Не, не бе полудял. Всичко това не се бе случило само в неговата глава. Тридесет години по-рано малкият хлапак се опитваше да му изпрати послание, татуирайки някакъв текст на рамото си.

Не е глупав момъкът... — помисли си той, приближавайки се до огледалото.

Там първо се погледна в очите и видя, че те блестяха. Беше глупаво, но той плачеше от радост. Несъмнено скоро щеше да умре, но все още не бе изпаднал в старческо слабоумие!

Върху рамото му с отвесни букви се бе разположил кратък надпис:

ОЧАКВАМ СЛЕДВАЩОТО ПОСЕЩЕНИЕ

Да, разбира се, че ще има следващо посещение, освен дето... бе проявил невероятната глупост да изхвърли хапчетата!

Паникьосан, той коленичи пред тоалетната чиния и бръкна с ръка докъдето можеше да стигне в канала, надявайки се, че флакончето не е било засмукано от струята.

Не, не биваше да мечтае.

Изправи се, ядосан и разочарован, но се опита да разсъждава спокойно. Откъде се оттичаха водите? Нямахше особено понятие:

домашните ремонти, особено тези на водопровода и канализацията, в никакъв случай не бяха най-силната му страна. Тогава той се втурна към гаража и вдигна очи към тавана, където откри едно разклонение на канализациите. Последва пътя на главната тръба и стигна до лята метална плоча: преливник за утаяване и почистване. С малко късмет флакончето би могло да се спре точно тук. Отмести оловния капак, порови се с голи ръце в мръсотията, но не успя нищо да намери.

Това бе краят на приключението. Флакончето навярно бе продължило пътя си към пречиствателната станция и вече не съществуваше абсолютно никакъв начин да го открие.

Ама че идиотщина, бе провалил всичко, поддавайки се за миг на калпавото си настроение!

Какво би могъл да опита още? Напълно отчаян, излезе на улицата и позвъни на най-близките си съседи, двойка старци, любители на стероидните хормони и виаграта, по чиито лица имаше повече следи от лифтинг, отколкото бръчки, обзети от натрапчивата идея да поддържат във форма телата си и да следват здравословен начин на хранене.

— Здравейте, Нина — поздрави той своята съседка.

— Здравейте, Елиът, какво Ви води при нас? — попита тя, разглеждайки го от главата до петите, изненадана, че го вижда да се появява пред вратата ѝ, целият изцапан с миризлива кал.

Тя и преди не ме обичаше кой знае колко — помисли си той. — Само това оставаше, да обича престъпника, който пуши, пие истинско кафе и яде месо, пълно с холестерол...

— Дали Пол би могъл да ми послужи с някои сечива?

— Пол отиде да плува, но елате да видите под навеса, ако намерите нещо...

Елиът я последва до горепосочения навес, където наистина откри своето щастие под формата на противопожарна брадва.

— Хм... Сигурен ли сте, че всичко е наред, Елиът? — попита тя, виждайки как той се сдобива с това мощно оръжие.

— Напълно, Нина — увери я той, отправяйки ѝ усмивка в стил Джак Никълсън от филма „Сиянието“.

Елиът напусна съседския двор и се върна в своя гараж. Там се зае с методичното разрушаване на всичко, което — отблизо и отдалеч — му приличаше на канализация. Операцията отне поне половин час,

предизвиквайки истинско наводнение. Всеки път, когато разбиваше поредната тръба, той проверяваше дали флакончето не бе заседнало в някоя извивка.

Не оставяй нищо на късмета. Продължавай, докато все още има някакъв шанс.

Точно така бе постъпвал винаги в своята професия и през тези тридесет и пет години кариера на хирург му се бе случвало понякога да спасява съвършено безнадеждни случаи.

Тогава защо не и днес?

С брадва в ръка, с вода, стигаща до коленете му, Елиът лесно би могъл да мине за душевноболен. *Ако полицията вземе да се появи сега, не знам как ще избегна заточението в лудницата* — рече си той, разрушавайки поредното парче от канализацията.

А може би бе точно такъв: луд, но лудият се мисли за мъдрец, докато мъдрецът сам признава, че не е нищо повече от един луд. Кой бе казал това? Шекспир? Иисус? Буда? Който и да е бил, имал е пълното право да го каже.

Но дори да бе луд, Елиът поне се чувстваше жив.

Жив.

ЖИВ.

Поредният удар на брадвата разруши последния остатък от канализацията.

На края на силите си, Елиът падна на колене в ледената вода.

Остана така известно време, изтощен и победен. Край, всичко бе свършено. Хапчетата бяха изчезнали завинаги.

И тогава, изведнъж...

То се появи: малкото стъклено флаконче с цилиндрична форма плаваше спокойно във водата.

Елиът се хвърли към него като към Светия Граал. Треперейки целият, той си избърса ръцете в ризата, преди да отпусне херметично затвореното флаконче. Осемте хапчета си бяха там, на сигурно и сухо. Обезумял, затънал в мръсотията, с юмруци, стискащи малкото цилиндърче, Елиът въздъхна с огромно облекчение.

Може би имаше само няколко седмици живот, но току-що си бе възвърнал най-важното.

Надеждата.

[1] Квартал в централната част на Сан Франциско, чието название („Мисията“) отразява Шестата калифорнийска мисия на испанските католически свещеници, които през 1776 г. се заселили по тези места. ↑

[2] Евтина закусвалня, където се продава тако — традиционно мексиканско ястие, състоящо се от царевична питка (палачинка), пълнена с месо, риба или зеленчуци. ↑

[3] Чикано — американец от мексикански произход. ↑

[4] „Нои Вали“ — квартал в географският център на Сан Франциско. На север граничи с „Кастро“, а на изток — с „Мишън“. ↑

8

*Можете всичко да правите, мислите или
вярвате, да притежавате цялата наука на
света, ако не познавате любовта, вие сте нищо.*

Марсел Соважо

2006 год.

Елиът е на 60 години

Елиът дебнеше през прозореца идването на таксито, което бе поръчал. След като бе цапуркал из мръсните води в своя гараж, той бе сметнал, че никога няма да се отърве от отвратителната миризма, която се бе прилепила за кожата му, но хубавият горещ душ и чифтът чисти дрехи го бяха възвърнали към един по-цивилизован вид. За да спре наводнението, той бе завъртял спирателния кран и се бе видял принуден да използва банята на съседите. Оставаше му само да извика водопроводчик, но тази работа можеше да почака няколко часа. Най-важната и неотложна задача сега бе да отиде в града, за да се срещне с дъщеря си, която щеше да се появи направо от летището.

Погледна се в огледалото. На външен вид все още оставяше добри впечатления, но „отвътре“ всичко се пукаше по шевовете: болки в гръдния кош, мускулни спазми, бодежи в гърба и корема... Ракът вършеше своето дело — бавно, но сигурно.

В търсене на някакъв стимулант Елиът започна да тършува в едно от чекмеджетата на аптечката от лакирано дърво, но единственото, което успя да открие, бе наполовина изпушена цигара, съдържаща не само тютюн. Порови се в джобовете си, но не можа да намери запалката си: един „Зипо“, подарък от дъщеря му по повод настъпването на новото хилядолетие. Ядосан отиде чак в кухнята, където запали угарката джойнт с кибритена клечка. Не бе особен привърженик на леките наркотици и не се впускаше да защитава

медицинските качества на канабиса. Въпреки това днес щеше да си позволи тази малка доза самолечение. Дръпна здраво два-три пъти от запалената цигара и глътките дим го накараха да се почувства малко по-силен и здрав. После затвори очи, за да изпразни съзнанието си от всякакви мисли, до мига, в който резките звуци на автомобилен клаксон не го извадиха от дълбокото му самовглъбяване.

* * *

Бе подранил няколко минути, когато пристигна в *Loris Diner*, любимия ресторант на дъщеря му. Качи се на етаж, където сервитьорката го настани на малка масичка до стъклената витрина, гледаща към „Пауъл стрийт“ Кацнал върху висока табуретка, Елиът се забавляваше да наблюдава хореографията на готвачите, които печеха стекове, бъркаха яйца, запържваха парчета бекон върху огромна готварска плоча. Това бе доста оригинално заведение, изцяло украсено в стил 50-те години на предходния век, в което се сервираха щедри порции класическа американска храна — от тази преди холестерола и изнурителните режими. Тази, която, следвайки добрия тон, всички подлагат на унищожителна критика, но която всички тайно обожават: бургери, пържени картофи, сладоледи, млечни шейкове. В средата на помещението шарен джубокс озвучаваше пространството с хитовете на Елвис, докато в дъното над поредица флипери висеше, окачен за тавана с плетеница от кабели, един истински класически „Харли-Дейвидсън“

Когато идваше тук, Елиът винаги имаше усещането, че е потънал в атмосферата на „Завръщане в бъдещето“, и при всяко отваряне на вратата едва ли не очакваше да види как на прага се появява Марти Макфлай, следван от д-р Браун и техния верен Айнщайн^[1]. Точно тези мисли се въртяха в главата му, когато в залата влезе нов клиент. Но това не бе Марти...

Това бе една млада жена с прави руси коси, която разпръскваше около себе си истинска светлина.

Една млада жена на двадесет години.

Едно младо момиче.

Неговата дъщеря.

Анджи.

Видя я, когато тя се упъти към познатата маса, и за миг я разгледа, без тя да усеща, че е наблюдавана.

Нямаше никакво съмнение, че със своя кашмирен пуловер, дълъг и мъхест, със своята велурена пола (прекалено къса, ако питаха него), със своите чорапи от блестяща черна материя и своите кожени ботуши тя изглеждаше феноменално. За нещастие Елиът не бе единственият, който я гледаше: на съседната маса един млад мухльо се възторгваше пред своите приятели от приближаващата се към тях „атомна бомба“. Елиът му хвърли злостен поглед. В качеството си на баща той проклинаше без изключение всички тези носители на тестостерон, които виждаха в дъщеря му единствено обект на сексуалните си щения.

Най-сетне Анджи го забеляза и радостно вдигна ръка, за да го поздрави.

Докато вървеше към него, радостна и въздушна, той окончателно и безвъзвратно осъзна, че дъщеря му безспорно бе най-доброто нещо, което бе създал през целия си живот. Естествено Елиът не бе първият родител, изпитал подобно усещане, но то придобиваше друг смисъл сега, когато бе разкъсан от болестта и когато смъртта се готвеше да спечели последната си битка.

И като си помисли човек, че толкова дълго не бе искал да има свое дете!

Бе израснал в потискаща семейна обстановка между алкохолизма на баща си и душевната крехкост на майка си. Не онзи вид детство, което би го подтикнало да стане баща на свой ред. Дори и днес най-жилавите спомени, запазени от онези времена, бяха картините на насилие и страх, и той знаеше, че те бяха заключили зад девет врати неговия път към бащинството. Бе доста сложно да се обясни защо: несъмнено страхът, че не умее да обича и че може да причини на свой ред огорчения и болка на околните...

Във всеки случай едно бе сигурно: идеята да стане баща го връщаше с такава сила към страданията от времето на своето детство, че бе отказал на единствената жена, която някога бе обичал, да си имат свое дете.

И мисленото връщане към онези събития караше сърцето му да се стяга, пронизвано от нетърпима болка.

После Илена си бе отишла и десетте години, изтекли след нейната смърт, се бяха превърнали за него в безкраен кошмар. Бе навлязъл в тунела на безнадеждността, държейки глава над водата единствено благодарение присъствието на Мат и на своята работа, в която се бе вкопчил като в спасителен пояс.

Разбира се, бе срещал и други жени, но те бяха прекосили живота му, без да се спрат в него, пък и самият той полагаше достатъчно грижи в никакъв случай да не ги задържа край себе си. Ала един ден по време на медицински конгрес в Италия пътят му се бе кръстосал с този на една кардиоложка от Верона. Това всъщност бе кратка авантюра, привличане за времето на един уикенд, след което изобщо не бяха поддържали каквато и да е връзка. Само че девет месеца по-късно тя го бе известила, че е родила на бял свят момиченце и че то е от него. Този път Елиът бе поставен пред свършен факт. Нямаше начин да отстъпи, още повече, че майката не притежаваше майчин инстинкт и в никакъв случай не желаше да отгледа сама това дете. Три месеца след раждането Елиът бе отишъл да прибере Анджи от Италия и по „взаимно съгласие“ детето остана да живее при него с възможност да вижда майка си само през ваканциите.

Без изобщо да се е подготвял, той се бе превърнал в баща и животът му се бе преобърнал из основи. След дълъг преход през царството на сенките съществуването му отново бе придобило смисъл. Занапред всяка вечер, преди да заспи, неговият последен жест бе да се убеди, че сънят на малкото създание не е смущаван от нищо. Оттук насетне думата „бъдеще“ отново бе влязла в неговия речник, заемайки почетно място заедно с такива ключови термини като „биберон“, „пакет пелени“ и „адаптирано мляко“.

Разбира се, имаше повече от всякога и замърсяване, и разграждане на озоновия слой, и свят, който бавно вървеше към своята гибел, и консуматорско общество, което той понасяше все по-трудно, и неговата работа, която не го оставяше и минута свободен. Но всички тези доводи имаха нищожна тежест в сравнение с едно бебе, тежащо няколко килограма, с неговите блестящи очи и невинната му усмивка.

Днес, докато я гледаше да върви към него в ресторанта, той си припомняше първите години, когато я бе отгледал съвсем сам, без дори да наеме жена, за да му помага. В началото бе сметнал, че няма да се справи, и дори за малко се бе поуплашил. Какво трябваше да прави, за

да се превърне в баща? Елиът нямаше и понятие, да не говорим, че това се оказа тайна, необяснена никъде и от никого. Да, той бе хирург педиатър, но този факт не се оказа от кой знае каква полза във всекидневния живот. Ако имаше нужда да ѝ зашие коремчето или да ѝ направи четворен байпас на сърчицето, той би бил полезен, но за радост случаят не бе такъв.

После бе разгадал голямата тайна: човек не се ражда баща, той става такъв. Като непрекъснато мисли кое би трябвало да е добро за неговото дете, и според това насочва всяко свое действие, всяка своя постъпка.

Бе чакал четиридесет години, преди да разбере, че нямаше друг отговор, нямаше друго решение, освен любовта.

Точно това, което не бе престанала да му повтаря навремето Илена, но през тези години Елиът имаше навика да ѝ отговаря: „Де да беше толкова лесно“.

А то беше. То беше съвсем лесно.

* * *

— Привет, татенце — каза Анджи, навеждайки се, за да го целуне.

— Здравей, *Wonder Woman*^[2] — отвърна ѝ той, намеквайки за късата ѝ поличка и дългите до бедрата ботуши.

— Как мина полетът ти?

— Много бързо: спях през цялото време!

Анджи се настани на табуретката срещу него, слагайки върху масата голяма връзка с ключове и миниатюрен хромиран мобилен телефон.

— Гладна съм като вълк! — заяви тя, грабвайки менюто, за да провери дали любимият ѝ хамбургер е все още там.

Успокоена по този въпрос, тя се впусна в ентузиазирани разговор, сипейки хиляди анекдоти, свързани със следването ѝ по медицина и с живота ѝ в Ню Йорк. Анджи бе интелигентна и великодушна млада жена, настроена много идеалистически и вечно загрижена да върши добро във всичко, с което се захваща. Елиът не я бе подтиквавал особено

да избере медицинската кариера, но тя бе обърната към другите и твърдеше, че е наследила това си качество от него.

В този момент я намираще спокойна, лъчезарна, великолепа.

Хипнотизиран от звънкия ѝ смях, леещ се на големи порции, той се питаше как ще се реши да ѝ извести за своята болест. Никак не е лесно за едно двадесетгодишно момиче да научи изведнъж, че баща му е болен от рак в терминална фаза и че има само два-три месеца живот пред себе си...

Елиът добре познаваше своята дъщеря. Дори след заминаването ѝ за Ню Йорк те бяха останали много близки. Въпреки своя вид и тяло на жена, тя все още бе едно чувствително дете и той се съмняваше, че би могла да реагира по улегнал и уравновесен начин на тежката истина, която щеше да ѝ разкрие.

В своята професия по няколко пъти седмично той бе принуден да известява на неутешими хора, че тяхното дете, родител или близък не е преживял операцията. Това винаги бе труден момент, но с времето Елиът се бе научил да приема и това измерение на своята професия.

Да, в качеството си на лекар той бе във всекидневно съжителство със смъртта, но все пак ставаше дума за смъртта на други хора, не за неговата...

Разбира се, изпитваше известен страх от това, което го чакаше. Не вярваше нито във вечния живот, нито в прераждането. Знаеше, че това, което го очакваше, бе не само край на земния му живот, но също и край на живота му изобщо. Тялото му щеше да бъде изгорено в някой крематориум, Мат щеше да разпръсне пепелта му на някое симпатично място и баста! Край на играта!

Ето какво би искал спокойно да обясни на дъщеря си: че тя не би трябвало да се тревожи за него, защото той щеше да се справи с положението. Пък и при една по-обективна преценка смъртта не бе най-нетърпимата, върховната несправедливост: той не би махнал с лека ръка на възможността да поживее няколко допълнителни десетилетия, но все пак би било редно да се признае, че бе имал достатъчно време да вкуси от сладостите на живота, да изпита радостите, мъките и изненадите в него...

— А ти добре ли си? — попита внезапно Анджи, измъквайки го от размишлението.

Погледна я с нежност, докато тя повдигаше непослушната къдрица, падаща върху сините ѝ очи.

Усети как гърлото му се свива и как го залива мощна вълна на чувства и вълнение.

По дяволите, точно сега не е моментът да се отстъпва!

— Трябва да ти кажа нещо, миличка...

Малко по малко усмивката на Анджи изчезна, сякаш тя предчувстваше вече лошата новина.

— Какво има?

— Имам тумор в белия дроб.

— Какво? — извика тя, не можейки да повярва.

— Имам рак, Анджи.

Смаяна, тя остана безмълвна няколко секунди, а после попита със сподавен глас:

— Ти ще можеш ли, ще можеш ли... да се справиш?

— Не, миличка, навсякъде има метастази.

— Мамка му...

Зашеметена, тя се хвана с две ръце за главата и остана така известно време. Когато отново я изправи, една сълза се стичаше по бузата ѝ, но очевидно все още не бе изгубила всякаква надежда.

— Но... не се ли консултира със специалисти? Има нови технологии за лечение на рака със стволови клетки. Може би ако...

— Много е късно... — прекъсна я той с недопускащ възражение тон.

Анджи изтри сълзите си с ръкава на своя пуловер, но от това нямаше никаква полза: сълзите ѝ течеха съвсем сами, без тя да може да ги спре.

— И откога го знаеш това?

— Два месеца.

— Но... защо не ми каза нищо?

— За да те предпазя, за да не ти причинявам мъка...

Тя изведнъж се нервира:

— Значи от два месеца насам всеки път, когато си говорим по телефона, ти ме оставяш да те засипвам с моите скапани проблемчета, без да сметнеш за необходимо да ми кажеш, че си болен от рак!

— Ти започваше първата година от болничната си практика, Анджи, това бе един доста напрегнат период за теб и...

— Мразя те! — извика тя, ставайки от масата.

Той се опита да я задържи, но тя го отблъсна и напусна, тичайки, ресторанта.

* * *

Дъждът се лееше като из ведро, когато Елиът на свой ред излезе от заведението. Небето бе покрито с дебело наметало черни облаци и гръмотевицата тътнеше почти непрестанно. Лекарят съжали, че не бе взел нито чадър, нито шлифер, защото лепеното му сако бе успяло да прогизне за по-малко от две секунди. С мълниеносна бързина той разбра, че няма да му бъде много лесно да се добере до Анджи. Движението бе блокирано, такситата и автобусите — превзети с пристъп.

Първото му намерение бе да отиде до обръщалото на трамваите при кръстовището на „Пауъл“ и „Маркет стрийт“, но бързо се отказа от тази идея: дъждът не бе обезкуражил туристите, които напиреха към това място, за да видят как операторите обръщат моторите в обратната посока едва ли не със силата на една човешка ръка. Прецени подобно чакане за безкрайно и се изкачи към площад „Юнион“ с надеждата да хване някоя от тях в движение. Но първите две, които преминаха покрай него, бяха до такава степен натъпкани, че дори и не опита своя шанс. В замяна на това успя да се вкопчи на стъпалото на третата в момента, в който тя изкачваше най-стръмната част от своя маршрут.

Остана в трамвая чак до последната спирка — „Фишерманс Уорф“, старото рибарско пристанище на Сан Франциско, днес колонизирано от ресторанти за туристи и магазинчета за сувенири. Треперейки от студ, Елиът отмина сергиите с морски дарове, където продавачите, демонстрирайки невероятно красноречие, ловко лишаваша от живот пълзящите във всички посоки крабове, преди да ги хвърлят в огромни тенджери, връщи по тротоарите, в очакване на поредния лакомник. Дъждът бе удвоил своята сила, когато пристигна на площад „Гирардели“. Мина покрай старата шоколадова фабрика и се упъти към Форт Мейсън^[3].

Мокър до кости, пронизван от тръпки, той продължи с бърза крачка своя път. Вятърът духаше с оглушителен вой и се смесваше с дъжда, за да го шиба с водните си камшици по лицето. При това физическо усилие болките в дробовете и в долната част на гърба бяха оживели, но те не можеха да му попречат да открие своята дъщеря. Той знаеше къде тя има навика да ходи в мигове на тъга и униние.

Най-накрая Елиът успя да стъпи върху пясъка на плажа, простиращ се между Марина Грийн и стария военен терен на Криси фийлд. Морето се бе разбушувало и огромни вълни хвърляха парцали пяна на десетки метри навътре в сушата. Елиът присви очи: Голдън Гейт почти бе изчезнал, погълнат от мъглата и ниските облаци. Плажът бе пуст, целият покрит с дебела дъждовна пелена. Изтича още няколко метра по него, викайки с всички сили:

— Анджи! Анджи!

Отначало му отговаряше само вятърът. Очите му се замъглиха и се почувства слаб и раним, почти на края на силите си.

После отгатна нейното присъствие, без да разбира много добре къде точно се намира, а след малко дочу и гласа ѝ:

— Татко!

Анджи тичаше към него, пронизвайки водните бариери, издигнати от пороя.

— Не умирай, татенце! — молеше го тя през сълзи. — Моля те, не умирай!

Той я притисна към себе си и двамата дълго останаха в силна прегръдка, измокрени, изтощени, сломени от мъка и отчаяние.

Докато утешаваше дъщеря си, Елиът се закле пред себе си да се бори с всички сили срещу смъртта и да я накара да отстъпи до последните възможни граници.

Сетне, щом настъпеше съдбовният миг, той щеше да си отиде с умиротворена душа, защото знаеше, че нещо от него щеше да просъществува отвъд небитието.

Тогавя разбра, че може би и това бе една от причините хората да си раждат деца.

[1] Двамата главни герои и тяхното куче от горечитирания филм.
— Б.а. ↑

[2] Алюзия с главната героиня на един от най-нашумелите анимационни (впоследствие и игрален) филми в САЩ. ↑

[3] Форт Мейсън — военноморска крепост с тежка артилерия, построена в края на Гражданската война (1864 г.) и защитавала пристанището на Сан Франциско повече от 100 год., днес част от т.нар. „Парк Голдън Гейт“ (Golden Gate National Recreation Area). ↑

9

Приятели и книги имайте малко, но добри.
Народна мъдрост

1976 год.

Елиът е на 30 години

Приключил нощното си дежурство, Елиът излезе от болницата в прохладата на ранното утро. Потънал в мислите си и измъчван от многото тревоги, той не забеляза веднага струпването на хора, образувало се в единия край на паркинга. Там, сред многото линейки и един противопожарен камион, Мат изнасяше представление пред неголяма група медицински сестри. Елиът го погледна, полуразвеселен, полуядосан: с бежовото си велурено сако и неподражаемата си риза с яка в стил „лопатка за торти“, Мат имаше доста смешен вид. Един подранил Траволта, той се кълчеше в ритъма на дискомузиката, бликаща от автокасетофона му. Все още бе тъмно, но фаровете на неговата Корвета осигуряваха осветлението, необходимо за импровизирания му спектакъл.

— *You Should Be Dancing!* — провикна се той с превъзходен фалцет, имитирайки тембъра на Би Джийс.

Широката усмивка, разкриваща раздалечени предни зъби, му придаваше детински вид, но и несъмнена привлекателност, така че въпреки всичките си резерви Елиът нямаше как да не изпита възхищение пред неговата пробивност и липса на комплекси.

— Какво, по дяволите, правиш тука? — попита го той, приближавайки се към колата.

— *You Should Be Danciiiiiiiiing!* — повтори французинът, хващайки своя приятел за рамото.

Той се опита да го въвлече в своите палячовщини, но лекарят отказа да се включи в играта:

— Ти да не си пил? — попита го разтревожено той, душейки лицето му, от което се носеше миризма на алкохол.

— Дай ми една минутка, за да приветствам моята публика, и ще ти обясня всичко от игла до конец.

Елиът смръщи вежди и седна в откритата Корвета, докато Мат се изстъпи пред медицинските сестри, за да изиграе последния си танц. Покорени от симпатичния кандидат-циркаджия, те силно аплодираха неговото представление, готови да се разотидат по своите отделения.

— Госпожици и госпожи! За мен беше чест! — увери ги той, приключвайки спектакъла с дълбок поклон.

После, вдъхновен от своя малък успех, французинът прескочи вратата на колата и по чудо падна право в седалката, без да се натътрузи на някоя неприятна за седалището му част.

— А сега затегни колана! — извика той, обръщайки се към своя приятел.

— Какво те е прихванало посред нощ? — ядоса се Елиът.

Без да отговори на въпроса му, Мат включи на задна скорост и със свистене на гумите обърна колата на сто и осемдесет градуса.

— Минах през вас и ти приготвих багажа — обясни му той, сочейки към куфара, затиснат между седалките. — Апропо, твоята бутилка уиски е изпразнена успешно...

— Как така *си ми приготвил* багажа?

— Да, самолетът ти излита в 9 часа.

— Какъв самолет, да те вземат мътните?

Мат подаде мръсна газ и с ново свистене на гумите излетя от паркинга. Няколко резки движения на волана и колата вече се носеше по булевард „Ван Нес“, където допълнително настъпване на газта освободи скритите в осемте цилиндри на двигателя 300 конски сили и позволи Корветата с лекота да надхвърли сто километра в час.

— Ехей! Да си чувал за такива неща като ограничение на скоростта? — провикна се Елиът, вкопчвайки се в седалката.

— Съжалявам, но наистина не сме много напред с времето...

— Бих ли могъл поне да знам къде отиваме?

— Аз не отивам никъде — отвърна спокойно Мат. — Затова пък *ти* отиваш да видиш Илена във Флорида.

— Какво?

— Програма е следната: сдобряваш се с нея, искаш ѝ ръката и се заемате да направите две или три прекрасни деца...

— Ти да не си изкукуригал?

— Мисля, че в този момент човекът, на който леко му е мръднала чивията, си ти, Елиът. Признай си честно, тази кукундрелска история за *пътешественика във времето* доста ти е разстроила мозъка.

— Тя не ми е разстроила мозъка, защото *наистина* ми се случи!

Мат отказа да поднови този спор и каза с помирителен тон:

— Поговори с Илена, сложи отношенията между вас в ред и ще видиш, че всичко ще се подреди от само себе си.

— Но аз не мога да изчезвам ей така, както ми падне! Знаеш ли колко операции имам планирани за тази седмица и...

Мат го спря с категоричен жест:

— Ти си хирург, не си Бог! Болницата ще намери някой да те замести.

Внезапно Елиът се почувства силно изкушен от перспективата да се озове при жената, която обичаше. Той усещаше необходимост, нещо повече, належаща нужда да го стори, но все още не бе готов да остави сърдечните му влечения да вземат връх над професионалната дисциплина.

Още повече, че минаваше през труден период: началникът на неговото отделение, страховитият и всяващ страх д-р Амендоса, следеше под лупа работата му и не пропускаше повод да я принизи и омаловажи.

— Слушай, Мат, благодаря ти за твоята помощ, но не мисля, че това е добра идея. Работя в тази болница едва от няколко месеца и все още трябва да се доказвам в нея. Да не говорим, че шефът на отделението ме смята за аналфабет и некадърник. Ако изчезна за няколко дни, той ще ми го върне тъпкано и никога няма да ми даде титулярно място.

Мат повдигна рамене:

— Аз си заформих едно лафче с твоя Амендоса: той е съгласен да ти даде отпуска до следващия понеделник.

— Ти какво, майтап ли си правиш с мен? Говорил си с д-р Амендоса?

— Разбира се.

— Разбира се, „майтапиш се с мен“, или разбира се, „говорил си с д-р Амендоса“?

Мат поклати глава:

— Твоят прочут доктор достатъчно ясно бе видял, че не си съвсем наред през последните дни. И за твое сведение, той те цени много високо.

— Хайде стига глупости...

— Казаха ми го медицинските сестри. В болницата Амендоса разправя наляво и надясно, че си страхотен хирург.

— Наляво и надясно, но не и на мен... — оплака се Елиът.

— Да, и аз съм тук именно за това — да ти сложа понятията на мястото, когато са се объркали.

На хоризонта облаците постепенно се стопяваха, пропускайки през себе си бледорозова светлина, обещание за предстоящ хубав ден. Мат бръкна във вътрешния джоб на сакото си и извади оттам самолетен билет.

— Имай ми доверие, аз знам кое е добро за теб.

Елиът усети как съпротивата му се обезсилва, но направи последен опит да се съпротивлява.

— Ами Нехранимайко?

— Не се тревожи за твоето мъниче. Ще ходя всеки ден да го храня.

Приключил с доводите, лекарят в края на краищата прие да вземе билета, давайки си същевременно сметка за огромния си късмет да притежава подобен приятел. За миг си припомни странните обстоятелства около тяхната среща, състояла се десет години по-рано и свързана с трагичен епизод, за който и двамата никога не споменаваха. Тази сутрин би искал да каже нещо на Мат, за да му засвидетелства своята признателност, но — както винаги — така и не успя да намери точните думи и в крайна сметка стана така, че тишината бе нарушена от гласа на французина:

— Ако не те бях срещнал, нали знаеш къде щях да бъда сега?

Тъй като Елиът повдигна рамене и не каза нищо, Мат сам даде отговора:

— Щях да бъда мъртъв.

— Престани с твоите глупости, ако обичаш!

— Може да са глупости, но това е самата истина и ти много добре го знаеш.

Елиът скришом погледна своя приятел. Измачканите дрехи на Мат и зачервените му очи издаваха една безсънна нощ. Но това не бе единственият признак, който безпокоеше младия лекар: опасното поведение на неговия приятел, прекомерната употреба на алкохол, честите му внушения за смъртта и периодично възкресяваните признаци на миналото...

В този миг очевидността се набиваше на очи: Мат също преминаваше през период на депресия! Доброто настроение, което той афишираше навсякъде и при всички обстоятелства, скриваше страданието и сенчестите страни на неговата личност, а естествената му жизнерадостност на няколко пъти бе отстъпила място на мрачни мисли и безнадеждност.

— Искаш ли да ти кажа едно нещо — поверително каза младият французин: — всяка сутрин, като стана от леглото, гледам небето и морето и си казвам, че ако все още съм тук, за да се наслаждавам на всичко това, то се дължи изцяло на теб.

— Ти си пиан, Мат!

— Аха, пиан съм — призна той. — Ти спасяваш живота на хората, а аз гледам да се накъркам. Защото не съм способен на нещо по-голямо, освен да свалям момичетата и да се правя на интересен...

Замълча за няколко секунди, сред което добави:

— Но знаеш ли какво? Може би това е моята мисия на земята: да се грижа за тебе и да ти помагам, доколкото мога.

Последните му думи бяха изречени съвсем сериозно. В опит да прикрие своето вълнение и да не допусне настаняването на гнетящо тежко мълчание, Елиът обърна разговора към далеч по-незначителна тема:

— Бива си я твоята система! — подсвирна той, разглеждайки радиокасетофона, последен писък на модата и техниката, инсталиран съвсем наскоро в колата му.

— Е как! Усилвател 2x5 вата — уточни Мат, доволен, че може да говори за други неща.

— Купи ли си последната касета на Боб Дилън?

Мат изхихика:

— Дилън е изпята песен, старче! Бъдещето е ето *това!*

Мат се порови из жабката и извади оттам касета с великолепна обложка, издържана в черно и бяло.

— Брус Спрингстийн? — прочете Елиът надписа върху обложката. — Никога не съм чувал това име.

Мат се зае да му разказва всичко, което знаеше за този рокаджия, който жънеше успех след успех, възпявайки живота на простолюдието в Ню Джърси.

— Ще видиш, приятелю — обяви той, пъхайки касетата в апарата, — тази музика е истински динамит.

Когато прозвучаха акордите на *Born to Run*, слънцето вече запалваше първите си лъчи. До края на пътуването си към летището двамата приятели се оставиха да ги носят звуците на музиката, унесени всеки в своите мисли...

Най-сетне летището се очерта на хоризонта. Мат навлезе с добра скорост в детелината, която водеше към пътническите терминали и като поклонник на спортното каране, си позволи едно кратко изскърцване на спирачките пред залата за заминаване.

— Хайде, побързай.

Елиът грабна своя куфар и се насочи, подтичвайки, към стъклените врати. Бе изминал десетина метра, когато се обърна към Мат и му извика:

— Ако самолетът се разбие и стигна първи на небето, да ти запазя ли едно местенце?

— Естествено — съгласи се Мат. — Едно топло местенце до Мерилин Монро... и не много далече от теб.

10

*Любовта не е най-силният цимент,
спояващ две същества. Най-силният, това е
сексът.*

Тарун Тежпал,
Далеч от Чандигарх, стр.
11

*Сексът не е най-силният цимент, спояващ
две същества. Най-силният, това е любовта.*

Тарун Тежпал,
Далеч от Чандигарх, стр.
670

1976 год.

Елиът е на 30 год.

*Дами и господа, нашият самолет скоро ще започне снижаване
към Орландо. Моля всеки да заеме своето място, да повдигне
облегалката и да се увери, че коланът му е закопчан.*

Елиът изостави кръглото прозорче и се обърна към вътрешността на самолета. Той бе полупразен. Въпреки че Мат не бе пропуснал да подчертае своето недоверие, младият лекар вече не се съмняваше в това, което бе преживял, и през цялото пътуване не бе престанал да се вглежда в лицата на пътниците, питайки се дали сред тях няма да срещне „своя шестдесетгодишен дубликат“. Откакто пръстовите отпечатъци бяха потвърдили идентичността на странния посетител, той очакваше следващото му посещение със смесица от тревога и нетърпение.

Самолетът кацна леко и пое към терминала. Без да губи време, Елиът взе своя куфар, нае кола и пое по посока към „Океански свят“. След нощното дежурство и шестчасовия полет, по време на който бе неспособен да заспи, чувстваше цялото си тяло вдървено, а съзнанието си — замаяно от умора. Свали стъклото на елегантния Форд Мустанг, за да поеме малко свеж морски въздух. Тук климатът бе много по-мек, отколкото в Сан Франциско. Есента все още не бе засегнала Флорида, която се наслаждаваше на продължителния си летен сезон. Излезе на *International Drive* и се загледа в прекрасните морави и чисто новите хотели, строени като в шпалир около пътя. Атмосферата на постоянен празник цареше в този град. Всичко това можеше да изглежда и неестествено, но Елиът реши да не разваля радостта от непосредствените възприятия.

След като остави колата на огромния паркинг пред „Океански свят“, той се поколеба дали да позвъни от някоя кабина, за да извести Илена за своето пристигане. В крайна сметка предпочете да я изненада и плати входния билет като всички останали туристи.

Самият воден парк представляваше истински малък град, който се бе разпрострял върху шестдесет хектара и се обслужваше от няколко постоянни работници. Като добър познавач на целия комплекс Елиът знаеше мястото, където щеше да намери Илена. За да отиде дотам, той прекоси населението с розови фламинго хълмист парк, който се разстиляше около тропическия аквариум, мина покрай малкия изкуствен плаж, служещ за сборно място на гигантските костенурки. Сетне заобиколи ограденото пространство, където неколцина мързеливи алигатори киснеха във водата на две езерца, и най-сетне се озова пред басейна с косатките.

Съоръжението бе впечатляващо: шестте косатки на „Океански свят“ живееха в басейн, дълбок дванадесет метра и побиращ четиридесет и пет милиона литра морска вода. В момента течеше пауза между два спектакъла и пейките бяха почти пусети. Промъквайки се предпазливо, Елиът зае място на един от по-задните редове, за да наблюдава служителите от зоопарка, грижещи се за могъщите делфини. Не му бе нужно кой знае колко време, за да забележи Илена. Тя бе единствената жена в групата. Стегната в красив бански костюм, тя изпълняваше ролята на зъболекар, стържейки с фреза повредения зъб на едно от огромните млекопитаещи, което бе застанало срещу нея

със зинала уста. Елиът потръпна и се сети за звероукротителите в цирка, които слагат главата си в устата на лъва, макар да знаеше, че Илена не би харесала подобно сравнение...

Висока и стройна, тя бе красива като сирена. Блестяща като диамант, попаднал в купчина стъклени мъниста. Понякога, когато отиваха заедно на ресторант или влизаха в някой магазин, той я пропускаше да влезе първа и за миг хората се питаха какъв ли би трябвало да е мъжът, който би могъл да съпровожда едно толкова приказно момиче. Когато най-сетне погледите се обръщаха към него, струваше му се, че винаги в тях се чете известно разочарование.

Около басейна двама „делфиногледачи“ се въртяха около Илена, привлечени като с магнит от възпламеняващата ѝ хубост. Добра приятелка, тя се смееше на техните шеги, държейки ги същевременно на прилична дистанция.

Беше ли той на необходимата висота, за да притежава такава жена? Бе ли успял да я направи щастлива?

В течение на години бе избягвал подобни въпроси, задоволявайки се да изживява настоящия миг, но днес приемаше да си ги постави.

Те продължаваха да се обичат, това бе сигурно, но животът и работата бяха ги разделили в известна степен. Поради разстоянията и изграждането на своите кариери двамата изживяваха своята връзка на пресекулки.

Често пъти се питаше какъв щеше да е животът му, ако не я бе срещнал десет години по-рано. Без никакво съмнение Илена го бе направила по-добър: не бе чужда на лекарското му призвание, дала му бе сигурност и увереност, бе отворила очите му за реалностите на света. А той? Какво бе направил той за нея? Какво ѝ бе донесъл? Може би едно прекрасно утро тя щеше да се събуди и да забележи, че е пропиляла своето време, оставайки редом с него.

Тогава несъмнено щеше да я загуби.

Да те загубя... — прошепна ѝ той отдалече, сякаш можеше да го чуе.

Във всеки случай, той бе сигурен в едно: щеше да направи всичко възможно този ден никога да не настъпи. Що се отнасяше до това, което би могъл да ѝ донесе... Дали би приел да напусне своята работа в болницата и своя живот в Сан Франциско, за да заживее с нея

в Орландо? Не се решаваше да отговори на този въпрос и въпреки това се чувстваше способен да даде живота си за нея — нещо, което в края на краищата не бе чак толкова лошо.

Окрилен от това свое заключение, той стана, преценявайки, че е крайно време да прекрати любовните попълзновения на двамата красавци, които не спираха да кръжат около Илена.

— Хей, малкия! — извика той по посока на един невръстен хлапак, който продаваше балони, напълнени с хелий.

— Да, господине.

— По колко ги даваш?

— Два за долар.

Елиът му подаде двадесет долара, което бе напълно достатъчно, за да купи цялата му стока. Прикрит зад този нов свой щит, той с тиха стъпка тръгна да се приближава към басейна.

— Тази зона е забранена за публиката! — прекъсна похода му един от служителите.

Елиът познаваше някои от работещите тук, но не бе срещал дотогава този младеж. Изглежда го и забеляза неприкрита агресивност в погледа му.

Ама че тип! От тия, за които разликата между хората е единствено в това кой може да пикае по-далече — помисли той, продължавайки пътя си въпреки предупреждението.

Във всеки случай няма да позволя на този глупак да ми развали изненадата.

Ала другият не мислеше така.

— Вие глух ли сте или се правите, че не чувате? — извика той, бльскайки Елиът.

Последният за малко да падне и в стремежа си да запази равновесие, изпусна връвчицата на балоните.

— Кретен! — изрева той, ядосан, в лицето на своя нападател.

Младият служител застана пред него в бойна стойка, с присвити юмруци.

— Какво става тука? — извика Илена, затичвайки се към тях.

— Тоя тип си мисли, че се намира у дома си! — обясни й младежът, сочейки към Елиът.

Докато пълните с хелий балони се издигаха към небето, Илена с изненада откри лицето на мъжа, когото обичаше повече от всичко на

света, и за миг се спря в изумление.

— Добре, Джими, аз ще се заема с него — каза тя, след като се отърси от своята почуда.

Младокът с неохота тръгна да се отдалечава от Елиът.

— Малко лайно! — измърмори той по негов адрес.

— Голям глупак! — отвърна му Елиът в същия стил.

Докато противникът му се оттегляше, пръхтейки от недоволство, Елиът и Илена се гледаха в пълно мълчание, лице в лице, на два метра един от другия.

— Бях в по работа наблизо, така че...

— Аха! Признай си по-добре, че не можеш да минеш без мен.

— Да не би пък ти да можеш?

— Аз тук съм заобиколена с тълпи мъже... Би трябвало да се безпокоиш...

— Безпокоя се, нали затова съм тук.

Тя го погледна с предизвикателен вид.

— Всъщност бива си го твоя номер...

— Съжалявам за спречкването с тоя „Джими“.

— Няма защо да съжаляваш: аз много обичам да се биеш за мен...

Той посочи нагоре с пръст.

— Бях ти купил това.

Тя вдигна очи към небето: тласкани от вятъра, балоните се носеха в неизвестно направление.

— Ако това беше твоята любов, тя май отлетя.

Той поклати глава.

— Любовта не отлита по този начин.

— И все пак трябва да внимаваш, тя не е дадена веднъж завинаги.

Огрян от косите лъчи на слънцето, залязващо зад редицата палми, Елиът се приближи към Илена.

— Обичам те — каза ѝ той простичко.

Тя се хвърли в прегръдките му и той я завъртя както когато бяха на двадесет години.

* * *

— Мислех си за едно нещо... — каза той, поставяйки я обратно на земята.

— Какво? — попита тя, все още прилепена за устните му.

— Какво ще кажеш да си направим едно дете?

— Тук, веднага? — отвърна тя, спомняйки си за отговора на Елиът отпреди няколко дни. — Пред косатките и делфините?

— Защо пък не?

* * *

Илена паркира своя „Гъндърбърд“ в края на алеята, покрита с едър бял чакъл. От нея се откриваше прелестна гледка към очарователна къща с открита розова тухла, заобиколена от бели пиластри и завършваща с покрита тераса.

От няколко месеца насам тя бе наела първия етаж от мис Абът, свадлива бабичка, наследница на богата бостънска фамилия, която обаче прекарваше по-голямата част от годината във Флорида, тъй като мекият ѝ климат бе по-подходящ за нейния ревматизъм. Мис Абът, която не бе особено в крак с времето, държеше на това нейната къща да бъде обитавана от „членове на доброто общество“. Неведнъж бе предупреждавала Илена, че съществува пълна забрана да води „мъже“ в нейния дом, който „не е долнопробен хотел за транзитни пътници“.

Илена сложи показалец на устните си, за да покаже на Елиът, че не бива да вдига шум. Къщата имаше заспал вид и мис Абът бе малко глуховата, но при всяко положение трябваше да бъдат внимателни. Двамата излязоха от колата, без да хлопват вратите, и в индийска нишка тръгнаха да се качват по малката аварийна стълба, която позволяваше да достигнат първия етаж, без да влизат през централния вход.

Елиът вървеше пръв, ругаейки наум. Изобщо не бе очарован от предложената му роля на непълнолетен момчурляк, комуто се налага да нарушава вечерния час. Зад него с лекотата на газела се качваше Илена, която приемаше всичко като забавна игра до мига, когато...

— Илена, Вие ли сте?

Входната врата се бе отворила и отвътре вече бе изпълзяла мис Абът.

— Добър ден, мис Абът, прекрасен следобед, нали? — подхвърли й младата жена със съвършено безгрижен вид.

— Какво правите там, Илена? — попита хазяйката, смръщвайки вежди.

Изпълнена с подозрителност, тя се отдалечи малко, за да огледа цялата стълба, но Елиът вече бе успял да се шмугне в апартамента.

— Аз... Аз мислех, че Вие спите, и не исках да Ви безпокоя — обясни Илена.

Възрастната дама повдигна рамене, но изражението й бързо се смекчи.

— Ще бъдете ли така добра да изпиете чаша чай с мен?

— Ммм... разбира се...

— Приготвила съм едни сладки, които много искам да опитате. Точно ги вадя от фурната.

— Искате да кажете, че...

— Приготвила съм ги по стара рецепта, която съм наследила от моята баба. Ще Ви я запиша на една картичка, ако Ви интересува.

— Само не бих искала да Ви затруднявам.

— Не, мила моя, изобщо не ме затруднявате — възкликна възрастната жена, завличайки я в салона. — Та това е удоволствие за мен.

По тона на последната реплика Илена отгатна, че мис Абът може би не е чак толкова оглупяла и е съвсем наясно с нейния номер.

* * *

Останал сам в малкия апартамент, Елиът бе започнал да проявява признаци на нетърпение. С лисичи стъпки той излезе от стаята и опита да хвърли поглед от горния етаж. С голямо разочарование бе принуден да установи, че Илена се бе оставила да бъде обсебена от хазяйката на къщата. Разположила се царски в един люлеещ се стол, с чаша чай в ръка, тя слушаше с разсеян вид старата Абът, която четеше списъка със съставките, необходими за приготвянето на прочутите й сладки, и подробно ги коментираше.

Разбирайки, че любимата му е заклещена долу и още дълго няма да може да се измъкне, Елиът се върна в стаята и за да уталож

нетърпението си, се зае да тършува из голямата стая, ухаеща на тамян и канела. Помещението бе уютно, с много свещи, разположени навсякъде, с шарени възглавнички и няколко индийски украшения. В единия ъгъл стоеше изправена акустична китара редом с екзотичен тамбурин и тетрадка с партитурите на песните на Джоан Бейс и Леонард Коен. На стената в дъното бе окачен афиш на френски филм — *Жул и Жим*, — който Мат бе донесъл при последното си пътуване до Париж. Върху нощното шкафче, сред купчината монографии по психология на животните, той забеляза томче на Агата Кристи, както и някакъв роман с крещяща обложка на автор, който бе непознат за него: *Кери* от Стивън Кинг. Елиът разсеяно прочете представянето на задната корица.

Уф — помисли си той, оставяйки книгата, — още един автор, за когото след пет години никой няма да се сеца...

Продължавайки изследователската си дейност, Елиът забеляза някакъв странен апарат: нещо като печатна платка, разположена в дървена кутия и свързана с телевизионен екран. Илена я бе купила през лятото в прочутия *Байт шоп* в Сан Франциско за доста кръглата сума от шестстотин долара. Младата жена имаше дух на истински учен и изпитваше страст към тези нови машини, които някои наричаха „микрокомпютри“. Елиът нямаше особени познания в тази област. В не чак толкова далечното бъдеще, бе му казал някой, такива компютри ще има в почти всеки дом, както това сега става с хладилниците и пералните машини. Размишлявайки по този въпрос, той само повдигна рамене.

И все пак, тласнат от любопитство, той прочете няколко странички от лежащата на бюрото документация. Въпреки репутацията си на сравнително просто устройство благодарение на своята клавиатура и вградения си касетофон, Елиът не можа да разбере абсолютно нищо. Нещо повече, оказа се свършено неспособен да каже за какво точно подобна машина би могла да служи. Единственото, което съумя да запомни, бе странният начин, по който нейните създатели бяха избрали да нарекат своята компания: *Apple Computer*.

С подобно име едва ли ще ви заспят със заявки за продажби, момчета! — помисли си той, ала така и не посмя дори да пусне апарата.

Вместо това се хвърли на леглото и грабна книжката на Стивън Кинг, която започна да прелиства в очакване на Илена. След около половин час бе погълнал почти сто страници.

Със сигурност не е чак толкова зле... — призна той почти насила, докато точно в този миг някой тръгна да отваря вратата на стаята.

През прозореца дърветата бяха започнали лека-полека да се обличат в есенната си премяна, пропускайки в стаята мека светлина.

Усмехната и закачлива, Илена го гледаше със съзаклятнически вид. Бе облечена в избелели дънки, носеше светла памучна риза, кожени сандали и гривна с тюркоози ма китката.

— Надявам се поне да си донесла няколко парчета от сладкиша на госпожата — каза той с шеговит тон. — Започнах да огладнявам.

— А аз се надявам добре да си отпочинал — отвърна тя, хващайки се за думите му и успявайки да разкопчее две копчета на ризата си.

— Това пък защо?

— Защото ще имаш нужда от много сили.

* * *

Тя блъсва вратата с крак и се упътва към прозорците, за да дръпне пердетата, той я хваща, опитва се да я завлече в леглото. Отначало тя го отблъсва, но само за да го привлече към себе си, преди да го залепи за стената.

Той хваща лицето ѝ с длани. Косите на Илена все още са влажни и ухаят на морска вода. Тя му разкопчава колана и пуска джинсите му да паднат на земята. Той ѝ сваля ризата, без много да го е грижа за копчетата. Тя вкусва сладостта на езика му, когато устните им се откряват. Тя обвива ръце около шията му и той я повдига, а тя го стяга с бедрата си през кръста.

След кратка битка със сутиена ѝ той обхваща с длани гърдите ѝ, плъзва ръка по голия ѝ корем, после още по-надолу. Кратко простенване. Ти и аз. Неговото име, прошепнато на ухото му. Хладни ръце, които гаят гърба му и се качват по прешлените на гръбнака като по стълба към небето.

Притискат се към облегалката на един фотьойл, събарят го, коленичат на килима, после се прилепват към стената. Тя се изправя над него, но той я привлича към своя торс. Тя сдържа дъха си, стяга се и се разтърсва цялата от ледена тръпка, а после — от изгаряща вълна. Утробата ѝ стене и цялото ѝ тяло се отпуска в екстаз.

Навън е задухал вятър. Мощни пориви карат стъклата да треперят, един от капациите се отваря внезапно, блъскайки някаква саксия, която се счузва с трясък. В далечината лае куче и някой крещи неразбираеми думи.

Но те изобщо не искат да знаят за навън, за хората, за кучетата.

Вече нищо няма значение, освен това пиянство да се изгубиш в другия, това замайване да се хвърлиш в бездната и тази боязън да разкъсаш връзката.

Сега тя се хваща за всичко, до което може да се добере: неговите коси, аромата на неговата кожа, вкуса на неговите устни. Сърцето ѝ бие толкова бързо, че пулсът му е почти болезнен, но тя не иска този момент да спре.

После настъпва нещо като празнота, като някаква кухня в стомаха и нещо в нея се скъсва.

Тогава тя има чувството, че е извън времето, че не докосва земята, че е вечна.

Че с това усещане е изстреляна много далеч.

В друго пространство.

Другаде...

* * *

Двамата останаха изтегнати в тишината и тъмнината на стаята, сгушени един в друг, с преплетени бедра и слети като в една-единствена длан пръсти. Нощта вече бе паднала и бе довела със себе си прохладата, но в сферата на техните тела имаше само топлина и защита.

Сънят вече бе започнал да ги обзема, когато телефонът рязко иззвъня. С един скок Илена се отърси от своята нега, уви се в първия попаднал ѝ подръка чаршаф и сне слушалката от стенния телефон.

Кратка тишина, после:

— Добре, идвам веднага.

Тя затвори, а после се обърна към Елиът:

— Съжалявам, любими...

— Само не ми казвай, че трябва да излезеш.

— Имам спешен случай.

— Кой беше? Някой делфин? Някоя косатка, която не може да заспи, ако не ѝ изпееш приспивна песен?

— Липсва един от трупата за спектакъла и само аз бих могла да го заместя.

Тя се качи на леглото и започна да му масажира раменете.

— Какъв спектакъл, за Бога? Та вече е 7 часът!

— До края на сезона правим и нощни представления.

— Но вече е почти октомври. Сезонът е свършил!

— Не се заблуждавай, скъпи, тук е Флорида и навън все още е топло.

Преди да стане, тя му даде последна целувка.

— Можеш да останеш тук, ако искаш. Не се притеснявай за мис Абът: тя си ляга рано и ако искаш да знаеш моето мнение, тя прекрасно разбира, че ти си тук...

— Предпочитам да те придружа — отвърна той без никакво колебание.

— Боиш се да не ме ухажват прекалено?

— Не, но мернах една красива продавачка на цветя в магазинчето за сувенири. Ще отида да ѝ правя компания, докато ти участваш в твоето представление.

— Направиш ли го, убивам те, без да мигна — предупреди го тя, замервайки го с голяма възглавница.

За няколко секунди тя събра своите дрехи и светкавично се облече.

— Виж ти, колко си бърза, и какви радикални решения... — възкликна Елиът, закопчавайки ризата си.

— С тези работи е така. И не си въобразявай, че всичко е постигнато в любовта! Ако трябва, това може и да е последната нощ, когато си лягаме заедно...

— Във всеки случай беше хубаво.

— А това вече е пълна глупост.

— Кое?

— Това, което каза току-що!

— Нямам ли право да кажа, че беше хубаво?

— Не.

— Защо?

— Защото разваля магията!

Ама че работа са това жените...

— Всички мигове, които прекарваме заедно — добави той, обличайки сакото си, — ги пазя в моето съзнание като малки филмчета.

— А това пък беше много мило — каза тя, затваряйки вратата зад себе си.

Продължавайки играта със старата Абът, Елиът слезе през аварийната стълба. Докато извършваше това упражнение и Илена не можеше да го чуе, той промълви с шеговит тон, говорейки сякаш на самия себе си:

— Малки филмчета, които ще си прожектирам често в главата, ако някой ден се озова в старчески дом, грохнал и безпомощен. Само за да си спомня колко сме били щастливи двамата.

По този въпрос той нямаше никакви съмнения и бе съвсем наясно колко справедливи са думите му...

11

ТРЕТАТА СРЕЩА

*Вчера все още бях на двадесет години и
галех нежно бързащото време...*

Шарл Азнавур

Вчера любовта бе толкова лесна игра...

Джон Ленън — Пол
Маккартни

1976 год.

Елиът е на 30 години

Панорамната зала на „Морско кафе“ позволяваше на посетителите да отпиват от своята чаша, наслаждавайки се на неподражаемата гледка към басейна с косатките, разположен няколко метра по-долу. След по-малко от четвърт час косатките убийци и техните ръководители започваха своето шоу, смесица от хореография и смели акробатични номера.

Седнал на една маса, Елиът гледаше как пейките се изпълват малко по малко за последния спектакъл на деня. Един сервитьор му донесе бутилката „Будвайзер“, която бе поръчал. Благодарил му учтиво с пестелив жест.

Заведението тънеше в мек здрач. До бара дуе от китарист и певица изпълняваше акустичните версии на най-нашумелите песни на Карол Кинг, Нийл Йънг, Саймън и Гарфънкъл...

Унесен в китарените акорди и все още под впечатлението от любовните часове, прекарани с Илена, Елиът не забеляза мъжа, който бе седнал току-що на съседната маса.

Пое глътка бира, после машинално запали цигара.

— А, значи ти си ми отмъкнал запалката!

Като хванат на местопрестъплението Елиът рязко се обърна към онзи, който бе произнесъл последните думи. Седнал на кожената пейка до него, човекът — за когото вече знаеше, че е неговият по-възрастен дубликат — го гледаше със закачливо пламъче в очите.

Елиът не бе изненадан от тази негова нова поява. Бе се подготвил за нея, а и тя му връщаше поизгубеното самочувствие, защото бе доказателство, че всички събития, които му се бяха случили напоследък, не бяха негово бълнуване или налудничави видения.

— Знам всичко... — едва произнесе той с треперещ глас.

— Какво знаеш? — попита го другият.

— Знам, че сте ми казали истината. Знам, че Вие, това всъщност съм... аз.

Мъжът стана от своето място, свали сакото си и седна срещу него.

— Бива си я твоята идея за татуировката — призна той, повдигайки ръкава на ризата си чак до мястото, където се редяха татуираните букви.

— Знаех, че ще я оцените.

Сервитьорът се приближи до масата им и установи, че на нея се е появил нов клиент.

— Какво ще искате, господине? — попита той по-възрастния от двамата мъже.

— Същото — отвърна събеседникът му, посочвайки бирената бутилка. — Моят приятел и аз често имаме едни и същи вкусове.

Двамата мъже не можаха да прикрият своите усмивки и за пръв път в приглушената светлина на това кафене между тях като че ли се установи някакво странно съзаклятничество. Мина почти цяла минута, без никой от тях да проговори. Всеки по свой начин се наслаждаваше на чудноватата близост, която се бе установила между тях.

Необикновено усещане, сякаш бяха намерили някой от най-близките членове на своето семейство, изгубил се от погледа им в продължение на много години.

Най-сетне Елиът не успя да сдържи напиралците в главата му въпроси:

— Мамка му, как го правите това?

— Пътешествието във времето ли? Ако това би могло да те успокои, и аз се чудя не по-малко от теб.

— Не, това е някакво умопомрачение!

— Да — потвърди възрастният лекар — това е умопомрачително...

Елиът дръпна дълбока глътка от цигарата, която бе запалил. В главата му всичко се бе разбъркало в пълен безпорядък.

— И как е там, при вас?

— Искаш да кажеш, през 2006 година ли?

— Да...

— Какво искаш да знаеш?

Въпроси, имаше купища въпроси да му зададе: десет, двадесет, сто, хиляда... Да започнем със следния:

— Как върви светът?

— Не по-добре от сега.

— Студената война...

— Свърши отдавна.

— И кой победи: руснаците или ние?

— Ако беше толкова просто да се каже...

— Не е имало трети световен конфликт, нали? Не е имало ядрена война?

— Не, но има други проблеми: околната среда, глобализацията, тероризмът и всички последствия от 11 септември...

— 11 септември?

— Да, случи се нещо на 11 септември 2001 година, в Световния търговски център в Ню Йорк.

— Какво?

— Слушай, не знам дали е добре да ти разказвам всички тези неща...

Жаден за още информация, Елиът не позволи мълчанието да вземе връх.

— Ами аз, аз как съм?

— Справяш се криво-ляво.

— Успях ли да стана добър лекар?

— Ти вече си добър лекар, Елиът.

— Не, това, което искам да кажа, е, че... Станал ли съм солиден? Успях ли да свикна с това, че някои пациенти умират?

Научих ли се да се дистанцирам в такива случаи?

— Не, човек не привиква към смъртта на пациентите. И именно липсата на „прекалена дистанция“ е онова, което ти е помогнало в най-голяма степен да останеш добър лекар.

В продължение на няколко секунди Елиът се почувства до такава степен зашеметен, че кожата по цялото му тяло настръхна. Никога не бе разглеждал нещата под този ъгъл.

После се сети, че времето е ограничено и че няма как да постави всички въпроси, които възникваха в съзнанието му. Тогава се съсредоточи върху главното:

— Имам ли деца?

— Една дъщеря.

— А... — възкликна младият лекар, без да знае дали трябва да се радва на това. — А добър баща ли съм?

— Мисля, че да.

— А Илена? Тя добре ли е?

— Задаваш прекалено много въпроси.

— Лесно Ви е да го кажете: Вие имате всички отговори.

— Де да беше точно така...

Той отпи глътка бира и на свой ред извади кутия „Марлборо“ от джоба си.

— Да Ви върна ли запалката? — предложи Елиът, приближавайки пламъка на юбилейното „Зипо“ към цигарата на възрастния лекар.

— Можеш да я запазиш. Така или иначе, един ден тя все едно ще бъде твоя...

В дъното на залата двамата музиканти бяха започнали песента *Вчера* на „Бийтълс“.

— Каква музика слушате в бъдещето?

— Нищо по-добро от това — увери го неговият събеседник, потропвайки с крак в ритъма на мелодията.

— А те успяха ли да се съберат отново?

— Бийтълсите ли? Не, никога, и това няма как да стане: Ленън бе убит, а Харисън почина преди две или три години.

— А Маккартни?

— Той още е на линия.

Внезапно в заведението настъпи тишина, отбелязваща началото на водния спектакъл. С едно и също движение двамата мъже се обърнаха към огромния басейн с косатките, докато водещите програмата влизаха под аплодисментите на многобройната вече публика.

— Това е тя, нали? Нали това е Илена? — попита възрастният мъж, присвивайки очи.

— Да, днес тя замества един от участниците.

— Слушай, не мога да остана твърде дълго и след няколко минути сигурно отново „ще изчезна“. Затова не се сърди, но през останалото време, което ми остава тук, бих искал да погледам само нея.

Без наистина да разбира защо се е завърнал във времето, Елиът остана ням свидетел как неговият двойник се надигна от стола си и напусна заведението, за да се настани на един от последните редове пейки.

* * *

Елиът е на 60 години

Елиът тръгна да слиза по централния проход, за да се добере до първите редове. Басейнът бе най-големият, построен някога в целия свят, и бе разделен на три сектора, като главният водоем бе продължен от два по-малки басейна: единият бе предназначен за всевъзможните грижи около морските обитатели, а другият — за тренировки. Високата стъклена ограда с дължина повече от шестдесет метра позволяваше да се вижда как шестте косатки се движат под водата по време на представлението.

Само по себе си то бе впечатляващо. С удивителна грация китообразните млекопитаещи ускоряваха своята многотонна маса, изпълнявайки поредици от скокове, от застивания на едно място и от влизания във водата, съпроводени с фонтани от пръски. Но в очите на Елиът съществуваше единствено Илена, която дирижираше подводните фигури, водейки мастодонтите покрай стъклените огради.

След всички тези години шокът да я види отново бе поразяващ. Намери я невероятно красива, почти нереална, като ангел от най-съкровениите си съновидения. В продължение на тридесет години бе гледал хиляди пъти малкото снимки, които бяха останали от нея. Но фотографите не предаваха тази поразителна хубост, която тя притежаваше.

Тогава под влияние на силното преживяване всичките му утаявани емоции изскочиха на повърхността в пълен безпорядък: съжалението, че не я е обичал достатъчно силно, че не я е разбрал по-добре, че не е съумял да я защити. После, както винаги, това усещане за безсилие и този гняв, че трябва да се подчини на времето, което лети и което разрушава всичко...

* * *

Елиът е на 30 години

Все още зашеметен от сцената, която бе преживял, Елиът бе останал да седи на масата в заведението, сякаш бе прикован за своя стол, докато неговият по-възрастен двойник гледаше представлението от пейките за зрители.

Любопитството му съвсем не бе удовлетворено, а точно обратното, всичко, което току-що бе научил, го бе изострило още повече.

Тъй като старият Елиът бе оставил сакото си върху облегалката на своя стол, младият му двойник не можа да се удържи да не пребърка джобовете му. Странно, но от това действие не почувства нито срам, нито вина: при изключителна ситуация — изключителна мярка. Тършуването му позволи да напипа един портфейл и две малки твърди кутийки.

Портфейлът не му даде Бог знае какви нови сведения, освен че намери снимката на красиво младо момиче на около двадесет години.

Моята дъщеря? — попита се той, без да почувства почти никаква емоция.

Потърси прилика с Илена, но не успя да намери никаква. Доста объркан, върна обратно снимката и се съсредоточи върху двата други

предмета.

Първият представляваше малка пластмасова кутийка, издържана в черно със сребристи кантове, с малък екран и копчета, върху които бяха отбелязани цифри. Прочете надписа NOKIA над екранчето, но той не му говореше абсолютно нищо. Несъмнено името на предприятието, което произвеждаше тези апаратчета. Огледа го от всички страни, неспособен да разбере за какво точно би могло да служи, и тъкмо се канеше да го сложи в джоба на сакото, когато то започна да звъни. Изненадан, Елиът го остави на масата, без да знае как да го спре.

Колкото повече продължаваше този звън, толкова повече от клиентите в заведението се обръщаха към него, хвърляйки му погледи, в които изненадата се смесваше с неодобрението. Изведнъж в миг на внезапно просветление той разбра, че държи в ръцете си телефон и макар обаждането да не бе предназначено за него, той натисна зеленото бутонче, за да осъществи връзката с срещната страна.

— Ало? — каза той, поднасяйки към ухото си миниатюрната слушалка.

— О! Както виждам, трябва ти доста време, за да отговориш!

Този глас, който се преструваше, че го хока, и който идваше като че ли от другия край на земното кълбо, бе този на...

— Мат!! Ти ли си, Мат?

— Че кой друг да съм?

— Мат, къде си сега?

— В имението, къде другаде искаш да съм? Нали все някой трябва да работи, за да има производство и печалба от предприятието.

— Предприятието? Искаш да кажеш, *нашето* лозарско предприятие? Успяхме ли вече да го купим?

— Ааа... Има-няма тридесет години, откакто сме го купили, старче. Я ми кажи, работите при теб май не бележат особен напредък, а?

— Мат?

— Кажи.

— Ти на колко години си сега?

— Добре де, знам, че съм на повече от двадесет години. Няма да ми го повтаряш като папагал всеки ден!

— Кажи ми на колко си, за да видя.

— На колкото си и ти, старче: шестдесет лазарника...

Елиът замълча за миг, колкото да си възвърне присъствието на духа.

— Никога няма да се досетиш какво ми се случва...

— От теб човек може да очаква всичко. Всъщност ти къде си сега?

— През 1976 година и... съм на тридесет години.

— Ето пак... Добре, оставям те. Аз си имам проблеми в работата. За твоя информация касите с вино за Франция пак няма да заминат навреме заради вечните им скапани стачки — оплака се той, приключвайки разговора.

Елиът не успя да сдържи усмивката си, едновременно трогнат и слисан от този сюрреалистичен разговор. Ала изненадите не бях свършили. Разглеждайки другото апаратче, той забеляза, че около него бе намотана тънка жичка. Размота я и откри две малки капсули, закачени за краищата ѝ, означенията *ляво* и *дясно* му позволиха да се досети:

Слушалки?

Напъха двата накрайника в ушите си, след което се зае да изучава самото апаратче. Кутията, тънка почти колкото монета, имаше малък цветен екран, както и копче в средата, представляващо очевидно някакъв вид регулатор. Елиът обърна чудноватото устройство и откри надписа:

IPOD

DESIGNED BY APPLE IN CALIFORNIA — MADE IN CHINA

После се зае с въпросния регулатор и на екранчето започнаха да преминават странни имена, за които никога не бе чувал: U2, R.E.M., Колдплей, Рейдиохед...

Най-сетне откри нещо, което му бе познато: Ролинг Стоунс.

На устните му се появи усмивка на задоволство. Тук той вече бе на познат терен. С пълна увереност увеличи мощността докрай, след

което натисна бутончето *play*...

Първите китарни акорди на *Satisfaction* направо му разкъсаха ушите, сякаш някакъв огромен „Боинг“ минаваше през мозъка му.

Елиът изкрещя от болка и изненада, пусна апаратчето и панически издърпа слушалките от ушите си. Потресен, той бързо върна портфейла, телефона и музикалната кутия в джобовете на сакото, от които всъщност те изобщо не трябваше да излизат.

Със сигурност бъдещето изглеждаше доста сложно...

* * *

Елиът е на 60 години

Представлението вървеше към края си. В средата на басейна две огромни косатки, източени като ракети, разсичаха водата със смайваща скорост. Стигайки до края на басейна, те направиха едновременно обратен завой, засилиха се и извършиха страхотен скок във въздуха, последван от падане във водата с цялата дължина на тялото, така че от нея изригна цял гейзер от вода и пяна, която опръска зрителите от първите редове.

Елиът също получи няколко капки солена морска вода върху лицето, но, хипнотизиран от присъствието на Илена, изобщо не им обърна внимание.

За да приключи ефектно вечерта, младата жена се покатери на върха на кулата, която се извисяваше над басейна, и стисна в зъбите си една риба. В течение на няколко дълги секунди цялата публика спря дъха си, докато най-сетне Анушка, господарката на басейна, изхвърли огромното си тяло извън водата и с невероятно изящно движение прибра рибата от устата на Илена.

Залата избухна в гръмотевични аплодисменти. Илена започна на маха с ръка, за да приветства присъстващите. Обхождайки публиката, погледът ѝ се кръстоса за миг с този на възрастния човек и тя се смути.

Каква прилика...

Съвсем спонтанно тя остави сърцето си да говори и му отправи лъчезарна усмивка, пълна с доверие и топлина. За миг времето като че

ли престана да тече. Елиът се изгуби в тази усмивка и разбра, че това е споменът, който ще отнесе със себе си.

Ето, получи това, което бе поискал от стария камбоджанец: да види, преди да умре, единствената жена, която някога бе обичал. Желанието му бе осъществено и това би трябвало да го задоволи напълно.

Тогава почувства прилив на кръв, насочващ се към гърлото му, а после особен метален вкус, който изпълва устата му. Изведнъж въздухът започна да не му стига и бе обзет от характерното потреперване, известяващо завръщането му в своята епоха. Без да се бави, той стана от пейката и се отправи към кафенето.

Пристигайки при масата на своя двойник, той имаше на разположение съвсем малко време, колкото да го предупреди:

— Този път си отивам за добро, Елиът. Забрави всичко, което съм ти казал и което си видял. Продължавай да живееш своя живот, сякаш никога не си ме срещал.

— Няма ли да се върнете пак?

— Не, това бе последният път.

— Защо?

— Защото твоят живот трябва да се върне в естественото си русло. И защото аз вече получих това, за което бях дошъл.

Той трепереше все повече, но същевременно ясно съзнаваше, че не можеше да се изпари ей така в средата на залата. Елиът му помогна да облече сакото си и го последва до тоалетните.

— За какво бяхте дошли тук?

— Исках да видя още веднъж Илена, това е всичко.

— Защо?

— Страшно ми досаждаш с твоите въпроси!

Но младият лекар бе решен да не го пуска. Бе вкопчил ръцете си около врата на възрастния мъж сякаш за да му попречи да го напусне прекалено бързо.

— Защо искахте да видите отново Илена? — изкрещя той, блъсвайки го върху стената на тоалетните.

— Защото тя скоро ще умре — изрече най-сетне ключовото признание възрастният Елиът.

— Как така ще умре? Кога?

— Скоро.

— Но тя е на двадесет и девет години. Човек не умира на двадесет и девет години!

— Престани да дрънкаш глупости! Ти си лекар, знаеш много добре, че това може да се случи по всяко време.

— Но защо е умряла толкова млада?

С очи, пълни със сълзи, другият не отвърна нищо. После, точно преди да изчезне, промълви една непоносима фраза:

— Защото ти я уби...

12

Всички ние търсим тази единствена личност, която ще ни донесе липсващото в нашия живот. И ако не успяваме да я намерим, можем само да се молим тя да е тази, която ще ни намери...

„Отчаяни съпруги“
(ТВ сериал)

Флорида, 1976 год.

Елиът е на 30 години

Бяха поели на път рано призори.

Вятърът духаше силно в южна посока, прогонвайки облаците от небето и отнасяйки със себе си първите нападали есенни листа. Елиът бе на волана на мощния „Гъндърбърд“ карайки по пътя към Маями, а Илена приключваше нощта на съседната седалка.

Младата жена си бе уредила два свободни дни и двамата бяха решили да си подарят един удължен уикенд в Кий Уест, където живееше чичото на Илена. Това бе краткотрайното бягство от обичайния ритъм и напрежение, което още преди години си бяха обещали, но което непрестанно бяха отлагали за някой по-удобен момент. Човек винаги има чувството, че времето е пред него...

За десети път през последните пет минути Елиът се обърна, за да се убеди, че нищо не смущава съня на неговата любима. Погледна я, сякаш бе някакъв крехък и скъпоценен предмет, над който би трябвало денонощно да бди. Равномерното и спокойно дишане на младата жена бе пълна противоположност на вълнението, което клокочеше в неговата душа.

Би трябвало да гребе с пълни шепи от радостите на кратката ваканция и от възвърналата се хармония между него и жената, която

обичаше. Умът му обаче скиташе другаде, съвършено потресен от това, което неговият двойник му бе разкрил. В главата му все още отекваха някои от неговите думи и заплашителните нотки в тях: *Илена скоро ще умре... защото ти я уби*. Всичко това изглеждаше абсурдно, но поне засега трябваше с прискърбие да признае, че всичко, което другият му бе разказал, в крайна сметка се оказваше съвършено точно.

Бе разсъждавал през цялата нощ върху всичко това и бе стигнал до нещо, което не можеше да си обясни: ако Илена трябваше да умре, защо неговият *пътешественик във времето* не му бе дал повече сведения, за да му помогне да я спаси? И най-вече защо бе заявил, че това е последният път, когато се връща, за да се срещат?

— Пътя трябва да гледаш, не мене! — укорително се обади Илена, която бе отворила очи и се протягаше на седалката.

— Проблемът е, че си много по-красива от пътя...

Докато тя се протягаше към него, за да го целуне, той внезапно почувства непреодолимо желание да ѝ разкаже всичко: *ето, срещнах един човек, който идва от бъдещето и който ми каза, че ти скоро ще умреш. А сега внимавай: този човек всъщност съм аз, но когато вече ще съм на шестдесет години*.

Отвори уста, но от нея не излезе нито дума. Не можеше да ѝ разкаже подобна история чисто и просто защото в нея липсваше всякакъв смисъл. Човек може да настоява пред свой приятел или пред жената, която обича, да повярват в невероятното, но само при условие, че това невероятно остава в обсега на реалността. В дадения случай всички граници бяха преминати. И Илена би могла не повече от Мат да му бъде съюзник в битката, която той бе принуден да води съвсем сам и за която като че ли нямаше да му стигнат силите. Чувстваше се смазан от тежестта на това, което му се случваше, и отново си позволи да се усъмни в душевното си здраве.

Но периодът на унии не продължи много. Разбира се, че имаше съюзник: ... своя двойник! Трябваше просто да го принуди — независимо с какви средства — да се върне отново и да го подкрепи в тази борба. Последния път му бе хрумнала идеята за татуировката като начин за изпращане на послание напред във времето. Този път трябваше да изобрети нещо друго.

Но какво?

* * *

Сан Франциско, 2006 год.

Елиът е на 60 години

След два безкрайни дъждовни дни слънцето бе се появило отново над Сан Франциско.

Елиът и дъщеря му бяха решили да прекарат деня заедно. Наеха си два велосипеда, преминаха по Голдън Гейт и цялата сутрин скитаха из полята на Марин Каунти. За болестта не споменаха нито веднъж. Сега изживяваха всяка минута с чувството за необикновена спешност, решени да се възползват в пълна сила от тази гадост живота, който ви принуждава да разберете неговата ценност точно в мига, когато трябва да го напуснете.

По пладне се спряха в Саусалито и разгънаха одеяло на плажа, за да похапнат близо до морето. Разговаряха малко, всеки се задоволяваше с присъствието на другия. Вече нищо нямаше значение, единственото важно нещо бе фактът, че са *заедно*.

След като похапнаха, възобновиха пътуването покрай брега, за да пристигнат в малкото градче Тибурон и се спряха пред една барака, където даваха под наем морски джетове. Анджи умираше от желание да опита, но не ѝ достигаше достатъчно смелост да се реши на подобна стъпка. Както преди години, когато бе малка, младата жена имаше нужда от насърченията на своя баща, за да се справи със своите страхове.

Докато наблюдаваше дъщеря си, която възседна една от машините и тръгна да се отдалечава внимателно от брега, Елиът отново се зае да осмисли всичко онова, което бе преживял предишната вечер.

Благодарение на третото хапче бе успял да види отново Илена няколко седмици, преди тя да умре... До този миг всичко му бе изглеждало много просто. Връщаше се в миналото, виждаше за последен път Илена и всичко приключваше благополучно. Последното пътешествие във времето обаче не го бе умиротворило, както той бе очаквал. Точно обратното, бе разстроило още повече, развредило бе старите рани, изострило бе чувството му за вина и старите му угризения.

В никакъв случай не биваше да предупреждава своя двойник за смъртта на Илена! И за нищо на света не трябваше да се поддава на изкушението да се връща в миналото, за да изменя хода на нещата. Да, но това изкушение бе колосално. Ако глътнеше още едно хапче, можеше да спаси Илена от смъртта.

Само че човек не може да измени безнаказано миналото. Сигурен бе в това. Досега бе съумял да ограничи щетите, държейки се като прост зрител, дошъл от бъдещето, но ако го налегнеше непреодолимо желание да се намеси в развитието на миналия живот, нещата можеха опасно да се усложнят. Днес всички знаят за ефекта на пеперудата и за теорията на хаоса: при отключване на верижна реакция едно незначително събитие може да доведе до катастрофа в огромен мащаб; простото махване с крилца на една пеперуда в Япония предизвиква опустошителна буря във Флорида...

Оставаха му седем хапчета, но си даде обещание, че няма да ги използва.

Защото ако Илена не умреше, онзи Елиът от 1976 год, щеше да уреди живота си с нея. Щяха да си купят къща, щяха несъмнено да имат деца, но той никога нямаше да срещне майката на Анджи, което чисто и просто означаваше да пожертва живота на своята дъщеря.

Както и да въртеше проблема, от която и страна да го погледнеше, стигаше до едно и също заключение: спасението на Илена означаваше смъртна присъда за Анджи.

Изключено беше да поеме подобен риск.

* * *

Елиът е на 30 години

Слънцето светеше високо в небето, когато поеха по *Overseas Highway*, прочутата „надморска магистрала“, която продължаваше най-южната точка на Флорида по посока към Куба.

Минавайки отгук, човек оставаше с впечатлението, че се намира на края на света. По протежение на повече от двеста километра се бе разпрострял низ от острови и островчета, къпеци се в тюркоазена вода, напомняща колорита на полинезийските лагуни. Елиът и Илена

бяха на седмото небе, съпроводжани от пеликаните, които летяха на тяхната височина, и обсебени от усещането, че плават в открито море в купето на своята кола.

Прав като опънат конец, пътят прелиташе над води с кристална чистота, скачайки от остров на остров с помощта на десетки мостове. Бяха свалили гюрука и намерили радиостанция, която излъчваше стари рокпарчета. Движеха се много бързо, опиянени от скоростта и невероятните пейзажи, които възникваха пред погледа им.

С пристигането си в Кий Ларго влязоха в стара рибарска барака, превърната наскоро в ресторант. Заобиколени от корали и мрежи, те се насладиха на прелестните ястия, приготвени от крабове, раковини и скариди.

Малко преди да поемат отново на път, Елиът се спря пред малката пощенска станция на близкия ъгъл:

— Ще се обадя на Мат да му напомня, че трябва да храни кученцето.

— Добре, *Хубавецо*, докато те чакам, ще отида да купя крем против изгаряне.

Елиът влезе в сградата, украсена с морски карти, с рибарски мрежи и макети на кораби. Бе разсъждавал цялата сутрин и смяташе, че е изобретил нов начин да изпрати послание в бъдещето! На гишето изяви желание да изпрати две телеграми до Сан Франциско.

Първата започваше по следния начин:

Мат,

Благодаря ти за всичко, но отново имам нужда от твоята помощ.

Моля те, не се мъчи да отгатнеш смисъла на това, за което ще те помоля.

Един ден ще ти обясня всичко. В очакване той да настъпи, имай ми пълно доверие.

* * *

Сан Франциско, 1976 год.

Елиът е на 30 години

Следобедното слънце, бележещо края на деня, пронизваше тъканта на ленените пердета. С китара в ръка Мат свиреше в чест на Тифани балада, която бе обявил за своя композиция: няколко акорда, „взети назаем“ от Елтън Джон, и думи, които нагаждаше към мелодията, вмъквайки час по час името на своето завоевание, за да изглежда, че песента е „посветена“ именно на нея.

— Тия номера все още ли минават? — попита Тифани, която отлично бе разбрала този вид „творчество“.

Изтегната небрежно върху дивана, тя го гледеше развеселена, отпивайки от поднесената ѝ чаша с коктейл.

Мат остави китарата и, усмихнат до уши, се запъти към нея.

— Е, не е чак толкова новаторско изпълнението, признавам.

Тя отпи глътка алкохол и му отвърна с ослепителна усмивка.

Дори в разкаянието си този гларус разчита най-вече на своя чар — установи тя, ставайки на крака. — *И най-лошото е, че всичко това минава.*

Тя бе навлязла в онзи житейски период, когато вече бе престанала да очаква каквото и да било от мъжете, ала при все това продължаваше да ги обича.

Мат седна до нея, хипнотизиран от съвършената линия на бедрата и от опустошителното ѝ деколте.

Това момиче не само има тяло на истинска русалка, но макар да си придава вид на очарователна идиотка, не ѝ липсват и умствени качества.

Побърза обаче да прогони последната мисъл, като че ли това интелектуално измерение съдържаше в себе си нещо плашещо. Мат винаги изпитваше известен страх, че би могъл да не се окаже на необходимата висота в това отношение. Не бе следвал висше образование и се чувстваше леко комплексиран от факта, че му липсваше широка обща култура, но пък бе прекалено горд, за да си го признае.

Наведе се към Тифани и я целуна по устните.

Хайде, драги Мат, не разводнявай нещата. Съсредоточи се върху едно-единствено нещо: секса.

Бе се разглобил, за да убеди Тифани да му даде още една възможност. Това не бе никак лесно, но нещата вървяха към своя успешен завършек. Без да бърза, той удължи този прелестен миг, слагайки ръка върху бедрото на младата жена и придвижвайки я леко нагоре към...

— ИМАЛИ НЯКОЙ ТУК?

Мат подскочи като ужилен. Така никога нямаше да стигне до...

— Пощаджията! — извика гласът зад вратата. — Нося две телеграми за Мат Делюка.

Докато Тифани нагласяше роклята си, Мат, ругаейки, отвори вратата, прибра депешите и даде бакшиш на служителя.

— Те са номерирани — обясни последният. — Трябва да ги прочетете в означения ред.

Мат трескаво разпечата първия плик. В неговото съзнание телеграмите бяха свързани с лошите новини: смърт, болест, катастрофа...

Разгъна листа, за да прочете няколкото реда, напечатани върху тънки лентички синя хартия.

Бе известие от Елиът, доста дълго и оплетено, две изречения от което привлякоха вниманието му: *Имай ми пълно доверие*, а малко по-долу — *Иди у дома по възможно най-бързия начин*.

— Съжалявам, но трябва да изляза — каза той на Тифани.

Сякаш бе очаквала подобно развитие, младата жена стана от дивана, прибра си обувките и застана пред Мат.

— Ако преминеш през тази врата, да знаеш, че *никога* няма да легнеш с мен...

Той я погледна настойчиво. Слънцето, което хвърляше последните си лъчи, падаше под такъв ъгъл, че правеше роклята ѝ прозрачна и подчертаваше всичките ѝ очарователни извивки...

— Става дума за нещо спешно — обясни той.

— А аз не съм ли нещо спешно? — отговори му тя с въпрос на въпроса.

На свой ред тя впери очи в неговите и отгатна, че под външността си на плейбой този мъжкар имаше по-големи дълбочини, отколкото позволяваше да се разбере на пръв поглед. Искаше да го задържи, но за нищо на света не желаше да отстъпва за втори път.

— Цял живот ще съжаляваш за тази си постъпка — заяви тя, разкопчавайки небрежно едно от копчетата на роклята си.

— Така е. Сигурен съм, че ще е точно така — каза примирено Мат.

— Тогава толкова по-зле за теб.

Тифани прибра своите партакеша и напусна ядно дома.

— Жалък тип! — просъска тя, трясвайки вратата.

* * *

Флорида, 1976 год.

Елиът е на 30 години

Елиът и Илена навлязоха в Кий Уест в онези следобедни мигове, когато слънцето превръща хоризонта в жарава. Бяха стигнали до крайната точка на своето пътуване: най-южната точка на Съединените щати, там, където Америка започва и завършва...

Със своите тесни улички, тропически градини и къщи в колониален стил градчето като че ли живееше извън времето. Паркираха колата край брега на морето и направиха няколко крачки по плажа сред гъмжило от чапли и пеликани, преди да стигнат до малко кафене, където местните хора имаха навика да се събират, за да бистрят политиката в сянката на застланото с плочи дворче. Имаха среща с Роберто Крус, чичото на Илена, възрастен жител на острова, който е бил момче за всичко на Хемингуей, когато великият писател е живеел в Кий Уест през тридесетте години на века. После общината бе закупила къщата, за да я превърне в музей, и Роберто бе продължил да живее в нея, изпълнявайки длъжността на пазач. Облечен в хавайска риза, пуснал гъста посивяла брада, той съхраняваше известна прилика с прочутия писател. Обитаваше малка къщурка в непосредствена близост до къщата на господаря и настоя Елиът и Илена да се настанят при него, а не в хотела. Двамата приеха и го последваха със скромния си багаж до мястото, където щяха да прекарат следващите нощи.

— Добре дошли в царството на Хемингуей! — каза той, отваряйки решетката от ковано желязо, която преграждаше достъпа до красива вила в испански колониален стил.

Докато крачеха по плочите в градината, Елиът се запита дали Мат е получил телеграмата му.

* * *

Сан Франциско, 1976 год.

Мат е на 30 години

— Привет, Нехранимайко! — извика Мат, прониквайки в къщата на Елиът.

Малкият лабрадор дотича, джавкайки радостно, очарован от новия си приятел. Мат го почеса по главата и го покани с пълна купичка кучешка храна да излезе с него в градината. С мисли, зареяни другаде, той остана дълги минути облегнат на един дънер, четейки и препрочитайки телеграмата, изпратена от неговия приятел.

Мат бе разтревожен. От няколко дни поведението и приказките на Елиът му изглеждаха лишени от всякаква логика и той се упрекваше, че не е успял да го освободи от налудничавите му фантазмагории. Сметнал бе, че ще е достатъчно да го метне на първия самолет, за да го накара да стъпи на земята, но това не се бе оказало така. Още от самото начало тази история с „пътешественика във времето“ го бе смутила и притеснила. Колкото повече минаваха дните, толкова повече някакво лошо предчувствие го караше да смята, че на неговия приятел ще се случи нещо зловещо.

Въпреки своя скептицизъм младият французин изпълни точно всички инструкции, съдържащи се в телеграмата. Елиът може би бе на път да изгуби разсъдъка си, но Мат бе решил да остане верен и почтен към своя приятел, който беше неговото единствено семейство, неговата единствена опора. Мат бе дете на службата за социални грижи. Прекарал бе детството и юношеството си в областта на Париж, прехвърлян от едно приемно семейство в друго. Едва навършил петнадесет години, той бе напуснал училище без грам багаж и се бе впуснал да си изкарва прехраната, наемайки се на всевъзможни работи без никаква перспектива и предприемайки различни удари, често не съвсем чисти. Неведнъж се бе оказвал замесен в скандали и побоища, приключвайки нощта, а често и някой друг ден в участъка. Понеже

вече бе станал „познат на полицейските служби“, той бе решил да напусне Франция и да опита късмета си в Америка. Нямайки какво да губи, бе продал всичко, каквото притежаваше, за да си плати еднопосочен билет към Новия свят. На негово място мнозина отдавна биха се предали, но той бе оправен и с природно дарование да се ориентира добре в човешките взаимоотношения. Подвизавайки се отначало в Ню Йорк, а после в Калифорния, Мат тутакси се бе почувствал на място в това отворено общество, което придаваше толкова малко значение на дипломите или социалния произход.

Както бе посочено в телеграмата, Мат намери в библиотеката въпросния обемен атлас. Едно вече поостаряло, но все още великолепно издание с чудесни илюстрации, защитени от листове оризова хартия. Между страници 66 и 67 той пъхна — без да го отваря — плика с втората телеграма, след което върна книгата на мястото ѝ върху лавицата.

Сетне отиде в гаража, порови се в кутията за инструменти, додето най-сетне откри един стар апарат за пирографиране и се върна с него обратно в къщата. Включи апарата в контакта до бюрото на Елиът, почака го да загрее, а после приближи нажеженото му острие към изработената от масивно дърво повърхност на бюрото.

* * *

Сан Франциско, 2006 год.

Елиът е на 60 години

Нощта отдавна бе паднала, когато Елиът достигна първите къщи на своя квартал. Идваше от летището, където Анджи бе взела последния самолет за Ню Йорк. Отваряйки вратата на къщата, изведнъж бе обзет от чувството на преумора и непоносима самота. Потънал в мрачни мисли, той се приближи до панорамния прозорец на своя кабинет, гледайки, без да ги вижда, светлините на пристанището, които блестяха в нощта. Къщата бе досуц като него: тъжна и ледена. Потръпвайки от студ, Елиът си разтри раменете, за да се постопли. Насочвайки се към радиатора, той изведнъж се спря. Върху работния

плот на неговото бюро изпъкваше надпис, пирографиран доста грубо от неумела ръка:

ГОЛЕМИЯТ АТЛАС

СТРАНИЦА 66

Приблужи се, поразен, към бюрото. Това ужасно съчетание от разкривени букви не съществувахе до тази сутрин. Противно на очакванията обаче изглеждаше патинирано от времето.

Кой си е играл да...?

Нямаше нужда да размишлява дълго, за да си отговори на този въпрос. След изненадата с татуировката ето по какъв начин младият глупак се опитваше да му изпрати ново послание. Оставаше да разбере скритото в него съдържание.

Големият атлас? Замисли се за миг, но тутакси се досети за какво става дума. Единственият атлас, който бе притежавал през живота си, бе подарък от майка му, направен само няколко дни преди нейното самоубийство. Съхранявал бе благоговейно тази книга в своята библиотека, но никога не я бе отварял. Застана пред книжните рафтове и дори се качи на един стол, за да стигне до търсеното произведение.

Страница 66?

Прелисти с нетърпение големите листа качествена хартия.

Можеше ли след толкова години...

От книгата се отрони бледосин плик и падна върху паркета.

Телеграма?

Цял век не бе получавал подобно нещо.

Вдигна я и без дори да я прегледа, разкъса трескаво двата края по фабричните пунктирни линии.

Вътре го посрещнаха, изписани с печатни букви, няколко реда текст, преминал през времето и изчакал търпеливо тридесет години, докато някой се досети да насочи поглед към него:

Е, какво? Малка изненада.

Вие се бяхте помислили на всемогъщ, нали? Понеже сте намерили начин да ходите насам-натам във времето, смятате, че Ви е позволено да всявате тревога и страх в живота на другите и да си заминавате, без да получите рестото?

Нещата обаче не вървят по този начин, старче...

Защото ако се замислите малко повече, Вие може би притежавате познанието за моето бъдеще, но аз съм този, който контролира Вашето минало. Вие не можете да ми направите нищо, докато последствията от моите действия влияят пряко върху Вашия живот.

Сега ролите са обърнати и аз съм този, който води играта.

Настоявам за обяснение и го искам веднага.

Очаквам Ви.

Тази вечер.

Сащисан от прочетеното, Елиът остави телеграмата на своето бюро. Несъмнено бе отворил кутията на Пандора и най-лошите му страхове вече се осъществяваха... Отдели няколко секунди, за да оцени създалото се положение, а после решително грабна флакончето с хапчетата, което носеше винаги със себе си, и се насили да глътне едно от тях.

Навън проблясна светкавица и изтрещя оглушителен гръм. Като в игра с огледала прозорецът на хола отрази погледа на човека, който от този миг насетне щеше да му бъде най-злият враг: той самия.

13

ЧЕТВЪРТАТА СРЕЩА

*Прекосяваме настоящето с вързани очи.
(...) Едва по-късно, когато превръзката бива
снета и ние започваме да изучаваме миналото, си
даваме сметка за това, което сме преживели, и
едва тогава разбираме неговия смисъл.*

Милан Кундера

Кий Уест, Флорида. 1976 год.

Два часа през нощта

Елиът е на 30 години

Бурята беснееше над Кий Уест, лишавайки от електричество всички сгради на острова. Елиът не можеше да заспи. Без да буди Илена, която бе дълбоко заспала на леглото до него, той запали газената лампа и реши да проучи къщата на Ърнест Хемингуей.

Осветявана от зигзагите на мълниите, тя бе разтърсвана от дъжда и поривите на вятъра като кораб в окоето на бурята. Докато се изкачваше по централното стълбище, мощна гръмотевица накара всички стъкла на прозорците да иззвънтят. Лекарят потръпна, помисли за секунда да се върне обратно, но после повдигна рамене.

Само това оставаше — да се поддава на страха в толкова решителен момент от живота си!

Качи се на горния етаж и пристъпи по скърцащия паркет до кабинета на писателя. Отвори полека вратата и ето че нещо му скочи в лицето, издавайки грозно съскане.

Котка!

Бе чел някъде, че Хемингуей обожавал тези животни и имал край себе си петдесетина парчета. Опипа лицето си: котката добре бе използвала ноктите си, успявайки мимоходом да му одере бузата.

Очевидно между мен и животните...

Елиът отброи няколко крачки в кабинета, откривайки с удивление личните предмети на великия писател: старата му пишеща машина, която го бе последвала в Испания по време на Гражданската война, керамична пластика, подарена му от Пикасо, колекция от перодръжки, африканска маска със заплашително изражение, десетки изрезки от пресата, многобройни снимки...

В тази стая цареше някаква магическа атмосфера. Добре е да се подчертае, че между ходенето на риболов и запоите татко Хемингуей бе успял да напише в Кий Уест няколко шедьовъра, след които *Сбогом на оръжията* и *Снеговете на Килиманджаро*.

Съвсем не е зле — помисли си Елиът и в този миг светлината се върна най-сетне.

Той духна пламъчето на лампата и се приближи до един стар грамофон. С много внимателни движения сложи първата плоча, която му попадна подръка, и няколко секунди по-късно звуци на цигулка и китара се смесиха в стаята: Джанго Райнхард и Стефан Грапели, най-добрият джаз през тридесетте...

Ала изведнъж игличката на грамофона излезе от улея си и лампите запремигнаха, преди стаята отново да потъне в тъмнина.

Ама че съм глупак! — укори се Елиът. — *Защо ми трябваше да гася лампата?*

В кабинета не можеше да се различи почти нищо, освен потоците вода, които се стичаха по прозорците. Младият лекар остана доста време застинал в тъмното с надеждата, че светлината всеки момент ще се върне.

Внезапно той почувства нечие присъствие, последвано от дишане и металически шум.

— Кой е тук? — попита той с не съвсем уверен глас.

Вместо отговор на няколко метра пред него проблясна пламъчето на запалка. Разпозна горящите очи на своя двойник, които го гледаха в нощта.

— Искаш обяснение, момчето ми? Е, добре, идвам да ти го дам...

* * *

Старият лекар запали фитила на лампата, след което се настани в един фотьойл с кожена тапицерия и се обърна към Елиът.

— Кажете ми какво ще се случи на Илена! — извика последният с присъщата на младостта му пламенност.

— Седни и престани да крещиш.

Изгарян от нетърпение, Елиът с неохота се съгласи да седне от другата страна на бюрото. Неговият събеседник се порови във вътрешния джоб на сакото си, откъдето извади една снимка.

— Казва се Анджи — обясни му той, подавайки снимката. — На двадесет години е и е човекът, на когото държа най-много от всичко на света.

Елиът разгледа внимателно фотографията на младата жена.

— Майка й...

— Не, майка й не е Илена — прекъсна го старият лекар, досещайки се за въпроса.

— Защо?

— Защото когато дъщеря ми се роди, Илена бе мъртва отпреди десет години.

Елиът пое информацията, без да мигне.

— И защо би трябвало да Ви вярвам?

— Защото нямам никаква причина да те лъжа.

Тогава младият лекар зададе въпроса, който го измъчваше още от сутринта:

— Дори да допуснем, че всичко това е вярно, защо казвате, че аз съм я бил убил?

Мъжът отсреща направи кратка пауза, сякаш за да претегли добре всяка дума, която щеше да каже:

— Ти я уби, защото я обичаш зле.

— Достатъчно се наслушах на подобни глупости! — избухна Елиът, скачайки от мястото си.

— Ти я обичаш, сякаш имате целия живот пред себе си... А това не е начинът, по който трябва да се обича.

За миг Елиът се замисли върху този довод, но бързо го отхвърли. Ала проблемът не бе в това. Сега, в този момент, той трябваше да измъкне от човека насреща колкото се може повече сведения, а не да философства за любовта. Ето защо съсредоточи разговора върху единственото нещо, което наистина го интересуваше:

- Какво би трябвало да се случи, та Илена да умре?
— Ще има произшествие.
— Произшествие? Какъв вид произшествие? И кога?
— А, не! Не разчитай на мен да ти кажа подобно нещо!
— И защо?
— Защото не искам да я спасиш...

* * *

В течение на няколко секунди Елиът остана онемял, неподвижен пред дъждовната пелена, която покриваше стъклото. Чувстваше, че разговорът му убягва и че не е способен вече да схваща логиката му:

— Но, дявол да го вземе, нали сега е паднала възможността... Сега или никога! Намерили сте начин да се връщате назад във времето. Нима ще оставите жената на Вашия живот да умре?

— Не мисли, че скачам във въздуха и щракам с пръсти! — нервира се възрастният мъж, стоварвайки юмрука си върху масата. — През тези тридесет години не съм мислил за нищо друго! *Само да можех да се върна назад, само да можех да я спася, само да можех...*

— Е, добре, престанете да мислите! Направете го!

— Не!

— И защо не?

— Защото ако спасим Илена, ти ще устроиш живота си с нея.

— Е, и?

— Е, и няма да се роди Анджи...

Елиът продължаваше да не разбира:

— Но къде е проблемът? — попита той, повдигайки рамене. — Ще имам други деца...

— Други деца? Пука ми за твоите други деца! Аз не искам да загубя моята дъщеря! Не искам свят, в който Анджи не съществува!

— Аз пък няма да оставя Илена да умре — отвърна решително Елиът.

Преизпълнени с гняв, двамата мъже бяха скочили от местата си. Застанали прави, на няколко сантиметра един от друг, те се гледаха яростно в очите, готови да изиграят последния си коз:

— Мислиш, че ти водиш танца, защото си по-млад, но без мен никога няма да разбереш как е умряла Илена, и затова няма да можеш нищо да направиш, за да я спасиш.

— Във всеки случай, ако Илена умре, изобщо не се надявайте, че ще стана родител на Вашата Анджи!

— Когато станеш баща, ще ме разбереш, Елиът: един баща не изоставя своето дете дори за да спаси жената, която обича...

Двамата дълго останаха така, вперили погледи един в друг, всеки барикадиран в своята крепост. Съзаклятничеството, което ги бе сближило по време на последната им среща, бе отстъпило място на противопоставянето.

Водеше се борба на един мъж срещу самия себе си, в две различни възрасти от своя живот. Всеки бе готов да се бие докрай: единият — за да спаси своята жена, другият — за да не загуби своята дъщеря.

И точно когато разговорът бе навлязъл в задънена улица, по-възрастният от двамата съзря възможния изход:

— Колко далеч си готов да стигнеш, за да спасиш Илена?

— Колкото е необходимо — отвърна Елиът, без да трепне.

— От какво си готов да се откажеш?

— От всичко.

— Е, тогава може би имам една идея...

* * *

Дъждът продължаваше да се лее като из ведро.

В края на краищата двамата мъже седнаха един до друг на пейката от местен орех, която се намираше в съседство с бюрото. Зад тях през прозореца на равномерни промеждутъци нахлуваше отблясъкът от фара на Кий Уест, хвърляйки силуетите на торсовете им върху стената и паркета.

— Ти искаш да спасиш Илена и това е съвсем разбираемо, но ще можеш да го направиш само ако дадеш дума, че ще съблюдаваш неизменно три условия...

— Три условия?

— Първото, да не говориш с никого за това, което ни се случва. Нито с Илена, разбира се, нито дори с Мат.

— Аз имам пълно доверие на Мат — възпротиви се Елиът.

— Тук не става дума за доверие, това е въпрос на върховна опасност. Слушай, убеден съм, че правим грешка, ужасна грешка, като тръгваме да се опълчим на съдбата! Сигурен съм, че все някой ден ще трябва да си платим много скъпо за това. Аз съм готов да поема този риск заедно с теб при условие, че ти няма да замесиш никого друго в тази работа.

— Какво е второто условие?

— Ако успеем да спасим Илена, ще трябва да я напуснеш...

— Да я напусна? — попита смаяно Елиът, не можейки да повярва на ушите си.

— Да я напуснеш и никога повече да не я виждаш. Тя остава жива, но през останалите години на твоя живот ще трябва да действаш така, сякаш е мъртва.

Елиът остана вкаменен, давайки си изведнъж сметка за ужаса, който съпътстваше подобно решение. Отвори уста, но никаква дума не успя да излезе от нея.

— Напълно съзнавам, че искам от теб нещо кошмарно — съгласи се възрастният лекар.

— И какво е третото условие? — едва успя да промълви Елиът с пресъхнала уста.

— След девет години, на 6 април 1985 година, по време на един конгрес по хирургия в Милано, ще срещнеш една жена, която ще прояви интерес към теб. Ти ще отвърнеш на нейните аванси и ще прекарате заедно уикенда, през който ще бъде зачената нашата дъщеря. Ще трябва да действаш точно така и никак другояче, защото това е единственият начин да спасим едновременно и Илена, и Анджи.

В небето отново заплашително прогърмяха мощни гръмотевични удари.

Тъй като Елиът не отговаряше нищо, неговият двойник уточни:

— Това е цената, която трябва да платим, задето искаме да променим естествения ход на нещата. Но ти си свободен да откажеш.

Възрастният мъж се изправи и закопча своето палто, сякаш се подготвяше да излезе в проливния дъжд.

Тогава Елиът разбра, че няма друг избор, освен да приеме този договор. За частица от секундата щастливите години, които бе преживял с Илена, преминаха пред очите му. В същия миг осъзна с кристална яснота, че това щастие съвсем скоро ще приключи и че ще трябва да се подготви за поредица от дълги безрадостни години.

Неговият двойник тъкмо се канеше да излезе от стаята, когато Елиът подскочи и протегна ръка, за да го задържи.

— Приемам! — извика той.

Другият не се обърна, а само отговори:

— Скоро пак ще се върна.

След което затвори вратата зад себе си.

14

ПЕТАТА СРЕЩА

Всичко, което трябва да се случи, ще се случи, каквито и да са усилията ни да го избегнем. Всичко, което не трябва да се случи, не ще се случи, каквито и да са усилията ни да го постигнем.

Рамана Махарши

Забелязал съм, че дори хората, които твърдят, че всичко е предопределено и че не сме в състояние да променим абсолютно нищо в това отношение, все пак се оглеждат, преди да пресекат улицата.

Стивън Хокинг

Сан Франциско, 1976 год.

Елиът е на 30 години

Октомври,
ноември,
декември...

Трети месец без новини от бъдещето!

На пръв поглед всичко бе възобновило своя нормален ход. Елиът се грижеше за своите пациенти в болницата; Илена се тревожеше за своите косатки; Мат не бе видял повече Тифани, но работеше като вол за уреждането на всички проблеми около плантацията с лозови насаждения, която бяха купили заедно с Елиът.

Макар че се опитваше да се държи храбро, младият лекар живееше в постоянен смут, тревожейки се при всяко, дори и най-

невинното, действие на Илена и дебнейки непрестанно за нова поява на своя двойник.

Но другият не се бе появявал напоследък...

Ето защо имаше дни, през които Елиът започваше да храни надежди, че цялата тази история е била само лош сън. Ами ако тези срещи бяха протекли единствено в неговата глава? В края на краищата подобно нещо не бе невъзможно: поради вездесъщия стрес все повече и повече хора падаха жертви на „прегаряне“, на професионална преумора, която можеше да ги доведе до тежка депресия, та дори до загуба на представа за действителността. Може пък и той да е станал жертва на подобна патология? Може би нещата отново бяха влезли в обичайния си ред и този епизод би трябвало да остане просто един лош спомен?

Толкова би искал да вярва във всичко това...

* * *

Зимата бе предявила своите права над Сан Франциско, сковавайки града в тежък студ и навъсена сивота, развеселявана единствено от коледните украси и илюминации.

През тази сутрин на 24 декември Елиът пристигна в болницата, излъчвайки добро настроение. Това бе последното му дежурство преди почивните дни. Илена трябваше да пристигне привечер, а на сутринта двамата щяха да заминат за Хонолулу, за да прекарат една безгрижна седмица под кокосовите палми и блестящото слънце.

Денят все още не бе настъпил, когато една линейка влетя с вой на сирените си в болничния паркинг. В нея се намираше носилка, а върху носилката — жена с много тежки обгаряния.

Всичко бе започнало половин час по-рано, когато пожарникарите бяха повикани, за да изгасят пожар в сграда на „Хейт-Ашбъри“. Това бе стара и порутена постройка, използвана често от наркомани и клошари. В нея някъде около пет часа, в най-лошия миг от тежък хероинен *bad trip*, млада жена бе изляла върху себе си туба с бензин и бе драснала клечката.

Наричаше се Емили Дънкан. Бе на двадесет години и имаше още само няколко часа живот.

* * *

Тъй като отделението за бърза помощ имаше спешна нужда от хирург, Елиът незабавно бе повикан за подкрепление. Когато се наведе, за да прегледа пациентката, той изпита потрес от ужасното състояние на раните.

Уврежданията се простираха върху цялото тяло на младата жена: изгаряния от трета степен, които деформираха краката, гърба, гръдния кош... Почти всички коси бяха изгорени и лицето ѝ не личеше под дълбоките открити рани. Върху бюста и цялата предна част на тялото огромно констриктивно^[1] изгаряне стягаше гръдния ѝ кош, сякаш могъщ звяр го бе захапал в своите челюсти и безмилостно го душеше.

За да улесни дишането Елиът избра да извърши два странични разреза, но в момента, в който приближи скалпела до нейния торс, усети как ръката му се отдръпва от тялото. Тогава затвори очи за секунда, стремейки се да прогони всякакви емоции и да възвърне концентрацията си. В крайна сметка професионализмът взе връх над чувствата и той започна операцията, без да трепне.

През по-голямата част от сутринта медицинският екип се занимаваше с Емили, правейки всичко възможно, за да осъществи най-правилното лечение и да успокои ужасните болки, които я измъчваха.

Твърде бързо обаче стана ясно, че младата жена не можеше да бъде спасена. Нейните рани бяха прекалено дълбоки и всеобхватни, дихателните ѝ способности — твърде слаби, а бъбреците ѝ отказаха да функционират. Ето защо се задоволиха да я стабилизират и да чакат...

* * *

В началото на следобеда, когато Елиът отвори вратата на стаята, в която Емили лежеше, той я намери покрита с бинтове и набодена с игли за вливане на серуми. Бе изненадан от странното спокойствие, което цареше в болничната стая, един вид прелюдия към предстоящото злокобно бдение над болната, смущавано единствено от ударите на сърцето, изскачащи върху екрана на монитора.

Елиът се приближи до леглото и погледна младата жена. Кръвното ѝ налягане оставаше тревожно, въпреки че въздействието на хероина бе преминало и тя, по всичко изглежда, се бе върнала в съзнание.

Може би достатъчно, за да разбере, че е осъдена...

Той взе една табуретка и седна мълчаливо до това момиче, което не познаваше и за което не можеше повече нищо да направи. Не бяха открили никакви нейни близки и никой не бе тук, за да я съпровожда в последната ѝ битка. Елиът би предпочел да бъде някъде другаде, но не избягна този отчаян поглед, който се бе вкопчил в неговия. В него се четеше ужас, но също и въпроси, на които той нямаше отговор...

В един момент тя се опита да промълви нещо и думите и бяха отправени към него. Елиът се наведе към нея, повдигна кислородната маска и му се стори, че чува: „Боли ме“. За да успокои болките ѝ, реши да увеличи дозата морфин. Тъкмо щеше да го изпише върху болничния лист, когато изведнъж разбра, че Емили не му бе казала: „Боли ме“, а:

— Страх ме е...

Какво можеше да ѝ отговори? Че и него самия го бе страх, че изпитваше угризения, задето не бе в състояние да я спаси, че в ден като днешния в главата му се прокрадваше мисълта, че животът няма смисъл?

Би предпочел да я грабне на ръце и същевременно да ѝ изкрещи в лицето напирещото в душата му възмущение. Защо бе този жест на лудост? Благодарение на какъв низ от обстоятелства човек се озовава във воняща изоставена сграда, дрогиран до неузнаваемост? Каква болка оправдава решението да се полееш с бензин, за да изгориш като факла, когато не си навършил дори двадесет години?

Би предпочел да ѝ изкрещи всички тези думи. Ала не това са призвани да вършат лекарите в болниците...

Тогава той се задоволи да остане с нея, обгръщайки я с цялото си съчувствие, на което бе способен. Защото нямаше никой друг, който да го направи. Наближаваше Бъдни вечер, болницата работеше в намален състав и най-вече системата не предвиждаше подобно нещо: системата бе предвидена да лекува, не и да съпровожда в последния път.

Емили дишаше все по-трудно и непрекъснато бе разтърсвана от силни тръпки.

Елиът знаеше, че въпреки морфина тя жестоко страда. Знаеше също, че никога няма да забрави нейните очи, които отчаяно се вкопчваха в неговите.

Човек вярва, че е видял всичко в своя занаят, но това не е вярно. Човек вярва, че знае кое е най-лошото, но най-лошото винаги предстои. И винаги се намира нещо по-лошо от най-лошото.

* * *

Така измина един час, после два. В петнадесет часа, когато приключваше работното му време, Елиът стана полека.

— Ще се върна — обеща той на Емили.

Излезе в коридора и повика асансьора. Трябваше да предупреди Илена, да ѝ обясни, че не ще му бъде възможно да я посрещне на летището и че ще се върне най-вероятно някъде около полунощ.

В залата за прием намери празна телефонна кабина и набра номера на „Океански свят“, надявайки се тя все още да не е тръгнала оттам. Попадна на телефониста и помоли да го свърже с офиса на ветеринарния лекар.

— Ало? — дочу се гласът на Илена.

— Здравей... — започна той, но веднага си даде сметка, че говори с празно пространство.

Извърна глава: някой бе сложил ръка върху телефонната вилка и бе прекъснал разговора.

Неговият двойник.

— Днес е денят... — предупреди го възрастният мъж.

— Какъв ден?

— Днес Илена трябва да умре.

* * *

В мълчаливо съгласие двамата лекари се качиха на терасата, заемаща голяма част от покрива на болницата. На различни свои възрасти те бяха идвали тук, за да изпуснат по някоя друга цигара, без да се подлагат на укорителните и често пъти обвинителни погледи на

своите колеги. Знаеха, че на това място могат да намерят малко спокойствие.

Елиът кипеше от притеснение, нетърпелив да научи всички подробности, но неговият двойник сложи ръка на рамото му и леко го стисна, за да го възпре.

— В никакъв случай не бива да провеждаш този разговор.

— Защо?

— Защото Илена няма да разбере.

— Какво няма да разбере?

— Че я пренебрегваш, за да останеш с една пациентка след края на дежурството. Не си я виждал от три седмици: тя очаква да я посрещнеш на летището и да прекарате заедно вечерта.

Елиът се опита да се оправдае:

— Тази млада жена... толкова е ужасно всичко това, което преживява. Тя си няма никого и...

— Знам — промълви съчувствено възрастният мъж. — Преди тридесет години проседях цялата нощ до нея и никога не можах да я забравя.

От силната емоция гласът му се бе променил. Той продължи:

— Ала на сутринта, когато напусках болницата, ме очакваше най-страшната новина на света: жената, която обичах, бе мъртва.

Елиът разпери ръце в знак на неразбиране.

— Нима може да има някаква връзка между тази пациентка и смъртта на Илена?

— Ще ти разкажа всичко — обеща възрастният мъж. — Само искам да знам, че нашият договор все още е в сила.

— Разбира се, че е в сила — потвърди Елиът.

— Тогава слушай: ето какво ще се случи, ако проведеш този телефонен разговор.

Възрастният лекар започна своя разказ. Той говори дълго, с трескав приглушен глас, в който прозираше дълбоко съжаление.

За да го слуша по-добре, Елиът бе затворил очи. В съзнанието му картините на събитията се низеха като кадри на игрален филм...

* * *

Илена: Ало?

Елиът: Здравей, аз съм.

Илена: Няма нужда да настояваш, няма да разбереш какъв ти е подаръкът, преди да настъпи вечерта!

Елиът: Слушай, миличка, имам един проблем...

Илена: Какво се е случило?

Елиът: Не мога да те посрещна на летището...

Илена: Мислех, че приключваш в три часа.

Елиът: Така е, приключих дежурството...

Илена: Но?

Елиът: Но трябва да остана с една пациентка. Млада жена, която се е опитала да се самоубие тази сутрин в някакъв изоставен бордей...

Илена: Дрогирана, предполагам?

Елиът: Какво значение има това?

Илена: Ако добре те разбирам, искаш да ми кажеш, че ще прекараш Бъдни вечер в болницата с някаква наркоманка, която познаваш едва от няколко часа?

Елиът: Само върша моята работа.

Илена: Твоята работа! Да не би да мислиш, че на този свят само ти имаш работа?

Елиът: Слушай...

Илена: Уморих се да те чакам, Елиът.

Елиът: Но защо реагираш по този начин?

Илена: Защото изминаха десет години, откакто те очаквам, а ти дори не забелязваш това.

Елиът: Ще говорим за тези работи утре сутринта...

Илена: Не, Елиът. Няма да дойда в Сан Франциско. Обади ми се в деня, когато ще си сигурен, че искаш да свържеш живота си с мен.

Елиът остана стъписан няколко минути в телефонната кабина. На три пъти грабваше слушалката, готов да позвъни на Илена, за да ѝ се извини и да уреди нещата. Въпреки това не го стори, защото бе неспособен да остави младата жена, агонизираща два етажа по-нагоре в болничната сграда.

Илена изчака половин час пред телефона, а после, разбирайки, че Елиът няма да ѝ позвъни отново, накъса гневно самолетния си билет на малки парченца и го захвърли в кошчето за смет. Пак там полетя и

подаръкът, който той никога нямаше да види: часовник с гравирани нейни инициали.

Излезе от кабинета си напълно смазана и се усамоти в частните градини на парка, където изплака всичките си сълзи пред розовите фламинго и алигаторите, които пет пари не даваха за нейните мъки.

После реши да отмени отпуската си и да поднови своята работа. Посвети остатъка от следобеда на обичайната си обиколка, като че ли нищо не се бе случило. Ноцта отдавна вече бе паднала, когато приключи проверките с посещение при своята любима косатка.

— Здравей, Анушка. И на теб май не ти върви напоследък, милинка!

От няколко дни най-възрастната косатка в „Океански свят“ бе изпаднала в тежка депресия, отказвайки да се храни и да участва в представленията. Гръбната ѝ перка бе увиснала, а кротостта ѝ бе отстъпила място на необичайна агресивност както към хората, които се грижеха за нея, така и към животните, с които споделяше басейна. Причината за подобно поведение бе очевидна: нейната дъщеря, едва осемгодишната Ерика, и бе безцеремонно отнета и откарана в Европа, за да вземе участие в научна програма за възпроизводството на китообразните. Едно пътуване в самолет, продължаващо повече от двадесет часа, в желязна клетка, без дори присъствието на специалист, който да я успокоява!

Истинска лудост...

Докъдето ѝ стигаха силите, Илена бе сторила всичко, за да се противопостави на това решение. Изтъквала бе най-вече травматизиращите последствия от подобно откъсване на животното от неговата общност, обяснявала бе, че членовете на стадата косатки, които живеят и се придвижват заедно, не се разделят никога в естествената си природна среда. Но напразно. Загрижено преди всичко за финансите, ръководството не се бе вслушало в нейните препоръки. Имаше и още нещо. Водните паркове се стремяха да изпреварят възможна бъдеща забрана за улов на китообразни и затварянето им в изкуствена среда, опитвайки се да развият условията за възпроизвеждане на вече пленените екземпляри.

— Хайде, миличка!

Илена се бе навела над водата, за да привлече косатката към ръба на басейна, но Анушка не отговори на нейните призови. Тя кръжеше бясно в средата на съоръжението, надавайки жални звуци и тревожно свистене.

Илена се боеше от рязък спад на имунната ѝ защита: противно на видимостта тези мастодонти бяха много раними, силно зависими от нападенията на всевъзможни микроби. Бъбречните и белодробните им инфекции бяха нещо съвсем обичайно. Джоаким, господстващият в басейна мъжкар, имаше горчив опит в това отношение, тъй като преди около шест месеца едва се бе оправил от тежък сепсис. Такава понякога е съдбата на гигантите: да бъдат побеждавани от възможно най-малките организми.

Все по-често Илена чувстваше вътрешен дискомфорт, когато ставаше въпрос за живота на китообразните в подобни съоръжения. Пленници между четири стени, шляпащи в морска вода, пълна с всевъзможни химикали, хранени с витамини и антибиотици, делфините и косатките от аквапарковете съвсем не водеха идеалния за тях живот, за какъвто ръководствата им искаха да го представят на посетителите. Що се отнася до представленията, те наистина бяха впечатляващи, но не бяха ли и те по своята същност подигравка спрямо този животински вид, чиито когнитивни възможности не бяха чак толкова далеч от тези на човешките същества?

Изведнъж без видима причина Анушка започна да се носи с огромна скорост, нанасяйки страховити удари с глава по металната преграда на басейна.

— Не прави това! — извика ѝ Илена и побърза да грабне един дълъг прът, с който се помъчи да отклони животното.

Вече бе виждала косатки със самоубийствени наклонности и ѝ бе ясно, че Анушка се стреми да си нанесе тежки рани. Разтревожена, тя ѝ хвърли няколко риби, за да осуети злоещите ѝ намерения.

— Полека! Полека, хубавице!

Постепенно движенията на животното загубиха своята мощ и изглеждаше, като че ли Анушка е възвърнала своето спокойствие.

— Много добре, Ануш! — похвали я Илена, видимо успокоена и тя.

... додето не забеляза дългата ивица кръв, обагреща повърхността на водата.

— О, не!

Нанасяйки си тези тежки удари, косатката силно се бе наранила.

Младата ветеринарна лекарка се наведе над водата. На пръв поглед раната бе някъде около челюстта на животното.

Илена би трябвало да спази златното правило на укротителите: никога да не извършива никакви действия спрямо косатка, когато последната е агресивна, и да я придружава във водата само когато е абсолютно сигурно, че тя е настроена дружелюбно и ще съдейства на човека.

Би трябвало да задейства алармения сигнал.

Би трябвало да предупреди своите колеги.

Би трябвало...

Но намирайки се все още под впечатлението от спречкването с Елиът, Илена бе свалила гарда.

И тя се хвърли в басейна, където Анушка бе възобновила френетичното си рондо.

Когато усети приближаването на Илена, косатката се нахвърли върху нея, отваряйки огромната си пасть, сякаш за да я захване и да я отвлече към дъното.

Илена се измъкна, но косатката бе по-силна. Всеки път, когато младата жена се опитваше да излезе на повърхността, животното ѝ преграждаше пътя и я задържаше под водата, без да ѝ дава никаква възможност да си поеме дъх.

Илена бе забележителна плувкиня, способна да остане много минути в апнея.

Но човек не може да се бори дълго време срещу животно, дълго шест метра и тежащо четири тона...

И все пак в един миг, когато тя вече почти се бе отчаяла, Илена успя да излезе на повърхността и да възобнови дишането си. В

отчаян порив тя заплува към ръба на басейна. И почти го бе достигнала, когато...

Тя се обърна назад.

За миг, по-кратък и от секунда, успя да забележи огромния опашен плавник на косатката да се стоварва отгоре ѝ с феноменална скорост.

Ударът бе страшен и последвалата болка — толкова силна, че тя почти изгуби съзнание. Потъна, без да се бори, оставяйки се да бъде завлечена към дъното. В един сублимен миг на просветление, когато дробовете ѝ се изпълваха със солена вода, младата жена се запита защо Анушка, за която години наред бе полагала толкова много грижи, бе постъпила така жестоко с нея. Несъмнено на този въпрос едва ли съществуваше отговор. Несъмнено с течение на времето животът в един басейн може да накара всяко същество да полудее...

Последната ѝ мисъл бе за мъжа, когото обичаше. Винаги бе живяла с убеждението, че двамата ще остарееят заедно, а ето че тя си отиваше първа, без да е навършила дори тридесет години.

Но човек не избира своята съдба. Животът бе решил вместо нея. Всъщност нима винаги не става точно така?

Обзета от паника и ужас, заобиколена от тъмнина, тя се почувства грабната и понесена от смъртоносно течение. Докато се насочваше окончателно към отвъдното, тя само изпита съжаление, че се бяха разделили с разправия и че последният образ, който Елиът ще запази от нея, ще бъде опетнен от тягост и горчивина.

* * *

Вятърът разнасяше своя леден дъх върху покрива на болницата.

Сякаш събуждайки се от кошмарен сън, Елиът отвори очи, докато неговият двойник привършваше ужасяващия си разказ.

Двамата мъже останаха, без да проронят нито дума, единият — потресен от чутото, другият — все още под емоцията на собствените си думи.

После Елиът тръсна глава и отвори уста, ала застина в колебание. Изпреварвайки неговите съмнения, възрастният лекар

извади от джоба си пожълтяло парче хартия.

— Ако не ми вярваш... — започна той.

Елиът почти изтръгна хартията от ръцете му. Бе стара дописка, изрязана от *Маями Хералд*.

Въпреки пожълтелите си вид вестникът носеше датата на утрешния ден: 25 декември 1976 год.!

С треперещи ръце Елиът прочете набързо текста, илюстриран с голяма снимка на Илена.

МЛАДА ВЕТЕРИНАРНА ЛЕКАРКА,

УБИТА ОТ КОСАТКА

Страшен инцидент през последната нощ в аквапарка „Океански свят“ в Орландо, където представителка на породата косатки убийци по необясними причини се нахвърлила върху своята укротителка.

На животното били достатъчни само няколко минути, за да нападне и удави жената, която впрочем само се опитвала да му се притече на помощ: Илена Крус, ветеринарната лекарка на морския парк. Макар точните обстоятелства на трагичния инцидент да остават все още неизяснени, по всичко изглежда, че младата укротителка не е спазила всички процедури за безопасност. В очакване да доведе докрай разследването по случая, управата на делфинариума отказа всякакви предварителни коментари.

Когато вдигна очи от вестника, той само видя как възрастният лекар се отдалечава в мъглата.

— Сега ти си на ход! — извика му неговият двойник, след което отвори металната врата и изчезна зад нея.

Сякаш изоставен сам на себе си, Елиът остана още няколко секунди на покрива, объркан, скован от студа, неверието и нерешителността. После обаче престана да си задава въпроси: нямаше време за колебания, настъпил бе часът за действия.

На свой ред и той напусна терасата и се втурна по стълбището, за да спре пред телефонните кабинки.

Много важно какво щеше да се случи утре!

Много важно каква бе цената, която щеше да заплати!

Той трябваше да спаси жената, която обичаше.

И нищо друго нямаше абсолютно никакво значение.

* * *

Втурна се със скоростта на снаряд в приемната зала, разблъска неколцина свои колеги, додето най-сетне се докопа до един от телефоните, сне слушалката и трескаво занасира номера на Илена.

Сигнал, че линията работи... Първите позвънявания... Секундите, които изглеждат минути, после най-сетне нейният глас:

Илена: Ало?

Елиът: Здравей, аз съм.

Илена: Няма нужда да настояваш, няма да разбереш какъв ти е подаръкът, преди да настъпи вечерта!

Елиът: Слушай, миличка...

Илена: Какво има?

Елиът: Нищо... Ще дойда да те взема на летището, както се бяхме уговорили.

Илена: Нямам търпение да те видя...

Елиът: И аз също.

Илена: Но гласът ти звучи доста странно, сигурен ли си, че всичко е наред?

Елиът: Сега всичко е наред.

* * *

След като постави слушалката на мястото ѝ, Елиът се почувства неспособен да се върне в стаята и да издържи погледа на Емили — младата жена с тежките изгаряния, която продължаваше да агонизира. Само помоли една от дежурните сестри да минава редовно и да я наглежда. После облече палтото си и излезе на паркинга.

Имаше ли и най-малкият смисъл в това, което се канеше да направи? Беше ли наистина променил своето бъдеще, както и това на Илена? Достатъчно ли е понякога да произнесеш едно изречение вместо друго, за да преобърнеш из основи своята съдба?

Всички тези въпроси се блъскаха със страшна сила в главата му, докато вървеше към колата. Запали машинално цигара и сложи ръце в джобовете, за да се постопли. В него почувства вестникарската статия, пъхната в джоба на връхната му дреха. Тогава го осени някакво вдъхновение. Ако бе променил бъдещето, ако Илена нямаше да бъде сполетяна от смъртоносния инцидент, то никакъв журналист не би трябвало да е написал тази дописка. Следователно дописката не би трябвало да съществува!

Изпълнен с любопитство, той извади от джоба си пожълтелите лист, разгъна го, обърна го и от едната, и от другата страна. Колкото и невероятно да изглеждаше, съдържанието на вестника не бе същото. Като под въздействието на някаква магия снимката на Илена бе изчезнала и вместо дописката, отразяваща смъртта на младата ветеринарна лекарка, на същото място се открояваше съобщението за друго произшествие.

ОКЕАНСКИ СВЯТ:

САМОУБИЙСТВО НА ЕДНА ОТ КОСАТКИТЕ

Анущка, най-възрастната косатка от аквапарка „Океански свят“ в Орландо, е починала тази нощ вследствие на рана в областта на челюстта след сблъсък с металните прегради на басейна.

Рана, която — по всичко изглежда — тя си е нанесла съвсем целенасочено.

Запитан, директорът на делфинариума допуска, че косатката вероятно е постъпила така поради отчаяние. Наскоро паркът ѝ отнел осемгодишната дъщеря, за да я продаде на друг зоопарк.

„Океански свят“ ще отвори врати днес в обичайния час. Никой член на персонала не е бил ранен.

[1] Констриктивен — стягащ, свиващ. ↑

15

ШЕСТАТА СРЕЩА

*Той бе моят север, моят юг, моят изток и
запад...*

Уистън Хю Одън

Сан Франциско, 1976 год.

Елиът е на 30 години

Коледа е.

В това утро на 25 декември калифорнийската мекота бе отстъпила място на намусеното време и студа. Сан Франциско притежава известна прилика с Ню Йорк и човек почти можеше да повярва, че скоро ще започне да вали сняг.

Къщата е изпълнена с тишина, потопена в бледата светлина на изгрева. Сгушена до рамото на Елиът, Илена спи спокоен сън. Младият лекар, точно обратното, е с изопнатата и мъртвешки бледа физиономия на човек, който не е мигнал цяла нощ.

Елиът обръща глава към Илена, целува я нежно, внимавайки да не я събуди, и няколко минути я съзерцава неподвижен, знаейки, че тези мигове са последните, които двамата прекарват заедно. За сетен път вдъхва аромата на косите ѝ, докосва с устни кадифената нежност на кожата ѝ, заслушва се в музиката, отронваща се от ударите на нейното сърце.

После забелязва, че мълчаливи сълзи капят върху чаршафа. Тогава нахлузва пуловера, навлича дънките и излиза от стаята, без да вдига никакъв шум.

Така и не успява да повярва, че ще трябва да я напусне! Знае, че е сключил договор със своя двойник, но сега, когато Илена е спасена, кой можеше да му попречи да остане с нея? Какви ответни наказателни

мерки би могла да предприеме онази възрастна откачалка, за да го принуди да съблюдава своята част от договора?

Смазан от тъга, той скита от стая в стая, надявайки се, без много да вярва в това, че всеки миг ще срещне своя дубликат, за да му изкрещи в лицето своя гняв и своето възмущение. Ала другият не се показва отникъде. Онзи Елиът, шестдесетгодишният, бе изпълнил своята част от договора и сега бе дошъл неговият ред да сдържи обещанието си.

Елиът влиза в кухнята и се тръшва върху един стол. Близо до входа са струпани готовите багажи за пътешествието до Хаваите, което нито той, нито Илена ще осъществят през живота си. Защото знае много добре, че няма друг избор, освен да я напусне. Усеща дълбоко в себе си присъствието на някаква сила, дочува някакъв глас, който го тласка да действа в тази посока. Той, Елиът, вече не е нищо друго, освен марионетка, чиито конци са дърпани от незнайна сила зад кулисите.

Стъклената маса връща отражението на лицето му, изпито и разкривено. Чувства се празен, разбит, разглобен, изгубил всякакво доверие в самия себе си, всякаква представа за начина, по който светът съществува.

От първия ден, в който бе срещнал своя двойник, той има впечатлението, че живее във вселена, която вече не се подчинява на никакви закони. В плен на страха от непознатото, той не може да намери покой, не яде, не спи, спохождан е от всякакъв вид невъзможни въпроси. Защо дадено нещо се случва точно на него? Тази среща късмет ли е, или пък проклятие? На себе си ли е, или разсъдъкът му е помрачен? Измъчва се до смърт, че няма човек, с когото може да сподели своя проблем.

Край, чува се шум: паркетът проскърцва и Илена влиза в стаята, облечена в обикновени гащички и една от неговите ризи, която е вързала на височината на талията.

Отправя му закачлива усмивка, тананикайки една от песните на АББА. Елиът знае, че това е последният път, когато я вижда щастлива. Толкова е красива, колкото не би трябвало да е позволено, и двамата са влюбени един в друг, както никога.

Въпреки това само след няколко секунди всичко ще се сгромоляса...

* * *

Илена се приближава до Елиът, обгръща с ръце шията му, но много бързо си дава сметка, че нещо не е наред:

— Какво има?

— Трябва да поговорим. Не искам повече да играем театър.

— Какъв театър?

— Ние двамата...

— За... За какво говориш?

— Срегнах една друга жена.

Ето, всичко трая само няколко секунди. Две секунди, за да се срине една десетгодишна любов. Две секунди, за да бъдат разделени двете лица на една монета...

Илена разтрива очи, сяда пред Елиът, мисли все още, че става дума за някаква неумела шега, или че все още не се е събудила, или че не е чула правилно...

— Шегуваш ли се?

— Имам ли вид на шегобиец?

Тя го поглежда, поразена. Очите му са зачервени, а чертите на лицето — разкривени. Истина е, че от няколко месеца неведнъж го е усещала напрегнат, тревожен, в плен на безпокойство. Тогава тя чува своя глас да го пита:

— И коя е тази жена?

— Не я познаваш: една медицинска сестра, с която даваме дежурства в *Свободна клиника*.

Всичко продължава да изглежда до такава степен нереално, че този път е почти сигурна: не може да бъде нищо друго, освен лош сън. Не за пръв път ѝ се присънват подобни кошмари. И това е поредният от този род, но както винаги, ей сега ще приключи. Но продължавала чува гласа си:

— И откога се виждате?

— От няколко месеца.

Тук вече тя не знае какво да отговори. Само разбира, че всичко, каквото е градила в продължение на десет години, внезапно безмилостно се е срутило. През това време Елиът продължава започнатото разрушение:

— Ние двамата стигнахме вече до едно положение, при което нещата не вървят — констатира той.

— Никога не си ми казвал нещо подобно...

— Не знаех как да ти го кажа... Помъчих се да ти го съобща постепенно...

Как би искала да си запуши ушите, за да не слуша повече! В своята наивност тя все още храни надеждата, че целият този разговор не ще стигне по-далеч от признанието за обикновена изневяра.

Но Елиът е решил другояче:

— Най-добре е да се разделим, Илена.

Би желала да му отвърне, но това е прекалено болезнено. Безсилна, чувства как по бузите ѝ се стичат сълзи.

— Не сме женени, нямаме деца... — продължава Елиът.

Би искала Елиът да спре да говори, защото думите му са като удари с нож, които той ѝ нанася право в сърцето, а тя не би могла да издържи дълго на подобен ритъм. Тогава, забравила всякаква гордост и всякакво достойнство, тя му признава, унесена в горестен порив:

— Но ти си *всичко* за мен, Елиът: моя любовник, моя приятел, моето семейство...

Дори се приближава към него, за да се хвърли в прегръдките му, но той отстъпва.

Тя му хвърля поглед, който го разкъсва целия. Когато вече е убеден, че няма какво повече да добави, той все пак отваря уста и успява да изрече:

— Ти май не разбираш: *аз вече не те обичам*, Илена.

* * *

Утрото на Коледа е и все още е рано.

След необичайно мързелива сутрин Сан Франциско постепенно започва да се събужда. В този град, който почти винаги е в движение, улиците са почти пусти и повечето магазини са затворени.

В много домове настъпва празничен ден: децата вече са станали и бързат да отворят своите подаръци, дочуват се песни и музика, летят радостни викове. На други места, точно обратното, е дошъл един труден ден — ден, в който самотата тежи далеч повече от обичайното.

Край площад „Юнион“ скитниците се изтягат на общинските пейки. В болница „Ленъкс“ след мъчителна бурна нощ двадесетгодишно момиче е починало от ужасните си изгаряния. Някъде в квартал „Марина“ влюбена двойка току-що се е разделила...

Едно такси се приближава до къщата от стъкло, отнасяйки Илена към летището.

На свой ред Елиът напуска квартала. Сломен от мъка и срам, той кара през града, едва не причинявайки на няколко пъти катастрофи с други коли по улиците. В китайския квартал магазините са отворени. Елиът паркира, влиза в първото кафене, което намира по пътя си, и направо нахълтва в тоалетните.

Докато повръща цялото съдържание на стомаха си над тоалетната чиния, изведнъж усеща нечие присъствие зад себе си. Присъствие, което вече се е научил да разпознава и да посреща с боязън...

Обръща се с рязко движение, за да нанесе на своя двойник мощен удар, който го изхвърля върху покритата с плочки стена.

— Всичко това е само заради Вас!!!

Зашеметен от удара, възрастният лекар се свлича до стената. Надига се мъчително, съвзема се малко по малко от удара, докато Елиът продължава да му крещи в лицето:

— Вие сте виновен да си тръгне! Заради Вас я изгубих завинаги!

Дълбоко засегнат, по-възрастният от двамата се втурва срещу помладия, хваща го за врата и забива коляното си в слабините му.

После двамата мъже стоят един до друг, възстановявайки се от понесените удари в атмосфера на униние и горчивина.

Елиът пръв нарушава тишината, изхлипвайки:

— Тя беше целият ми живот...

— Знам много добре... Затова и я спаси.

Двойникът слага ръка на рамото му и в опит да го утеши, отбелязва:

— Без теб тя щеше да е мъртва.

Елиът вдига глава и поглежда това друго свое „аз“, което стои насреща му. Странно: той изобщо не успява да го разглежда другояче, освен като отделна личност. В сравнение с този мъж, в чието лице все не успява да разпознае себе си, той все още не е преживял и

половината му живот. Другият има тридесет години преднина: тридесет години опит, тридесет години срещи и запознанства...

А може би и тридесет години угризения и тъга?

Той вече усеща, че неговият пътешественик във времето се кани да го напусне. Разпознава характерните му потрепервания и бликащата от носа му кръв.

Наистина възрастният лекар грабва книжна салфетка, за да спре кръвотечението. Този път наистина би искал да остане по-задълго, защото знае, че на по-младото му „аз“ предстоят много трудни години. Съжالياва, че не е могъл да намери подходящите думи, за да му помогне, ала в същото време му е пределно ясно, че словото е твърде немошен съюзник пред лицето на страданието и враждебността.

Най-много му е мъчно, че всяка от срещите им се бе изродила в пререкание и неразбирателство, сякаш ставаше дума за отношения баща-син, които все още не бяха надхвърлили стадия на упорито и систематично противоборство.

И все пак отказва да си тръгне, без да му е дал нещо повече от ритник с коляно в топките. Убеден, че това е последният път, когато вижда себе си на млади години, и развълнуван от спомена за безпределната тъга, която бе негова спътница през онзи далечен период от живота му, той се опитва да каже няколко утешителни думи:

— Ти поне ще живееш, знаейки, че Илена е жива някъде по света. А аз живях с нейната смърт, която тежеше на съвестта ми. Вярай ми, между двете неща има огромна разлика...

— Я ми се пръждосай от главата...

... е единственото изречение, което получава в отговор.

Няма съмнение, не е лесна работа да общуваш със самия себе си! — мисли си той в мига, в който бива засмукан в меандрите на времето.

Последната картина, която мозъкът му запечатва, е образът на неговия двойник, показващ среден пръст в неговата посока.

Хората вече нямат време да изучават каквото и да било. Те купуват от търговците напълно готови предмети. Но тъй като не съществуват търговци на приятели, хората вече нямат приятели.

Антоан дьо Сент-Екзюпери

Сан Франциско, 1976 год.

Елиът е на 30 години

Елиът излезе от тоалетните бесен и накупял.

Какво бе направил, за да заслужи подобна участ?

Откакто бе напуснал Илена, в съзнанието му изникваше една и съща картина: начинът, по който тя го бе погледнала, когато бе заявил, че не я обича вече. Почувствал бе колосалната ѝ покруса и въпреки това се бе ожесточил дотам, че да продължи да я унижава.

Разбира се, бе направил всичко това *заради нея*, за да ѝ спаси живота, само че тя никога нищо нямаше да узнае! И през цялата останала част от живота си неизменно щеше да го презира...

Впрочем същото, което и той изпитваше в този момент: презираше се до такава степен, че изобщо не искаше да бъде самият той.

Мрачен и потиснат, Елиът се настани на бара и поръча чаша оризов алкохол, която изгълта на един дъх. Би искал тутакси да умре. Запаля цигара, поръча втора чаша, после — трета.

Обикновено не пиеше повече от чаша по един или друг повод и най-вече за да достави удоволствие на Мат, който бе изгънчен познавач на вината. Като син на алкохолик Елиът бе видял отблизо опустошенията на алкохола и в съзнанието му той винаги се

асоциираше с побоищата, които бе претърпял от своя баща, когато последният губеше контрол над себе си.

Но днес той търсеше точно това: да изгуби контрол, да унищожи своята личност, да се превърне в някой друг. Когато поиска поредната чаша, китайският барман за миг се поколеба дали да му сервира, разбирайки отлично, че този клиент не бе в нормално състояние.

— Я ми дай това! — изкрещя Елиът, изтръгвайки бутилката от ръцете му и подхвърляйки банкнота от десет долара върху бара.

Сетне излезе на улицата, притискайки бутилката към гърдите си. Стигна до колата си, седна зад волана и отпи няколко големи глътки.

— Гледай, татко, аз съм като теб! — изрева той, преди да тръгне.
— Аз съм като теб, татко!

И това бе само началото.

* * *

Да намериш дрога в Сан Франциско не представляваше никаква трудност. Тъй като неведнъж бе приемал наркомани в болницата или в *Свободна клиника*, Елиът в крайна сметка се бе запознал с техните навици и с местата, които те посещаваха.

Ето защо пое към „Тендърлойн“ — квартал, който трудно би могъл да бъде препоръчан за каквото и да било, но в който лесно щеше да си набави каквото търсеше. В продължение на десет минути кръстосваше улиците на този зловещ район, истинска човешка клоака, преди да забележи един разпространител, когото познаваше: негър от Ямайка, който казваше, че се нарича Ямда.

Елиът вече бе подал две жалби срещу него, защото често имаше нахалството да продава своята стока направо на територията на *Свободна клиника*, търгувайки с болните в процес на дезинтоксикация. На няколко пъти двамата бяха влизали в ожесточени разпри, а последния път дори бяха стигнали до бой.

Наистина Елиът би могъл да си намери друг дилър — такива съвсем не липсваха в това прекрасно кътче, — но когато човек е решил да падне възможно най-ниско, унижението също се превръща в част от играта.

Като го забеляза, Ямда придоби най-напред разтревожен вид, ала не след дълго разбра, че Елиът е дошъл в качеството на клиент.

— Какво, докторе, търсим голямата тръпка, а? — произнесе той, придружавайки думите си с ехидно хихикане.

— Какво можеш да ми предложиш?

— Колко кинти имате?

Елиът отвори портфейла си: в него имаше седемдесет долара — достатъчно, за да си плати голямо количество от която и да било гадост.

— Изберете своята отрова — предложи Ямда с тържество в гласа: хашиш, метедрин, ЛСД, хероин...

* * *

В периоди на умиротворение човек винаги си мисли, че ги е победил.

Представя си, че с течение на времето е успял да им стъпи на шията.

Че ги е отдалечил за добро.

Завинаги и за вечни времена.

Но това рядко е така.

В повечето случаи нашите Демони са винаги край нас, сгущени някъде в сянка.

Дебнейки неуморимо мига, в който ще свалим гарда.

И когато любовта си отива...

* * *

С пристигането си у дома, Елиът изтича по стълбите и се устреми към банята. Доволен, че вижда отново своя господар, малкият лабрадор изтича, за да изрази своята радост, но...

— Разкарай се! — изкрещя лекарят, замахвайки с крак по посока на кученцето, но успявайки под влиянието на алкохола само леко да го засегне.

Нехранимайко нададе остър писък и въпреки враждебното отношение направи повторен опит да се приближи, последвайки Елиът в банята. Това обаче не бе в негова полза, защото последният го хвана за кожата на врата и най-безцеремонно го изхвърли по стълбите.

Останал сам, Елиът се затвори в малкото помещение и отвори аптекката, за да извади от нея спринцовка и игла. Треперейки, той извади от джоба си топчетата хероин, които Ямда му бе продал.

Бързо, да си инжектира каквото и да било, за да си пръсне главата. Той не искаше да лети, нито да освободи духа си като онези диванета хипитата. Това, което търсеше, бе истинско пропадане, тотален мозъчен нокаут. Каквото и да е, само да забрави. Каквото и да е, само да изчезне оттук. Да се озове другаде, където нито ще бъде тревожен от своя двойник, нито от спомена за Илена.

Някакво място, където не ще бъде самият той.

Сложи топчето в стъклена чинийка, в която добави малко вода. После с помощта на запалката загря белия прах, след което го прецеди през парче марля. Заби иглата в подгизналия тампон и засмука субстанцията, която си инжектира в една вена, изпъкваща в свивката на лакътя.

Докато гореща вълна заливаше тялото му, той нададе вик на облекчение и почувства как потегля в кошмарно пътешествие към дълбините на своето същество, готов да се срещне с най-мрачните и най-отвратителните страни на своето „аз“.

* * *

Сан Франциско, 1976 год.
Няколко часа по-късно...

Мат е на 30 години

През този коледен ден Мат бе изпаднал в мрачно униние.

През последните седмици бе работил като вол за подновяването на насажденията в лозовата плантация и добрата основа за бъдещото развитие вече бе поставена. Ала когато се събуди на сутринта, животът му се бе сторил безкрайно празен без близък човек, с когото да го споделяш. Пренебрегвайки своята гордост, той бе вдигнал телефона, за

да извърши това, което все отлагаше за по-късно: да се обади на Тифани и да ѝ се извини за своето поведение. За нещастие номерът, който му бе дала, вече не бе валиден. Младата жена очевидно бе напуснала града, без да му се обади или да изрази желание да го види.

Ето какво се случваше, когато човек отлагаше нещата за утре...

В ранния следобед Мат скочи в колата си, за да наmine към квартал „Марина“. Елиът би трябвало вече да е отлетял за Хаваите, но щеше да нахрани Нехранимайко и да се поразходи с него по плажа.

Завивайки по крайбрежния булевард, французинът тутакси забеляза Костенурката на Елиът, паркирана направо на тротоара.

Странно...

Мат слезе от своята кола и изкачи няколкото стъпала на верандата. Позвъня на вратата и зачака.

Никакъв отговор.

Бе взел със себе си връзката ключове, която Елиът му оставяше, когато заминаваше за по-дълго. Реши да превърти ключа, но забеляза, че вратата не бе заключена.

— Ехо! — извика той, за да обяви присъствието си. — Има ли някой тук?

Прониквайки навътре в стаята и забелязвайки изплашения до смърт лабрадор, Мат веднага разбра, че нещо не бе наред.

— Сам ли си, Нехранимайко?

Докато кучето лаеше по посока на горния етаж, Елиът се появи в горната част на стълбището с вид на надрусан клошар.

— Какво правиш тук? — попита го Мат, ококорил в изненада очи. — Защо не си заминал за Хаваите?

— По-скоро аз трябва да те попитам какво правиш тук в моята къща?

— Опа, ти май нещо не си наред — констатира Мат, без да преминава в контранастъпление. — Какво се е случило?

— Не можеш да го разбереш — проломоти Елиът, слизайки няколко стъпала.

— Защо, прекалено глупав ли съм?

— Може би.

Този път Мат сериозно се разтревожи. Подобно агресивно поведение изобщо не подхождаше на Елиът, който, по всичко личеше, съвсем не беше в нормално състояние.

- Къде е Илена?
- Няма вече Илена! Свърши се!
- Що за глупости търкаляш?
- Аз я напуснах.

Мат застина изумен. Това бе последното нещо, което би могъл да очаква.

Елиът се строполи върху дивана. Въздействието на дрогата все още не бе преминало окончателно. Виеше му се свят и страшно му се гадеше. Ужасна болка стягаше черепа му и безмилостно го инквизираще: имаше чувството, че отвсякъде невидими свредели му пробиваха мозъка.

— Почакай, Елиът, ти не можеш да напуснеш Илена.

— Аз пък смятам, че мога.

— Тази жена, та тя е целият ти живот... Тя е твоят хоризонт, най-доброто нещо, което ти се е случвало, откакто си се родил!

— Престани с твоите помпозни фрази!

— Тези фрази съм ги чувал от твоята уста. Освен това казваше, че благодарение на нея си намерил своето място в живота.

И това бе вярно.

— Ако я оставиш да си тръгне, ще прекараш целия си останал живот в разкаяние и съжаление.

— Остави ме за малко, ако обичаш!

— Скарахте ли се?

— Това не ти влиза в работата.

— Това ми влиза в работата, защото съм твой приятел и защото няма да те оставя да си провалиш живота!

— Слушай, бягай да чукаш твоите курвички и ме остави на мира!

Елиът затвори очи, стреснат от това, което бе произнесъл. Не можеше да продължава по този начин. Не биваше да ругае своя приятел. Трябваше да му разкаже това, което му се бе случило, и угнетението, в което се намираше.

Само че нямаше право на подобно нещо. Това бе част от цената, която трябваше да плати: да не разказва никому какво се бе случило.

Въпреки че ругатните на Елиът бяха го засегнали дълбоко, младият французин опита още веднъж да възприеме помирителен тон:

— Не разбирам какво става с теб, Елиът, но знам, че сигурно се чувстваш много нещастен, за да ми наговориш подобни неща. И смятам, че сам няма да се справиш със своите проблеми.

Елиът усети как сърцето му направо ще се пръсне. Наред с обичта на Илена приятелството, което Мат му засвидетелстваше, бе най-ценното нещо в живота му. Вече цели десет години двамата се допълваха, подкрепяха, разбираха...

Но днес Елиът се бе оказал в положение, от което можеше да излезе единствено сам. Неспособен да играе повече това представление пред своя приятел, той изведнъж взе възможно най-болезненото решение: да скъса с него, както вече бе скъсал с Илена.

— Искаш ли да ми доставиш поне малко удоволствие, Мат?

— Да, разбира се.

— Бъди така добър да ми се изметеш от живота...

Младият французин се поколеба за миг, сякаш не бе сигурен, че добре го е чул. Сетне кръвта му се вледени и произнесе почти без глас:

— Както искаш.

После наведе глава и се отправи към вратата. Достигайки до прага, той се обърна към Елиът с безумната надежда, че може би не всичко бе загубено. Ала всичко, което Елиът намери да му каже, бе:

— Оставям ти моя дял в плантацията, но това не е причина да идваш отново тук. Никога.

Човек не се учи, четейки книги.

Човек се учи, получавайки удари.

Свами Пражнанпад

Сан Франциско, 2006 год.

Елиът е на 60 години

Когато отвори очи, Елиът се почувства обзет от треска. Трепереше, сякаш бе болен от грип. Но не беше грип. Беше тази гадост ракът, който го бе хванал в клещите си и към който се прибавяха и вторичните последствия от пътуването във времето. Мъчително се изправи, довлече се до банята, за да повърне в мивката. Скоро щеше да умре, но все още не ставаше въпрос за днес или утре. Както вече си бе създал навик, провери количеството на хапчетата: още четири. Много пъти досега се бе клел, че няма да гълта от тях, но този път беше абсолютно сигурно: никога повече кракът му нямаше да стъпи в миналото!

Пъхна се под душа и малко по малко възвърна силите си. Само преди няколко минути бе напуснал своя двойник след жестоко скарване в тоалетните на някакъв китайски ресторант. Хлапакът не изглеждаше кой знае колко добре и Елиът се упрекваше, че не е съумял да намери нужните думи, за да го успокои и утеши.

Облече се бързо пред огледалото в стаята.

Надявам се, че няма да правиш никакви глупости — помисли той, гледайки се в огледалото, но обръщайки се всъщност към онзи, по-младия.

Хвърли поглед през прозореца: в това коледно утро неколцина любители на сутрешните кросове вече тичаха по пясъка на плажа, докато върху ливадата на Марина Грийн младо момиче играеше на фрисби с кучето си.

Седна в колата и въпреки хладното утро я подкара с отворени прозорци, опиянявайки се от въздуха и от простичкото усещане, че е жив. Откакто знаеше, че краят му е близо, изпитваше любопитна смесица от еуфория и потиснатост. Намираше се лице в лице със смъртта, но също и с истината. За пръв път успяваше да изживява пълноценно настоящето, да удължи всяка секунда, сякаш му бе последната.

Прекосявайки с прилична скорост „Норт Бийч“, той се насочи към Коит Тауър. С Мат се бяха разбрали да се срещнат за малко излизане с яхта: спокойна мъжка разходка около залива, по време на която бе решил да му разкрие отдавна пазената тайна: природата на заболяването му и близостта на раздялата.

Ама че коледен подарък...

Честно казано, не знаеше много точно как щеше да реагира Мат. Приятелството им, което продължаваше от памтивека, никога не бе преставало дори и за миг. То представляваше някаква странна алхимия, изградена от привързаност, другарство и стеснителност, започнало преди четиридесет години по време на тежък инцидент, който бе останал един от най-решителните мигове в живота му.

Докато караше към северния край на града, Елиът си спомни този ден през далечната 1965 година, когато бе срещнал по едно и също време Мат и... Илена.

* * *

Ню Йорк, 1965 год.

Елиът е на 19 години

Средата на зимата е, привечер, мястото е градът, който не спи. Внезапен порой току-що се е излял над Манхатън...

Едно момче с подгизнали дрехи слиза по стълбището, водещо към станцията на метрото. Нарича се Елиът Купър. То е на деветнадесет години и няма много добра представа как би трябвало да устрои живота си. Изминали са два месеца, откакто е прекъснало следването си, за да обиколи Съединените щати. За него това е начин

да види страната, да помисли за бъдещето си и да се отдалечи от баща си, който живее в Калифорния.

В същия миг Илена Крус, млада бразилка на осемнадесет години, се връща от зоопарка в Бронкс, където е на стаж през това лято. По този начин тя започва да осъществява мечтата на своя живот: да се занимава с животни. Лека, въздушна, тя пресича улицата, избягвайки локвите и колите, след което влиза в метрото. Носи доброто си настроение като праметнат през рамо сак и усмивката не слиза от устните ѝ.

Елиът се спира за миг пред черния китарист, който озвучава с шапка в краката цялото метро, следвайки доста успешно репертоара на Отис Рединг и призовавайки в тези времена на изострена чувствителност към човешките права за повече уважение към своята общност. Елиът е луд по музиката. За него тя е начин да избяга в своя собствена вселена, далеч от другите. Защо няма доверие в никого ли? Защо няма истински приятели ли? Защо се чувства безполезен ли? Все още не знае защо, но след по-малко от пет минути ще научи, че много често събитията изграждат хората.

Грациозна като пламък, Илена преминава по дългия коридор, водещ към перона. Дъждът е намокрил косите и блузката ѝ с фини презрамки. Понякога за част от секундата някои минавачи, без дори да усетят, почти се изгубват в нейните яснозелени очи. Тя има дарба за тези неща: привлича хората и им вдъхва доверие.

Часът е 17 и 11 минути, когато композицията влиза в гарата. Денят е делничен, часът — съвсем близо до края на работното време за много офиси и учреждения. Станцията гъмжи от хора. Елиът се провира по протежение на перона, за да се качи в някой от челните вагони, когато изведнъж, това момиче...

Тя просто го бе докоснала мимоходом. Това не бе нищо, просто едно докосване, един поглед, едно присъствие. И светът се бе размазал пред него... Защо ли се бе появил този световъртеж, това замиране на сърцето, това усещане за празнота в стомаха? Защо ли бе възникнало впечатлението, че никой никога преди не го е поглеждал по този начин?

Илена отначало е поласкана, че е предизвикала такъв интерес от страна на едно толкова хубаво момче. После се смущава, без да знае точно защо. Тя е мокра; поти се. Оправя презрамката, която е увиснала покрай ръката ѝ, после извърща поглед, за да избегне въздействието на очите му. Защо ли това впечатление, че някаква опасност плава във въздуха?

Елиът се е придвижил по перона, за да се качи във втория вагон. Но Илена избира третия.

Младият човек се поколебава, после, привлечен като от магнит, разблъсква тълпата и се пъха във вагона точно преди вратите да се затворят.

Третият вагон, не вторият...

Ето на какво понякога се дължи нечия съдба: на един по-продължителен поглед, на едно потрепване на клепките, на едно леко приплъзване на презрамката...

Композицията потегля. Тя е седнала на една от малкото празни седалки и го забелязва на другия край на вагона. Надява се и същевременно се бои, че той ще дойде да я заговори. Почти болезнено усеща как сърцето думка в гърдите ѝ.

Той не я изпуска от поглед и се опитва да се придвижи към задната част на вагона. Пита се как да я заговори, търси нещо забавно, но нищо не му идва на ум. Не, няма да успее. Никога не е бил много силен по тази част. И после, едно такова момиче няма как да се

заинтересува от него. *Изчезвай, Елиът, прекалено е хубава за тебе. Престани да се правиш на филмов герой.*

Влакът спира на първата спирка. *Напусни този вагон, глупако! Не те бива да играеш в двора на големите.* Колебае се. Влакът отново потегля, минава следващата спирка, после следващата. Този път Илена се изправя. *Много късно. Тя ще слезе на следващата спирка. Хайде, опитай нещо, глупако! Сега или никога!*

Той разблъсква няколко души, за да се приближи. Вече не усеща краката си. Главата му е празна. Ето, тя е тук, само на няколко сантиметра от него. Той вижда съвършената извивка на устните ѝ.

Тогава се навежда леко към нея и ѝ казва:

— ...

Последва силен взрив в съседната част на вагона, на няколко метра от тях. Огромно възпламеняване, глух звук с невъобразима сила, сменен от мощно течение, което принуждава влака да вибрира върху своите оси и запраща всички на земята.

Странно, изминава известно време, преди хората да осъзнаят какво се е случило. Кратък миг на вцепеняване, след което викове и стенания изпълват вагона.

Секунда по-рано бе следобед като всеки друг, работен ден, вървящ към приключване, час в денонощието, изпълнен със сладката умора от всекидневието...

После вагонът излезе от релсите в средата на тунела. Светлините угаснаха и всичко бе разкъсано на парчета.

Секунда по-рано едно момче се канеше да заговори едно момиче.

После изведнъж трясък, болка и ужас.

Елиът и Илена се надигат с мъка. Вътрешността на вагона е пълна с гъста пелена от прах, който пари на очите и затруднява дишането. Двамата се оглеждат: пътниците са в шок, навсякъде се търкалят тела, облети в кръв, с разкъсани дрехи, с изкривени от ужаса лица. По-голямата част от покрива се е срутила в купето, затискайки мнозина от пътниците под своите останки.

Тутакси викове на болка и страх изпълват вагона. Една жена реве с панически глас: „Господи, помогни ни!“, докато няколко души се блъскат, за да намерят някакъв изход. Илена се опитва с променлив

успех да запази спокойствие и успокоява малко момиченце, което хлипа до нея.

Елиът изтърсва косата си, пълна с парчета стъкло, ризата му е изцапана с кръв. Той също е ранен, това е сигурно, но не търси да разбере къде. С помощта на по-силните мъже се опитва да помага на ранените, затиснати по парчетата ламарина. Успяват да освободят неколцина, но се натъкват и на тела, разкъсани от силната експлозия.

— Трябва да излезем оттук!

Викът отеква като ултиматум. Наистина вече всички мислят само за едно: как да напуснат този кошмарен ад. Но автоматичните врати са изкривени и остават блокирани. В крайна сметка оцелелите нямат друг избор, освен да скочат през прозорците.

Елиът се оглежда около себе си. Не се вижда почти нищо. Пламъците, които обхващат вагона, създават впечатлението, че се намира във вътрешността на пещ. От цялото му тяло струи пот. Никога не е изпитвал такъв страх за живота си. Все по-гъст, димът прави въздуха невъзможен за дишане. Задушлива миризма се носи откъм пода. Миризма, която през следващите години той ще научи да разпознава: тази на смъртта.

Готов е да тръгне. Но има ли право на подобна постъпка? Знае, че във вагона все още има ранени хора. За да диша по-добре, коленичи и пълзи към задната му част. Там се натъква на човешки останки: крак, ръка, стъпало без обувка... — и започва да плаче. Какво би могъл да направи?

Нищо.

— Ела!

Това е гласът на момичето. Тя вече е прекрачила прозореца и държи да се убеди, че и той ще я последва.

Елиът се извъръща. Ще ѝ се подчини, но засега се върща назад. Непосредствено до него момче на неговата възраст лежи проснат в безсъзнание под остатъците от покрива. Елиът се навежда към него, за да види дали все още диша. Струва му се, че различава ударите на сърцето. Честно казано, не е съвсем сигурен, но решава да повярва на своето впечатление. С ожесточение се опитва да го освободи от този отвратителен гроб от ламарини и железарии. Безуспешно. Младежът е прикован от извит железен прът, който му притиска гръдния кош.

— Идвай! — повтаря Илена.

Тя е права: прекалено е задимено, прекалено е горещо...

Въпреки това Елиът вече няма никакви колебания, зареден с енергията на отчаянието, той прави нов опит.

— Не умирай! — крещи той на ранения.

През целия си живот впоследствие ще се пита как е успял да изкриви железния прът, за да освободи момчето и да го издърпа към себе си. Но това е истина, той успя! Сега го вдига, подлага рамо под тялото му и напуска този вагон на мрачината и смъртта.

Следвайки Илена, скача от вагона и тръгва подир нея по релсите в тунела. Пред тях мъж с откъсната ръка върви, залитайки, и на няколко пъти едва не се строполява на земята. Елиът усеща как топла течност залива лицето му. Това е кръвта на ранения, когото носи на гърба си. Елиът не знае какво да направи, за да спре кръвотечението. Спира за няколко секунди, разкъсва ризата си, смачква я на топка и с цялата сила, на която е способен, притиска тази импровизирана превръзка, за да спре притока на кръв.

В главата му всичко се обърква. Чувства как всичките му сили го напускат, сякаш момчето, което носи на гърба си, тежи цял тон, но знае, че трябва да забрави за собствената си болка. За да се справи с този проблем, решава да насочи съзнанието си към нещо успокоително.

Тогавя се заглежда в момичето, което върви пред него. Двамата всъщност не са разменили и дума, но вече са свързани от нещо. Оставя се тя да го води, убеден, че нищо не може да му се случи. Без нея дали нямаше да се е качил на погрешния вагон — този, в който избухна взривът?

Не след дълго забелязват светлина в края на тунела: това е гарата. Не повече от няколко метра, но те са най-трудните. Елиът вече не чува нищо, всеки миг ще се строполи...

Ето че един пожарник се приближава и поема ранения, за да го положи на носилка.

Освободен най-сетне от тежестта, той се обръща към Илена.

И пада в безсъзнание.

В същия миг в отровните вътрешности на тунела разкъсаният от взрива вагон продължава да гори, за да се превърне не след дълго в

димящ метален скелет.

В един от вагоните, над разкривената от горещината скамейка, се намира една книга, която пламъците започват да поглъщат, но в която все още би могла да се прочете странната фраза:

Вие сте Вашето собствено убежище.
Друго такова не съществува.
Вие не можете да спасите никого другиго.
Вие можете да спасите единствено себе си.^[1]

Когато няколко часа по-късно Елиът отваря очи, оказва се, че лежи върху болнично легло. Утро е. Голяма превръзка стяга рамото му и остра болка се излъчва откъм вратните му прешлени. Седнало до него, момичето от метрото бди мълчаливо над него.

— Как си? — пита го тя, навеждайки се над него.

Той кима и прави опит да се изправи, но иглата за вливане на медикаменти, забодена във вената на ръката, ограничава движенията му.

— Не мърдай, ей сега ще те наглася.

Илена натиска копче отстрани на леглото и цялата му горна част бавно започва да се изправя.

От висока поставка в ъгъла на помещението черно-бял телевизор възпроизвежда картина от царящата в Манхатън дезорганизация. Телевизионен коментатор пояснява:

Ню Йорк преживя най-тежката авария в електроснабдяването за цялата история на своето съществуване. В 17.16 ч на 9 ноември 1965 год, всички светлини изгаснаха в Онтарио и по цялото източно крайбрежие на Съединените щати, за да бъдат възстановени едва десетина часа по-късно. Хипотезата за саботаж бързо отпадна, тъй като стана ясно, че е възникнала авария в преносната система от електроцентралата на Ниагарския водопад...

Следват картините и коментарите за взрива в метрото, който журналистът приписва на прекъсването в електроснабдяването. Изобщо не се говори за бомба или атентат, въпреки че страната преминава през труден период: преди две години бе убит Кенеди, предишното лято расовите бунтове в Лос Анджелис доведоха до десетки убити. Но най-вече американците започват да изпращат все по-многобройни свои войски във Виетнам, предизвиквайки опозиционни движения в студентските среди, където възникват групички от активисти, чиято съпротива възприема понякога твърде насилнически форми.

Илена завърта друго копче, за да угаси телевизора.

— Той мъртъв ли е? — пита Елиът след известно време.

— Кой?

— Момчето, което се опитах да спася, мъртво ли е?

— Мисля, че лекарите точно се канят да го оперират. Знаеш ли — обяснява тя, стараейки се с всички сили да не избухне в плач, — той беше в много тежко състояние...

Елиът клати глава. За известно време настъпва мълчание. Все още зашеметен, всеки потъва в своя вътрешен свят, изтъкан от хаос и неразбиране.

После младото момиче разкъсва тишината:

— Ти май искаше да ми кажеш нещо?

Елиът смръщва вежди.

— Нещо преди взрива... — уточнява Илена. — Ти се наведе към мен, за да ми кажеш нещо...

— Ами... — заеква Елиът.

Слънчевите лъчи, които малко по малко палят своите първи огънчета, изпълват стаята с успокояваща светлина. В продължение на няколко нереални секунди катастрофата като че ли не се е случвала. Има само едно момче, напълно смутено и объркано, пред едно момиче, което намира за феноменално красиво.

— ... Само исках да ти предложа да изпием заедно по едно кафе.

— А, така ли? — казва тя, леко засрамена.

От неловкото положение ги изважда звънкият глас на лекаря, който влиза устремно в помещението.

— Аз съм д-р Дойл — обявява той, приближавайки се до леглото.

Докато бялата престилка го преглежда, както се казва, и откъм предницата, и откъм opakото, Елиът със съжаление установява, че красивото момиче се възползва от настъпилата суматоха, за да излезе навън. После е принуден да изтърпи кратка реч, в която улавя няколко израза, като: „травма на торакса с притискане на стернума“, или „ерозия в областта на вратните прешлени“. Накрая лекарят приключва визитацията си, предписвайки противовъзпалителен крем и поставянето на ортопедичен апарат на врата.

Преди да излезе от стаята, Елиът го пита какво е станало с момчето на негова възраст, което е докарано заедно с него от мястото на катастрофата. Научава, че операцията току-що е приключила, но „за да се даде каквато и да било прогноза, трябва да се изчака събуждането на пациента“.

Фраза, която само няколко години по-късно самият той ще произнася не един или два пъти...

Останал сам в стаята, Елиът остава да лежи обезсърчен в своето легло, додето вратата не се отваря полека и едно красиво лице не надниква през пролуката.

— Съгласна съм — обявява Илена.

— Какво?

— За кафето — казва тя, повдигайки високо две картонени чаши.

Усмехнат до ушите, младият мъж грабва питието, което му подават.

— Всъщност, казвам се Елиът.

— А аз съм Илена.

През този ден на шестия етаж на болницата, в средата на манхатънската зима, два малки силуета, които съдбата току-що е събрала, не спират да си бърбят до късно през нощта.

На другия ден отново се виждат, през следващите дни — също, разхождат се из улиците на града, излизат на пикник в Сентрал парк и обикалят музеите. Всяка вечер се връщат в болницата, за да научат новините за раненото момче, който все още е в кома.

А после идва и тази целувка, разменена под дъжда на излизане от кафене „Амстердам“, където са се спрели, за да изпият по чаша горчив шоколад и да хапнат по един чийзкейк с канела.

Тази целувка, която променя всичко.

Защото никога Елиът не е бил по-щастлив, отколкото в компанията на това мило момиче, обърнато към света, жизнерадостно и добронамерено, което е способно да преправи и преобрази света, докато яде парчето си пица.

И никога Илена не се е чувствала по-красива, отколкото през погледа на това загадъчно и привлекателно момче, с което съдбата я бе сблъскала по един толкова странен начин.

Този следобед разговарят часове наред в огромния парк, разпрострял се между небостъргачите на Ню Йорк.

Именно тогава те се научават как да се разбират един другия.

Тя му говори за следването си по биология и за амбицията си да стане ветеринарен лекар. Той се интересува от точните науки и математиката. Тя го пита защо е прекъснал следването си въпреки добрите резултати. Вярно е, че е блестящ на изпитите, но твърди, че не става за нищо. Чисто и просто лекота на възприятията, ефект на числото 166, докдето е стигнал неговият коефициент на интелигентност.

Когато Илена го пита какви са намеренията му за бъдещето, а той се затруднява с отговора, тя отгатва липсата на увереност в собствените сили и твърде голямата чувствителност, която често го принуждава да се затваря в себе си.

Затова един ден, без никакви предисловия, тя му поставя въпроса: „А защо не станеш лекар?“ Отначало той се прави, че изобщо не е чул какво го питат, но тъй като тя настоява, само повдига рамене.

И все пак въпросът на Илена се загнездва в главата му и продължава да го човърка до онази незабравима вечер, когато от болницата му известяват, че момчето, което е спасил, е излязло от комата и желае да го види.

Елиът влиза в стаята и се приближава до него.

Момчето, което лежи в нея, е французин. Въпреки десетте дни, прекарани в кома, той има смеещи се очи, жизнерадостна муцуна и леко иронична усмивка.

— Значи ти си моят спасител! — шегува се той, произнасяйки думите с лек акцент.

— Май е така — отвърща Елиът.

Двамата не са разменили, дето се казва, и три думи, но полъхът на взаимната симпатия вече се носи във въздуха.

— Сега ще има вечно да ти вися на гърба — обявява французинът.

— Така ли?

— Дотогава, докато не ти върна услугата и на свой ред не намеря повод да ти спася живота...

Елиът се усмихва. Поради радостта от живота, която излъчва, момчето тутакси му е харесало. Предугаждайки в него както пълната си противоположност, така и пълноценното си допълнение, той му подава ръка и се представя:

— Казвам се Елиът Купър.

— Аз съм Мат Делюка.

По-късно, когато ще се връща в мислите си към този период, Елиът ще си даде сметка до каква степен той е променил живота му, и то завинаги.

Една сутрин, за да последва едно момиче в метрото, той се бе качил в един вагон вместо в друг.

Този избор му бе спасил живота и му бе позволил да намери...

... любов,

приятел

и призвание.

В рамките само на няколко дни през онази далечна година той се бе превърнал в мъж.

* * *

Сан Франциско, 2006 год.

Елиът е на 60 години

Все още унесен в спомените от миналото, Елиът паркира на билото на Телеграф хил, след което продължи пеша по „Филбърт Степс“. Слезе по потъналите в туфи цветя стъпала и спря пред

елегантната къщичка в стил „ар деко“. Тласна вратата, която преграждаше пътя към градината, и тъй като прозорецът бе полуотворен, почука по дървения капак и извика:

— Аз съм, Мат! Чакам те навън.

Почти веднага Мат отвори вратата и се изблеци в знак на огромна изненада.

— Елиът?

— Побързай, старче, трябва да минем и *При Френсис*, за да купим сандвичи. Ако много се туткаш, няма да остане нищо от *панерчетата за лакомници*^[2] и ти ще ръмжиш, защото няма да имаме нищо по-отбрано за ядене.

— Какво търсиш тук, Елиът?

— Не трябваше ли днес да излезем на разходка с корабче из залива?

— Какво корабче?

— Какво? На папата!

— Що за история разиграваш, Елиът?

— По дяволите, Мат! Не ми ли изпрати точно ти SMS снощи с предложение да направим...

Мат го прекъсна рязко:

— Стига, Елиът! Не съм ти изпращал никакъв SMS поради простата причина, че с теб не сме си говорили от тридесет години насам!

Този път дойде ред на Елиът да ококори очи и да остане като гръмнат.

Погледът му потърси този на Мат и части от секундата бяха достатъчни, за да остане с убеждението, че последният изобщо не се шегува.

— Слушай — отново поде Мат, — не знам каква игра играеш, но днес нямам време за губене. Затова ме извини, но...

— Чакай, Мат, чакай! Та ти си мой приятел! С теб се чуваме по телефона всеки ден и се виждаме поне по няколко пъти на седмица!

Французинът присви очи, сякаш за да си спомни нещо далечно и скрито дълбоко в гънките на паметта.

— Така е, бяхме приятели, но това бе много отдавна...

Той тъкмо се канеше да затвори вратата, когато лекарят го попита с умолителен тон:

— Но какво ни се е случило? Да не би да сме се скарали?

— Ти полудял ли си, или какво? Не се прави, че всичко си забравил!

— Припомни ми какво се е случило.

Мат се поколеба за миг, но после все пак изпълни молбата на Елиът:

— Това бе преди тридесет години. Всичко вървеше добре между нас до деня, в който ти започна да губиш почва под краката.

— Какво значи това?

— Започна да разправяш странни истории за някакъв тип, който бил намерил начин да пътешества във времето и който бил твоето второ „аз“, но по-възрастен... С две думи, ти беше откачил. Направих всичко, каквото беше по силите ми да ти помогна до деня, в който ти съвсем изперка и премина всякакви граници...

— Кога беше това, Мат? Кога точно?

— Точно в деня на Коледа — припомни си внезапно французинът, смутен от подобно сравнение. — Спомням си, защото това бе и денят, в който ти скъса с Илена...

Тридесет години, ден за ден...

— Много време след това опитах всичко, за да се сдобрим, Елиът, но ти се беше заинатил да построиш непреодолима стена между нас. И после, *след това, което се случи с Илена*, отношенията ни нямаше как да останат същите.

— Какво се случи на Илена?

Болка и тъга се изписаха върху лицето на Мат, който произнесе с нетърпящ възражение глас:

— Върви си, Елиът!

След което хлопна вратата.

* * *

Елиът трябваше да положи много усилия, за да се съвземе. Смаян, той се потътри към колата си. Очевидно неговият двойник от 1976 год, се бе скарал с Мат и днес той, възрастният Елиът, бе принуден да бере горчивите плодове на неговото поведение.

Но как тогава да си обясни, че е запазил тонове от спомени с Мат? Нима всичко онова, което бяха преживели заедно от 1976 год, до днес, съществува единствено в собствената му глава?

Елиът се подпря на колата си и се хвана с две ръце за главата.

Ами ако съществуваха множество *линии на времето*?

Бе чувал, че в научните среди има доста привърженици на хипотезата за „многобройните вселени“. Според някои физици всяко нещо, което *може* да се случи, *ще* се случи в определена вселена. Ако подхвърля монета във въздуха, има вселена, в която тя ще падне върху своето ези, и друга, в която ще падне върху своето тура. Играя на тото: съществува вселена, в която печеля, и милиони други, в които губя! Следователно вселената, която познаваме, е само една от безкрайното множество други вселени. Съществува и вселена, където 11 септември никога не се е случвал, такава, в която Джордж Буш не е президент на Съединените щати, както и такава, в която Берлинската стена все още стои непокътната.

Една вселена, в която той се е скарал с Мат преди тридесет години, и една друга, в която те продължават да са приятели...

Проблемът бе, че неговата совалка между миналото и бъдещето го бе накарала да се приземи върху линия на времето, където събитията не отговаряха на спомените, които той бе трупал в течение на десетилетия.

За нещастие, поне засега той нямаше друг избор, освен да се примири с така създалото се положение.

Елиът седна в Костенурката и пое към болницата.

Един важен въпрос все по-силно тормозеше съзнанието му: трябваше на всяка цена да разбере какво бе станало с Илена.

[1] Сидхарта Гаутама, наречен Буда. — Б.а. ↑

[2] Панерчета с асортти от сладки, вина, сандвичи или други кулинарни произведения, предлагани от някои изискани заведения. ↑

Това, което наричаме „основание да живеем“, е също толкова и „основание да умрем“.

Албер Камю

Сан Франциско, 25 декември 1976 год.

Илена е на 30 години

16 ч. 48 мин.

Високо в небето, в сърцето на мъглата и вятъра, една птица със сребриста перушина пронизва облаците, за да се спусне над Сан Франциско. Летейки като стрела, тя прелита над Алкатрас и Острова на съкровищата, преди да кацне върху една от двете кули на Голдън Гейт. Огромен и елегантен, прочутият мост се е прехвърлил през залива с почти двукилометровия си разкряч до Саусалито. Неговите огромни колони, здраво закотвени в Пасифика, не се боят нито от ледените течения, нито от дебелия мъгла, която се увива като бръшлян около конструкцията му от огненочервен метал.

Кацнала над вълните, птицата навежда глава, за да се взре в живота на хората, които се движат в безредната си суетня двеста метра по-долу.

На моста колите се разминават и се изпреварват в непрестанен балет, организиран около шест пътни платна, отворени за движението. Всичко е един непрестанен шум, клаксони и метал, който вибрира.

Изведнъж в алеята, предназначена за пешеходци, се появява жена, крехка и деликатна, подобна на въжеиграч, който ходи по тънко въже.

Готова да падне.

Илена не би могла да обясни за какво е дошла тук. Тя просто се бе почувствала неспособна да се качи на самолета, за да се върне във

Флорида. Тогава бе поискала от шофьора на таксито да я върне обратно в града. После, тъй като трябваше да отиде все някъде, тя се бе оставила на нозете си да я отнесат, където пожелаят, и те я бяха довели тук.

Застанала е на ръба, надвиснала е над бездната, измъчвана от непоносимо страдание, за което допреди малко дори не е подозирала. Всички около нея я смятат за силна, уравновесена и разумна, но този образ е само за пред хората. Истината е, че тя е ранима, обезоръжена, в плен на простицкото изречение — *аз вече не те обичам, Илена*, — което за по-малко време, отколкото дори е нужно за произнасянето му, бе взривило небосвода и хоризонтите ѝ, изсмукало бе всичките ѝ сили, цялото ѝ желание за живот.

Приближава се до защитната ограда, за да погледне океана. Гледката е опияняваща и предизвиква замайване. Вятърът духа с ледените си вихрушки, вълните се блъскат и изхвърлят във въздуха снопове пяна, която създава впечатлението, че морето започва да ври и кипи. Елиът бе целият ѝ живот. Какво ще представлява тя без него?

Илена се чувства слаба, изгубена. Болката, която я е обзела, е прекалено силна, непоносима и непреодолима. Внезапно мисълта, че животът продължава, я изпълва с по-голям страх от мисълта за смъртта. Тогава разбира защо нейните стъпки са я довели дотук.

И се хвърля в бездната.

* * *

Падането от височината на Голдън Гейт продължава четири секунди.

Четири секунди сетно, безвъзвратно пътуване.

Четири секунди в истинската *ничия земя* между два свята.

Четири секунди, в които човек не е вече съвсем жив...

... и все още не е мъртъв.

Четири секунди в празното.

Жест на свобода или лудост?

На храброст или на слабост?

Четири секунди, след които тялото се удря във водата със скорост 120 км/ч.

Четири секунди, след които...
... човек умира.

* * *

Сан Франциско, 25 декември 1976 год.

Елиът е на 30 години
17 ч. 31 мин.

През зимата нощта пада бързо.

Следобедът вече е само спомен. Навсякъде в града светлините се запалват едни след други, докато лунният сърп се възползва от дупка в небето, за да надникне срамежливо през облаците.

С отворени прозорци Елиът пътува по „Ембаркадеро“, големия крайбрежен булевард, който разделя града от морето. След всичко, което бе преживял днес, той не се чувства способен да прекара нощта сам, затворен в стъклената си къща. Страх го е да не полудее, бои се от това, което би могъл да направи...

Затова пътува като вятъра, оставяйки се на блестящите в далечината светлини да го водят през деловия квартал, където *Трансамериканската пирамида* — новият небостъргач, оформен като стрела — искри с хилядите си огънчета. Обезсърчен, той мисли за Илена, която би трябвало да лети в своя самолет. Как ли ще реагира тя на това брутално скъсване? Опитва се да си втълпи, че за нея нещата не ще бъдат чак толкова трудни, че тя лесно ще си намери друг мъж, който ще съумее да я обича по-добре от него, но в същото време усеща колко непоносима за него е подобна мисъл.

Кара машинално по улиците, взема няколко завоя, за да се озове в края на краищата пред паркинга на болницата. Изгубил е любовта, изгубил е приятелството. Останала е единствено работата му. Разбира се, изобщо не би могло и да става дума да оперира днес, нито дори да преглежда пациенти, защото въздействието на алкохола и дрогата все още не е напълно отминало. Но той има нужда да се озове в привична и доброжелателна среда, а тази в болницата е единствената, която познава.

Паркира на обичайното си място и излиза в нощния мрак в мига, в който с оглушителен вой на сирената и заплашително пулсиращи светлини една линейка нахлува със свистене на гумите в паркинга и спира пред входа на отделението за бърза помощ. Воден от силата на навика, Елиът се затичва да помогне на своите колеги: Мартинес и Пайк от подразделение 21, с които неведнъж е работил. Забелязва пребледнелите лица на двамата санитарии, впечатлени от състоянието и раните на своя пациент.

— Какво имаме, Мартинес?

Младият южноамериканец мисли, че Елиът е дежурен, и казва:

— Млада жена на тридесет години, в кома, с травми по цялото тяло. Хвърлила се от Голдън Гейт преди около половин час...

— Оживяла, така ли?

— Не задълго, ако питаш мене...

Младата жена вече е интубирана. Сложили са ѝ системи за преливане, както и ортопедичен апарат на врата, който скрива част от лицето ѝ.

Елиът помага на двамата мъже да свалят носилката.

После се навежда над ранената.

И я разпознава.

* * *

Сан Франциско, 2006 год.

Елиът е на 60 години

Все още зашеметен от безумния разговор с Мат, Елиът караше, без да внимава в пътя и без да знае къде точно отива.

Какво искаше неговият приятел да каже с думите: „След това, което се случи с Илена“? Дали имаше предвид тяхното скъсване, или намекуваше за нещо по-сериозно? Елиът се опита да сложи ред в мислите си. По време на своето последно пътешествие в миналото, на 25 декември 1976 год., той и неговият млад двойник бяха успели да избегнат инцидента с косатката, който щеше да коства живота на младата жена. Следователно Илена бе жива.

Защо тогава този отчаян тон, който бе усетил в гласа на Мат? Спря рязко и паркира Костенурката край един пожарен кран пред „Вашингтон парк“. Почти тичайки по тротоарите на „Норт Бийч“, успя да намери интернет кафе, където си поръча капучино, за да получи правото да седне пред компютърния екран.

С няколко движения на мишката се озова в страницата на адресен указател и започна да се рови в него. За тази цел набра името „Илена Крус“ в карето за търсене по име.

Тогава следващото каре — за търсене по населено място — започна да мига. Елиът написа „Сан Франциско“, после подаде съответната команда.

Никакъв отговор.

Разшири търсенето в цяла Калифорния, после — в други щати.

Никакъв отговор.

Илена от 2006 год, не фигурираше в указателя. Или не живееше повече на Западното крайбрежие. Или бе сменила фамилията си...

Без да се обезсърчава, Елиът написа „Илена Крус“ в търсачката „Гугъл“. Един-единствен отговор... Попаднал бе на университетски сайт, посветен на ветеринарната медицина, свързана с морските млекопитаещи. В него се припомняше, че през седемдесетте години Илена е била един от първопроходците в практикуването на терапии, станали днес нещо обичайно. Статията описваше в подробности първата анестезия на един ламантин, осъществена от младата жена през 1973 год. Непосредствено до името ѝ специален индекс препращаше към биографска справка в края на страницата. С трепереща ръка Елиът кликна върху връзката и с ужас откри годините на раждането и смъртта ѝ: 1947–1976!

Без повече обяснения.

С поглед, втрещен в екрана, той се опита да разбере какво се е случило.

Ако Илена все още бе жива на 25 декември 1976 год, и въпреки това интернет страницата сочеше, че е починала през същата година, би трябвало смъртта ѝ да е настъпила през някой от шестте последни дни на тази фатална 1976 година. Но кога? Как? Защо?

Елиът излезе от кафенето и тичешком стигна до колата си.

Трябва да се прегледат вестниците от това време!

Ето какво трябваше най-напред да направи. Потегли, без дори да даде мигач, и насмалко да бъде отнесен от един „Лексус“, който се движеше в насрещната посока. Последва непозволен обратен завой и старата Костенурка се понесе към Сити Хол; където се намираше седалището на *Сан Франциско Кроникъл*.

Там в продължение на двадесет минути той правеше неуспешни опити да паркира, но както и можеше да се очаква, броят на свободните места в този час на деня бе по-нисък от нула. Изнервен и нетърпелив, Елиът спря, образувайки паралелна колона с ясното съзнание, че когато се върне, колата няма да бъде тук. После се втурна задъхан в стъклената сграда, която приютяваше редакцията на известния вестник, и обясни, че би искал да направи справки в архивите за 1976 год. Младата жена от рецепцията му подаде формуляр за попълване с обяснението, че молбата му ще бъде изпълнена след няколко дни.

— Няколко дни! — извика гневно Елиът.

Тя му отвърна с дежурните фрази: „почивни дни“, „намален състав“, „микрофилми“, „година, която все още не е влязла в електронните регистри“...

В ръката му се появи банкнота от сто долара; насреща му се появи обидена физиономия; към банкнотата бяха добавени още две; последва приятното известие: „Ще видя какво мога да направя за Вас“.

Четвърт час по-късно той седеше пред апарат за четене на микрофилми, на чийто екран преминаваха страниците от последните броеве за 1976 год, на *Сан Франциско Кроникъл*. Тъй като не намираше нищо в едрите заглавия, Елиът разгледа страниците с малки съобщения и в изданието от 26 декември попадна на малко каре, което прочете много пъти, преди да вникне в цялата му трагичност.

НОВ ОПИТ ЗА САМОУБИЙСТВО

ОТ ГОЛДЪН ГЕЙТ

Вчера следобед млада жена се е хвърлила от височината на предпазна преграда № 69 на моста Голдън Гейт. Става дума за Илена Крус, ветеринарен лекар от

Флорида. Според някои свидетели тя паднала във водата с краката напред.

Извадена от катер на морската полиция, но с многобройни счупвания и вътрешни травми, тя бе откарана в болница „Ленъкс“, където състоянието ѝ се преценява от лекарите като „много тежко“.

Стомахът на Елиът се бе свил на топка и в продължение на няколко минути той остана неподвижен на стола, почти нокаутиран от непозволения удар, който съдбата му бе нанесла току-що. После прегледа броя на вестника от следващия ден, знаейки предварително какво ще прочете.

НИКАКВО ЧУДО ЗА САМОУБИЛАТА СЕ

ОТ ГОЛДЪН ГЕЙТ

За съжаление в болница „Ленъкс“ не можа да се случи чудо. Илена Крус, младата жена, която завчера се бе хвърлила от Голдън Гейт, почина вчера привечер вследствие на получените многобройни вътрешни травми (вж. вчерашния брой на *Кроникъл*).

Тази нова смърт за пореден път подновява дебата за необходимостта на моста да бъде инсталирана предпазна ограда — мярка, която Съветът за поддръжка и експлоатация на Голдън Гейт продължава да отказва.

Елиът излезе напълно съкрушен от сградата на местния вестник. В продължение на повече от час колата му бе останала, паркирана във втора паралелна колона, без да бъде вдигната от вездесъщите „паяци“. Доста нещастна утеха. Седна зад волана и се насочи към болница „Ленъкс“.

Имаше още нещо, което трябваше да прегледа на всяка цена.

* * *

Сан Франциско, 25 декември 1976 год.

Елиът е на 30 години

20 ч. 23 мин.

С опънати до скъсване нерви Елиът чакаше Илена да излезе от операционния блок. Тъй като не беше дежурен, не бяха пожелали той да бъде опериращият лекар. Пък и съзнавайки, че същия ден бе поел огромна доза хероин, той не бе настоял.

Медицинската равносметка бе катастрофална: фрактури на двата крака и двете стъпала, изкълчване на ханша и рамото, травматизъм на гръдния кош... Ударът е бил толкова силен, че бе причинил счупване и на таза, предизвиквайки тежки увреждания на съответните органи. Лекарите се опасяваха от наранявания на бъбреците и далака, докато вагинално кръвотечение подсказваше разкъсване на червата или на пикочните пътища.

Понеже не го сдържаше на едно място, той обикаляше възбудено из фойето, връщайки се час по час пред стъклените врати, които го отделяха от хирургическата зала. Бе видял вече достатъчно, за да не храни излишни илюзии.

Самият той често бе заставал зад операционната маса в опит да върне живота на пациенти с политравми^[1] и трябваше да бъде реалист: на този етап шансовете за летален изход бяха по-големи от шансовете за оцеляване. Без да се има предвид, че подобни удари обикновено предизвикваха увреждания на гръбначния стълб и на гръбначния мозък. Наранявания, които в повечето случаи ви оставят изцяло или частично парализиран...

За миг образът на Илена, напълно парализирана и закотвена в инвалидна количка, премина като светкавица през съзнанието му и се наложи върху другия образ — на изящната гъвкава плувкиня, на младата жена, която до вчера се гмуркаше и плуваше редом с делфините.

И всичко това бе заради него! Той и двойникът му бяха решили, че са спасили Илена, но всичко, което бяха сторили, бе да отложат неминуемата съдба с няколко часа. Вместо да умре, удавена от

разбесняла се косатка, Илена се бе самоубила, хвърляйки се от огромния мост. Каква прелест!

Бяха се опитали да измамат съдбата, но съдбата се бе оказала по-силна.

* * *

Сан Франциско, 25 септември 2006 год.

Елиът е на 60 години

22 ч. 59 мин.

Дъждът плющеше върху болница „Ленъкс“.

На третият подземен етаж, под светлината на дразнеща неонена лампа, Елиът разлистваше старите архиви с тридесетгодишна давност, търсейки медицинското досие на Илена.

Залата бе изпълнена с редици от метални стелажи, които се огъваха под тежестта на папките. В онази далечна епоха всички документи би трябвало да са подредени по ясна и добре подредена система, но днес цялото помещение не бе нищо друго, освен един гигантски бардак. Месеците, годините, отделенията: всичко бе объркано, разхвърляно, разпиляно.

Отваряйки трескаво всеки класьор и всяко досие, Елиът се опитваше да придаде някакъв смисъл на всичко онова, което бе преживял от три месеца насам. В началото наивно бе повярвал, че е по силите му да промени съдбата, и тя сега му бе припомнила за себе си. Защото отдавна би трябвало да си е дал ясна сметка: свободната воля, способността да въздействаш върху собствената си участ, не е нищо друго, освен глупава илюзия. Истината е, че нашето съществуване е програмирано и е безполезно да воюваш срещу този факт. Някои събития са неизбежни и часът на смъртта е едно от тях. Бъдещето не се гради последователно и постепенно. В основни линии човешкият път е вече прокаран и единственото решение, което можеш да вземеш, е да поемеш по него. Всичко — и миналото, и настоящето, и бъдещето — са излети в един неразделим слитък, отговарящ на страховитото название „орис“.

Но ако всичко е отдавна написано, кой държи писалката? Някаква висша сила? Някой Бог? Но защо? С каква цел?

Знаейки много добре, че никога не би получил отговор на този въпрос, Елиът се съсредоточи върху своето търсене и след час напрегнато ровене вече държеше в ръката си това, което му трябваше.

Приемният картон на Илена не бе изчезнал, но белезите на времето бяха направили неговото съдържание почти нечетимо. Печатните букви бяха избледнели, а влагата бе залепила някои страници една за друга. Елиът трескаво приближи страниците до неоновата тръба и успя да разчете най-важните части от документа.

Уврежданията на Илена бяха още по-жестоки, отколкото си ги бе представял, но противно на това, което бе прочел във вестника, Илена не бе починала от многобройните си вътрешни травми, а вследствие на спешна операция за премахването на мозъчен кръвоизлив.

Погледна името на лекаря, който я бе оперирал: д-р Мичъл.

Спомняше си го: Роджър Мичъл бе добър хирург, но...

Защо аз лично не съм осъществил тази операция?

Изненада се също така от отсъствието на данни от скенера. Анализирайки всички тези данни, успя да възстанови това, което по всяка вероятност се бе случило. Някъде около четири часа сутринта медицинска сестра бе съобщила за нарушения в движението на зениците, което издаваше наличието на хематом в черепната кутия. Подложили я бяха на спешна операция, но без успех.

Хематомът бе дълбок и на лошо място, усложнен от наличието на рана в един от венозните синуси, който нямаше как да бъде установен без преглед на скенер. Изключително деликатна операция, осъществена по спешност на една пациентка с дихателна недостатъчност и твърде нисък коефициент по скалата Глазгоу^[2].

Дори най-добрият хирург не би могъл да я спаси.

Освен може би, ако операцията бъде извършена малко по-рано...

Последна информация, която привлече вниманието му: часът на смъртта.

04 ч. 26 мин.

Нямаше как да не погледне часовника си.

Все още не бе настъпила полунощ.

* * *

Сан Франциско, 26 декември 1976 год.

Елиът е на 30 години

00 ч. 23 мин.

— Извадих й далака и заших част от червата — обясни д-р Роджър Мичъл на своя млад колега.

За пръв път Елиът с ужас се бе озовал от другата страна — тази на пациентите и техните близки.

— Бъбреците? — попита той.

— Не са чак толкова зле. Безпокоя се обаче от дихателната система: много от ребрата й са фрактурирани поне на две места.

Елиът знаеше какво означаваше това сведение. Подобни счупвания рязко увеличаваха рисковете от пневмоторакс, хемоторакс или дихателна недостатъчност.

— Увреждания по прешлените?

— Много рано е да кажем с точност. Може би по гръбначния стълб... Както знаеш, в този случай важи правилото всичко или нищо: може нещата да се окажат положит...

— ... така може да свърши с окончателна парализа — заключи вместо него Елиът.

Мичъл леко се намръщи.

— Трябва да изчакаме. Засега не можем да направим кой знае какво.

— Няма ли да я закараш на скенер?

— Не тази вечер, имаме проблеми със софтуера: от тази сутрин програмата непрекъснато забива и трябва отново да я рестартираме. И после — пак същото...

— Мамка му мръсна! — изкрещя Елиът и стовари юмрука си върху вратата.

— Успокой се, Елиът. Сложихме я под усилено наблюдение. Една сестра ще минава на всеки четвърт час. Както и да го гледаш...

Той се канеше да каже нещо, но се сдържа.

— Както и да го гледаш? — попита Елиът, за да го накара да си довърши изречението.

— Единственото, което бихме могли да направим на този етап, е да се молим. Да се молим да не се налага да я отваряме пак твърде скоро, защото в това състояние тя няма да издържи.

* * *

Сан Франциско, 26 декември 2006 год.

Елиът е на 60 години

01 ч. 33 мин.

Елиът се качи на горния етаж, притискайки към гърдите си старото медицинско досие на Илена. Въпреки че вече втори месец, откакто се бе отказал от операциите, той оставаше административен ръководител на болницата, което му даваше право да запази своя кабинет. Щом бутна вратата, осветлението автоматично се задейства. Застана неподвижен до прозореца, наблюдавайки дъждовните потоци, които неспирно заливаха града.

После започна да крачи из стаята със съзнание, измъчвано от едничката мисъл дали в тази ситуация би могъл да направи още нещо. Прегледа за пореден път медицинското досие на Илена, след което го остави на бюрото до дъската за шах и стилните фигури с изчистени форми, изработени от полиран мрамор. Замислен, той взе две фигури от нея: конусообразен офицер и топ с цилиндрични очертания.

Конусът и цилиндърът...

Те му напомняха за една басня, която бе изучавал по време на своето следване.

Положи конуса легнал върху бюрото и го тласна с два пръста: фигурата се завъртя в кръг. Извърши същото действие спрямо цилиндъра: той се изгъркаля по повърхността и падайки на земята, се пръсна на десетки парчета.

Двете фигури бяха понесли едно и също въздействие, но бяха поели по съвършено различни траектории. Поуката от този опит: хората реагират по различен начин на един и същ удар на съдбата. Дори ако не успявам да избягам от предопределената ми съдба, аз оставам господар и съумявам да я посрещна с достойнство и твърдост.

Усетил прилив на сили след тези разсъждения, Елиът пъхна ръка в джоба, за да извади оттам флакончето с хапчетата.

Бе преживял много мъчителен ден, който изобщо нямаше намерение да свършва. И все пак в този миг той се чувстваше учудващо спокоен.

Защото човек никога не е толкова силен, както когато води своята последна битка.

[1] Политравма: едновременно нараняване на много органи вследствие на един и същи инцидент. — Б.а. ↑

[2] Скала за измерване на коматозно състояние (Glasgow Coma Scale или GCS) — неврологична скала, целяща да даде надежден и обективен начин за установяване степените на съзнание, в което се намира даден пациент. Колкото по-ниски са степените ѝ, толкова по-дълбока е комата на пациента. ↑

19

СЕДМАТА И ОСМАТА СРЕЩА

Ако младостта знаеше...
Ако старостта можете...

Сан Франциско, 26 декември 1976 год.

Елиът е на 30 години

02 ч. 01 мин.

Болницата бе заспала под непрестанния плисък на дъжда.

Илена си почиваше със затворени очи в полумрака на малката болнична стая. Над нея бе разпростряна паяжина от апарати за вливане, а от устата ѝ стърчеше тръбичката на изкуствен респиратор.

Седнал до нея, Елиът леко придърпа нагоре одеялото, сякаш се боеше да не се простуди. Покъртен, той протегна треперещата си ръка към лицето на младата жена. Когато докосна кожата ѝ, почувства как два остри бръснача се опряха до неговото сърце.

Зад подпухналите ѝ черти и посинелите устни усети един живот, който се бореше да не угасне.

Живот, който се държеше на тънък конец.

Готов всеки миг да се скъса.

* * *

Вратата на стаята полека се отвори. Елиът се обърна, мислейки, че е влязла медицинската сестра на етажа.

Но не беше тя.

— Трябва да я оперираме! — обяви неговият двойник с недопускащ никакво възражение тон.

Елиът подскочи.

— От какво да я оперираме?

— От екстрадурален мозъчен хематом.

Обезумял, младият лекар повдигна клепачите на Илена, но никакво отклонение в статуса на зениците не издаваше наличието на хематом.

— Откъде подобно заключение?

— От доклада за смъртта ѝ. А ако я беше подложил на скенер, и ти вече щеше да знаеш това...

— По-полека — защити се Елиът, — намираме се едва в 1976 год. Апаратурата непрекъснато излиза от строя, софтуерът забива в 50 процента от случаите, това не Ви ли е познато?

Другият изобщо нямаше време да му отговори, съсредоточен да изучава дългите ленти с кардиограмите.

— Нареди да приготвят един операционен блок, бързо! — каза той, посочвайки стенния телефон.

— Почакайте, тя има многобройни увреждания на гръдния кош: ако я отворим веднага, има голям риск да не издържи.

— Да, а ако не я отворим, рискът ще се превърне в неизбежност.

Елиът помисли за миг върху този довод, преди да изрази друго съмнение:

— Мичъл никога няма да оперира Илена само по някакви предчувствия.

Другият повдигна рамене:

— Ако смяташ, че ще оставя Мичъл да я оперира...

— Е, кой тогава?

— Аз.

Елиът бе съгласен да се впише в това „аз“. Оставаше обаче още един проблем:

— Няма как да извършим операцията само двамата! Ще ни трябват най-малко един анестезиолог и една медицинска сестра.

— Кой е дежурният анестезиолог?

— Саманта Райън, струва ми се.

— Бъди в блока след десет минути! — каза той, напускайки стаята. — Ти подготвяш Илена за операцията, аз се заемам с Райън.

* * *

Шестдесетгодишният Елиът се втурна в големия, почти празен хол на етажа, където се носеше миризма на етер. За да бъде по-незабележим, той бе сменил сакото си с бяла блуза. Познаваше болницата като петте си пръста и нямаше никакви проблеми да намери залата за почивка, където се бе приютила Саманта Райън.

— Здравей, Сам — каза той, запалвайки лампата.

Привикнала към накъсания сън на нощните дежурства, младата жена веднага скочи и поднесе ръка пред очите си, за да се предпази от досадната светлина. Въпреки че физиономията на този човек не ѝ бе съвсем непозната, тя бе неспособна да я свърже с някакво име.

Елиът ѝ подаде чаша с кафе, която тя прие, отмахвайки същевременно няколко непокорни кичури коса, падащи върху лицето ѝ.

Тя бе доста необичайно момиче: тридесетгодишна, с ирландски произход, хомосексуална, практикуваща католичка. Работеше в болницата от две години, след като бе скъсала със своето семейство и се бе преместила в Сан Франциско от Ню Йорк, където баща ѝ и братята ѝ бяха стълбове в полицейското управление на града.

През следващите години Елиът и тя щяха да станат добри приятели, но по това време Саманта бе самотна, затворена в себе си и чувстваща се неуютно сред хората. Никой не знаеше да има приятели в болницата, където бе тръгнал прякорът ѝ *аутистката*.

— Имам нужда от Вас за една операция, Сам.

— Веднага ли?

— Веднага. Екстрадурален мозъчен хематом на пациентка с респираторни проблеми.

— Момичето, което е скочило от моста? — попита тя, отпивайки глътка кафе.

— Точно така.

— Тя няма да успее да се измъкне — обяви спокойно младата лекарка.

— Бъдещето ще го покаже — отвърна ѝ Елиът.

Саманта разгъна алуминиево фолио, в което имаше няколко бисквити.

— Кой ще я оперира? — попита тя, потапяйки една от тях в своята напитка.

— Аз.

— Но кой всъщност сте Вие?

— Някой, който Ви познава.

Погледът на младата жена се кръстоса с този на лекаря и за миг тя почувства, че губи почва под краката си, защото я жегна усещането, че този човек четеше в съзнанието ѝ като в отворена книга...

— Трябва да побързаме — заяви Елиът.

Саманта поклати глава.

— Мичъл е титулярът. И дума не може да става да правя нелегални операции — още утре ще съм уволнена.

— Има известен риск — съгласи се Елиът. — И все пак Вие ще ми помогнете...

— Не Ви дължа нищо — каза тя, повдигайки рамене.

— На мен — не, но дължите нещо на Сара Лийвз...

Той така и не довърши изречението си, но тя го изгледа, изплашена до смърт. Сара Лийвз беше нещастна проститутка, която бе приета в болницата преди две години в много тежко състояние — пребита и наръгана няколко пъти с нож. Оперираха я по спешност, но тя така и не оживя.

— Тъкмо бяхте започнали работа в болницата и този ден бяхте дежурна — припомни ѝ Елиът. — Вие сте добър анестезиолог, Сам, един от най-добрите, но онази вечер напълно объркахте конците...

Саманта затвори очи и за хиляден път си припомни ужасната сцена отпреди две години: лоша манипулация, два неподлежащи на смесване продукта, грешка на начинаещ лекар и бедната жена така и не се събуди.

— Вие бяхте достатъчно ловка, за да прикриете грешката си — призна Елиът, — пък и е редно да се признае, че смъртта на една проститутка не можеше никого да затрогне.

Саманта продължаваше да слуша със затворени очи. Бе допуснала тази грешка, защото бе много потисната. Цялата истина бе, че онази вечер умът ѝ бе съвсем другаде. Някъде в Ню Йорк — при своя баща, който я нарича „мръсница, парцал, малка курвичка“, при своята майка, която повтаря думата „срам“ на всеки три секунди, и при своите братя, които я притискат да напусне града.

Когато отвори очи, тя изгледа стъписана Елиът.

— Откъде знаете всичко това?

— Знам го, понеже Вие ми го разказахте.

Саманта поклати глава. Не бе посмяла да разкаже за този инцидент на никого, дори на свещеника в изповедалнята. В замяна на това от две години насам чувстваше далеч по-голяма потребност от вярата в Бог, от неуморни молитви към Него, сякаш това бе начинът да изкупи вината си. Повече от всичко на света би искала да се върне назад, да направи така, че този прокълнат ден изобщо да изчезне от календара. Колко пъти се бе обръщала с гореща молба към Небето да й даде възможността за изкупление!

— Да спасите един живот, за да изкупите една смърт... — каза Елиът, който отгатваше накъде текат мислите ѝ.

След няколко секунди колебание Саманта закопча блузата си и каза:

— Качвам се в операционната зала.

Елиът тъкмо се канеше да я последва, когато усети как ръката му започва да трепери.

Нима е дошло времето?

Той бързо се вмъкна в тоалетните, които за щастие бяха празни в този късен нощен час. Паникьосан, той чувстваше как ще изчезне. Наведе се над мивката, за да си наплиска лицето. Противно на Саманта Райън, той не вярваше в Бог, което обаче не му попречи да Му отправи гореща молба:

Оставете ме да я оперирам! Позволете ми да остана малко по-дълго!

Ала Бог, в Когото той не вярваше, изобщо не Го бе грижа на всичките му клетви и заклинания, така че Елиът нямаше друг избор, освен да се остави да бъде засмукан от меандрите на времето.

* * *

Събуди се през 2006 год., проснат във фотьойла пред своето бюро. Разтревожен, погледна електронния часовник, поставен върху една етажерка: 02 ч. 23 мин.

Все още имаше малко време при условие, че тутакси отпътува в миналото. Трескаво погълна още едно хапче, но от това не произлезе нищо. Естествено: веществото упражняваше своето въздействие само по време на сън. А той бе прекалено възбуден, за да заспи по желание. Затова хукна по коридора, повика асансьора и слезе в болничната аптека. Там намери ампула с *Хипносен* — лекарство със силен сънотворен ефект, използван при подготовката на пациентите преди анестезията. Качи се по най-бързия начин в своя кабинет и веднага грабна лекарската си чанта, за да извади от нея еднократна спринцовка. Дозира неголямо количество от медикамента, което инжектира в една от вените си. Ефектът на сънотворното не закъсня, въвличайки Елиът в страната на сънищата и химерите.

* * *

В същия миг през 1976 год, тридесетгодишният Елиът приключваше подготовката на Илена за операцията. Бе ѝ обръснал главата и се канеше да изключи респиратора. За да може да диша по време на пренасянето ѝ до операционната зала, той прикрепил към стърчащата от устата ѝ тръбичка надуваем балон и по възможно най-дискретния начин се качил в хирургическия блок.

Там го чакаха Саманта Райън и една медицинска сестра. Двойникът му обаче го нямаше, но не след дълго някой почука по стъклото. Възрастният лекар му направи знак да се дезинфекцира и Елиът отиде при него, без да пророни и дума. Най-сетне събрани заедно, двамата хирурзи издърпаха ръкавите чак до лактите и започнаха да се приготвят в пълна тишина, търкайки методично ръцете си с антисептично вещество, преди да надянат по една лека блуза и да допълнят хирургическото си снаряжение с маска, ръкавици и книжна шапка.

* * *

После двамата почти едновременно влизат в операционната зала.

Елиът застава отстрани, оставяйки своя двойник да ръководи манипулациите. Другият, много съсредоточен, много спокоен, съгласува всички действия по пренасянето на Илена върху операционната маса. Поддържа главата ѝ в подходящо положение, избягвайки всякакво извъртане или накланяне. Знае, че има увреждания на прешлените, и не иска да ги утежнява с резки движения.

Най-сетне операцията започва. Възрастният лекар чувства как в гърдите му се надига особено възбуждане: от два месеца насам е престанал да оперира и е заживял с мисълта, че никога повече през живота си няма да държи скалпел в ръката си. Движенията му са прецизни и пестеливи. С времето се бе научил да владее напрежението на тези екстремни моменти. Знае къде точно трябва да я отвори, ръцете му не треперят, всичко върви добре, докато...

— Кой ви е дал разрешение да оперирате!

Мичъл е влязъл в залата и е пребледнял от гняв. Погледът му се спира последователно върху Саманта Райън, Елиът и неговия двойник.

— Кой е този тук? — пита той, повдигайки брадичка по посока на възрастния хирург, който спокойно отбелязва:

— Не сте стерилен, доктор Мичъл, и на всичко отгоре сте пропуснали, без да забележите, един хематом.

Мичъл сърдито поднася маската към устата си и обещава:

— Тази работа няма да ви се размине така лесно!

— Бъдете така добър да се дезинфекцирате — повтаря Елиът, принуждавайки лекаря да излезе, разярен и освирепял.

Операцията продължава в обстановката на неочаквано спокойствие и ведрост. Навън бурята беснее, чува се как дъждът плющи по стъклата и тече във водосточните тръби. Младият Елиът гледа своя два пъти по-стар двойник със смесица от възхищение и недоверчивост. Възрастният Елиът остава напълно съсредоточен върху своята работа. За него е очевидно, че дори всичко да протече добре, дълбочината и размерите на хематома, съпроводени с дихателната недостатъчност на Илена, правят прогнозите за оцеляването ѝ твърде несигурни. Знае, че дори в най-добрия случай коматозното ѝ състояние ще доведе до исхемични увреждания с тежки последствия.

Какви са шансовете ѝ да се оправя?

От медицинска гледна точка, пет на сто да оживее.

И може би едно на хиляда да няма тежки увреждания.

Ала през своята дълга кариера Елиът бе свикнал да разглежда тези числа с известна доза сдържаност. Виждал бе как пациенти, на които лекарите не даваха повече от три месеца, продължаваха да живеят повече от десет години след това. Ставал бе свидетел как рутинни операции завършваха по възможно най-драматичния и неприятен начин.

Тези мисли се въртяха в главата му, когато струя кръв оплисква лицето му. Ето от това се страхуваше най-много: рана на синуса, притискана от хематома. Кръвоизливът е много силен, но той е предупредил сътрудниците си и кръвта внимателно бива попивана. Елиът полага големи усилия, за да контролира емоциите си, съсредоточавайки се единствено върху зоната на хирургическата интервенция, без да мисли, че пациентът на масата е Илена. Защото ако вместо оперираните тъкани започне да вижда нейния образ, ръката му неминуемо ще започне да трепери и погледът му може да се замъгли.

Операцията продължава спокойно и методично до мига, в който Мичъл отново нахлува в залата заедно с един от началниците на отделението. Двамата установяват тежко нарушение на правилника, но не се опитват да прекъснат операцията, която, общо взето, върви към приключване. Предусещайки първите потрепервания, възрастният Елиът се обръща към своя млад двойник и му предлага:

— Оставям те да я затвориш.

Снема блузата и шапката, маха окървавените ръкавици и поглежда ръцете си: те бяха издържали напрежението, без да трепнат, и то далеч по-дълго, отколкото бе очаквал.

— Благодаря — шепне той, без да знае съвсем точно кому отправя тази своя признателност.

Това бе неговата последна операция. Най-важната в целия му живот.

В мига, когато изчезва в гънките на времето под втрещените погледи на присъстващите, той си казва, че е успял да изпълни своя дълг.

Оттук насетне изобщо не го е страх да умре.

20

ПОСЛЕДНАТА СРЕЩА

На двадесет години човек танцува в центъра на света. На тридесет броди вътре в кръга. На петдесет върви по околността, избягвайки да поглежда както навътре, така и навън. По-късно всичко е без значение и той — привилегия за децата и възрастните — вече е невидим.

Кристиян Бобен

Сан Франциско, 2006 год.

Елиът е на 60 години

Когато отвори очи, Елиът лежеше върху студения под на своя кабинет, къпейки се в локва кръв. Мъчително се изправи и поднесе ръка към своя нос, който течеше като чешма. За пореден път кръвоносните му съдове бяха платили своята лепта за пътешествието във времето и му трябваша няколко хемостатични тампона, за да спре най-сетне кръвотечението.

Докато навън започваше да се развиделява, един въпрос не спираше да го безпокои: дали бе успял да спаси Илена?

Седна пред компютъра, за да направи справка в електронния указател. Предишната вечер търсенето по името Илена Крус бе останало без отговор. Елиът направи нов опит в рамките на Калифорния. Този път търсенето стигна до нещо: адрес в Уивървил — селище в северните части на щата.

Лъжлива писта? Лъжлива радост?

Имаше само един начин да разбере.

Напусна кабинета, слезе в приемното фоайе и след кратка спирка при машината за кафе се упъти към колата си, стояща на болничния

паркинг. Ако караше с прилична с скорост, можеше да бъде в Уивървил за по-малко от шест часа. Старата Костенурка бе също като него уморена, но той се надяваше, че и тя на свой ред щеше да издържи на изпитанието. Поне още известно време...

Пое на път рано призори. Слънцето все още не бе изгряло, но силните дъждове от предишната вечер бяха пребоядисали небето в метално синьо.

Излезе от Сан Франциско по магистрала № 101 и много бързо изгълта първите двеста километра.

Малко след Леджът напусна магистралата, за да следва панорамния път, който лъкатушеше чак до Ферндейл и заобикаляше нос Мендосино. Блъскан от огромните вълни на Пасифика, пътят следваше всяка извивка на брега, катерейки се по отвесните канари, стъпили в морската бездна. Елиът продължи да пътува покрай брега до Арката, където стъпи на магистрала №299, единствения приличен път, който пресичаше планините в направлението изток-запад. Областта бе запазила първичния си див облик и правеше впечатление с огромните си секвои, обширните защитени зони и сребристите си борове и ели.

Елиът бе карал повече от пет часа, когато достигна Уивървил, който се оказа малко откъснато от света селце в сърцето на планината. Паркира Костенурката на главната улица и влезе в една бакалия, за да попита къде живее Илена Крус. Посочиха му горски път в края на селото, по който той предпочете да тръгне пеша. След около двадесетина минути забеляза малка дървена къща, построена по склона над пътя. Някъде наблизо в гората се чуваше шумът на падащи води. Елиът се спря, прикривайки се зад голяма секвоя, оцеляла от масовата сеч, провеждана тук преди около век. Сложи и двете си ръце на челото, за да се предпази от непослушните отражения на светлината в клоните на дърветата и присви очи.

Една жена седеше под стряхата на хижата с лице към заснежените планини.

Този следобед Елиът я видя само откъм гърба, но дори и за секунда не се усъмни, че беше тя.

Двамата бяха разделени в продължение на тридесет години. Сега бяха разделени от тридесетима метра.

За миг той бе почти убеден, че ще прекоси това пространство, че ще ѝ разкаже всичко, че ще я притисне в прегръдките си и че ще усети

още веднъж уханието на косите ѝ.

Но вече бе прекалено късно. Последните му пътешествия във времето значително го бяха изтозили. Повече от всякога знаеше, че животът е зад гърба му и че окончателно е загубил битката с болестта, която го разяждаше.

Тогава той седна до ствола на това хилядолетно дърво и се задоволи само да я съзерцава.

Въздухът бе свеж, покоят — пълен и в това самотно и безметежно място Елиът най-сетне се почувства освободен от тежестта на времето и от мъката си.

За пръв път през целия си живот той бе в мир със себе си.

* * *

Сан Франциско, 1976 год.
Девет часът сутринта.

Елиът е на 30 години

От операцията на Илена бяха изминали два дни. Младата жена бе излязла от комата преди няколко часа, но изгледите да прескочи трапа все още бяха твърде неясни.

Обстоятелствата, при които бе протекла операцията, бяха хвърлили бомба в болницата, предизвиквайки най-вече скептицизъм и съмнения. В продължение на няколко часа ръководителите се бяха питали каква посока на поведение да изберат. Трябваше ли да подадат сигнал в полицията с риска да подрият престижа на болница „Ленъкс“? Директорът на лечебното заведение и началникът на хирургическото отделение държаха твърде много на своята репутация, за да подпишат показания, в които би трябвало да се говори за „мъж, дошъл неизвестно откъде“ и „разпаднал се неясно как насред операционната зала пред очите на присъстващите след извършване на мозъчна операция“. Задоволиха се с наказание, което се състоеше в това, че на Саманта и Елиът им бе отнето правото да оперират в продължение на два месеца.

Младият хирург тъкмо бе известен за временното си отстраняване от работа и се готвеше да излезе от болницата, когато

една медицинска сестра го повика:

— Обаждане за Вас, докторе! — извика тя, подавайки му телефонната слушалка.

— Ало?

— Аз съм отсреща — разнесе се гласът на неговият двойник. — Ела да се видим.

— Отсреща?

— При Хари. Да ти поръчам ли нещо?

Без да си дава труда да отговаря, Елиът затвори слушалката и пресече улицата.

Мъглата беше такава, че не можеше да си види върха на обувките. Вятърът търкаляше валма от влага, обгръщайки уличните лампи и колите с подвижните им пипала. *Хари'с Дайнър* бе ресторант, разположен в железен вагон, намиращ се точно срещу входа на отделението за спешна помощ. Направата му, присъща за петдесетте години на ХХ в., му придаваше ретро стил. Елиът бутна вратата и се озова сред своите колеги — лекари и медицински сестри, — дошли да изгълтат набързо сутрешната си закуска, преди да застъпят на дежурство.

В дъното на опушената зала той забеляза своя двойник, седнал на масата пред чаша с кафе.

— Е? — попита Елиът, сядайки на обшитата с изкуствена кожа пейка.

— Тя е прескочила трапа.

— Илена е жива, в бъдещето?

Възрастният лекар кимна с глава.

За миг Елиът все още остана недоверчив, а след това попита:

— Последствия?

Но двойникът му избягна този въпрос:

— Слушай, хлапе, тя е жива. Спасихме я...

Елиът реши да повярва на това твърдение и следващите няколко минути двамата мъже седяха един срещу друг в пълно мълчание, обединени от някакъв вид почти религиозно смирение.

Лицата им бяха изопнати, а под очите и на двамата се очертаваха сини кръгове. Личеше си, че бяха изтощени от недоспиването и нервното напрежение, натрупано през последните дни. Хвърлили бяха

всичките си сили в необикновена схватка със съдбата, от която очевидно бяха излезли победители.

Пръв не издържа младият Елиът: по бузите му потекоха сълзи на умората, за които самият той не бе наясно дали го облекчаваха, или го потапяха в още по-голям смут.

Смутен, той си потърка клепачите и обърна глава към прозореца. Навън мъглата се стелеше на белезникави вълни, заливайки тротоарите и противопожарните кранове.

— Всичко ще се оправи, хлапе...

— Не, нищо няма да се оправи! Загубих всички мои любими хора: Мат! Илена! И всичко това заради Вас!

— Може би, но нищо не може да се направи: ти трябва да държиш на своите обещания, както аз удържах моите...

— За Вас е много лесно да се каже!

— Вече обсъждахме този въпрос! Слушай, не знам какво беше това чудо, което ни споходи, но ние с теб успяхме да спасим Илена. Затова недей да разваляш всичко. Живей си живота, както обеща да го живееш, защото ако има поне едно нещо, в което съм абсолютно сигурен, то е, че чудеса два пъти не стават.

— Ще бъде много трудно да се издържа на всичко това...

— Следващите години ще бъдат трудни — съгласи се Елиът. — После нещата ще тръгнат далеч по-добре. Ти си способен да понесеш всичко това, но трябва да го направиш сам.

Елиът го изгледа, смръщил вежди. Другият обясни:

— Днес е последният път, когато се виждаме, хлапе.

Елиът повдигна рамене.

— Вие повтаряте това всеки път.

— Този път е самата истина. Повече не бих могъл да се върна, дори и да искам.

С няколко думи той му разказа историята с хапчетата: обстоятелствата, при които се бе сдобил с тях, неочаквания ефект, който те бяха произвели върху него и който му бе позволил всички тези пътешествия във времето...

Той още не бе свършил своя разказ, а Елиът вече гореше от желание да му зададе хиляди въпроси. Възрастният мъж обаче побърза да се изправи, за да излезе от заведението. Младият хирург разбра, че

няма да научи нищо повече и че това наистина ще бъде последният път, когато двамата се срещат.

Тъй като щяха да бъдат заедно още няколко секунди, той усети как го залива мощна вълна от емоция, която изобщо не бе предвидил. Преди две нощи, по време на операцията на Илена, неговият двойник го бе ослепил с майсторството и способността си да взема правилните решения. Сега съжаляваше, че не бе имал повече време, за да го опознае по-добре.

Възрастният лекар се спря, за да закопчае палтото си. Усещаше, че е време да замине, но с натрупания опит знаеше, че има на разположение една или две минути.

— Бих предпочел да не се изпарявам наскред това кафе...

— Наистина, това сигурно ще ми докара някои неприятности.

В мига на раздялата шестдесетгодишният Елиът с простицьк жест сложи ръка на рамото на тридесетгодишния Елиът, след което тръгна да се отдалечава.

Той почти бе достигнал до вратата, когато се обърна за последен път и отправи знак с глава на Елиът. Погледите им се срещнаха и в очите на своя по-млад двойник долови нещо, което вече бе забелязвал в очите на някои пациенти: тъгата на хората, така и не успели да се излекуват от своето детство.

Вместо да излезе от заведението, той се върна обратно. Имаше да каже още нещо на своето по-младо „аз“: фраза, която самият той бе чувал през годините, но която никой никога не си бе направил труда да изрече на самия него.

Една много проста фраза, за разбирането на чийто смисъл обаче той бе вложил цял един живот.

— Всичко, което си преживял, не е безсмислено...

Отначало младият хирург не разбра за какво наемкваше неговият двойник. Но последният повтори своята фраза:

— Всичко, което си преживял, не е безсмислено...

— Какво?

— Самоубийството на мама, крошетата, с които те гоцаваше татко...

Шестдесетгодишният Елиът остави изречението си недовършено, тъй като си даде сметка, че гласът му почти не излиза от

гърлото. Трябваше да си поеме въздух и да поуспокои дишането, преди да повтори фразата, превърнала се почти в молитва:

— Всичко, което си преживял, не е безсмислено.

— Знам — излъга Елиът, смутен от неочаквания обрат на разговора.

— Не, ти не го знаеш все още — каза меко онзи, в когото Елиът щеше да се превърне след време. — Ти все още не го знаеш...

Тогава между двамата мъже възникна нещо като взаимно участие, като съвършен сговор, продължил колкото трае едно мигване на клепачите, докато възрастният Елиът не бе разтърсен от тръпките, известяващи завръщането му в бъдещето.

— Сбогом, хлапе! — извика той, отдалечавайки се с бърза крачка. — Ти си на ход сега!

Елиът седна обратно на масата. През прозореца той гледаше как неговият двойник изчезва в мъглата.

Очевидно никога повече нямаше да го види.

21

ДА ЖИВЕЯ БЕЗ ТЕБ...

*Животът би преминал като огромен
печален замък, из който се реят всички ветрове.*

Луи Арагон

1977 год.

Елиът е на 31 години

Лятна нощ в Сан Франциско.

С поглед, зареян в нищото, Елиът пуши цигара на любимото си място за уединяване — покрива на болницата. Градът се простира в нозете му, но той не му обръща никакво внимание. Не е виждал Илена, откакто я прехвърлиха в Маями, и умира от мъка.

Внезапен порив на вятъра вдига облаче прах. Младият хирург поглежда часовника си, а после смачква угарката от цигарата си. След пет минути му предстои операция, шеста за деня.

Да живее като призрак, да се опиянява от работа, да се нагърбва с всички дежурства...

За да не се остави да умре.

* * *

Илена отваря очи, когато денят вече изгрява над Маями.

Шест месеца вече тя е просната върху болничното легло с опустошено тяло, с натрошени крака. Преживяла е вече четири операции, ала това все още далеч не е краят.

В душата ѝ пък е още по-зле. Всичко е хаос, зверове, които реват и вият, врати, които се блъскат и скърцат.

Говори малко, отказва всички посещения: на Мат, на колегите си от аквапарка...

Чувства се толкова ранима. Безсилна. Безпомощна.

Как да се изтръгнеш от обятията на болката и на срама?

* * *

Със свален гюрук Мат кара като бесен по магистралата, водеща към Сиатъл. Внезапното и жестоко скъсване с Елиът е опустошило живота му. Той също е изгубил всичките си хоризонти и всичко, в което е вярвал дотогава. Чувства се самотен и нещастен. Тогава неизбежно си мисли за Тифани — момичето, пълно с изненади, което той бе имал глупостта да изпусне. Сега е готов на всичко, за да я намери отново. Вече месеци наред през почивните дни неуморно кръстосва четирите краища на страната. Единствената му отправна точка е нейното име и един телефонен номер, който отдавна е невалиден.

Защо тя? Мат дори не си поставя този въпрос. В замяна на това е сигурен в едно нещо: трябва да намери тази жена, защото предчувства, че тя може да бъде опората в неговия живот.

Неговият стожер.

1978 год.

Илена е на 32 години

Януари, център за рехабилитация във Флорида. Тихо звучи ноктюрно от Шопен.

За пръв път от век насам върху Маями се сипе сняг. Млада жена в инвалидна количка съзерцава през прозореца белите леки снежинки, които кръжат и се носят във въздуха.

Защо ли не успях да умра... — съжالياва Илена.

* * *

Краят на август, затънтено селце някъде в Тексас.

Момичето на бара гледа своето отражение в огледалото.

Само преди три дни бе отпразнувала тридесет и петия си рожден ден. *Празник ли? По-скоро погребение...* — мисли Тифани, нагласявайки своята униформа.

От няколко седмици тя се е върнала в бащиния си дом и дните ѝ минават в това да поднася бира на местните селяндури, които не се свенят да надзъртат в деколтето ѝ. Завръщане в първоначалната точка; завръщане към онзи живот, който бе напуснала седемнадесетгодишна, за да опита късмета си в Калифорния. Навремето всички я намираха красива като принцеса. Умееше да пее, да танцува, да играе комедийни роли, но това не се бе оказало достатъчно, за да надмогне съдбата си нито в Сан Франциско, нито в Холивуд.

— Ще ми донесеш ли една, хубавице? — измъква я от унеса дрезгавият глас на брадясал клиент, вдигнал високо празната си халба.

Тифани въздъхва. Мечтите ѝ за успех и кариера са погребани.

Горещината е непоносима. Прозорците са широко отворени и през тях внезапно долита скърцане на гуми пред бара, а няколко секунди по-късно в него вече е влязъл нов клиент.

Отначало тя не вярва на очите си, но после все пак е принудена да признае, че „това наистина е той“.

Не го е забравила и често е изпитвала съжаление, че го е напуснала, без да даде възможност на историята им дори да започне. Той обикаля с поглед залата и очите му засияват.

Тогава тя разбира, че е дошъл за нея и че понякога животът ни прави подаръци, когато най-малко ги очакваме.

Мат се приближава, почти срамежлив:

— Търсих те навсякъде.

Тифани му отговаря:

— Изведи ме оттук.

1979 год.

Елиът е на 33 години

Есен е. Докато Елиът прекарва няколко почивни дни в Сицилия, серия от земетресения разтърсва Южна Италия. Без да се замисля, той

се записва доброволец, за да помогне на спасителните операции, и така се озовава в екип на Червения кръст в Санта Сиена — малко градче, разположено по склона на планината. Този епизод ще се превърне в начало на дълго сътрудничество с тази световна организация, но той все още не знае това. В старото селище отключено свлачище е отнесло всичко по пътя си: къщи, коли...

Под камшиците на проливен дъжд спасителите се ровят из калните маси. Намират двадесетина тела, но и мнозина оцелели, затиснати под развалините.

Нощта почти е паднала, когато чуват стонове на шестгодишно момченце, заклещено на дъното на един кладенец. За да огледат обстановката, спускат в него факла, завързана за края на въже. Дупката е дълбока и градежът на кладенеца, който се е слегнал и поддал, заплашва да се срути всеки момент. Хлапето е потънало в кал, стигаща му до гърдите, а равнището на водата непрестанно се покачва. Опитват се да го измъкнат с помощта на въжето, но детето няма сили да удържи опъна и то му се изплъзва.

Рискувайки да мине за луда глава, Елиът се връзва с въжето през гърдите и слиза на дъното на кладенеца.

Всъщност изобщо не става въпрос за каквато и да било храброст. Той знае, че днес не е денят на неговата смърт. Научил е достатъчно за своето бъдеще, за да е сигурен, че ще живее *най-малко* до шестдесетгодишна възраст.

Така че през следващите двадесет и седем години той е донякъде „безсмъртен“...

1980 год.

Илена е на 34 години

Зима е. Ветровете се разхождат по пустинния плаж. Подпирайки се на бастун, Илена изминава няколко метра, преди да се строполи върху мокрия пясък.

Лекарите ѝ казват, че още е млада, че има желязна воля и че един ден ще проходи почти нормално. Очаквайки той да настъпи, тя се тъпче с обезболяващи лекарства, но дори те не помагат: болката все още е вездесъща: в тялото, в главата, в душата.

* * *

8 декември — болница „Ленъкс“ — зала за отдых на медицинския персонал.

Излегнат на един диван, със затворени очи, Елиът почива между две операции. Разговорите на колегите жужат в ушите му: за или против Рейгън? Кой в *Далас* е стрелял срещу Джей Ар? Кой е слушал последното парче на Стиви Уондър?

Някой включва телевизора и внезапно:

Тази нощ в Ню Йорк бе убит Джон Ленън. Трагичният инцидент е станал в близост до Дакота Билдинг, а убиецът е неизвестен маниак на име Марк Чапман. Въпреки бързо оказаната му медицинска помощ лекарите от болница „Рузвелт“ не са могли да направят нищо за спасяването на бившия член на групата „Бийтълс“.

1981 год.

Напа Вали е окъпана в слънце.

Мат и Тифани се разхождат, държейки се за ръце, между лозовите насаждения. От три години насам между тях цари пълно разбирателство, съвършена хармония, щастие, за каквото може само да се мечтае...

Дали са много хората на тази земя, с които човек би могъл да живее щастливо? Дали любовта би могла да трае цял живот?

1982 год.

Два часът сутринта, в стаята на малко апартаментче в „Лоуър Хай“.

Елиът се измъква от леглото, опитвайки се да не събуди жената, която спи до него. Срещнал я е само няколко часа по-рано в един бар в центъра на града. Събира своите слипове, дънки, риза и мълчаливо започва да се облича. Тъкмо да се измъкне навън, и се разнася гласът ѝ:

— Отиваш ли си?

— Да, но ти не ставай. Ще дръпна секретата след себе си.

— Аз всъщност се казвам Лиза! — мърмори момичето, изчезвайки под завивката.

— Знам.

— А защо тогава ме наричаше Илена?

1983 год.

Мат и Тифани лежат прегърнати в своето легло. Току-що са се любили.

Една сълза се стича по бузата на младата жена. Вече пета година безуспешно се опитват да си родят дете.

Тя току-що е навършила четиридесет.

1984 год.

Минават дните, седмиците, годините...

За Илена животът отново е придобил смисъл.

Тя вече върви: куцук-куцук, с клатушкане, със залитане, с провлачване на крака. Но все пак върви.

Невъзможно е да се върне към предишната си работа, но натрупаният опит е безценен. Преливайки от енергия, тя води курс по морска биология в Станфордския университет и е избрана в ръководството на „Грийнпийс“, вземайки активно участие в новите кампании срещу погребването на радиоактивни отпадъци в моретата и океаните, и участвайки в основаването на първите европейски клонове на организацията в Париж и Лондон.

* * *

В Сан Франциско отново е лято.

Сноп слънчеви лъчи осветява като прожектор болничната зала.

Елиът си взема кутия „Кока-кола“ от автомата, сядна на един от фотьойлите и се оглежда около себе си.

Телевизорът е включен на нов кабелен канал, наречен MTV. На екрана млада певица се търкаля сладострастно по пода, извършвайки цяла поредица недвусмислени движения, които не оставят скрити никакви подробности от бельото ѝ: началото на явлението Мадона.

В болницата цари учудващо спокойствие. На една малка масичка някой е забравил Рубик куб. Елиът го взема и с няколко ловки движения възстановява единството на цветовете върху всяка от шестте му страни.

Както всички, и той има своите добри и лоши дни. Днес като че ли е един от добрите. Без да си дава много ясна сметка защо, той се чувства спокоен и ведър. В други моменти обаче е по-трудно: самотата се смесва с умората, за да го повлече към пропастта на тъгата и униението. Бързо, има нужда от него, предстои операция! Само за миг животът отново придобива смисъл.

Благословен занаят.

1985 год.

Верона, в ранната пролет.

От десет дни Елиът е в Италия за участие в конгрес по хирургия. Ако си спомня добре какво му е разказал неговият двойник, днес трябва да срещне майката на своята дъщеря.

Седнал на терасата на едно ресторантче, той съзерцава слънцето, което залязва над пиаца „Бра“. Оранжевите лъчи гаят стените на Арена ди Верона — великолепия римски амфитеатър, който оформя площада.

— За Вас, господине... — скланя се над главата му келнерът, поставяйки пред него чаша мартини, в което плават две маслини.

Елиът смуче своя аперитив, чувствайки нарастващо безпокойство. Какво точно се изисква от него? Знае, че има среща със своята съдба, но се бои да не пропусне важното събитие. В главата му

току прозвучават думите на неговия двойник. Те датират отпреди десетина години, но той дори и за миг не ги е забравял:

На 6 април 1985 година, по време на един конгрес по хирургия в Милано, ще срещнеш една жена, която ще прояви интерес към теб. Ти ще отвърнеш на нейните аванси и ще прекарате заедно уикенда, през който ще бъде зачената нашата дъщеря.

Всичко това изглежда изключително просто, само дето днес е 6 април, вече е почти седем часът и той продължава да чака идването на някаква знойна италианка, която ще му се обясни в любов.

— Мястото свободно ли е?

Той вдига глава с изненада, защото фразата е произнесена на английски, при това с нюйоркски акцент. Пред него е застанала млада жена в бледорозов костюм. Може би е забелязала броя на „Интернешънъл Хералд Трибюн“, който лежи на масата пред хирурга... Във всеки случай изглежда очарована, че е намерила свой сънародник.

Елиът кимва с глава и я кани да седне. Казва се Памела, работи за голяма хотелска верига и е във Верона по работа.

Това тя ли е? — пита се той, доста разтревожен. — *По всяка вероятност е тя. Всичко съвпада.* В крайна сметка неговият двойник никога не е уточнявал, че жената трябва да е италианка... Оглежда я внимателно, докато тя си поръчва чаша валполичела^[1]. Типична за осемдесетте години хубост: дълги крака, пищни форми, руси коси с много обем, стил „работеща жена“.

Когато им поднасят аперитива, те вече са преминали етапа на представянето и разговорът се завърта около „героите“ на нова Америка: Рейгън, Майкъл Джексън, Спилбърг, Карл Люис... Елиът е включил на автопилот. Поддържа своята роля в разговора, но умът му е другаде.

Странно все пак, не съм си я представял такава...

Някак си не може да си представи, че тази жена ще стане майка на неговата дъщеря! Трудно му е да обясни защо. На пръв поглед всичко ѝ е наред. Освен че говори глупости, че мненията ѝ по всички

въпроси са предвидими, че е републиканка, че — ако говорим с лексикални термини — винаги би предпочела глагола *имам*, отколкото *съм*, и че в погледа ѝ отсъства тази малка искрица, този допълнителен блясък, наречен очарование.

Да, но ето: ако не бе срещнал своя двойник, никога не би предположил, че този флирт ще приключи с раждане!

И въпреки всичко много странно, че съм се оставил да ме подведе бръщолевенето на тази жена...

Разбира се, след няколко часа глуповато дърдорене би могла да се очертае и перспективата за нощ, изпълнена със секс, но и тогава, въпреки неоспоримите предимства на Памела, Елиът не бе сигурен, че това непременно ще бъде кой знае какво удоволствие.

Вечерята продължи в ритъма на поднасяните специалитети: *pasta e fasoi*, ризото Амароне, телешко филе с таледжо^[2], всичко това щедро поръсено с прекрасно червено бардолино.

На площада уличните лампи вече осветяват Палацо Барбиери — сградата на днешното кметство, — както и широкия павиран тротоар, където въпреки късния час се разхожда разноцветна и шумна тълпа веронци.

Елиът иска сметката, но тъй като тя се бави, решава да я плати направо на ресторантския бар. Докато оберкелнерът смята колоните с цифри, вади цигара от джоба си и я поднася към устните си. В мига, в който се готви да щракне запалката си, едно пламъче обгаря върха на цигарата му.

— Биваше си го Вашето изказване тази сутрин, докторе.

Елиът вдига очи към своята събеседничка: жена на тридесетина години, седнала на висока табуретка пред чаша бяло вино.

— И Вие ли сте на конгреса?

— Джулия Батистини — представя се тя, подавайки му ръка. — Хирург от Милано.

Тя има зелени очи и необикновени рижи коси, в които няма нищо италианско.

Погледът на Джулия се кръстосва с неговия и той забелязва в очите ѝ малкия брилянт, който напразно бе търсил у Памела: очарованието.

С голямо облекчение разбира, че *именно тази жена*, а не другата, ще стане майка на неговата дъщеря!

— Би ми било приятно да си побъбря и повече с Вас — започва Джулия, — но...

— Но какво?

Тя посочва с поглед към терасата:

— Струва ми се, че Вашата приятелка Ви очаква...

— Струва ми се, че тя не е моята приятелка.

На устните ѝ грейва едва забележима усмивка — скромният триумф на жената, готова да се бори със своята съперница.

В такъв случай...

1986 год.

Елиът е на 40 години

Сан Франциско, 5 часът сутринта. Отвратителен звън на телефона и разговор с Европа без оглед на каквито и да било правила за часовата разлика. Женски глас с италиански акцент, опитващ се да го изненада с нещо, което отдавна му е добре известно.

Елиът грабва самолета за Милано, скача в първото такси на път за болницата, изкачва пеша четири етажа, чука на вратата на стая 466: здрасти, Джулия, здрасти, нов кавалере на Джулия, здрасти, докторе, здрасти, сестро.

Най-сетне се приближава до люлката. Бебетата са му нещо познато, вижда ги всеки ден в болницата, но това тук е различно. Това е неговото бебе. Отначало се бои, че няма да почувства нищо, но после то отваря очи, поглежда го и с едно примигване на клепачите го привързва към себе си до края на живота.

Навън февруари е в силата си — сняг, студ, задръстване, автомобилни клаксони, „карай, бе, педераст“, замърсяване. В тази стая обаче всичко е само топлина и доброта.

— Добре дошла, Анджи...

1987 год.

И животът отново кипи.

Изведнъж е проблеснал краят на тунела, обърнала се е една страница, върнала се е светлината, която никой не е очаквал.

Едно бебе се е появило вкъщи и всичко е надолу с главата: навсякъде се търкалят биберони, пакети с пелени, адаптирано мляко за двегодишно дете.

Пет месеца — първото зъбче. Още пет месеца — първите самостоятелни крачки.

Всичко, което не е свързано с нея, изглежда смехотворно. 19 октомври, срив на борсите, Черният понеделник, *Дау Джонс*, който се е сринал с 20 процента.

И какво от това?

1988 год.

Анджи е гладна! Анджи иска бисквитка! Анджи е жадна! Анджи иска кока-кола.

* * *

Ето че идва Коледа. Къщата е украсена, в камината приятно пукат цепениците и огънят излъчва своята топлина.

Елиът е взел китарата и се мъчи да налучка мелодията на хита *С теб или без теб*^[3], съчинявайки своя неповторима версия.

Легнал върху килима, Нехранимайко бди над цялото домочадие.
А Анджи танцува пред пламъците.

1989 год.

Анджи е на три години. Вече може да изписва своето име с главни букви, чертаейки ги внимателно с огромен флумастер.

* * *

24 март, петролният танкер *Ексон Валдес* претърпява крушение край бреговете на Аляска, изливайки триста хиляди тона суров петрол

и предизвиквайки небивало замърсяване. CNN отразява силната реакция на „Грийнпийс“ в лицето на нейния нов говорител: Илена Крус.

* * *

През октомври Мстислав Ростропович свири на виолончело върху Берлинската стена, която пада в присъствието на ликуващата тълпа.

По телевизията обясняват, че това е краят на студената война и че занапред хората ще живеят щастливи в един свят, изпълнен с демокрация и пазарна икономика...

1990 год.

Пред киното се вият опашки.

В първата изобилстват семействата и се чуват детски гласчета. Елиът и Анджи чакат да си купят билет за *Малката русалка*, последния анимационен филм на Уолт Дисни, докато на другата се редят, за да видят Мег Райън в *Когато Хари срещна Сали*.

Анджи е поуморена и дърпа баща си за ръкава на ризата: знак да я вземе на ръце.

— Внимание, излитаме! — вика той и я подхвърля във въздуха.

Когато вдига момиченцето, Елиът извърща глава и съзира... Мат и Тифани, които стоят на другата опашка. Размяна на погледи, която трае половин секунда, но която протича като че ли на забавен каданс. Елиът усеща как сърцето му спира да бие. Изминали са почти петнадесет години, откакто двамата не са разменили и дума. Тифани гледа Анджи с тъжна усмивка, след което извърща глава. После двете „двойки“ влизат в различни зали на киното.

Времето за обяснение все още не е дошло.

Но един ден, може би...

1991 год.

Елиът и Анджи са се впуснали в приготвянето на сладки по сложна рецепта. Ослепителна усмивка озарява лицето на малкото момиченце. Цялата ѝ уста е изплескана с червен сироп. Привечер е, въздухът е приятен, прекрасна оранжева светлина се процежда през прозорците на кухнята.

До микровълновата печка работи телевизорът, но звукът му е спрял. Няколко неясни изображения от Кувейт: операцията „Пустинна буря“, първата военна акция на съюзниците срещу Ирак.

По радиото U2 пеят своя хит *Mysterious Ways* и Анджи акомпанира на Боно и компания, отброявайки такта с дървена шпатула.

Елиът обезсмъртява този миг с помощта на портативната си видеокамера. Той винаги съумява да уреди нещата така, че да прекарва колкото се може повече време с нея, дори в ущърб на своята кариера. Продължава все така да обича професията си, но отказва да направи компромисите, които биха му позволили да се изкачи по-бързо по служебната стълбица. Мнозина други бяха успели да го изпреварят, а той не бе направил нищо, за да ги настигне. Да бъде добър хирург в очите на своите пациенти, това е достатъчно и напълно задоволява самолюбието му.

И после, дъщеря му има предимство пред всичко останало. Сега той разбира своч двойник и всички усилия, които бе положил, за да спаси Илена, без да жертва Анджи. Ала радостта, която изпитва, когато гледа своята дъщеря, понякога се засенчва от смътна тревога. Животът отдавна го е научил, че миговете на щастие обикновено се плащат скъпо и прескъпо, и той е усвоил много добре този урок. От шест години съществуването отново е сладко, но Елиът знае, че всеки миг то може да спре или да се преобърне.

Проблемът с щастieto е, че човек се пристрастява много бързо към него...

1992 год.

Анджи е на шест години, пада ѝ първото зъбче...

С прекрасна беззъба усмивка тя седи на стъклената маса в хола и пише своите домашни.

Видимо недоволен, Елиът влиза в стаята и поглежда строго към своята дъщеря:

— Колко пъти съм ти казвал да гасиш телевизора, когато пишеш домашните си?

— Защо?

— Защото за да работиш добре, трябва да си много съсредоточен.

— Ама аз съм съсредоточена!

— Недей да хитруваш с мен!

Той грабва дистанционното, скрито под една възглавничка, и се кани да угаси телевизора, ала пръстът му се парализира върху копчето.

На екрана известен репортер взема интервюта в Рио де Жанейро, където протича втората „Среща за Земята“ на световните ръководители. В продължение на няколко дни представителите на великите сили ще обсъждат състоянието на околната среда и климата на нашата планета. Репортерът е поканил представителката на световноизвестна природозащитна организация. В продължение на немалко телевизионно време тя описва убедително и настойчиво климатичните промени и пораженията върху биологичното разнообразие. Еколожката има огромни очи, от които струи едва доловима меланхолия. Докато говори, името ѝ се изписва в долната част на екрана: Илена Крус.

— Татенце, кажи ми защо плачеш?

1993 год.

Почти шест и половина сутринта е. Елиът се измъква от леглото, преди будилникът да се е задействал. Изпод одеялото се подава дълга тъмнокафява коса: тази на стюардесата, която бе срещнал снощи на летището. Бе отишъл там, за да изпрати Анджи, която заминаваше да прекара няколко дни с майка си в Италия.

Излиза безшумно от стаята, минава под душа и припряно се облича.

В кухнята взема бележник и се готви да надраска бележка до спящата, но се оказва, че е забравил името ѝ. Затова се задоволява с минималното в такива случаи:

На излизане би ли оставила ключовете в пощенската кутия?

Благодаря за тази нощ.

До някой от следващите дни.

Доста калпаво, съзнава го, но положението е такова. Връзките му не надхвърлят повече от седмица. В крайна сметка това е въпрос на избор: отказва да се обвързва, без да чувства любов. В противен случай би било проява на подлост и страхливост. Пък и донякъде това е начинът, който той е намерил да остане верен на Илена.

В крайна сметка съществуват правила, които биха могли...

Изгълтва нетърпеливо кафето, грабва някаква съсухрена поничка и излиза от къщи, за да отиде на работа. Навън прибира вестника, за който е абониран. На първа страница е поместена огромна снимка: ръкостискането между Рабин и Арафат под внимателния поглед на Бил Клинтън.

1994 год.

Мека привечер в края на лятото. Небето е бледолилаво с червени отблясъци. Елиът паркира своята вярна Костенурка пред Марина Грийн. Успял е да се измъкне, за да не се връща прекалено късно, но знае, че Тереза — бавачката, която е наел да се занимава с детето — си е тръгнала преди повече от час.

— Анджи! — вика той, отваряйки вратата. — Аз съм.

Тя вече е на осем години, но всеки път, когато я оставя сама, е обсебен от неизменна тревога.

— Анджи! Къде си, миличка?

Дочува ситни стъпки, които слизат по стълбите, но когато вдига глава, открива, че хубавото ѝ личице е обляно в сълзи.

— Какво се е случило, бебчо? — пита я той, втурвайки се към нея.

Тя се хвърля в прегръдките му, чувствайки се най-нещастното момиченце на света.

— Нехранимайко! — най-после успява да пророни тя между две хлипания.

— Какво е направил Нехранимайко?

— Той... той е умрял.

Елиът я взема на ръце и двамата се качват в стаята. Наистина старото куче лежи, сякаш е заспало, върху своето килимче.

— Ще го лекуваш ли? — пита малкото момиченце.

Докато Елиът преглежда животното, хлипанията на Анджи се смесват с настойчиви молби:

— Моля те! Излекувай го, татенце! Излекувай го!

— Той е умрял, бебчо, не може да бъде излекуван.

— Моля те! — вика тя, падайки на колене.

Той я вдига и я отвежда в нейната стая.

— Нехранимайко беше много стар, нали знаеш. Цяло чудо е, че живя толкова дълго.

Но тя все още не е готова да чуе подобни думи. Засега мъката е прекалено силна и нищо не може да я смекчи.

Ляга си в своето легло и забива глава във възглавницата. Елиът присяда до нея, опитвайки се да я утеши с каквото може.

Утре тя ще се почувства малко по-добре.

На другия ден двамата се качват на колата и пътуват почти час, докато пристигнат в малката гора край Ингълуд, на север от Сан Франциско. Избират усамотено място, недалеч от едно голямо дърво, и Елиът изкопава доста дълбока дупка с помощта на лопатата, сложена предвидливо в багажника на Костенурката. Щом свършва, полага на дъното ѝ тялото на лабрадора и го затрупва с пръст.

— Смяташ ли, че има рай за кучетата? — пита го малката му дъщеря.

— Не знам — отвръща Елиът, покривайки гробчето с листа и клони. — Във всеки случай, ако има такова място, сигурен съм, че Нехранимайко ще е там.

Без да пророни и дума, тя кимва с глава и сълзите отново потичат по бузите ѝ. Нехранимайко винаги е бил част от нейната вселена.

— Изобщо не мога да повярвам, че никога повече няма да го видя.

— Знам, миличка, много е трудно да загубиш някого, когото обичаш. Няма нищо по-тежко от това на света.

Елиът проверява дали всичко е наред, после предлага на дъщеря си:

— Ако искаш, можеш да се простиш с него.

Анджи пристъпва към могилката и произнася със сподавен глас:

— Сбогом, Нехранимайко. Ти беше супер куче...

— Да — съгласява се Елиът, — ти беше върхът.

После двамата се връщат в колата и поемат към града. През целия обратен път в колата цари пълно мълчание. Тъй като са заслужили поне малка утеха, Елиът предлага да спрат пред най-близкия „Старбъкс“.

— Да ти предложи един горещ шоколад?

— Добре. Но с яйчен крем!

Настаняват се на маса за двама и след като си изплесква половината лице с бития крем, Анджи го пита:

— Всъщност ти откъде го взе нашето куче?

— Никога ли не съм ти разказвал?

— Не.

— Ами виж, отначало ние двамата с него не се обичахме кой знае колко...

1995 год.

— Татенце, ще гледаме ли *Играта на играчките*?

— Това пък какво е?

1996 год.

— Татко, може ли да гледам *Ромео и Жулиета*? Обожавам Леонардо!

— Написа ли си домашните?

— Да, заклевам се!

1997 год.

Следобед, декемврийски ден. За пръв път Анджи е предпочела да отиде на кино със своите приятелки вместо с него.

Подобно на милиони други тийнейджърки, и тя е нетърпелива да види как Ди Каприо целува Кейт Уинслет на носа на „Титаник“.

Спокоен, Елиът си приготвя кафе в кухнята. Всичко е наред. Откъде тогава идва това усещане за самотност?

Качва се на етаж и отваря вратата към стаята на Анджи. Тя е излязла, оставяйки музиката да свири. От колоните на уредбата гърми хитът на Спайс Гърлс *Wannabe*. На стената, редом с нетленното Семейство Симпсън, са окачени постери на телевизионни сериали, за които изобщо не е чувал: *Приятели*, *Бевърли Хилс*, *Саут Парк*...

Изведнъж усеща огромна празнота в душата си и внезапно осъзнава, че дъщеря му вече не е малко дете.

Естествено, децата растат. Такъв е животът.

Но защо толкова бързо?

1998 год.

Елиът е на 52 години

В залата за отдих на болница „Ленъкс“ телевизорът е пуснат. От екрана някакъв тип обявява, че *мъжете произхождат от Марс, а жените — от Венера*. Всички медицински сестри в стаята очевидно одобряват тази проникновена мисъл. Елиът смръщва вежди. Все по-често има чувството, че не е в крак със заобикалящия го свят. Привършва кутийката кока-кола и излиза от залата. За пръв път усеща тежестта на „петдесетте“. Не че се чувства стар, лошото е, че не се чувства млад. И знае, че това е безвъзвратно.

* * *

Настъпил е триумфът на сериала *Спешно отделение*. В болницата някои пациенти искат да бъдат лекувани от д-р Грийн или д-р Рос...

* * *

Един януарски четвъртък по телевизията се появява гузната физиономия на Бил Клинтън, принуден да се оправдава:

— Не съм имал никакви сексуални връзки с тази жена, госпожица Люински.

През това време на север от полярния кръг ледената шапка продължава да се топи поради нарастващото глобално затопляне.

Но кого го е грижа за подобни неща?

* * *

1999 год.

Краят на април е.

В болницата Елиът си показва главата през откренатата врата на залата за отдих.

Празно.

Отваря малкия хладилник за общо ползване, за да си вземе някакъв плод. Непозната нему медицинска сестра е сложила лепенка със своето име върху една зелена ябълка. Елиът повдига вежди, отлепя знака за принадлежност и забива зъби в ябълката.

Обляга се на перваза и гледа с разсеян поглед през прозореца как някои колеги играят баскетбол в двора. Ароматът на пролетта се носи над Сан Франциско. Днес е прекрасен ден: ден под знака на живота, ден, в който операциите протичат успешно и в който на пациентите не им хрумва ужасната идея да умират в ръцете ви.

Колебае се дали да пусне телевизора. Защо да си разваля великолепното настроение, поглъщайки ежедневната доза информация за световните нещастия? Почти се е отказал от намерението си, когато си казва, че може би днес нещата ще бъдат по-различни. За миг дори започва да мечтае какви биха могли да бъдат новините: изнамерена е ваксина срещу СПИН, постигнат е окончателен мир в Близкия Изток, приет е истински световен план за борба срещу замърсяването, удвоен е федералният бюджет за образование...

Пълно фиаско. По CNN специален пратеник предава пряко от колежа „Колумбайн“ в Литълтаун, където двама ученици преди малко са застреляли дванадесет свои съученици, а после са обърнали оръжието към себе си.

По-добре да не бе го пускал...

2000 год.

— Тате, мога ли да си направя един пиърсинг?

* * *

— Тате, мога ли да си купя мобилен телефон?

* * *

— Тате, мога ли да си направя татуировка?

* * *

— Тате, мога ли да имам:

Хамстер, iPod, яке DKNY, джинси „Дизел“, кожена чанта, маратонки „Ню Баланс“, риба клоун, дъждобран „Бърбъри“, парфюм „Марк Джейкъбс“, очила D&G, чинчила, чанта „Хелюу Кити“, водни костенурки, поло „Хилфигер“, блуза IKKS, морско конче, пуловер „Ралф Лаурен“, шорти...

2001 год.

Елиът спира Костенурката на паркинга и хвърля поглед към часовника си. Подранил е. По принцип би трябвало да започне смяната си след два часа, но бе избрал да пристигне по-рано.

Знае, че днес ще бъде особен ден.

Когато влиза в приемната зала на болницата, вижда с изненада, че десетки пациенти, лекари и сестри са се струпали край телевизионния приемник. Лицата на всички са пребледнели и мнозина вече звънят по мобилните си телефони.

От всички неща, които неговият двойник му бе казал при различните си срещи през 1976 год., имаше едно, което той никога не бе забравил:

Случи се нещо на 11 септември 2001 година, в Световния търговски център в Ню Йорк.

Дълго време Елиът се бе питал какво ли можеше да бъде това нещо.

Приближава се до телевизора и разбутва няколко души, за да види поне част от екрана.

Сега вече знае.

2002, 2003, 2004, 2005 год...

Елиът е на 56, 57, 58, 59 години...

Въпросът не е, че разполагаме с малко време.

Въпросът е, че прекалено много го губим.

Сенека

2006 год.

Елиът е на 60 години

Манхатън — втората седмица на януари.

Елиът е взел няколко дни отпуска, за да помогне на Анджи да се установи в Ню Йорк, където тя ще започне следването си по медицина.

Докато дъщеря му е крайно възбудена от новия си живот, Елиът я е оставил за няколко часа, за да извърши едно малко неочаквано посещение. Таксито го оставя пред кула от метал и стъкло на ъгъла на „Парк Авеню“ и „52-ра улица“ Той влиза в сградата и се качва с асансьора на тридесет и третия етаж, седалище на известен медицински кабинет. Преди това е преминал през цяла поредица от изследвания и сега очаква резултатите. Предпочел е да направи тези тестове в Ню Йорк, а не в Сан Франциско, където половината от лекарите го познават. Разбира се, на теория съществува лекарска тайна, но в тези среди — като във всички други — слуховете имат вредното свойство да се разпространяват много бързо.

— Влизай, Елиът, моля — кани го Джон Голдуин, един от съдружниците и завеждащите кабинета.

Двамата мъже бяха следвали заедно в Калифорния и през целия си живот бяха поддържали добър контакт. Елиът сяда в луксозен фотьойл, а Голдуин отваря картонен класьор и започва да вади от него редица рентгенови снимки, които подрежда върху своето бюро.

— Няма да те лъжа, Елиът... — казва той, подавайки му една от тях.

— Имам рак, нали?

— Да.

— В тежка форма ли?

— Боя се, че да.

Елиът замълчава за няколко секунди, за да възприеме информацията, а после отново пита:

— Колко време ми остава?

— Няколко месеца...

* * *

Четвърт час по-късно Елиът отново е на улицата, сред небостъргачите, клаксоните и колите. Небето е синьо, но той е скован от полярен студ.

Зашеметен от известието за болестта, броди безцелно из улиците, изгубен, трескав, треперещ.

Минавайки покрай дълга търговска галерия, се сблъсква лице в лице със собственото си отражение върху витрината на луксозен магазин. Тогава изведнъж осъзнава, че е на същата възраст и изглежда по същия начин като своя двойник — такъв, какъвто го бе видял преди тридесет години.

Това е: уеднаквил съм се, отъждествил съм се, превърнал съм се в него...

Застанал срещу своето отражение във витрината, той размахва рентгеновите снимки на своите разядени от рака бели дробове. Сетне — сякаш би могъл все още да се обърне към своя двойник отвъд бездната на времето — изрича със сподавен глас:

— А тези работи изобщо не пожела да ми ги кажеш, мръсник с мръсник!

[1] Италианско десертно вино. ↑

[2] Pasta e fasoì — ястие от вид макарони (паста), бял боб, сланина и други подправки; ризото Амароне — ориз със ситно нарязано пилешко (или зеленчуци), пармиджано и други подправки, обилно подправено с червено вино амароне; таледжо — вид италианско сирене. ↑

[3] With or Without You на U2. ↑

*Изоставяйки ме на произвола на моята
съдба, той замина една сутрин, изпълнена със
светлина.*

Едит Пиаф

Февруари 2001 год.

Елиът е на 61 години

Три минути преди смъртта...

Легнал върху дивана на верандата, загърнат в няколко одеяла,
Елиът гледа за последен път как слънцето залязва над Сан Франциско.

Той целият трепери и въпреки кислородната маска диша едва-
едва.

Струва му се, че цялото му тяло ще се разпадне всеки момент.

Две минути преди смъртта...

Ето го този миг, от който всичко живо толкова много се бои.
Моментът да потеглиш на голямото пътуване.

Често пъти казват, че не е важно колко, а как си живял.

Лесно е да говориш умни приказки, когато пращиш от здраве!

Що се отнася до него, той се е опитал да се справи по най-
добрия начин, но дали е успял да стане истински, завършен човек?

Който е жив, ще види.

Който умре, ще види.

Последна минута...

Би искал да умре с ведростта на будистки учител.

Но това не е така просто.

Напротив, безпомощен е като малко дете.

Изпитва страх.

Не е пожелал да извести Анджи.

Няма никого край себе си.

Тогава, за да не напусне този живот съвсем сам, впряга цялото си същество в мисъл за Илена. И в мига, в който поема последния си дъх, успява да повярва, че тя седи до него.

*Човешко е да имаш своя тайна, но също
толкова човешко е рано или късно да я разкриеш.*

Филип Рот

Февруари 2007 год.

Три дни по-късно

Прекрасно зимно слънце огряваше зеленеещите се алеи на гробището Грийнууд, придавайки му облика на парк.

Току-що бяха положили ковчег в земята и онези, които желяха да си вземат последно сбогом с Елиът, минаваха покрай зейналата яма, за да хвърлят в нея шепа пръст или цвете.

Анджи първа извърши този ритуал, придружена от своята майка, която бе пристигнала от Милано. Сетне се изредиха неговите колеги, както и многобройните му пациенти, които бе оперирал в продължение на последните тридесет години. Ако не бе шест стъпки под земята, Елиът би останал изненадан от това пришествие. Присъствието на един човек обаче би стоплило особено много сърцето му: това на детектив Малдън; прехвърлил вече деветдесетте, той храбро пристъпваше към гроба, подкрепян от своя бивш колега, капитан Дъглас, който днес ръководеше най-важния полицейски участък в града.

Церемонията приключи половин час по-късно, непосредствено преди падането на нощта. Дошлите да изпратят Елиът в последния му път скоропостижно се разпиляха, насочвайки се към уютното и успокояващо пространство на своите коли. Прибирайки се вкъщи, мнозина от тях си помислиха: *И аз един ден ще се озова на същото място; и веднага след това: Дано да е колкото се може по-късно!*

* * *

Малкото гробище бе опустяло, единствено ветровете продължаваха да се разхождат из него.

Когато се увери, че е останал сам, един мъж, който се бе държал встрани по време на церемонията, посмя най-сетне да се приближи към гроба.

Мат.

Жена му Тифани го бе убеждавала да не идва. Тя не виждаше необходимост да бъде почитана паметта на един човек, който не му е отронил и дума в продължение на тридесет години.

Но Мат все пак бе дошъл.

Със смъртта на Елиът изчезваше цял един пласт от младостта му, както и надеждата за помирение, която винаги тайно бе къртал в душата си.

Защото Мат непрестанно си мислеше, че преди тридесет години се бе разминал с нещо важно, което така и не бе разбрал. Как иначе би могъл да си обясни внезапната промяна на Елиът и грубото му отношение към него? Как би могъл да си обясни, че бе прогонил Илена, с която изживяваше съвършената любов?

Толкова много въпроси, на които вече никога нямаше да получи отговори.

— Избра да отнесеш всички тайни със себе си, приятелю — въздъхна в безсилието си той.

Докато стоеше пред прясно положената плоча, спомените занахлуваха в съзнанието му. А това бе болезнено. Някога двамата бяха толкова близки. Макар приятелството им да бе започнало преди повече от четиридесет години, на него му се струваше, че това е било едва вчера.

Мат клекна пред надгробния камък и дълго време остана така неподвижен. Мълчаливи сълзи се стичаха по бузите му и капеха на земята. С напредването на възрастта очите му понякога се разплакваха съвсем сами и той не бе в състояние да направи каквото и да било, за да ги спре.

Докато се изправяше, подхвърли една реплика — отговор, изпълнен със смесица от лукавство и горчивина, на изречена преди

тридесет години шега:

— Тъй като ти си отиде пръв, в твой интерес е да ми запазиш това шибано място в рая...

Тъкмо се канеше да се отдалечи, когато усети нечие присъствие зад гърба си.

— Вие би трябвало да сте Мат...

Той се обърна, изненадан от непознатия женски глас.

Млада жена, облечена в дълго черно палто, бе застанала пред него.

— Аз съм Анджи, дъщерята на Елиът — каза тя, подавайки му ръка.

— Мат Делюка — представи се той.

— Баща ми ме бе предупредил, че на погребението му Вие ще сте този, който ще остане най-дълго до неговия гроб.

— Ние с него бяхме приятели — обясни, почти притеснен, Мат. — Много близки приятели...

Остави няколко секунди изречението си недовършено, след което уточни:

— ... но това бе много отдавна, преди твоето раждане.

Оглеждайки внимателно младото момиче, Мат бе поразен от приликата ѝ с Елиът. Анджи бе наследила хармоничните черти на баща си, но не и неговата тревожност. Тя бе красива млада жена, отворена и разцъфтяла, която въпреки голямата си мъка изглеждаше щастлива и радостна от живота.

— Баща ми остави това за Вас — съобщи тя, подавайки му торбичка от противоударна хартия.

— А? — произнесе удивено той, приемайки пакета.

Анджи се поколеба за миг, а после добави:

— Няколко седмици преди смъртта си той ми каза, че ако някой ден ми се случи нещо лошо...

— Да? — изрече той, за да подтикне младата жена да довърши започнатото изречение.

— Ако имам някакви неприятности, да не се колебая и да Ви потърся.

Трогнат и разчувстван от този знак за доверие, Мат преглътна вълнението си и я увери:

— Разбира се, ще направя всичко по силите си, за да ти помогна.

— До скоро, може би — добави тя и се отдалечи като сянка.

Мат изчака, докато се изгуби от погледа му, след което се обърна към гроба на Елиът.

— Можеш да разчиташ на мен — увери го той. — Аз ще бдя над нея.

После излезе от гробището. Чувстваше, че на душата му бе далеч по-леко, отколкото бе на идване.

* * *

С блеснали очи Мат караше по магистрала № 29 по посока на Калистога, малкото градче в Напа Вали, край което се простираше лозовата му плантация. Тифани бе на обиколка в Европа за промоцията на техните вина, а той не държеше да се прибере сам в Сан Франциско в една студена и празна къща.

Премина през Оуквил и Санта Хелена, за да се добере до стопанството, което представляваше голямата му гордост. Мат бе богат човек. Цели тридесет години не бе жалил усилия и труд, за да превърне своето имение в едно от най-представителните в цялата област.

Едно натискане на копчето на дистанционното, и автоматичната бариера му даде път към вътрешността на *винарната*. Прекоси градините, съчетани с прелестни езерца, след което паркира колата си в края на изискана алея, покрита с отбран чакъл. Старата дървена къща, съборена много отдавна, бе отстъпила своето място на красива постройка с класически форми в модерно изпълнение.

Мат поздрави пазача и слезе направо в мазето за дегустация. То представляваше просторна зала, украсена с картини и скулптури на известни художници: Фернан Леже, Дюбюфе, Сезар, както и един баснословно скъп Баскиа, който бе подарил на Тифани за последния ѝ рожден ден.

Осветлението грееше меко, придавайки на паркета приятен златист отблясък. Мат седна на една дъбова пейка и с вълнение отвори хартиената опаковка, любопитен да види какво е могъл „да му завещает“ неговият приятел. В торбата откри кутия от светло дърво, съдържаща две бутилки вина, които той огледа с голямо внимание:

Шато Латур, 1959 год.; Шато Мутон Ротшилд 1982 год. Най-добрите години за две от най-реномираните изби в Медок^[1]: едно от малкото съвършенства в нашия не особено качествен свят...

Трогнат от това намигване на Елиът, Мат извади една бутилка от леглото ѝ и с изненада откри голям бележник с корици от изкуствена кожа, лежащ на дъното на кутията.

За по-малко от секунда настроението му премина от веселост към изненада, после към възбуда. С разтуптяно сърце и треперещи ръце посегна към кутията и отвори бележника. Той съдържаеше стотина страници, изпълнени с грижлив почерк, в който Мат веднага разпозна този на своя приятел.

Зачитайки се в първата страница, той усети как настръхва кожата по цялото му тяло.

Мой стари приятелю,

Ако четеш тези редове, това е, защото тази година крабът е успял да кръцне с гадната си щипка нишката на моя живот. Борих се докрай, но има противници, над които човек няма как да триумфира...

Във вчерашния вестник ти несъмнено си видял известието за моята смърт и тъй като имаш добро сърце, направил си всичко възможно да отскочиш на моето погребение. Мога дори да се хвана на бас, че си се скрил зад някое дърво, изчаквайки множеството да се разотиде, за да поговориш на спокойствие с надгробната ми плоча...

Знам, че все още ми се сърдиш. Знам, че никога не си успял да разбереш моето поведение и че си страдал също толкова, колкото и аз. Бих искал да ти обясня всичко много отдавна, но ми бе невъзможно. Ще разбереш защо...

В този бележник е описано най-невероятното приключение, което ми се е случвало някога и което се отрази върху всички нас: теб, Илена и мен. Опитвах се всеки път да вземам правилните решения, но както ще видиш, границите, в които можех да маневрирам, бяха твърде тесни.

След като прочетеш тези страници, моля те само не се упреквай за нищо! Ти винаги си бил важна опора за мен и аз си давам сметка, че съм имал невероятен късмет да се сдобия с приятел като теб. Недей да тъжиш. Преди да започнеш четенето, отвори една от бутилките — ще забележиш, че съм се опитал да бъда на ниво в това отношение — налей си някоя друга чаша и пий за мое здраве.

Докато пиша тези редове, знам, че живея моите последни дни. Плъзгащата врата на стаята ми е отворена докрай: небето блести с онази невероятна синева, която може да се види само в Калифорния, няколко перести облачета тичат през пространството, а вятърът донася до мен шума на вълните и прибоя.

Всички тези малки неща, които винаги остават недооценени и за които никога не намираме време...

Глупаво е да го кажа, но ми е ужасно тежко да ги напусна.

Грижи се за себе си, стари приятелю, и се възползвай от времето, което ти остава.

Ако знаеше колко си ми липсвал през всичките тези години!

Твой приятел, на живот и смърт,

Елиът

* * *

Бе два часа сутринта.

Със зачервени очи Мат приключваше четенето на смайващия разказ, който неговият приятел му бе оставил. Срещата на Елиът със своя двойник, пътешествията във времето, странният договор за спасяването на Илена... Тази история, на която той не бе пожелал да повярва преди тридесет години, се връщаше днес при него, но вече в нова светлина.

Мат затвори тетрадката и се изправи с мъка. Виеше му се свят, бутилката „Шато Латур“ бе преполовена, но и цялата не бе достатъчна, за да уталожат безкрайната болка на угризенията и съжаленията.

Какво да прави сега? Да изпразни бутилката, за да удави мъката в алкохола? Прецени за миг тази възможност, но бързо се отказа от нея. Мина зад бара за дегустации и си наплиска лицето със студена вода. Сетне облече палтото си и излезе в нощта. Леден вятър го връхлетя на няколко порива. Елиът бе мъртъв и той не можеше нищо да промени. За разлика от това имаше едно нещо, което все още можеше да направи.

Ала имаше ли право на това?

Достигайки до паркинга, той се отказа от лимузината в полза на служебния джип. Преди да напусне плантацията, включи системата GPS-и вкара в нея данните на адрес в Северна Калифорния.

После пое към планините.

Пътува цялата нощ, навлизайки в заснежени области. Все още бе зима и пътищата бяха хлъзгави, плътна мъгла обгръщаше всичко и намаляваше видимостта.

След Уилоу Крийк насмалко да остане без гориво: спасението му дойде в лицето на дебелия собственик на местната бакалия, който се съгласи да му продаде туба гориво на цената на златото. Когато пристигна в Уивървил, мъглата най-сетне се бе вдигнала и на пресекулки се показваше слънцето, което осветяваше със своите лъчи заснежените върхове на Тринити Алпс.

Мат пое по един горски път и не след дълго пристигна пред малка дървена къща, в която вече бе идвал заедно с Тифани.

При шума от двигателя на джипа Илена бе излязла на верандата.

— Мати! — провикна се тя с разтревожен глас.

Той ѝ помахаше с ръка и побърза да стигне до преддверието, за да я притисне в прегръдките си.

Всеки път, когато я поглеждаше, изпитваше особено чувство, смесица от състрадание и респект. Илена се бе борила през целия си живот: отначало — за да преодолее тежките поражения по своето тяло, а после — за да защитава каузи, които му бяха скъпи.

— Изглеждаш в прекрасна форма — установи той.

— А ти, точно обратното, в главата си като някакво митично чудовище! Какво се е случило, Мат?

— Ще ти обясня, но първо ми направи едно кафе.

Двамата влязоха в къщата. Вътрешността ѝ бе подредена с вкус, представляваше сполучлива смесица от традиционна дървения и изискани дизайнерски решения. Панорамни прозорци, камина, приятни пространства, последно поколение информационни технологии: налице бе всичко, което превръщаше това място в уютна и удобна извънградска вила.

— Е? — попита Илена, натискайки копчето на машината за еспreso. — Да не би жена ти да те е изгонила?

— Още не — отвърна Мат, изобразявайки нещо като усмивка.

Погледна я с цялата нежност, на която бе способен. Въпреки изпитанията, през които бе преминала, Илена продължаваше да излъчва изумителен чар. В Станфорд, където продължаваше да ръководи няколко курса, тя бе разглеждана като една от „звездите“ на университетския комплекс. В тази люпилня на интелектуалци и Нобелови медалисти съвсем не бяха малцина оптимистите, които бяха опитвали какви ли не стратегии за съблазняването ѝ, но в крайна сметка винаги бяха се оттегляли от полесражението с подвити опашки. Мат знаеше, че след ужасния инцидент Илена се бе отказала от всякакъв любовен живот. В болницата се бе борила, за да оцелее след многобройните хирургически операции. В лоното на „Грийнпийс“ бе работила настървено срещу лобита и правителства. Но никога не бе срещнала отново любовта...

— Ето ти твоето кафе — каза тя, поставяйки на масата поднос с две димящи чаши и чиния с подбрани видове бисквити.

Една котка с дълга копринена козина важно влезе в стаята, за да поиска и тя своята закуска.

Илена я взе в скута си и я дари с няколко ласки. Тъкмо се бе насочила обратно към кухнята, когато Мат рязко ѝ съобщи причината за своето посещение:

— Елиът почина.

Дълбока тишина за миг завладя къщата. Илена пусна персийката, която се оттегли с недоволно мяукане.

— Цигарите ли? — попита тя, обръщайки се към Мат.

— Да, рак на белите дробове.

Тя поклати глава. Лицето ѝ оставаше невъзмутимо, но Мат забеляза, че очите ѝ блестяха.

После излезе от хола, насочвайки се към кухнята заедно с котката, която я последва по петите ѝ.

Останал сам, Мат въздъхна. Погледът му се зарея по посока на ледниците, които се спускаха от върховете на планините подобно на потоци обезцветена лава.

Внезапно трясък от счупени съдове накара цялата къща да потрепери. Мат се втурна към кухнята, където намери Илена, сринала се върху един стол. Обхванала с ръце главата си, тя даваше воля на своята мъка. Мат коленичи до своята приятелка и я прегърна с цялата си обич, на която бе способен.

— Аз толкова го обичах... — промълви тя, облягайки се на рамото му.

— Аз също...

Илена вдигна към него очи, пълни със сълзи:

— Въпреки всичко, което ни стори, аз продължавах да го обичам.

— Трябва да знаеш едно нещо... — измърмори Мат.

Изправи се и извади големия бележник от джоба на палтото си.

— Елиът ми е оставил това, преди да умре — обясни той, подавайки го на Илена.

Тя пое тетрадката с трепереща ръка.

— Какво е това?

— Истината — отвърна убедено Мат.

После излезе от къщата и се качи в колата.

* * *

Смаяна, Илена излезе на верандата, опитвайки се да го задържи.

Но Мат вече бе отпътувал.

Сутрешният въздух бе мразовит въпреки хубавото време. Илена взе голям шал и покри раменете си, преди да се настани в люлеещия се стол.

Отвори покрития с изкуствена кожа бележник, тутакси разпозна почерка на Елиът и почувства как някакво желязно острие се заби в сърцето и разкъса душата ѝ.

След като прочете първите редове, разбра, че щеше да получи отговор на въпроса, който тридесет години не ѝ даваше покой.

Защо ме изостави, Елиът?

* * *

Мат караше като автомат по посока на Сан Франциско.

Тъжен и угнетен.

Посмъртната изповед на Елиът отначало му бе донесла известна утеха, която бързо бе отстъпила място на меланхолията, а после — на унинието.

Честно казано, това помирение *post mortem* придаваше на цялата история някакъв недовършен привкус. А Мат бе по-скоро поклонник на епикурейството. Той вярваше, както обичаше да казва, в *живота*. „Да умреш красиво“, да си отидеш в мир, да оставиш положителна равностметка за своето съществуване — всичко това бяха за него празни приказки.

Това, което би искал, бе да бяха си казали с Елиът каквото имаше да си казват, и да се бяха сдобрили. Да бяха се качвали от време на време на яхтата за обичайната си обиколка на залива, да бяха пили аперитиви в кафенетата на старото пристанище, да бяха похапвали пъстърва *При Френсис*, да бяха се разхождали из горите на Сиера Невада...

Да бяха живели.

Ала не трябваше да мечтае. Елиът бе мъртъв, а и на него не му оставаше кой знае колко.

В наивността си винаги бе смятал, че всичко в крайна сметка ще се оправи. Но животът не бе пожелал да стане така и годините бяха изтекли...

Бе станало три следобед. Колкото повече се приближаваше към града, толкова по-усилено ставаше движението около него. Спря за малко на една бензиностанция, за да зареди и да похапне нещо.

В тоалетните си наплиска няколко пъти лицето, сякаш очакваше, че този жест ще прогони умората и старостта му. Огледалото отрази една доста смачкана физиономия. Стомахът му къркореше, а съзнанието му бе угнетено от умората и тъгата.

Откъде обаче идваше това впечатление, че се бе разминал с много съществена подробност? Още от предишната вечер имаше

нещо, което го измъчваше. Кръгът не му се струваше напълно затворен, но така и нямаше отговор защо.

Поръча си сандвич и седна на една маса до прозореца, откъдето се загледа с отсъстващ поглед в прелитащите по магистрала № 101 автомобили.

Сетне с виновна наслада заби зъби в сандвича с бекон. Откакто изследванията бяха показали притеснителни равнища на холестерола в кръвта, жена му, сиреч Тифани, бе издала категорична забрана за подобен род храни.

Но днес тя не бе тук, за да се погрижи за него.

Между две хапки той все пак си направи труда да извади кутийката с антихолестеролно лекарство, което винаги носеше в джоба си. Блистерчето бе почти празно. Извади последната капсула и я погълна, съпровождайки я с няколко глътки кафе.

Това машинално действие накара някаква ключалка в съзнанието му да се превърти и да се отвори.

Заряза сандвича и кафето, и хукна като луд към джипа в студа.

Защото току-що бе разбрал онова, което го бе човъркало в продължение на толкова много часове!

Бе чел и препрочитал разказа на Елиът. Той ясно бе обяснил, че старият камбоджанец му бе дал *десет* хапчета. А Елиът бе осъществил само *девет* пътешествия във времето!

Десет хапчета; девет пътешествия.

Къде бе останало последното хапче?

[1] Медок — област на Атлантическото крайбрежие в Западна Франция, на север от Бордо, прочута с великолепните си вина. ↑

24

ПОСЛЕДНОТО ХАПЧЕ...

Когато много пътища се открият пред теб и ти се зачудиш по кой да поемеш, не избирай първия, който ти попадне, а седни и почакай. Чакай още и още. Не мърдай, мълчи и слушай сърцето си. После, когато то ти заговори, изправи се и потегли натам, накъдето то те поведе.

Сузана Тамаро

2007 год.

Мат е на 61 години

Мат се добра до града за по-малко от половин час.

Нещо препускаше в неговата глава.

Една малко налудничавя идея, представляваща обаче мехлем за стегнатата му душа.

Пое по булевард „Марина“ и както в добрите стари времена паркира колата си пред дома на Елиът. Надявал се бе да завари вътре Анджи, но очевидно къщата бе празна. След като звъня и блъска немалко време по вратата, той заобиколи постройката и прескочи оградата, попадайки в задното дворче. То почти не се бе променило с годините. Старият кедър от Аляска, винаги на своя пост, разгръщаше могъщата си корона и докосваше с клоните си големите остъклени повърхности на сградата. Мат бе почти сигурен, че за разлика от околните къщи в дома на Елиът няма аларма. Съблече палтото си, нави го около ръката си и нанесе удар с лакът по панорамния прозорец на кухнята. Стъклото бе дебело, но що се отнася до физическата сила, Мат все още бе в добра форма. Когато стъклото се счупи, той провря ловка ръка между острите му парчета и отвори вратата отвътре.

Нахлу в къщата и в продължение на цели три часа обикаля двата етажа от единия до другия край, претърсвайки методично всяка стая, отваряйки всички възможни чекмеджета, ровейки се из всеки шкаф, повдигайки дори няколкото разкривени паркетини с надеждата да се добере до последното хапче.

Ала така и не откри нищо.

Нощта вече бе паднала, Мат се канеше да се прибира, когато погледът му се спря върху една снимка на Елиът, разположена сред цяла поредица фотографии на Анджи.

Тогава даде воля на гнева и разочарованието си:

— Добре се подигра ти с нас, а, старче? — извика той към портрета на Елиът.

Захвана се да го ругае, сякаш последният се намираще от плът и кръв пред него:

— Всичко това са кръгли глупости, нали? Залъгалки, които си съчинил, за да оправдаеш поведението си...

Приближи се до снимката и заби поглед в този на лекаря:

— Не е имало никакъв камбоджанец, нали! Не е имало никакви хапчета! Не е имало никакви пътешествия във времето! Ти се беше побъркал преди тридесет години и си продължил да полудяваш още повече чак до своята смърт!

В неудържим жест на раздражение Мат грабна рамкираната снимка и я запрати срещу стената.

— Гадняр!

После, напълно изчерпан и изтощен, той се срина във фотьойла до бюрото.

Нужно му бе доста време, за да си възвърне някакво подобие на спокойствие.

Сега вече стаята тънеше в пълен мрак.

Мат се надигна, за да запали малката лампа, поставена върху един боядисан скрин. Сред парчетата стъкло той изрови снимката на Елиът и я сложи на един от рафтовете на библиотеката.

— Няма да се караме, нали!

Библиотеката...

Приближи се до нея. Спомняше си деня, когато бе дошъл тук, за да пхне телеграмата между страниците на един атлас. Изправен пред редиците книги, той обходи с поглед заглавията, докато стигне до това,

което търсеше. Грабна стария атлас, издуха финия слой прах и разтърси сборника с карти и графики.

Нищо, после изведнъж някакво предчувствие, последен жест, отчаян опит да не изпусне своята мечта...

Взе ножа за разрязване на книги, който лежеше върху бюрото, и го заби в тънкото пространство, което разделяше подвързията и гръбчето на книгата. Усети известна съпротива и след няколко допълнителни движения оттам върху паркета изпадна малко найлоново квадратче.

Мат го грабна с примряла душа. Представляваше миниатюрно херметически затворено пликче, което той незабавно отвори и изтръска съдържанието му върху дланта си.

В шепата му сега проблясваше малко златисто хапче...

Мат се опита да не се поддава на емоцията, но бе направо пометен от мощен изблик на адреналин.

Последното хапче.

Последното пътешествие...

* * *

Какво да прави сега?

Какво е било намерението на Елиът, когато е решил да запази тази последна възможност за връщане в миналото? И защо бе избрал да скрие хапчето точно *на онова място*, в онова скривалище, което *само той, Мат*, можеше да знае?

Французинът крачеше напред-назад във всекидневната, поставяйки си безброй пъти все същите въпроси, когато телефонът му иззвъня.

Погледна екранчето му и разпозна номера, който бе изписан.

— Илена?

— Да, аз съм, току-що изчетох бележника...

Говореше със сподавен глас, опитвайки се да съдържа пристъпите на страх и силна емоция.

— Това е някаква безумна история, Мати, трябва да ми разкажеш нещо повече.

Мат не знаеше какво да ѝ отговори. Затвори очи и потърка клепачите си.

Разбира се, Илена трудно можеше да повярва на разказа на Елиът. Нима и би могло да бъде другояче? Как да я убеди да приеме и повярва на тази невероятна история, след като досега дори не е подозирала що за непреодолима драма бе разтърсила живота на нейния любим?

— Засега не мога нищо да ти обясня — отвърна Мат.

— О, да, ти ще ми обясниш! — ядоса се Илена. — Стоварваш се в дома ми, принуждаваш ме да разбутам спомени, които от тридесет години се мъча да погребя, и изчезваш като крадец!

— Аз ще ти го върна, Илена.

— Кого?

— Елиът.

— Ти също си полудял! Елиът е мъртъв, Мат. МЪРТЪВ!

— Аз ще ти го върна — повтори Мат. — Имаш думата ми.

— Престани да ме изтезаваш! — изрева Илена и прекъсна разговора.

Мат върна телефона в джоба си. Застана пред панорамния прозорец, напръскан от ситни капки дъжд. Чувстваше се спокоен и решителен. Сега всичко му изглеждаше ясно.

Това последно хапче бе предназначено за него.

* * *

Намери бутилка минерална вода в хладилника и отпи голяма глътка, за да успее — много намясто казано — „да прокара хапчето през гърлото“^[1].

Готово.

Няма вече връщане назад.

Върна се в хола, седна в един фотьойл и опъна краката си върху бюрото.

Сега му оставаше само да чака.

Но да чака какво?

Храносмилателни смущения?

Стомашни спазми?

Или да се върне на свой ред тридесет години назад...?

Мат чакаше и продължаваше да чака.

Напрасно.

Разочарован, той се качи на горния етаж, претърси банята и намери шишенце със сънотворни лекарства. Глътна две таблетки, слезе в хола и се опъна на канапето.

Затвори очи, преброи трицифрено число овце, отвори очи, смени позата, угаси светлината, отново я запали...

— Мамка му! — изкрещя той, подскачайки като ужилен.

Прекалено възбуден, за да потъне в сън, той облече палтото си и излезе от къщата под ледения дъжд, сипещ се над Сан Франциско. Хукна, колкото му държаха краката, за да се подслони в колата. Потегли с мръсна газ, качи се по „Филмор стрийт“, за да поеме в крайна сметка по „Ломбард стрийт“. Зимата бе дошла, настъпила бе полунощ и улиците бяха празни.

Стигнал бе до най-високата част на Рашън хил — мястото, където улицата се спуска към „Норт Бийч“ в поредица от завои, подобни на ухото на фиба, — когато сънят се стовари върху него със страшна сила. Изведнъж остра болка прониза врата му, съзнанието му се замъгли, усети как кръвта му закипя в слепоочията. Загуби съзнание и се стовари върху волана, без дори да успее да паркира.

Джипът се блъсна в тротоара, прегази два масива с хортензии, след което се заби в една метална бариера.

* * *

1977 год.

Когато Мат отвори очи, разбра, че лежи с лице към земята по средата на прочутата серпантина от осем завоя на „Ломбард стрийт“. Нощта бе необичайно мрачна, забулена от дъжда и мъглата.

Мокър до кости, подгизнал, Мат мъчително се изправи. Колко ли време бе останал да лежи така? Погледна часовника си, но той бе спрял. Потърси с поглед колата: джипът бе изчезнал.

Малко по-горе, на „Хайд стрийт“, светещата табелка на някаква бакалия се мержелееше в тъмнината. Той се втурна към магазинчето.

То бе празно, с изключение на продавача от азиатски произход, който подреждаше бутилки газирана вода върху един от рафтовете. Мат се приближи към въртележката със списанията. Грабна трескаво първия брой на „Нюзуик“, който му попадна под ръка: на обложката се мъдреше физиономията на Джими Картър с доста крива усмивка. Погледна датата на броя: 6 февруари 1977 год.

Мат изхвърча от магазинчето.

Триста дяволи, хапчето бе подействало! И той на свой ред се бе върнал тридесет години назад в миналото!

Знаеше обаче, че продължителността на тези прескачания във времето е твърде малка. Имаше само няколко минути на разположение, за да намери Елиът. Първото, което му хрумна, бе да се върне към неговата къща, но от прочетеното във фамозния бележник знаеше, че през тези месеци Елиът е работел много често през нощта.

Застина за няколко секунди в колебание.

Болница „Ленъкс“ бе на малко повече от километър по права линия. Съвсем нищо, ако се пътува с кола, но не в непосредствено съседство, ако се изминава пеша. Застана по средата на платното, за да спре някоя от движещите се коли, но всичко, което успя да постигне, бяха няколко гневни сигнала на разнокалибрени клаксони и многобройни струи мръсна вода, бликащи от колелата и заливащи го от горе до долу.

Тогавя събра целия си кураж и се впусна в нощен крос, за да се добере по най-бързия начин до болницата. Катереше се, а после се спускаше по улиците на този град с неговата необикновена топография. Останал без дъх, спря за миг на „Калифорния стрийт“. Превит надве, с ръце, опрени о коленете, се зае да успокои поне малко дишането си, съжалявайки горчиво, че не се бе вслушал в съветите на Тифани, която го увещаваше да прави всекидневни кросове, за да свали десетината килограма, натрупани в повече върху снагата му. Палтото му се бе превърнало в огромен парцал за миене на подове и затова той го захвърли на тротоара. Така, освободен и олекнал, Мат поднови своя маратон под проливния дъжд. Бе готов по-скоро да се гътне от сърдечен удар, отколкото да се откаже от начинанието си, намирайки се толкова близо до целта!

Цели четиридесет години бе очаквал този ден. Денят, в който и той на свой ред ще спаси Елиът.

Най-сетне забеляза мигащите светлини на отделението за спешна помощ. Премина последните метри с най-високата скорост, на която бе способен, и блъсна вратата на болницата, сякаш от това зависеше животът му.

— търся докторелиъткупър! — заяви той на рецепцията, изстрелвайки думите със скоростта на лека картечница.

— Моля? — попита го служителката, стресната от чудноватия му вид и скорострелната му реч.

— Търся доктор Елиът Купър! — повтори той бавно, учленявайки поотделно всяка дума.

Любезна — все пак действието се развиваше през седемдесетте години, — младата жена му подаде кърпа, за да избърше леещата се от него вода, след което се задълбочи в изучаване на дежурните графици. Тъкмо се канеше да му отговори, когато един озовал се наблизил санитар я изпревари:

— Елиът е в кафенето — обясни той, отхапвайки плочка шоколад. — Но това място...

Мат вече тичаше като луд през залата, докато санитарят довършваше изречението си:

— ... е само за персонала.

* * *

Мат блъсна двете крила на летящата врата, преграждаща пътя към кафенето. То бе почти празно, потънало в полумрак. Стенният часовник показваше два сутринта, а от радиоапарата зад бара тихо се носеше музиката от концерт на Нина Симон.

Мат тръгна между редиците маси. В дъното на залата, облегал на стената и с крака, опънати върху съседната пейка, Елиът преглеждаше медицински досиета, подръпвайки периодично от запалената цигара.

— Какво, старче, работа и пак работа, а?

Елиът подскочи и се обърна към мъжа, застанал срещу него. Отначало не го разпозна. После си даде сметка за бръчките, понапълнения силует и пооредялата коса.

— Човек се променя за тридесет години, нали? — продължи Мат.

— Това... това ти ли си? — заекна младият лекар, надигайки се бавно от стола си.

— Лично от плът и кръв.

След кратко колебание двамата мъже се прегърнаха силно.

— Мамка му, и откъде идваш?

— От лето господне 2007-мо.

— Как успя...?

— Нали бе останало едно хапче — обясни Мат.

— Значи знаеш всичко?

— Да.

— Страшно съжалявам за всичко, което се случи — извини се Елиът.

— Не се безпокой...

Двамата мъже стояха един срещу друг, развълнувани и смутени.

— Как ти вървят работите през тази 2007 година? — попита Елиът, жаден за сведения от бъдещето.

— Остарявам — отвърна Мат с полуусмивка. — Но, общо взето, съм добре.

— Все още ли сме скарани?

Мат замълча за миг, след което погледна приятеля си в очите и му призна:

— Ти почина.

Настъпи тишина, бурята удвои своята сила и горчиво-сладкият глас на Нина Симон се изгуби в трополенето на дъждовните капки.

Неспособен да произнесе и дума, Елиът примигна и поклати глава.

Мат тъкмо искаше да добави нещо, когато струйка кръв бликна върху ризата му, а тялото му бе обзето от първите потрепервания.

— Заминавам! — извика той, вкопчвайки се в Елиът.

Обзет от конвулсивна криза, Мат се сгъна надве, сякаш тялото му внезапно бе ударено от електрически ток.

— Дойдох тук, за да те спася — изговори той с мъка най-важното си изречение.

Тялото му така трепереше, че Елиът му помогна да седне на пода.

— И как смяташ да свършиш тази работа? — попита го той, коленичейки го него.

— Ето така — извика Мат, докато издърпваше цигарата от устата му и я смачкваше на пода в кафенето.

Елиът гледаше разтревожен своя приятел. Вратът му бе изкривен, а всички крайници — разтърсвани от безпорядъчни конвулсии.

— Не си само ти, който можеш да спасяваш чуждите животи, я! — проломоти Мат, изобразявайки нещо като усмивка.

— Ако все още съм жив дотогава, среща през 2007 година — предложи Елиът.

— В твой интерес е да се явиш, приятелче.

— Тридесет години, няма да е малко време — отбеляза Елиът, хващайки го за ръка.

— Не се безпокой: няма да усетиш как ще минат.

За няколко секунди дишането на Мат стана тежко и шумно. Очите му се оцъклиха и силен спазъм разкриви лицето му. Имаше време, колкото да добави:

— Тия работи винаги минават много бързо...

След което изчезна с болезнен вик.

* * *

Елиът се изправи, разяждан от притеснение. Завръщането на Мат в бъдещето се бе оказало по-болезнено за приятеля му, отколкото за собствения му двойник. Дали бе успял да достигне до спокойно пристанище? И ако да, в какво състояние?

Както всеки път, когато се чувстваше тревожен, той посегна за пакета с цигари и с бързи движения запали една. Въпреки проливния дъжд отвори прозореца и се загледа замечтан в потоците вода, които се сипеха от небето.

Тази цигара Елиът изпуши бавно, с пълната наслада, която бе способен да изпита от тютюна.

Прекрасно бе схванал посланието на Мат.

С поглед в празното пространство, хипнотизиран от дъждовната пелена, той не спираше да размишлява за рисковете, които приятелят му бе поел, за да му спаси живота.

— Да, този път успя да ми вземеш ума, старче! — призна той съвсем тихо, надявайки се, че силите на духа ще отнесат това послание до Мат.

Смачка угарката в перваза на прозореца, хвърли едва наченатия пакет в кошчето и излезе от кафенето.

Това бе последната цигара през целия му живот.

2007 год.

Минаваше два сутринта, но в малката къщичка на Илена светлините все още бяха запалени.

На бюрото ѝ, между лаптопа и чаша изстинал чай, подвързаният с изкуствена кожа бележник, съдържащ разказа на Елиът, бе останал отворен на последната страница.

Седнала на работната си маса, със смъдящи от многото изплакани сълзи очи, Илена започваше да придремва, когато персийката, която отдавна спеше върху дивана, изведнъж настръхна цялата и нададе необичайно за породата си ръмжене, след което се сурна под малката подвижна кантонерка.

За миг къщата бе разтърсена от силни удари, стените затрепериха, електрическа крушка се пръсна с гръм, а една ваза се разби о пода.

Илена се изправи стъписана на стола си.

Дочу се глухо боботене, последвано от нещо като засмукване, и бележникът на Елиът се разпадна и изпари пред очите ѝ!

Малко по малко вибрациите се уталожиха, котката бавно излезе изпод скривалището си и нададе жално мяукане.

Илена продължаваше да седи вкаменена, парализирана от силното преживяване. В главата ѝ нямаше нищо друго, освен една луда надежда:

Ако тетрадката вече не съществуваше, значи Елиът не я бе написал.

Ако Елиът не я бе написал, значи, че бе... жив.

[1] На френски този израз означава: „Карам някого да се съобрази с нещо нежелано, да приеме някаква неприятност“. ↑

ЕПИЛОГ

Февруари 2007 год.

— Господине! Добре ли сте, господине?

Когато Мат отвори очи, той се бе захлупил върху волана на своя джип. От двете страни на автомобила двама полицаи чукаха по прозорците, обезпокоени от неговото състояние.

Мат се изправи мъчително и отключи вратите.

— Ще повикам линейка! — реши единият от служителите, съзирайки ризата му, напоена с кръв.

Мат наистина не бе на себе си. Главата му бучеше, а тъпанчетата направо като че ли се бяха спукали. Излезе от колата, прикривайки с ръка очите си, за да се предпази от светлините. Всичките му крайници бяха вдървени, сякаш бе спал в продължение на месеци.

Полицаяте напиреха с въпросите си. След като бе пробил металните парапети, мощният автомобил бе приключил движението си върху стълбището, което се спускаше по най-стръмната улица на света. Мат представи документите си, пое цялата отговорност за произшествието, прие да извърши теста за алкохолно опиянение, който се оказа отрицателен.

Освободен от своите задължения към полицията, той напусна „Ломбард стрийт“, без да дочака пристигането на линейката.

Бурята от вечерта бе отстъпила място на хубаво утро, ветровито, но слънчево.

Замаян и зашеметен, Мат достигна до квартал „Марина“, провлачвайки леко крака си. В съзнанието му всичко се бе объркало. В този миг той не бе сигурен в нищо. Бе ли сънувал това свое пътешествие във времето? Бе ли успял да спаси Елиът?

Когато пристигна пред къщата на своя приятел, той задумка като луд по входната ѝ врата.

— Отваряй, Елиът! Отваряй тази скапана врата!

Но къщата бе празна.

Ако времето не бе изтрило тяхното приятелство, несъмнено тяхното приятелство не можеше да е изтрило времето.

Изтощен и душевно съсипан, Мат се свлече, облян в сълзи, върху ръба на тротоара. Остана проснат така, додето едно такси не свърна на ъгъла на „Филмор стрийт“ и не спря пред него.

Илена излезе от колата, изпълнена с надежда, но Мат ѝ отправи отрицателен знак с глава, показвайки, че се бе провалил.

Не бе съдържал думата си, не бе се оказал способен да върне обратно Елиът.

* * *

Илена пресече улицата и направи няколко крачки по посока на плажа. Голдън Гейт бе съвсем наблизо и за пръв път тя бе добила куража да погледне към този прокълнат мост, от който се бе хвърлила преди тридесет години.

Той продължаваше да се отличава с онзи магнетичен блясък, който го правеше толкова впечатляващ.

Като хипнотизирана от светлината на утрото, Илена тръгна към морето.

На брега един мъж вървеше по заливания от вълните пясък.

Когато той се обърна, Илена успя да види лицето му и сърцето ѝ болезнено се сви.

Той беше тук.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.